Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

2008 10 ΧΡΟΝΙΑ 2018

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Κυριακή 18 Νοεμβρίου 2018 • Ετος 11ο • Αρ. φύλλου 530* | Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy | €2,50

Το ΝΑΤΟ ως εγγυητής της λύσης

Συνέργειες και δρώντες διαπερνούν το φυσικό αέριο και την ΑΟΖ και φτάνουν έως το Κυπριακό

Η σύμπλευση συμφερόντων στην περιοχή και η νοητή ευθεία που ενώνει τα ενεργειακά στην ανατολική Μεσόγειο και τις εξελίξεις στη Συρία οδηγεί στο βάσιμο συμπέρασμα ότι πλέον βασικοί δρώντες της διεθνούς διπλωματίας και συνάμα της δυτικής συμμαχίας βρίσκονται ήδη στην περιοχή. ΗΠΑ, Γαλλία, Ιταλία, Βρετανία, Τουρκία, Ελλάδα εμπλέκονται με το Φ.Α. και την κυπριακή ΑΟΖ, αλλά και τις εξελίξεις στη Συρία. Συνθέτεται έτσι η μεγάλη εικόνα που μπορεί δυνητικά, και με τον ρόλο της Ρωσίας να λαμβάνεται υπόψη, ν' αποτελέσει την απάντηση στις ανησυχίες πέριξ της ασφάλειας σε περίπτωση λύσης. Προστίθενται δε και οι επερχόμενες εξελίξεις με την ΟΥΝΦΙΚΥΠ, οπότε η επιχειρηματολογία περί του ΝΑΤΟ ως εγγυητή της λύσης φέρεται, σύμφωνα με πηγές, να απαντά σε πολλά ερωτήματα ταυτόχρονα. Το θέμα, που ανακινείτο στο διπλωματικό παρασκήνιο, πλέον το προκρίνουν ανοιχτά και διπλωμάτες, το έθιξε ο Αβέρωφ Νεοφύτου, και έτσι αναμένονται με ενδιαφέρον οι συζητήσεις που επέρχονται. **Σελ. 4**

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Στο Κυπριακό απέτυχαν όλοι πλην του Τάσσου

Η σχολή σκέψης που καθορίζει για 25 χρόνια την πορεία του Κυπριακού, όπως αναγνώρισε στη συνέντευξή του ο κατεξοχήν εκφραστής της Νίκος Αναστασιάδης, σημειώνει στην «Κ» ο Νικόλας Παπαδόπουλος. Με τους όρους αναφοράς να διευρύνουν το πλαίσιο και ένα χρονοδιάγραμμα 90 ημερών ενόψει, τα πράγματα στο Κυπριακό μοιάζουν να επιταχύνονται με πρωτοβουλία των Η.Ε. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ τονίζει ότι σήμερα «αυτό που μας προβληματίζει ιδιαίτερα είναι το ζήτημα της τακτικής και στρατηγικής που ακολουθείται». **Σελ. 6**

Brexit: Στο επίκεντρο Βάσεις και δίδακτρα

Αναβρασμό εντός και εκτός Ηνωμένου Βασιλείου έφερε η συμφωνία για το Brexit ως προς τα νέα δεδομένα που δημιουργούνται κυρίως σε Κύπρο, Γιβραλτάρ και ιρλανδικά σύνορα. Στην Κύπρο, στο επίκεντρο των συζητήσεων είναι το μέλλον των Βρετανικών Βάσεων και οι Κύπριοι φοιτητές στη Βρετανία. Για το πρώτο, ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης ξεκαθάρισε ότι, βάσει Πρωτοκόλλου, οι περιοχές παραμένουν τελωνειακό έδαφος της Ε.Ε., ενώ διασφαλίζεται η συνέχιση του κεκτημένου των Βάσεων. Όσον αφορά τους Κύπριους φοιτητές δεν αναμένεται να επηρεαστούν τουλάχιστον για τα επόμενα δύο χρόνια, καθώς το κόστος των διδάκτρων θα παραμείνει ως έχει. **Σελ. 15, 20**

ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Μήνυμα Προέδρου στους επικριτές του

Μήνυμα προς όσους τον επικρίνουν, είτε αφορά ΜΜΕ είτε πολιτικά κόμματα, έστειλε ο Νίκος Αναστασιάδης κατά την ομιλία του στα δεκάχρονα της «Καθημερινής». Όπως είπε, στόχος θα πρέπει να είναι μία λειτουργική λύση, σημειώνοντας σε όσους επισείουν τους κινδύνους πως μία ακόμη απόρριψη λύσης θα είναι καταστροφική. Ξεκαθάρισε πως δεν κινδυνολογεί, τονίζοντας πως δεν είναι με το να δίνεις μόνο που θα εξευρεθεί λύση. **Σελ. 11**

ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

Βολές κατά πάντων από τη Γιωρκάτζη

Με ανοιχτό το ενδεχόμενο παρουσίας του Προέδρου Νίκου Αναστασιάδη στην Ερευνητική για τη ΣΚΤ ολοκληρώνεται αύριο η κατάθεση της διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας Χρυστάλλας Γιωρκάτζη. Η ίδια επέρριψε παντού ευθύνες, δικαιολογώντας, ωστόσο, τις εποπτικές αρχές. **Σελ. 15**

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΚΗ

Προτεραιότητά μας η θεραπεία ασθενών

Από το 2012 μέχρι το 2017 παραπέμφθηκαν στον ιδιωτικό τομέα 8.809 ασθενείς και σε κέντρα του εξωτερικού 7.213. Αυτό αναφέρει η γενική διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας δρ Χριστίνα Γιαννάκη, τονίζοντας ότι ενώ έχει αυξηθεί ο αριθμός των επιδοτούμενων ασθενών έχει μειωθεί σημαντικά η δαπάνη. **Σελ. 16**

ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΠΟΥΣΤΡΑΣ

Λίγες οι πιθανότητες ατυχήματος στην ΑΟΖ

Η εκτίμηση και διαχείριση του κινδύνου είναι ένας γρήγορα αναπτυσσόμενος κλάδος. Ο καθηγητής Γιώργος Μπούστρας μιλάει για το συνέδριο του Κέντρου για τον Κίνδυνο και τις Επιστήμες των Αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου, τη διαχείριση του κινδύνου για την ΑΟΖ. **Σελ. 9**

Άρχισε το παιχνίδι διαδοχής στο ΑΚΕΛ

Στεφάνου-Λουκαΐδης στο κάδρο

Με τον Άντρο Κυπριανού να ξεκαθαρίζει πως δεν θα επιδιώξει επανεκλογή, τα βλέμματα στρέφονται σε Λουκαΐδη και Στεφάνου. Σε ένα σενάριο διεκδίκησης και από τους δύο, θα είναι η πρώτη φορά που «συγκρούονται» για τη γραμματεία στελέχη της ίδιας φιλοσοφίας και γραμμής. **Σελ. 10**

Περισσότερα δάνεια για αύξηση κερδών

Μόνο με αυστηρά κριτήρια

Σε αύξηση των δανείων προχωρούν οι τράπεζες προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους. Η χορήγηση γίνεται με αυστηρά κριτήρια, ενώ ακολουθούνται οι οδηγίες της ΕΚΤ. Ωστόσο, εκφράζονται ανησυχίες για το ενδεχόμενο ορισμένα δάνεια να καταστούν «κόκκινα». **Οικονομική, σελ. 3**

Από την «Αφροδίτη» στη «Δελφύνη»

Έξι χρόνια γεωτρήσεων στην ΑΟΖ - Στα βαθιά η ExxonMobil

Η Παρασκευή 16 Νοεμβρίου 2018 αποτελεί ορόσημο στο ενεργειακό πρόγραμμα της Δημοκρατίας. Το τρυπάνι της ExxonMobil προσέγγισε τον βυθό του γεωτρητικού στόχου «Δελφύνη» προκειμένου να διανύσει απόσταση περίπου 2500 μ. προς αναζήτηση του κοιτάσματος φυσικού αερίου. Η γεώτρηση επίσημα θα είναι διάρκειας δύο μηνών, ωστόσο, οι έρευνες αναμένεται να ολοκληρωθούν νωρίτερα. Το γεωτρύπανο που έχει μισθώσει η αμερικάνικη εταιρεία θεωρείται από τα πλέον σύγχρονα και σύμφωνα με τον κατασκευαστή του και σχεδιάστηκε να λειτουργεί σε ακραία περιβαλλοντολογικά και καιρικά φαινόμενα. **Σελ. 8**

Χάρτες τουρκικού τυχοδιωκτισμού

Οι διεκδικήσεις της Αγκυρας σε βάρος Ελλάδας και Κύπρου

Τις τουρκικές διεκδικήσεις στην ανατολική Μεσόγειο παρουσιάζει τις τελευταίες εβδομάδες ο Τούρκος υπουργός Αμυνας. Οι χάρτες δημιουργήθηκαν την περίοδο 2010-12. Η Τουρκία διεκδίκησε όλες τις θαλάσσιες περιοχές δυτικά της Κύπρου ως τμήμα της τουρκικής υφαλοκρηπίδας. Διεκδικεί, επίσης, το τμήμα ανάμεσα στην Κύπρο και στη Ρόδο. Η Τουρκία εμφανίζεται να είναι το κράτος με το οποίο πρέπει να γίνουν όλες οι οριοθετήσεις και ότι αν οι παράκτιες χώρες υπογράψουν συμφωνίες μαζί της, θα «κερδίσουν» σημαντικές θαλάσσιες εκτάσεις εν συγκρίσει με οριοθετήσεις με Ελλάδα και Κύπρο. **Σελ. 19, 20**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Οι ναυμαχίες

Την Παρασκευή, το γεωτρύπανο της αμερικανικής ExxonMobil έπιασε βυθό στον στόχο «Δελφύνη». Την ίδια μέρα, καθόλου τυχαία, τη Λευκωσία επισκεπτόταν ο Αμερικανός υφ. Εξωτερικών για θέματα ενεργειακών πόρων Φράνσις Φάνον, ο οποίος τόνισε το δικαίωμα της Κύπρου για ανάπτυξη του φυσικού της πλούτου. Η Λευκωσία πιστώνεται με σοβαρότητα για τις μέχρι τώρα ορθές κινήσεις της, στο πλαίσιο του ρόλου που της αναλογεί. Το έργο, όμως, πιστώνεται και στο σοβαρό επιχειρηματικό-πολιτικό σχεδιασμό αυτών που επιχειρούν στην ανατολική Μεσόγειο. Ο σχεδιασμός που έγινε έλαβε σοβαρά τους πολιτικούς συσχετισμούς των χωρών της περιοχής, αλλά και τα συμφέροντά τους. Με τις τηλεοπτικές «ναυμαχίες» που εκτυλίσσονταν εδώ και μήνες στο τεμάχιο 10 να μοιάζουν σήμερα άνοστα σκετσάκια. Οι σκηνοθέτες τους θα έπρεπε να γνωρίζουν ότι πόλεμος γίνεται για να δημιουργηθούν λεφτά, όχι όταν υπάρχουν.

Η ιστορική άγνοια και ο λόγος του Τράμπ

Η ιδέα του Γάλλου Προέδρου για δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού έχει προκαλέσει την αντίδραση του Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος του επετέθη μέσω των σόσιαλ μίντια. «Ο Εμανουέλ Μακρόν θέλει ευρωπαϊκό στρατό. Ηταν όμως η Γερμανία στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ο εχθρός. Οι Γάλλοι είχαν αρχίσει να μιλούν γερμανικά στο Παρίσι προτού επέμβουν οι ΗΠΑ. Πληρώστε για το ΝΑΤΟ!», ανέφερε σε μία ανάρτηση. Η ιστορική άγνοια είναι το κυρίαρχο μοτίβο στον λόγο του Αμερικανού Προέδρου, σύμφωνα με τον Ανταμ Γκόπνικ του περιοδικού New Yorker. **Σελ. 25**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

Στη Νέα Υόρκη τα γενέθλια του Μικυ Μάους

Στο Μουσείο Γουίτνι στη Νέα Υόρκη με μία μεγάλη έκθεση με τίτλο «Mickey: The true original exhibition» εορτάζονται τα 90χρονα της εμβληματικής εικόνας της Ντίσνεϊ. Η εταιρία ανακοίνωσε παράλληλα και νέα συνδρομητική υπηρεσία. **Ζωή, σελ. 1**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Διεύρυνση της αναγνωστικής κουλτούρας

Η ομάδα «Διαβάσεις» με την πρώτη της εκδήλωση στοχεύει στη διεύρυνση της αναγνωστικής κουλτούρας στην Κύπρο. Τρεις καταξιωμένοι Κύπριου συγγραφείς θα συνομιλούν με συγγραφείς από την Ελλάδα για τη λογοτεχνία και τις διάφορες όψεις της. **Ζωή, σελ. 4**

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Βραβεία Lux του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Η ταινία «Γυναίκα στον πόλεμο» του Ισλανδού Benedict Erlingsson έλαβε το βραβείο Lux του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η «Κ» βρέθηκε στο Στρασβούργο, όπου έγινε η απονομή και μίλησε με τον σκηνοθέτη για την ταινία, που αφορά την υπερθέρμανση του πλανήτη. **Ζωή, σελ. 5**

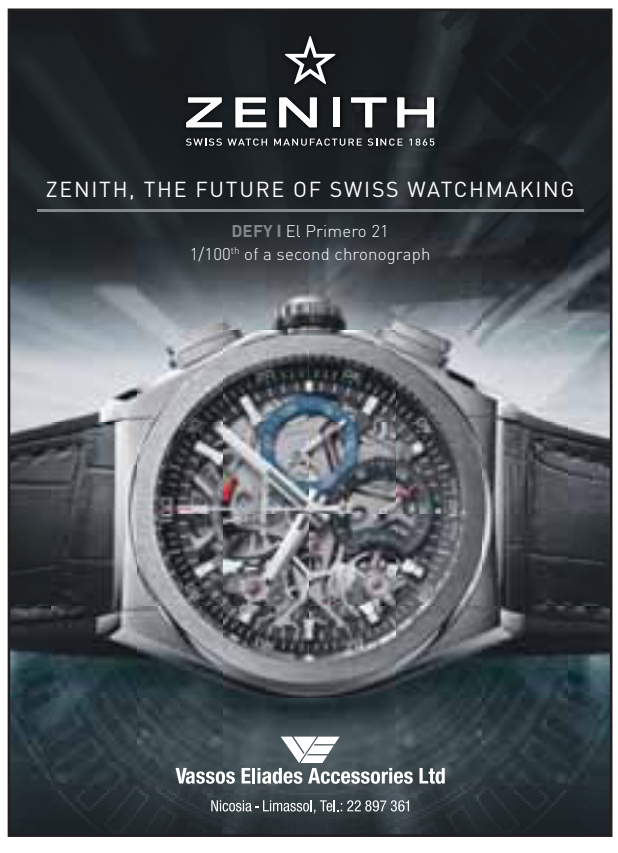

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Δροσερά τα νερά της αν. Μεσογείου

Από τον Ιούνιο του 1968, με αφορμή τα 13 σημεία Μακαρίου (30.11.1963), διεξάγονται στην Κύπρο συνομιλίες με μακρές ή και βραχείες ανάπαυλες. Οι τότε ενδοκυπριακές συνομιλίες καρποφόρησαν ενωρίς το θέρος του 1974 αλλά έμειναν στα χαρτιά λόγω πραξικοπήματος και εισβολής. Η δεύτερη περίοδος συνομιλιών ξεκίνησε στις 27.1.1977, μεταξύ Μακαρίου-Ντενκτάς και προέκυψε συμφωνία «4 αρχών», η πρώτη εκ των οποίων έλεγε: «Επιζητούμε μια ανεξάρτητη, αδέσμευτη, δικοινοτική, ομόσπονδη Δημοκρατία». Στα τέλη μισού αιώνα συνομιλιών το βαγόνι έφτασε μέχρι τις ελβετικές Άλπεις, όπου τον Ιούνη του 2017, ο νυν γ.γ. του ΟΗΕ είδε να απορρίπτεται το Πλαίσιο Λύσης που έθεσε στο τραπέζι. Τώρα το επαναφέρει μαζί με όρους αναφοράς (!) κι ένα χρονοδιάγραμμα 90 ημερών. Στους 17 μήνες από το Κραν Μοντάνα, ο Πρόεδρος Αναστασιάδης βολοδοσκόπησε πολλούς ξένους και ημεδαπούς για το ενδεχόμενο λύσης συνομοσπονδίας ή χωριστών κρατών να είναι καλύτερη μιας ΔΔΟ. Βλέποντας ότι πάει σε αχαρτογράφητα νερά και για να μη βγει εκτός πλαισίου Η.Ε., κατέληξε στην «αποκεντρωμένη ομοσπονδία» κι εξήγησε ότι αυτή αποσκοπεί «στη μεγαλύτερη διοικητική αυτονομία των δύο πολιτειών, με εξισορροπητικό αντιστάθμισμα, η θετική ψήφος των Τ/κ να ασκείται μόνο εκεί και όπου η όποια απόφαση εκτελεστικού οργάνου μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τα ζωτικά συμφέροντα της τ/κ κοινότητας». Ανασκολόπισε όμως το επιχείρημά του, δίνοντας το παράδειγμα με τον Τ/κ υπουργό μιας μελλοντικής ομοσπονδιακής κυβέρνησης που θα ψηφίσει εναντίον της δημιουργίας του αγωγού East-Med! Ακούγοντάς τον, ο κ. Ακιντζί διερωτήθηκε δημοσίως, «πώς γίνεται να μη θεωρεί ο κ. Αναστασιάδης ως θέμα ζωτικού συμφέροντος για τους Τ/κ τα ενεργειακά;». Κι αυτό δικαιολογημένα, διότι από τις δηλώσεις Αναστασιάδη προκύπτει ότι θεωρεί την ΚΔ αποκλειστικά δική του υπόθεση κι όταν υπάρξουν έσοδα από το Φ.Α. θα δώσει και στους Τ/κ τα ανάλογα. Εξ αυτής της αντίληψης προκύπτει και η διακηρυγμένη θέση πολλών πολιτικών ηγετών ότι τα ενεργειακά δεν πρέπει να διασυνδέονται με το Κυπριακό, αν και έχουν ήδη καταστεί ο καταλύτης του. Κι εξηγούμαι: Εταιρείες κολοσσοί, όπως η ιταλική ΕΝΙ, η γαλλική Total και η αμερικανική ExxonMobil συμπράττουσα με την καταρινή Qatar Petroleum έχουν μετακομίσει στην ανατολική Μεσόγειο. «Μια εταιρεία του εκτοπίσματος της ExxonMobil δεν κάνει τυχαία μια τέτοια κίνηση», μου είπε το 2016, ο αμερικανός ο ειδικός συντονιστής για τα Ενεργειακά Έιμος Χόκσταιν. Θυμήθηκα τα λόγια του, όταν ένας Νορβηγός ειδικός πολύ πρόσφατα στην Αθήνα μου εξήγησε ότι, αν επαληθευτεί ότι τα κοιτάσματα της ανατολικής Μεσογείου συγκροτούν ένα πολύ μεγάλο ρεζερβουάρ, τότε τους όρους του γεωπολιτικού παιχνιδιού θα τους υπαγορεύουν οριστικά οι εταιρείες. Οι οποίες πριν κατεβάσουν τρυπάνια έχουν σίγουρα μιλήσει με όλους τους – άμεσα ή έμμεσα – εμπλεκόμενους και ουδείς θα θέσει σε κίνδυνο ένα τόσο μεγάλο project. Τουτέστιν όλοι θα περιμένουν τα αποτελέσματα των γεωτρήσεων, ελπίζοντας να πάρουν και το μερίδιό τους. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι να τηρηθούν οι όροι του ενεργειακού deal, με κυριότερο τη διατήρηση ειρηνικού εργασιακού περιβάλλοντος. Καθόλου τυχαία την Τρίτη ο κ. Τσαβούσογλου, αναφερόμενος στην ΑΟΖ της Κύπρου είπε, «λάβαμε τα μέτρα μας, διότι δεν θέλουμε ο οποιοσδήποτε να εμπλακεί σε περιπέτειες». Την ίδια μέρα ο κυπριακής καταγωγής, γνωστός στην Τουρκία, αρθογράφος Μετίν Μουνίρ, έγραφε στην ηλεκτρονική Τ24, επικαλούμενος αξιόπιστες πηγές, ότι ο κ. Αναστασιάδης, σε πρόσφατη συνάντησή του με τον κ. Τσαβούσογλου, του είπε ότι είναι έτοιμος να συμφωνήσει τη μεταφορά αερίου στην Ευρώπη μέσω Τουρκίας. Παράλληλα αξιόπιστη πηγή στη Λευκωσία, διαβεβαιώνει ότι η ExxonMobil θα δημιουργήσει τερματικό στο Βασιλικό, αν τα κοιτάσματα στο τεμάχιο 10 υπερβαίνουν τα 10 tcf. Τα αποτελέσματα των γεωτρήσεων θα τα ξέρουμε εντός των 90 ημερών του χρονοδιαγράμματος Γκουτιέρες και τα διάφορα σενάρια λύσης που ξεπροβάλλουν πλέον σαν φρέσκα πορτομανίταρα, θα υποταχθούν στο αξίωμα ότι η οικονομία είναι το θεμέλιο και η πολιτική το εποικοδόμημα.

paraschosa@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / *Γράφει ο* **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η Ζαν ντ'Αρκ της Αγίας Παρασκευής και η καρατόμηση

Από το ιστορικό διήμερο της διοικήτριας Χρυσταλλούς ενώπιον της Ερευνητικής Επιτροπής για τον Συνεργατισμό κράτησα τελικά μόνο δύο φράσεις. Εντάξει η κριτική της Χρυστάλλας κατά πάντων, από τους Χατζηγιάννη και Χάρη μέχρι τον Healthy και όλα σχεδόν τα κόμματα ήταν σαφέστατη. Και αρκούντως δηκτική. Η κυρία διοικήτρια τους έβαλε όλους στη θέση τους. Εκ των υστέρων... Γι' αυτά όμως σας έγραψα στην καθημερινή online στήλη. Εκείνο που κράτησα ως ιδιαίτερο το φύλαξα για σήμερα, στο κυριακάτικο. Είναι μόλις δύο φράσεις. Η ερώτηση του Γεώργιου Αρέστη προς τη Χρυσταλλού που έκρινε τους πάντες και τα πάντα: «Η κριτική σας πού απευθύνεται;» Και η α λα drama queen απάντησή της: «Παντού. Ήθελα πάντα να το πω δημόσια να με καρατομήσουν. Τέσσερις μήνες έμειναν...».

«Να βάλω τα μεταξωτά και να φυσάει...».

Ωιμέ! Αλί και τρισαλί! Ούτε η Κατίνα Παξινού δεν θα ήταν πιο πειστική. Ούτε καν η Μάρθα Βούρτση! Η κατατρεγμένη διοικήτρια αποφάσισε να μιλήσει ενώπιον της Επιτροπής για τον Συνεργατισμό. Μετά το παναΰριν. Και να πει τι; Ότι για την κατάσταση φταίνε όλοι πλην της ιδίας. Και όχι μόνο αυτό, ένιωθε λέει την ανάγκη να το πει αυτό δημόσια, να βάλει τα μεταξωτά και να φυσάει, στα εργοτάξια μπροστά και στα σκουπίδια πλάι, να μπερδευτεί με τους εργάτες. Να πει τον πόνο της στις γάτες και στη φουφού του καστανά στάχτη να γίνεις σατανά... Κι ας την καρατομήσουν. Σόρι που με συνεπήρε το τραγούδι αλλά η Χρυσταλλού είναι μόνιμη έμπνευση.

Δεν σας κρύβω ότι η τόλμη της και ο φόβος της μην την καρατομήσουν εάν πει όσα ξέρει, το είχε υποσχεθεί από παλιά άλλωστε, σημειώνοντας πως ξέρει «πολλά για πολλούς», μου θύμισε κάποια άλλη. Την Ιωάννα της Λωραίνης άλλως Ζαν ντ'Αρκ, γνωστή και ως Παρθένος της Ορλεάνης. Πρόκειται για τη Γαλλίδα ηρωίδα που ηγήθηκε των γαλλικών στρατευμάτων στον Εκατονταετή Πόλεμο κατά των Άγγλων στη Γαλλία. Όπως και η Χρυσταλλού ηγήθηκε της αντίστασης υπέρ του Συνεργατισμού πολεμώντας κατά πάντων. Η Ζαν ντ'Αρκ παρά τον ηρωισμό της κατηγορήθηκε για κοντή κόμη, επειδή ντυνόταν με ανδρικά ρούχα, για μαγεία και ως αιρετική επειδή, όπως έλεγαν υποστήριζε ότι ήταν απευθείας υπόλογη στον Θεό. Το αποτέλεσμα ήταν να την καταδικάσουν να καεί ζωντανή ως αιρετική. Κατά την εκτέλεσή της μόνο ένας Άγγλος στρατιώτης τόλμησε να φωνάξει «Είμαστε χαμένοι, κάψαμε μια αγία». Ύστερα από είκοσι πέντε χρόνια και ενώ η Γαλλία είχε κερδίσει τον πόλεμο ανακηρύχθηκε αγία από την καθολική εκκλησία και προστάτιδα της Γαλλίας.

Δεν ξέρω αν μπορείτε να δείτε τις αναλογίες: Και η Ιωάννα είχε κοντό μαλλί, όπως και η Χρυσταλλού. Και η δική μας ντύνεται με το δικό της ιδιαίτερο στυλ και επίσης λόγω θέσεως νιώθει κάπου, κάπου ότι είναι υπόλογη μόνο στον Θεό, κι ας μη μας το λέει. Έχει και μια ευκολία να κάνει τα μαγικά της και να βγαίνει κούπα άπαννη, που έλεγε και ένας βουλευτής πρόσφατα. Ευτυχώς τη σήμερον ημέρα δεν γίνεται κάψιμο στην πυρά. Ούτε καρατομήσεις, όπως φοβάται η διοικήτρια, γίνονται στον τόπο μας.

Μάλλον δεν πρόκειται στην Κύπρο να έχουμε ποτέ γιορτή της Αγίας Χρυσταλλούς. Ούτε θα βρεθεί ένας στρατιώτης να φωνάξει υπέρ της, να την αποκαλέσει αγία, όσο κι αν νιώθει πως με την απουσία της είμαστε όλοι χαμένοι. Πολύ περισσότερο ίσως απ' όσο ήμασταν με την παρουσία της...

Ευτυχώς γι' αυτήν μόνο τέσσερις μήνες έμειναν μέχρι να ολοκληρωθεί η θητεία της. Να ολοκληρωθεί ο κύκλος του μαρτυρίου. Να πάρει τον δρόμο της, να ζήσει χωρίς τον φόβο να καρατομηθεί. Να μπορεί βρε αδελφέ να μιλάει δημόσια. Ίσως τότε να μάθουμε πολλά για πολλούς. Ίσως η Χρυσταλλού της Λωραίνης, σόρυ της Αγίας Παρασκευής ήθελα να πω, να αποφασίσει εκ των υστέρων να γίνει πραγματικά ηρωίδα. Να αποφασίσει να πει ή έστω να γράψει αυτά που τόσα χρόνια δεν τολμούσε να ξεστομίσει φοβούμενη την καρατόμηση...

ΚΟΥΪΖ: Ποιος σημαντικός πολιτικός ενοχλείται πολύ από τη στήλη; Εγώ πάντως, όσο κι αν δεν το πιστεύει τον αγαπώ. Και του αφιερώνω αυτό που είπε ο Enoch Powell: «Οι πολιτικοί που τους ενοχλούν τα Μέσα Ενημέρωσης είναι σαν τους ναυτικούς που τους πειράζει η θάλασσα».

BORN TO BE WILD

Jeep
THERE'S ONLY ONE

NEO JEEP® COMPASS

2.0 DIESEL | 4x4 | ΑΥΤΟΜΑΤΟ 9 ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

ΑΠΟ €29,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

* Jeep® Compass 2.0 Diesel Αυτόματο: Μικτή κατανάλωση από 5.7 l/100km | Εκπομπές CO_2 από 148 g/km.
** Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.
*** Η προσφορά ισχύει για περιορισμένο αριθμό ετοιμοπαράδοτων αυτοκινήτων.

AUTOMASTERS
Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370 www.jeep-cyprus.com

ΣΤΑΘΕΡΑ ΒΗΜΑΤΑ ΜΠΡΟΣΤΑ / *Γράφει* **Ο ΣΠΟΝΔΟΦΟΡΟΣ**

Με άριστα το 10

1 Στο λουκ. Σχολιάστηκε έντονα το λουκ της κ. Crystal στην Ερευνητική. Δεν θα σταθώ στο λουκ. Θα σταθώ πως πρέπει η ίδια να κάνει μια ερευνητική, ατομική, για να δει πόσο «χαμένη» είναι. Και δεν εννοώ στυλιστικά. Είναι το έλασσον. Πάντα ήταν.

2 Στα φιλιά. Πήγε ο Τσαβού Παρίσι για τον Α΄ Π.Π. και έπεσαν 10 να τον φιλήσουν. Τους δικούς μας, ένας-δυο. Αν δεν είναι η λύση του Κυπριακού αυτή, ένα γαλλικό ρουφηχτό φιλί, δεν ξέρω ποια είναι.

3 Στην ερώτηση. Βασικά το ζήτημα με το Κυπριακό είναι άλλο. Εκτός Κύπρου μας περνάνε για χωριό. Σαν τη Ραχούλα ένα πράγμα. Μας ρωτάνε, και οι διπλωμάτες ξέρουν τι λέω, από ποια Κύπρο είμαστε. Την πάνω ή την κάτω; Όπως ρωτούν οι Λευκωσιάτες τους Παφίτες, «πάνω ή κάτω Ακουρδάλια»;

4 Στον ατμό. Δεν ήταν έκπληξη, αλλά φαίνεται πως ό,τι κάνει ο Healthy στο προεδρικό γίνεται μόδα. Ατμιστά τσιγάρα ο μάστρος, ατμιστά τσιγάρα όλοι. Σε λίγο θα πίνουν το τσαγάκι τους κι εκείνοι μεσημέρι και θα πηγαίνουν για ένα δίωρο ύπνο. Η Healthy παρακαταθήκη της δεύτερης πενταετίας.

Ο γερμανικός αετός είναι έμπνευση Von Averuf;

5 Στον Von. Πάντως, η ανακαίνιση στο ΔΗΣΥ είναι 100% πετυχημένη. Από το... Reichstag του Von Averuf θα ξεκινήσει η πορεία προς την κατάκτηση του λόφου. Διαφορετικά δεν μπορώ να καταλάβω γιατί η Νίκη του Παιωνίου θυμίζει έντονα το γερμανικό αετό.

6 Στο uber alles. Και μπορεί ο Von Averuf να μη σχεδιάζει την κατάκτηση της Ευρώπης, αλλά δική του κατάκτηση είναι τα χρονοδιαγράμματα που τα έχει βάλει πάνω από όλα. Ή uber alles, όπως θα έλεγε ο Von.

7 Στην προτομή. Φέτος δεν είναι η χρονιά των γλυπτών. Μετά τις αποτυχημένες προσπάθειες με τις προτομές του Ρονάλντο και του Σαλάχ, ήρθε και η προτομή του Κληρίδη να μας θυμίσει πως πραγματική παρακαταθήκη είναι τα έργα ενός ανθρώπου και όχι η εικόνα του. Εκτός κι αν η φωτογραφία πάνω στην οποία βγήκε η προτομή, ήταν του 30χρονου Γλαύκου.

8 Στην πλατεία. Πάντως, θέλοντας να μοιάσει στον Von Averuf, ο δήμαρχος Γιωρκάτζης είπε πως τέλος του 2018 τέλος η πλατεία. Και τι θα γίνουμε χωρίς πλατεία να έχουμε να γκρινιάζουμε; Τα βλέμματα στο γήπεδο της Λεμεσού. Πάμε πλατεία;

9 Στον Takis. Λίγο πριν επιστρέψει για τα καλά στην Κύπρο ο ζεν πρεμιέ ευρωβουλευτής Takis ζήτησε να αλλάξουν οι διαδικασίες εκλογών στο κόμμα του λαού. Να δικαιούνται να (τον) ψηφίζουν τα πιπίνια από το instagram θέλει ο Takis. Τρέμε Αντροκ.

10 Στον Αρέστη. Αν παρακολουθήσει κάποιος τις ερωτήσεις του δικαστή στη διερευνητική διαβάζει κλειστό βιβλίο για το τι θα γράψει στο πόρισμα. Ή μήπως το έχει ήδη στείλει στον Κώστα; Τη διερευνητική που θα στηθεί σε έναν χρόνο από σήμερα για το πού πήγαν και τι έγιναν τα εκατομμύρια των ερευνών για την οικονομία θέλω να ξέρω ποιος θα την αναλάβει. Φαντάζομαι με σωστές διαδικασίες, ε, Σάκη;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Διευθυντής: Ανδρεας Παρασχος
Αρχισυντάκτης: Μιχαλης Τσικαλας • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας • Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νοτης Παπαδοπουλος

ΤΩΡΑ,
ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ, ΕΧΕΙΣ ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΟΥ ΑΝΑΓΚΗ.

Ως πελάτης του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας, τώρα πια, έχεις στη διάθεσή σου ασφαλιστικά προϊόντα για κάθε ιδιωτική ή επιχειρηματική σου ανάγκη.

Μάθε όλες τις ευκαιρίες και τις λύσεις που σου προσφέρουμε, μέσω των δύο θυγατρικών ασφαλιστικών εταιρειών του Ομίλου της Ελληνικής Τράπεζας.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΛΤΔ

ΑΠΟ ΤΟ 1992

- Μια από τις μεγαλύτερες ασφαλιστικές εταιρείες γενικού κλάδου στην Κύπρο όσον αφορά μικτά ασφάλιστρα
- Προωθεί ανταγωνιστικά ασφαλιστικά προϊόντα που καλύπτουν τις περισσότερες ασφαλιστικές ανάγκες τόσο των ιδιωτών όσο και των επιχειρήσεων
- Διέπεται από τον Έφορο Ασφαλίσεων της Κυπριακής Δημοκρατίας
- Διατηρεί επαρκή κεφάλαια για την κάλυψη τόσο των κεφαλαιακών απαιτήσεων όσο και των ελάχιστων κεφαλαιακών απαιτήσεων

HELLENIC ALICO LIFE INSURANCE COMPANY LTD

ΑΠΟ ΤΟ 2000

- Με έξυπνα και ανταγωνιστικά τραπεζοασφαλιστικά προϊόντα
- Επαρκώς κεφαλαιοποιημένη με υγιή θέση φερεγγυότητας και συντελεστή φερεγγυότητας πολύ πάνω από το ελάχιστο όριο που καθορίζεται από την υπηρεσία ελέγχου ασφαλιστικών εταιρειών

Η Ελληνική Τράπεζα, καλύπτει όλες τις ασφαλιστικές ανάγκες ιδιωτών και επιχειρήσεων ως συνδεδεμένος ασφαλιστικός σύμβουλος των δύο ασφαλιστικών εταιρειών.

Επικοινώνησε μαζί μας για μια πρόταση ασφάλισης που ικανοποιεί απόλυτα κάθε προσωπική σου ανάγκη.

ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

Τηλέφωνο: 77 77 21 71
Email: pancyprian@hellenicbank.com
Διεύθυνση: Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 66, 1095 Λευκωσία
Ταχυδρομική Θυρίδα (Τ.Θ.): 21352, 1507 Λευκωσία

Επαρχιακά τηλέφωνα:

Λευκωσία	+357 22 743 688
Λεμεσός	+357 25 502 917
Λάρνακα	+357 24 503 510
Αμμόχωστος	+357 23 504 315
Πάφος	+357 26 505 258

HELLENIC ALICO LIFE

Τηλέφωνο: + 357 22 501 581
Email: life@hellenicbank.com
Διεύθυνση: Λεωφόρος Γρίβα Διγενή 66, 1095 Λευκωσία
Ταχυδρομική Θυρίδα (Τ.Θ.): 20672, 1662 Λευκωσία

Επαρχιακά τηλέφωνα:

Λευκωσία	+ 357 22 501 587
Λεμεσός, Πάφος	+ 357 25 502 822/851
Λάρνακα, Αμμόχωστος	+ 357 24 503 121

Καλώς ήρθες στη νέα σου Τράπεζα.
Καλώς ήρθες στη νέα σου Ασφαλιστική.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Το ΝΑΤΟ ως δικλίδα ασφαλείας για Κύπρο

Η σχηματοποίηση της στροφής προς τη δύση και η σύζευξη συμφερόντων και δρώντων στην περιοχή με άξονα το κοινό όφελος

Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Από τη θεωρία στην πράξη και από τις γενικές διακηρύξεις περί αντίληψης της Κύπρου ως εταίρου των ΗΠΑ στην περιοχή, στις υπογραφές για τη συνεργασία με άξονα την ασφάλεια. Το πρώτο σκέλος, ώστε να πάρει σάρκα και οστά αυτή η συνεργασία, έληξε με την επίσκεψη Χριστοδουλίδη στις ΗΠΑ και τις εκεί συναντήσεις του με αριθμό αξιωματούχων συν του ΥΠΕΞ Μάικ Πομπέο. Η υπογραφή της Δήλωσης Προθέσεων, όπως λένε οι πληροφορίες, ως πρώτο βήμα, «δείχνει» την πορεία που θα πάρουν τα πράγματα και η οποία στη μεγάλη εικόνα αντλεί δυναμική από το πεδίο του Φ.Α. στην περιοχή. Στο ζήτημα εμπλέκονται χώρες που ανήκουν στον πυρήνα του ΝΑΤΟ, ήτοι οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Ιταλία. Η δυναμική αυτή αναμένεται σύμφωνα με διπλωματικές πηγές να συμπαρασύρει και τις εξελίξεις στο Κυπριακό, κυρίως στον άξονα της ασφάλειας, σε περίπτωση λύσης. Ωστόσο, θα πρέπει να λάβει υπόψη η ανάλυση τη στάση της Ρωσίας και της Τουρκίας. Έτσι η σύζευξη συμφερόντων στη μεγάλη εικόνα της ανατολικής Μεσογείου κρατά στον αριθμητή την κυπριακή ΑΟΖ αλλά στον παρανομαστή μπαίνει η Συρία και ο ρόλος Ρωσίας-Τουρκίας εκεί. Οπότε από τη μία πλευρά, όπως παραδέχονται διπλωματικές πηγές, δημιουργείται ένα νατοϊκό τόξο πάνω από την Κύπρο που διαπερνά το Κυπριακό, το Φ.Α., και το δούναι και λαβείν στη Συρία, με τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, μιλώντας στο ΡΙΚ, να προσδίδει στο τόξο αυτό κυπριακές διαστάσεις.

ΝΑΤΟ αντί εγγυήσεις

Η ρητορική Αβέρωφ περί της παρουσίας στην Κύπρο των βρετανικών βάσεων και ότι αποτελούν ουσιαστικά παρουσία του ΝΑΤΟ, δεν είναι νεοφανής. Κυκλοφορούσε έντονα στο παρασκήνιο το τελευταίο διάστημα και είχε βρει μάλιστα εφαρμογή, εν γένει η δυνητική εμπλοκή της δυτικής συμμαχίας, στο πώς απαντάται το ερώτημα της ασφάλειας στην Κύπρο σε περίπτωση λύσης. Και μάλιστα με την προϋπόθεση να είναι ικανοποιημένη η Κύπρος και να μη φέρουν αντιρρήσεις οι εγγυήτριες δυνάμεις. «Θα μπορούσε κάποιος να βάλει στο τραπέζι το επιχείρημα ότι μετά τη λύση του Κυπριακού, αφού όλοι είναι μέλη του ΝΑΤΟ, και έμμεσα το ΝΑΤΟ είναι εδώ τώρα και δεκαετίες, γιατί να μην ενταχθεί η ενωμένη Κύπρος στο ΝΑΤΟ; Με το να είναι μέλος του ΝΑΤΟ είναι αυτονόητο ότι εγγυάται την ανεξαρτησία και την κυριαρχία» ανάφερε σχετικά ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ. Ως προς το Κυπριακό καταρχήν, οι πληροφορίες της «Κ» επιμένουν σε τρία σημεία.

Το πρώτο είναι το ότι το εύρος των λεγόμενων όρων αναφοράς που θα είναι το θέμα συζήτησης το επόμενο διάστημα, είναι τέτοιο, που αν υπάρξει συμφωνία ανάμεσα στις πλευρές, επί της ουσίας θα έχει μείνει πολύ λιγότερη δουλειά, η οποία θα μεταφερθεί σε διάσκεψη.

Άρα, το δεύτερο σημείο, είναι το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων θα αποτελέσει – αν έτσι έχουν τα πράγματα – και πάλι το μεγάλο εμπόδιο που θα πρέπει να ξεπεραστεί. Οπότε τίθεται το ερώτημα του πως λέει το «ναι» για πιθανή, μελλοντική, ένταξη της Κύπρου στο ΝΑΤΟ η Τουρκία. Σημειώνεται ότι για να γίνει δεκτή ένταξη χώρας στο ΝΑΤΟ, θα πρέπει η απόφαση από τα υφιστάμενα μέλη της Συμμαχίας, βάσει του άρθρου 10 του καταστατικού, να είναι ομόφωνη. Οπότε εδώ το Κυπριακό μπαίνει απολύτως στα χωράφια του ενεργειακού. Πριν από αυτό όμως υπάρχει και ακόμη ένα σημείο πέριξ του ζητήματος της ασφάλειας στην Κύπρο σε περίπτωση λύσης και αυτό είναι η παρουσία της ΟΥΝΦΙΚΥΠ στη χώρα.

Ελλάδα- και Τουρκία ανήκουν στο ΝΑΤΟ και θα μπορούσαν ν' ανοίξουν τον δρόμο για την Κύπρο, λένε διπλωμάτες.

Όπως προκύπτει από τις πληροφορίες της «Κ» ουσιαστικά σκοπός των ΗΠΑ δεν είναι η εξάλειψη της δύναμης από τη χώρα, αλλά θα επέλθει μέσω της αναδιάρθρωσης κονδυλίων η αριθμητική της υποβάθμιση. Το κλίμα πέριξ του θέματος ΟΥΝΦΙΚΥΠ ειδικά στις ΗΠΑ, δεν φαίνεται λένε οι πληροφορίες να είναι απολύτως θετικό προς την ε/κ πλευρά. Κυρίως για το ότι το Σώμα στην Κύπρο αποτελεί μια από τις παλαιότερες χρονικά παρουσίες ανά το Παγκόσμιο, ενώ καθώς αυστηροποιούνται πλέον τα κριτήρια που να δικαιολογούν παρουσία των Η.Ε. σε μια χώρα, δυσκολεύουν ακόμη περισσότερο τα δεδομένα για την Κύπρο. Τα οποία αναμένεται να κάνουν δυναμική εμφάνιση, είτε τον Ιανουάριο είτε τον Ιούνιο, στο επόμενο σχετικό ψήφισμα των Η.Ε. Θα απαιτηθεί λένε πηγές, μακροπρόθεσμα να βρεθούν άλλες φόρμουλες για την ασφάλεια, με το ΝΑΤΟ να είναι μια πιθανή απάντηση, που όμως για να λάβει χώρα και να μορφοποιηθεί ως πρόταση πρέπει να γίνει πρώτα διάλογος επί σαφούς βάσης και ανάμεσα στα κόμματα. Το ΑΚΕΛ ήδη έχει φέρει ισχυρές αντιρρήσεις στο ζήτημα και το ανέφερε και ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ, αλλά πριν απ' όλα να υπάρξει και πολιτική απόφαση για το θέμα. Η οποία, όμως, συνεπικουρείται ήδη σε πρώτο βαθμό, με την ανάλυση για συνέργειες στην ΑΟΖ, οι οποίες οδηγούν προς τα εκεί.

Στην ΑΟΖ δραστηριοποιούνται οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Ιταλία, μέλη του ΝΑΤΟ, υπάρχει συνεργασία με την Ελλάδα που είναι επίσης μέλος του ΝΑΤΟ, ενώ μέλη στη Συμμαχία είναι η Τουρκία και η Βρετανία που είναι εγγυήτριες χώρες στο Κυπριακό.

Οι πρεσβείες

Το θέμα με το ΝΑΤΟ ως δυνητικό εγγυητή της ασφάλειας στην Κύπρο ανακινούνταν στο διπλωματικό παρασκήνιο το τελευταίο διάστημα. Υπήρχαν πληροφορίες προς αυτή την κατεύθυνση και εκτιμήσεις για το πώς θα μπορούσε να καταστεί πραγματικότητα και να συνδεθεί με τη γενικότερη προσπάθεια για σταθερότητα στην περιοχή. Αυτός είναι και ο παράγοντας που ωθεί πρεσβείες στη Λευκωσία να το φέρνουν όλο και περισσότερο στο προσκήνιο. Η σταθερότητα στην περιοχή και το θετικό πρόσημο που μπορεί να επιφέρει η επίλυση του Κυπριακού, όπως είπε διπλωμάτης στην «Κ». Σε ερώτηση για το αν μπορεί το ΝΑΤΟ να παίξει αυτό τον ρόλο, διπλωμάτης απάντησε πως η σταθερότητα ανοίγει τον δρόμο για νέες συνέργειες, δομές και ευκαιρίες, ώστε η χώρα να καταστεί «hub» σε πολλά επίπεδα. «Θα μπορούσε να αφαιρέσει ένα πεδίο έντασης ανάμεσα στην Ελλάδα και την Τουρκία, όντας και οι δύο μέλη του ΝΑΤΟ και ν' ανοίξει τον δρόμο ώστε η Κύπρος να γίνει μέλος του Συνεταιρισμού για την Ειρήνη και σε δεύτερο χρόνο πλήρες μέλος του ΝΑΤΟ» τονίστηκε.

Από την ασφάλεια στην ενέργεια

Στην κυπριακή ΑΟΖ, ως είναι γνωστό, δραστηριοποιούνται οι ΗΠΑ, η Γαλλία και η Ιταλία, μέλη του ΝΑΤΟ, μέσω των τριμερών υπάρχει συνεργασία με την Ελλάδα που είναι επίσης μέλος του ΝΑΤΟ, ενώ μέλη στη δυτική Συμμαχία είναι επίσης η Τουρκία και η Βρετανία που είναι εγγυήτριες χώρες στο Κυπριακό. Η προσοχή πέφτει καταρχήν στο τεμάχιο 10 της ΑΟΖ όπου εκεί, όπως λένε πηγές, πιθανότατα να βρίσκεται μια πρώτη απάντηση για το πώς θα μπορούσε να εξασφαλιστεί θετική ανταπόκριση και από την Τουρκία στο ζήτημα. Στο συγκεκριμένο τεμάχιο δραστηριοποιείται η Exxonmobil με την QatarPetroleum, και όπως λένε οι πληροφορίες, η τελευταία θα μπορούσε να λειτουργήσει και ως «αγωγός» επικοινωνίας με την Άγκυρα εφόσον Τουρκία-Κατάρ διατηρούν στενές σχέσεις. Αυτό είναι το ένα σκέλος. Το άλλο είναι η ολοκλήρωση όμως της εικόνας, που «απαιτεί» και συμμετοχή της Τουρκίας στους ενεργειακούς πόρους της Κύπρου. Η Λευκωσία αντιτίθεται στο να μπει τώρα η Άγκυρα στη διαδικασία συνομιλιών για το Φ.Α., όχι πριν υπάρξει λύση του Κυπριακού. Ωστόσο, καταγράφεται η πεποίθηση πως μπορεί να βρεθεί ένας ρόλος, εξού και η σύζευξη Κυπριακού-Φ.Α. με τις διαστάσεις της, και αυτός θα μπορούσε να ήταν σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, το πέρασμα αγωγού μέσω της Κύπρου, προς την Τουρκία και από εκεί στην Ε.Ε., κάτι που δεν θα προκαλούσε αντιδράσεις, όπως σχηματοποιούνται οι ενέργειες από κανέναν εκ των βασικών παικτών στην κυπριακής ΑΟΖ, της Κύπρου μη εξαιρουμένης.

Το κοινό συμφέρον

Στην όλη εικόνα δεσπόζει η ανάγνωση του κοινού συμφέροντος που κλίνει πέριξ των ενεργειακών και όχι μόνο εξελίξεων, γενικότερα στην ανατολική Μεσόγειο. Η εικόνα αυτή διαπνέεται ίσως και για πρώτη φορά από μεγάλη σύμπτωση συμφερόντων, καίριων παικτών σε επίπεδο διπλωματίας, οι οποίοι έχουν ήδη ρόλο και στη Συρία. Από το διπλωματικό παρασκήνιο, άλλωστε, προκύπτουν οι εκτιμήσεις πως στο βόρειο μέρος της Συρίας, η παρουσία της Τουρκίας θα παραμείνει έντονη, κάτι που επίσης έχει ιδιαίτερη σημασία για την Άγκυρα ως προς το εσωτερικό της περισσότερο ίσως και από το κυπριακό. Για να γίνει αυτό θα πρέπει να είναι θετική και η προσέγγιση από τις ΗΠΑ, που για την ώρα δεν είναι αρνητική. Από την άλλη λαμβάνεται υπόψη και ο παράγοντας Ρωσία, τόσο στη Συρία όσο και στην ανατολική Μεσόγειο. Η παρουσία ρωσικών δυνάμεων στη Συρία είναι πολύ σημαντική για τη Μόσχα και από στρατιωτικές πηγές επισημαίνει πως η σημασία αυτή είναι μεγαλύτερη από τις εξελίξεις στο Φ.Α. της αν. Μεσογείου. Από το οποίο όμως δεν αποκλείεται εφόσον μπορεί να μη συμμετέχει μέσω εταιρείας αλλά είναι υπαρκτό το σενάριο της ανάθεσης έργων υποδομής, και στην Κύπρο. Έχει «πέσει» μάλιστα στο τραπέζι και από πολιτικό αρχηγό στα πλαίσια συναφούς συζήτησης. Αν λάβει χώρα και αυτή η συνέργεια, σταχυολογείται μια πλήρης συνταύτιση συμφερόντων με όλους τους παίκτες της περιοχής. Ωστόσο, ήδη σε επίπεδο στρατιωτικής συνεργασίας, Κύπρος και ΗΠΑ έχουν αναπτύξει κοινές δράσεις, οι οποίες προλείαναν το έδαφος για την υπογραφή της δήλωσης προθέσεων μεταξύ των ΥΠΕΞ, Χριστοδουλίδη-Πομπέο.

Η στρατιωτική σκοπιά

Η προσέγγιση ΗΠΑ-Κύπρου και σε άλλα επίπεδα πλην του πολιτικού ξεκίνησε στο προσκήνιο με τη συνάντηση του αρχηγού της Ε.Φ., Ηλία Λεοντάρη με τον αρχηγό του Γενικού Επιτελείου Στρατού των Ηνωμένων Πολιτειών, Mark Milley. Αυτή είχε λάβει χώρα στη Λάρνακα, η πρώτη ανάλογου τύπου και είχε χαιρετιστεί ως συνάντηση προστιθέμενης αξίας για τη χώρα από πολιτικές και στρατιωτικές πηγές. Τα θέματα δε που συζητήθηκαν κινούνταν σε έναν ευρύ άξονα, από τα ενεργειακά μέχρι τις γεωπολιτικές εξελίξεις στην περιοχή. Ακολούθησε η επίσκεψη του κ. Λεοντάρη στις ΗΠΑ τον προηγούμενο μήνα, όπου εκεί είχε συναντήσεις με τους ομολόγους του των ΗΠΑ και του Ισραήλ μεταξύ άλλων, ενώ συμμετείχε και σε σεμινάριο με την κάτωθι θεματολογία, που «προλογίζει» επί ενός αριθμού θεμάτων και τα όσα συζήτησαν κατόπιν σε πολιτικό επίπεδο οι Χριστοδουλίδης-Πομπέο.

- Apply military pressure. Παρουσίαση των αποστολών που βρίσκονται σε εξέλιξη σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση των απειλών που προκύπτουν από τον βίαιο εξτρεμισμό.
- Security Cooperation and Capacity Building. Η πολυεθνική συνεργασία και ενίσχυση των στρατιωτικών συνεργασιών, ιδίως στον κρίσιμο τομέα της ανταλλαγής πληροφοριών.
- Counter Foreign Terrorist Fighters. Η ανάλυση των μεθόδων που χρησιμοποιούν τρομοκρατικές ομάδες και άτομα και τρόποι αντιμετώπισης.
- Counter Violent Extremist. Η ανάλυση του σύγχρονου πλαισίου του βίαιου εξτρεμισμού διεθνώς.

Η συνεργασία, ωστόσο, στον τομέα της ασφάλειας μεταξύ ΗΠΑ-Κύπρου έχει και βασικά σημεία-κλειδιά πέραν των γενικών επιδιώξεων των ΗΠΑ, όπως είναι η αναβάθμιση στη φύλαξη των θαλάσσιων συνόρων.

Το ενδιαφέρον στις Βρετανικές Βάσεις μετά το Brexit

Διασφαλίζεται η συνέχιση του κεκτημένου δηλώνει ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης, όφελος για κατοίκους-εργαζόμενους

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Η συμφωνία στην οποία κατέληξαν το βράδυ της Τρίτης Ε.Ε. και Ηνωμένο Βασίλειο για το Brexit, έφερε αναβρασμό τόσο εντός όσο και εκτός της χώρας με τις συζητήσεις να είναι έντονες σε Κύπρο, Γιβραλτάρ και ιρλανδικά σύνορα, εφόσον τα σχετικά Πρωτόκολλα περιλαμβάνονται στο κείμενο της συμφωνίας. Στην περίπτωση της Κύπρου, ως ήταν φυσικό, τα ερωτηματικά κινούνται πέριξ των νέων δεδομένων που δημιουργούνται στις σχέσεις Κύπρου-Ηνωμένου Βασιλείου, στις εμπορικές, οικονομικές και πολιτικές πτυχές, όσο και για το τι μέλλει γενέσθαι με τους Κύπριους που διαμένουν μόνιμα ή σπουδάζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο. Είναι γεγονός ότι τις τελευταίες εβδομάδες, ακόμα και πριν από την επίσημη ανακοίνωση της συμφωνίας μεταξύ των δύο πλευρών, μερίδα Κυπρίων που διαμένουν στη Βρετανία, επικοινωνούσαν με την πρεσβεία, ξεκινώντας διαδικασίες για αλλαγή του βρετανικού διαβατηρίου τους, σε κυπριακό, ώστε να διατηρήσουν τα πλεονεκτήματα διαβατηρίου χώρας που είναι εντός της Ε.Ε.

Το πλέον ευαίσθητο σημείο στις ιδιαίτερες σχέσεις της Κύπρου και του Ηνωμένου Βασιλείου αφορά το μέλλον των Βρετανικών Βάσεων. Στο πολυσέλιδο κείμενο της συμφωνίας περιλαμβάνεται το Πρωτόκολλο που διέπει τις σχέσεις Ηνωμένου Βασιλείου-Κύπρου στο οποίο ξεκαθαρίζεται η διατήρηση των Βρετανικών Βάσεων στην Κύπρο, καθώς και οι σχέσεις τους με την Ε.Ε. Για το θέμα μίλησε στην «Κ» ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Χριστοδουλίδης, ο οποίος δήλωσε ότι μέσω της συμφωνίας, η σχέση των Βρετανικών Βάσεων με την Ε.Ε. συνεχίζει να διέπεται από το πρίσμα του εναπομείναντος κράτους- μέλους. Άρα στην προκειμένη περίπτωση, αυτή των Βρετανικών Βάσεων, μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ανέφερε δε ότι το νέο Πρωτόκολλο «διασφαλίζει απόλυτα τη συνέχιση του κεκτημένου στις Βρετανικές Βάσεις προς όφελος των κατοίκων και όσων εργάζονται εκεί, κάτι που ευθύς εξ' αρχής, αποτελούσε τον πρωταρχικό στόχο της Κυβέρνησης. Να προστατευθούν δηλαδή τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των Κυπρίων και Ευρωπαίων πολιτών που ζουν και εργάζονται στις Β.Β.».

Παραμένουν τελωνειακό έδαφος της ΕΕ και τα προϊόντα που προορίζονται για τις Βάσεις θα πρέπει να εισέρχονται μέσω των σημείων εισόδου της Κυπριακής Δημοκρατίας, διευκρινίζει ο ΥΠΕΞ.

Όπως εξήγησε ο κ. Χριστοδουλίδης, οι περιοχές των Βρετανικών Βάσεων παραμένουν τελωνειακό έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σαφή πλέον υποχρέωση όπως όλα τα προϊόντα που προορίζονται για εκεί να εισέρχονται μέσω των σημείων εισόδου της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ καθορίζονται τα συγκεκριμένα προϊόντα που μόνο κατ' εξαίρεση μπορούν να εισέρχονται απευθείας στις Βάσεις, πάντοτε στη βάση της Συνθήκης Εγκαθίδρυσης.

Το κεκτημένο των Βάσεων

Σημαντικό, επίσης, είναι ότι στη βάση του νέου Πρωτοκόλλου υπάρχει μεγαλύτερη σαφήνεια ως προς το εύρος του κεκτημένου που εφαρμόζεται στο έδαφος των Β.Β., και κυρίως στο γεγονός ότι είναι η Κυπριακή Δημοκρατία, ως το εναπομείναν κράτος μέλος, θα έχει την αρμοδιότητα και ευθύνη εφαρμογής του μεγαλύτερου μέρους του κεκτημένου στις Β.Β. Όπως αναφέρει ο κ. Χριστοδουλίδης, υπάρχουν σαφείς αναφορές ότι σε συγκεκριμένους τομείς του κεκτημένου, και πέραν από αυτούς που η Κυπριακή Δημοκρατία είχε ήδη την αρμοδιότητα εφαρμογής, όπως είναι οι κοινωνικές ασφαλίσεις και οι γεωργικές επιδοτήσεις. Η Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι άλλωστε αρμόδια και υπεύθυνη για την εφαρμογή του σχετικού κεκτημένου, με εφαρμογή στα τελωνειακά και φορολογικά θέματα, τη διακίνηση προϊόντων, τη γεωργία και την αλιεία και τους φυτοϋγειονομικούς και κτηνιατρικούς ελέγχους. Προβλέπεται επίσης ότι, βάσει και του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής, το Ηνωμένο Βασίλειο θα συνεχίσει να ασκεί τους απαραίτητους ελέγχους στα σημεία διέλευσης μεταξύ των Βρετανικών Βάσεων και κατεχομένων. «Στις περιπτώσεις που το Ηνωμένο Βασίλειο διατηρεί τη ευθύνη εφαρμογής μικρού μέρους του κεκτημένου, υπάρχουν οι απαραίτητες ασφαλιστικές δικλίδες για την ορθή εφαρμογή του στις Βρετανικές Βάσεις, αφού το Ηνωμένο Βασίλειο θα δεσμεύεται πλήρως από τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου της ΕΕ» αναφέρει ο κ. Χριστοδουλίδης.

NEO JEEP® COMPASS

2.0 DIESEL | 4x4 | ΑΥΤΟΜΑΤΟ 9 ΤΑΧΥΤΗΤΩΝ

ΑΠΟ €29,900 ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ
ΜΕ 5 ΧΡΟΝΙΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ

ΚΑΙ ΜΕ ΠΛΟΥΣΙΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ:

- Τετρακίνηση Select-Terrain
- Οθόνη πολυμέσων 8.4 ιντσών με Infotainment Uconnect
- Κάμερα οπισθοπορείας
- Εργοστασιακό σύστημα πλοήγησης (navigation)
- Σύστημα ασφάλειας με προειδοποίηση ακούσιας αλλαγής λωρίδας (Lane Departure Warning Plus) και προειδοποίηση εμπρόσθιας σύγκρουσης (Forward Collision Warning Plus)

* **Jeep. Compass 2.0 Diesel Αυτόματο:** Μικτή κατανάλωση από 5.7 l/100km | Εκπομπές CO_2 από 148 g/km.
** Η προσφορά ισχύει για περιορισμένο αριθμό αυτοκινήτων. | *** Ο εξοπλισμός του βασικού μοντέλου μπορεί να διαφέρει από αυτόν της φωτογραφίας.

Jeep®

AUTOMASTERS

Λευκωσία • Λεμεσός • Λάρνακα | 77777370

www.jeep-cyprus.com

Jeep Cyprus

Ο ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΣΤΗΝ «Κ»

Στο Κυπριακό, όλοι πλην Τάσσου, απέτυχαν

«Από το Κραν Μοντάνα και εντεύθεν εκφράζω σύγχυση ως προς τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιδιώξεις της πλευράς μας»

Συνέντευξη στους
ΑΝΔΡΕΑ ΠΑΡΑΣΧΟ
και **ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Με τους όρους αναφοράς να διευρύνουν το πλαίσιο και ένα χρονοδιάγραμμα 90 ημερών ενόψει, τα πράγματα στο Κυπριακό μοιάζουν να επιταχύνονται με πρωτοβουλία των Η.Ε. Την ίδια ώρα οι 90 μέρες αποτελούν κι ένα ανεπίσημο χρονοδιάγραμμα για τα αποτελέσματα των γεωτρήσεων που επιχειρούνται στο θαλασσοτεμάχιο 10 της κυπριακής ΑΟΖ. Ο πρόεδρος του ΔΗΚΟ μιλάει στην «Κ» για όλα, υπογραμμίζοντας ότι σήμερα «αυτό που μας προβληματίζει ιδιαίτερα είναι το ζήτημα της τακτικής και στρατηγικής που ακολουθείται».

–Έχετε ακούσει και εσείς τις διάφορες εναλλακτικές που συζητάει ο Πρόεδρος μετά το Κραν Μοντάνα, που ξεκινούν με τη Διζωνική, Δικοινοτική Ομοσπονδία, την αποκεντρωμένη και φτάνουν μέχρι συνομοσπονδία και δύο κράτη. Τι θα συμβουλεύατε τον Πρόεδρο;

–Ως ΔΗΚΟ δεν συζητούμε και δεν αποδεχόμαστε λύση συνομοσπονδίας ή δύο κρατών. Αυτή θα ήταν άλλωστε η ιδανική λύση για την Τουρκία, καθώς θα έχει όλα τα καλά για την ίδια και, επιπρόσθετα, επιρροή. Σε ό,τι αφορά τη δική μας πλευρά θα έχει συνεχιζόμενες επεκτατικές βλέψεις χωρίς καμία υποχρέωση, χωρίς απομάκρυνση του στρατού και κατάργηση των εγγυήσεων και των επεμβατικών δικαιωμάτων. Επομένως, δεν πιστεύω ότι ένα τέτοιο μοντέλο λύσης μπορεί να μας προσφέρει μία λειτουργική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού. Σε ό,τι αφορά τα σενάρια μετά το Κραν Μοντάνα εκφράζω σύγχυση για το ποιες είναι οι βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες επιδιώξεις της πλευράς μας. Δεν έχω ακόμη καταλάβει εάν η πρόθεση του Προέδρου είναι να συνεχίσει την διαπραγμάτευση από το Πλαίσιο Γκουτιέρες – ανεξαρτήτως του ότι εμείς διαφωνούμε με αυτό – αλλά αυτή τη στιγμή δεν είναι αυτό που αντιλαμβανόμαστε ότι συζητείται. Οι νέοι όροι αναφοράς που επιζητούν τα Ηνωμένα Έθνη προφανώς είναι κάτι άλλο, πέραν από το Πλαίσιο Γκουτιέρες. Και αν θα ξεκινήσουμε από την αρχή στη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου εγείρονται σημαντικοί κίνδυνοι και θα πρέπει να είμαστε πάρα πολύ προσεκτικοί για τα επόμενα βήματα.

–Έχουμε τους όρους αναφοράς και ένα χρονοδιάγραμμα 90 ημερών. Ποια είναι η θέση σας;

–Για ακόμη μία φορά θα δοθεί η ευκαιρία στην Τουρκία να επιδιώξει είτε να κερδίσει ανταλλάγματα, που είναι άλλωστε και η πάγια τακτική της τα τελευταία 40 χρόνια, είτε να οδηγήσει τα πράγματα σε ένα νέο αδιέξοδο με αμφίβολες τις επόμενες ενέργειες που θα πρέπει να αναληφθούν. Επομένως, και τα δύο ενδεχόμενα θα πρέπει να αποφευχθούν. Για να τα αποφύγουμε χρειάζεται σωστή προετοιμασία, αλλά και σωστή τακτική και στρατηγική από την πλευρά μας. Δεν έχουμε μέχρι στιγμής ενημέρωση από τον Πρόεδρο πώς προετοιμάζεται ή τι ακριβώς περιλαμβάνουν οι όροι αναφοράς. Εμείς ανησυχούμε ότι αν δοθεί λευκή επιταγή στην εκπρόσωπο των Ηνωμένων Εθνών μπορεί αυτοί οι όροι να μην είναι αποδεκτοί από τη δική μας πλευρά και επομένως είτε να καταλήξουμε σε αδιέξοδο είτε να αναγκαστούμε να προβούμε σε νέες υποχωρήσεις επί ζητημάτων ουσίας για να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις. Θα πρέπει να πω πως σε ένα πράγμα θα συμφωνήσω με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη: ότι η πολιτική που ακολουθήθηκε τα τελευταία χρόνια έχει αποτύχει και σε ό,τι αφορά αυτό το σημείο είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε νέες ιδέες. Εμείς θα τις αποκαλούσαμε μία νέα στρατηγική που θα βασίζεται στις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου. Όμως σε ό,τι αφορά τα ζητήματα τακτικής, θα πρέπει να δούμε πώς μπορούμε να αναλάβουμε πρωτοβουλίες για να αντιμετωπίσουμε από τη μία την τουρκική επεκτατικότητα και αδιαλλαξία, και από την άλλη πλευρά να δώσουμε κίνητρα στην τ/κ πλευρά. Το πρόβλημα για εμάς δεν είναι το μοντέλο της λύσης, αλλά το γεγονός ότι οι παράλογες αξιώσεις της άλλης πλευράς καθιστούν την ομοσπονδία που συζητείται μη λειτουργική. Σε αυτό το σημείο συμφωνούμε με τους προβληματισμούς του Προέδρου, που ήταν και δικοί μας από την αρχή.

–Δηλαδή;

–Όπως και ο ίδιος ο Πρόεδρος, διαπιστώνουμε προβλήματα που είχαμε και με το Σύνταγμα του 1960. Οι Τ/κ είχαν βέτο για τρία ζητήματα: για τα εκλογικά θέματα, για τον προϋπολογισμό και για τα δημοτικά ζητήματα. Και το κράτος παρέλυσε μέσα σε τρία χρόνια. Εάν οι Τ/κ αποκτήσουν πολλαπλά βέτο, σε πολλαπλά ζητήματα, πολύ φοβούμαι ότι πάρα πολύ σύντομα το κράτος μας θα οδηγηθεί σε παράλυση και ίσως σε διάλυση.

–Πώς λύνεται το πρόβλημα;

–Αυτή είναι μία από τις πιο προβληματικές και παράλογες απαιτήσεις της τουρκικής πλευράς, γιατί η συνταγή των βέτο χωρίς ικανοποιητικούς μηχανισμούς επίλυσης των διαφορών θα οδηγήσει το κράτος σε παράλυση. Σε καμία χώρα του κόσμου δεν έχουν βέτο οι υπουργοί σε Υπουργικά Συμβούλια. Δεν μπορεί να υπάρχουν βέτο στην εκτελεστική εξουσία. Πρέπει να βρούμε τρόπο να ικανοποιηθούν οι ανησυχίες της τ/κ κοινότητας, μέσω των συμβιβασμών που θα οδηγήσουν σε συγκεκριμένες ομοσπονδιακές δομές του κράτους, αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να αποδεχτούμε την αρχή των βέτο. Την αποδεχτήκαμε το 1960 και οδήγησε σε καταστροφή. Δεν είναι επειδή δεν είχαμε ευφάνταστες ιδέες που δεν είχε επιλυθεί το Κυπριακό μέχρι σήμερα. Το Κυπριακό δεν έχει επιλυθεί λόγω της τουρκικής αδιαλλαξίας και λόγω άλλων σημαντικών απαιτήσεων που έχουν να κάνουν με την ασφάλεια. Για εννέα χρόνια συζητούσαμε για τη διακυβέρνηση, τι θα δίναμε δηλαδή στην τουρκική πλευρά και οι διαπραγματεύσεις κατέρρευσαν μόλις αρχίσαμε να συζητήσουμε το κεφάλαιο της ασφάλειας που στην ουσία είναι ένα από τα κεφάλαια που η Τουρκία καλείται να δώσει σε εμάς. Αυτό δείχνει την ανισορροπία στον τρόπο διαπραγμάτευσης τα προηγούμενα χρόνια.

–Είναι όμως ο Νίκος Αναστασιάδης που έβαλε το θέμα ασφάλεια/εγγυήσεις ενώπιον της Τουρκίας. Αυτό δεν μπορεί να του το πιστώσει κάποιος;

–Δεν ήταν πρώτος που έθεσε το ζήτημα της ασφάλειας. Συζητήθηκε και στο Μπούργκενστοκ. Όχι σε απευθείας διαπραγματεύσεις αλλά μέσω των Ηνωμένων Εθνών και το αποτέλεσμα ήταν οι σχετικές απαράδεκτες πρόνοιες του Σχεδίου Ανάν που διαμορφώθηκαν μέσα από επιδιαιτησία. Από το 2004, εμείς επιμένουμε ότι το κεφάλαιο της ασφάλειας δεν μπορεί να παραμένει τελευταίο και να συζητούμε μόνο τη διακυβέρνηση. Πρέπει να συζητούμε και τα κεφάλαια που έχει να δώσει η Τουρκία. Κάτι, που αποφεύγει επιμελώς.

–Με το Πλαίσιο Γκουτιέρες δεν μπαίνουν όλα στο τραπέζι;

–Όχι, γιατί για παράδειγμα το θέμα του στρατού αφήνεται στους πρωθυπουργούς, με ό,τι κι αν σημαίνει αυτό. Τα ζητήματα των εγγυήσεων, όπως διαμορφώνονται στην έκθεση του κ. Γκουτιέρες το Σεπτέμβριο του 2017, παραμένουν σε εκκρεμότητα, καθώς ο ίδιος φαίνεται να μη διαφωνεί με την παραμονή των εγγυήσεων. Εκεί που είχε πρόβλημα είναι με το μονομερές επεμβατικό δικαίωμα. Όμως, δεν είναι μόνο το μονομερές επεμβατικό δικαίωμα το πρόβλημα για εμάς. Είναι το μοντέλο των εγγυήσεων όπως το αντιλαμβάνεται η Τουρκία και αυτό το μοντέλο δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, όπως δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό το ότι θα μετατεθούν τα δικαιώματα της Τουρκίας σε μία νέα συνθήκη στρατηγικής σημασίας, όπως εισηγούνται κάποιοι. Αυτό που μας προβληματίζει ιδιαίτερα είναι το ζήτημα της τακτικής και στρατηγικής που ακολουθείται.

> *Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να διασυνδεθεί το φυσικό αέριο στις διαπραγματεύσεις. Αυτό επιδιώκει η Τουρκία, ώστε να παγώσει το ενεργειακό μας πρόγραμμα.*

Η σχολή σκέψης που καθορίζει την πορεία του Κυπριακού, μέσω της προεδρίας Βασιλείου, Κληρίδη, Χριστόφια, Αναστασιάδη έχει αποτύχει, όπως αναγνώρισε στη συνέντευξή του ο κατεξοχήν εκφραστής της Νίκος Αναστασιάδης, σημειώνει ο Νικόλας Παπαδόπουλος, προσθέτοντας: «Συμφωνούμε και είμαστε έτοιμοι να συζητήσουμε νέες ιδέες».

> *Θα πρέπει να αναλάβουμε πρωτοβουλίες έναντι της τουρκικής επεκτατικότητας και αδιαλλαξίας, αλλά και να δώσουμε κίνητρα στην τ/κ πλευρά.*

Η ΔΗ.ΠΑ. και η προεδρία της Βουλής

–Η Δημοκρατική Παράταξη έχει ήδη οργανώσει το ιδρυτικό συνέδριό της με σημαντική παρουσία προσώπων. Σας ανησυχεί το ενδεχόμενο διαρροών δεδομένου ότι αποτελείται από πρώην στελέχη σας;

–Καμία απολύτως ανησυχία. Εκείνο που διαπιστώνουμε είναι τη συσπείρωση του ΔΗΚΟ.

–Πώς;

–Μέσα από διαδοχικές δημοσκοπήσεις που δείχνουν ότι βρισκόμαστε σε πορεία ανόδου σε ό,τι αφορά εκλογικά ποσοστά. Ο καθένας έχει δικαίωμα να δημιουργήσει κόμμα στην Κύπρο, θα κριθούμε όλοι από την κοινωνία και τους ψηφοφόρους και θεωρώ πως θα κριθούμε στη βάση των δικών μας προτάσεων και όχι με το τι λέμε ο καθένας για τον εαυτό μας.

–Το στοίχημα των ευρωεκλογών ποιο είναι;

–Η αύξηση των ποσοστών σε σχέση με τις προηγούμενες ευρωεκλογές.

–Η προεδρία της βουλής σας ενδιαφέρει; Επειδή άρχισε ήδη να συζητείται...

–Προς το παρόν με ενδιαφέρουν οι ευρωεκλογές και η διαμόρφωση πολιτικών προτάσεων. Όταν θα έχουμε τις βουλευτικές εκλογές και όταν θα τελειώσουν οι βουλευτικές εκλογές, τότε θα δούμε και το τι θα γίνει με την προεδρία της βουλής.

Μας προβληματίζει η τακτική και η στρατηγική του Προέδρου

–Τι συγκεκριμένα;

–Έχουμε μία παραδοχή από τον Πρόεδρο που ήταν ο κατεξοχήν εκφραστής μιας σκέψης στο Κυπριακό. Είναι η συγκεκριμένη σχολή σκέψης που καθορίζει για 25 χρόνια την πορεία του Κυπριακού, μέσω της προεδρίας των Γιώργου Βασιλείου, Γλαύκου Κληρίδη, Δημήτρη Χριστόφια και Νίκου Αναστασιάδη. Και ο κ. Αναστασιάδης αναγνώρισε στη συνέντευξή του ότι αυτή η πολιτική έχει αποτύχει. Μέχρι εδώ συμφωνούμε. Όλες οι κυβερνήσεις και οι Πρόεδροι αποτύχαμε να αντιμετωπίσουμε την τουρκική αδιαλλαξία, όπως επίσης αποτύχαμε να αξιοποιήσουμε την Ε.Ε. όσο θα έπρεπε στις προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού.

–Γιατί δεν ρωτάτε τον Πρόεδρο πώς θα προχωρήσει ως ένας από τους επτά πολιτικούς αρχηγούς; Δεν έχετε καθόλου διαπροσωπικές σχέσεις;

–Ο Πρόεδρος έχει τη διακριτική ευχέρεια να χειρίζεται το Κυπριακό και να κάνει τις απαραίτητες επαφές όπως ο ίδιος νομίζει. Το Εθνικό Συμβούλιο έχει ένα συμβουλευτικό ρόλο, σεβόμαστε τον θεσμό του Προέδρου και σεβόμαστε το ότι ο ίδιος ενδεχομένως να αναλαμβάνει και κάποιες πρωτοβουλίες για τις οποίες δεν θα πρέπει να μας ενημερώνει. Δεν είναι το ιδανικό, σίγουρα θα έπρεπε να υπήρχε μια μία σωστή συζήτηση στο εθνικό συμβούλιο πριν από την ανάληψη της οποιαδήποτε πρωτοβουλίας. Δεν είναι όμως ζήτημα διαπροσωπικών σχέσεων, όπως λέτε, αλλά θεσμικής δομής του δημοκρατικού μας πολιτεύματος. Ο Πρόεδρος είναι ο ουσιαστικός διαπραγματευτής της ε/κ κοινότητας και σε αυτόν έχει δοθεί η λαϊκή εντολή πρόσφατα για να ακολουθήσει τη δική του πολιτική σε σχέση με αυτή την προσπάθεια. Σεβόμαστε αυτή τη λαϊκή εντολή πλην όμως δικαιούμαστε να έχουμε διαφωνίες και διαφορετικές εκτιμήσεις.

–Μέσα στο Εθνικό Συμβούλιο αλλά και δημοσιεύματα τείνουν τελευταίως να συνδέουν την πολιτική Τάσσου Παπαδόπουλου με τον Νίκο Αναστασιάδη. Εσείς πώς το σχολιάζετε;

–Δεν νομίζω ότι περιμένετε από εμένα να κάνω τέτοιες συγκρίσεις. Η ιστορία θα κρίνει τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Προσωπικά θεωρώ ότι έχει καταξιωθεί στην αντίληψη του λαού μας και της ευρύτερης κοινωνίας. Δεν είναι κρυφό ότι και ο Νίκος Αναστασιάδης είχε πολιτικές διαφωνίες ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά τον Τάσσο Παπαδόπουλο και εγώ προσωπικά και το ΔΗΚΟ έχουμε διαφωνίες μαζί με τον κ. Αναστασιάδη. Για παράδειγμα η αποκεντρωμένη ομοσπονδία δεν συνάδει με τις θέσεις του Τάσσου Παπαδόπουλου στο Κυπριακό. Η θέση του ήταν ότι πρέπει το ομοσπονδιακό κράτος όχι μόνο να έχει τις βασικές αρμοδιότητες αλλά και θα πρέπει να υπερέχουν οι αρμοδιότητες της ομοσπονδιακής κυβέρνησης σε σύγκριση με τις αρμοδιότητες των δύο συνιστωσών πολιτειών. Δεν είναι αυτό που συζητούμε σήμερα αλλά μία ομοσπονδιακή δομή που στην ουσία οι δύο πολιτείες θα είναι ισότιμες με την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Δεν θα υπερέχει το ομοσπονδιακό σύνταγμα των νόμων των πολιτειών και αυτό ενδεχομένως να οδηγήσει σε επικίνδυνες περιπέτειες το κράτος μας.

–Το ότι έχει διασυνδεθεί πλέον οριστικά το φυσικό αέριο με το Κυπριακό σάς ανησυχεί;

–Σε ό,τι αφορά τη διαδικασία επίλυσης του Κυπριακού σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να διασυνδεθεί το φυσικό αέριο με τις διαπραγματεύσεις. Αυτό επιδιώκει η Τουρκία και με αυτό τον τρόπο θα παγώσει το ενεργειακό μας πρόγραμμα. Σε ό,τι αφορά όμως την ευρύτερη πολιτική, ασφαλώς και παίζει σημαντικό ρόλο το φυσικό αέριο και η ενέργεια. Το ενεργειακό είναι κομμάτι του Κυπριακού και το Κυπριακό, κομμάτι του ενεργειακού της περιοχής. Επομένως θεωρώ ότι σε αυτό το κεφάλαιο υπάρχει ένα τεράστιο πεδίο προοπτικής σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση των πλεονεκτημάτων.

–Βάσει των ανησυχιών σας για τους χειρισμούς του Προέδρου στο Κυπριακό να υποθέσουμε πως άνοιξε πεδίο συνεννόησης με το ΑΚΕΛ;

–Η δική μας προσπάθεια είναι να έχουμε τις καλύτερες δυνατόν σχέσεις με όλες τις πολιτικές δυνάμεις και σίγουρα δεν θα μπορούσαμε να αγνοήσουμε τη δεύτερη μεγαλύτερη πολιτική δύναμη του τόπου. Εξάλλου, το έχουμε αποδείξει ότι είμαστε εξ εκείνων των κομμάτων που συνεργάζονται στην επίτευξη κοινών στόχων. Δεν σημαίνει πως θα συνεργαζόμαστε σε όλα τα ζητήματα αλλά τουλάχιστον σε ό,τι αφορά εμάς, σε ζητήματα εσωτερικής διακυβέρνησης υπάρχει η καλή διάθεση για να επιτυγχάνουμε κοινούς στόχους μέσα από απαραίτητους συμβιβασμούς. Σε ό,τι αφορά στο Κυπριακό, δεν διαφωνούμε με τους στόχους όπως έχουν συναποφασιστεί στο παρελθόν με τις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου, εκεί που διαφωνούμε είναι με τις εκτιμήσεις που διατυπώνονται και τις ερμηνείες που δίδονται σε αυτές τις αποφάσεις. Το περιεχόμενο των όσων συζητούμε σήμερα παραβιάζουν αυτές τις αποφάσεις.

Το πλαίσιο Γκουτιέρες είναι προβληματικό κατά τον κ. Παπαδόπουλο, ενώ υπάρχει πρόβλημα και με το μονομερές επεμβατικό δικαίωμα.

> *Μέσα από διαδοχικές δημοσκοπήσεις προκύπτει ότι βρισκόμαστε σε μία πορεία ανόδου σε ό,τι αφορά τα ποσοστά.*

Analysis by Ookla® of Speedtest Intelligence® data for Q1–Q2 2018. Ookla trademarks used under license and reprinted with permission.

#1 πιο γρήγορο δίκτυο Internet στην Κύπρο

Απόλαυσε κι εσύ ταχύτητες έως 180M

Η **Cablenet** κέρδισε την πρώτη θέση από την **Ookla**, παγκόσμια εταιρεία στον τομέα των διαδικτυακών μετρήσεων και αναλύσεων.

Με βάση την ανάλυση πέραν των 678,776 αποτελεσμάτων Speedtest που πραγματοποιήθηκαν από καταναλωτές στην Κύπρο, η **Cablenet αναδείχθηκε** ως το νούμερο 1 **πιο γρήγορο δίκτυο Internet στην Κύπρο.**

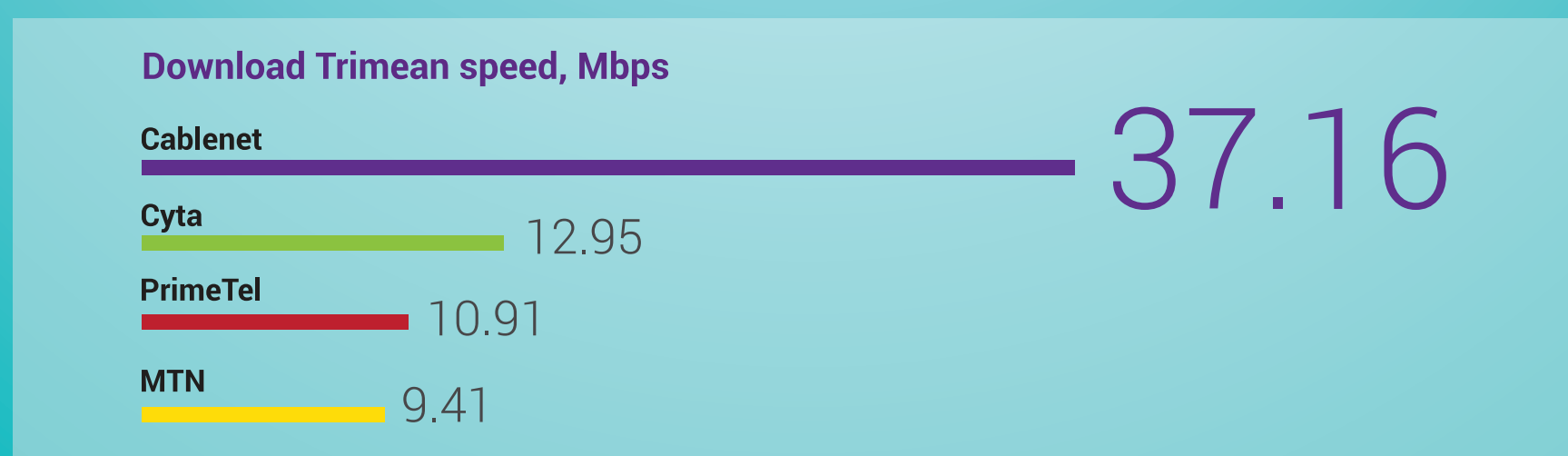

FASTEST FIXED NETWORK

Analysis by Ookla® of Speedtest Intelligence® data for Q1–Q2 2018. Ookla trademarks used under license and reprinted with permission.

cablenet

Ένας ολοκληρωμένος μωβ κόσμος

Από την «Αφροδίτη» στη «Δελφύνη» του 10

Επτά χρόνια γεωτρήσεων στην ΑΟΖ - Στις 5.000 μέτρα το τρυπάνι της ExxonMobil για εντοπισμό του μεγαλύτερου κοιτάσματος

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Το γεωτρύπανο θα πραγματοποιήσει δύο γεωτρήσεις εντός του τεμαχίου 10. Μετά τον στόχο «Δελφύνη» θα μετακινηθεί σε δεύτερο στόχο μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου προκειμένου να ξεκινήσει εργασίες το πρώτο δεκαήμερο Ιανουαρίου.

Η επίσημη ανακοίνωση έναρξης της ερευνητικής γεώτρησης της ExxonMobil, στο τεμάχιο 10 αποτελεί ορόσημο για το συνολικό ενεργειακό πρόγραμμα της Κυπριακής Δημοκρατίας, το οποίο διαχειρίστηκαν οι κυβερνήσεις από το 2003 και εντεύθεν. Από την πρώτη γεώτρηση στο τεμάχιο 12 (19/09/2011) έχουν περάσει 10 χρόνια, με τρεις γύρους αδειοδότησης τεμαχίων, και τρεις κολοσσούς της βιομηχανίας υδρογονανθράκων να έχουν εξασφαλίσει άδειες για έρευνες, σε επτά τεμάχια από τα οποία το ένα, το 12 ή «Αφροδίτη, βρίσκεται στην τελική φάση έναρξης παραγωγής φυσικού αερίου. Εξέλιξη που αποτελεί αναμφίβολα επιτυχία του συνόλου της πολιτικής ηγεσίας, καθώς και των αρμοδίων κρατικών φορέων, με εμπλοκή στον σχεδιασμό και υλοποίηση των αποφάσεων που έχουν ληφθεί διαχρονικά.

Οι δύο γεωτρήσεις που θα πραγματοποιηθούν στο τεμάχιο 10 αποκτούν ξεχωριστή σημασία και για έναν επιπλέον λόγο. Υπό προϋποθέσεις μπορούν να μεταβάλουν άρδην το ενεργειακό δυναμικό της κυπριακής ΑΟΖ, αλλά και της ευρύτερης περιοχής της ανατολικής Μεσογείου. Οι εκτιμήσεις που γίνονται για τις φερόμενες ποσότητες του κοιτάσματος υδρογονανθράκων στο 10, δημιουργούν προσδοκίες που αγγίζουν ευρύτερα ζητήματα ενεργειακής πολιτικής της Λευκωσίας με βαθύ χρονικό ορίζοντα. Επιπλέον η έναρξη της γεώτρησης στο 10 έρχεται να τερματίσει μια περίοδο τεχνητής έντασης, από πλευράς Άγκυρας στην ανατολική Μεσόγειο.

Η απρόσκοπτη έναρξη των εργασιών του βρετανικού γεωτρύπανου της ExxonMobil, καθώς και η έλευσή του στην περιοχή, χωρίς απρόοπτα, διέψευσαν την υψηλή ρητορική και απόψεις που ήθελαν την τουρκική πλευρά να αντιδρά κατά ασύμμετρο τρόπο. Με βάση τα όσα προηγήθηκαν με την έλευση του πλοίου στην περιοχή αλλά και την εικόνα που υπάρχει στην περιοχή, ίσως είναι από τις λιγοστές φορές που η περιοχή της ΑΟΖ βρίσκεται σε νηνεμία.

Η γεώτρηση

Οι προετοιμασίες στον στόχο «Δελφύνη» ξεκίνησαν άμα τη αφίξει του γεωτρύπανου την περασμένη Δευτέρα. Το τρυπάνι μέχρι και την προηγούμενη Παρασκευή το μεσημέρι, που ανακοινώθηκε επίσημα η έναρξη της γεώτρησης, διάνυσε απόσταση 1973 μέτρων από την επιφάνεια της θάλασσας προκειμένου να προσεγγίσει τον πυθμένα. Από το σημείο εκείνο με βάση τους σχεδιασμούς της γεώτρησης, το τρυπάνι θα συνεχίσει την πορεία του σε βάθος 2500 μέτρων προκειμένου να συναντήσει το κοίτασμα υδρογονανθράκων που έχουν εντοπίσει οι σεισμικές έρευνες που έχουν γίνει στην περιοχή. Στην πορεία του, με βάση τα τεχνικά στοιχεία, το τρυπάνι θα περάσει από δύο νοητές ζώνες προκειμένου να καταλήξει στην «καμπάνα» (ονομασία περιοχής), όπου εικάζεται ότι βρίσκεται εγκλωβισμένη η ποσότητα υδρογονανθράκων. Εργασία η οποία αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σε ένα μήνα περίπου.

Ωστόσο, από τεχνικής απόψεως ο χρόνος ολοκλήρωσης της γεώτρησης επιμηκύνεται, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν προβλήματα ένεκα των πετρωμάτων. Η γεώτρηση θα παρακολουθείται επί 24ωρου βάσεως από 10 μηχανικούς και γεωλόγους της ExxonMobil, οι οποίοι βρίσκονται στην Κύπρο εδώ και έξι μήνες. Επίσης, η γεώτρηση θα βρίσκεται υπό παρακολούθηση και από επιστημονική ομάδα σε Αγγλία και ΗΠΑ.

Οι ποσότητες

Στο ουσιώδες κομμάτι των εργασιών στο τεμάχιο 10, που έχει να κάνει με τις ποσότητες υδρογονανθράκων, το μόνο που υπάρχει είναι οι ανεπίσημες εκτιμήσεις, οι οποίες δεν προέρχονται από την πλευρά της εταιρείας. Η αισιοδοξία που επικρατεί προέρχεται, πρώτα από την παρουσία της ExxonMobil στην περιοχή και τη γενική θεώρηση ότι αυτή δεν είναι τυχαία. Η ανακάλυψη του μεγάλου κοιτάσματος στο γειτονικό κοίτασμα «Ζορ», της αιγυπτιακής ΑΟΖ, είναι ο δεύτερος παράγοντας που δημιουργεί υψηλές προσδοκίες. Ο τρίτος παράγοντας είναι τα στοιχεία των ερευνών που σε συνδυασμό με τη γεωλογική μορφολογία (αμμώδεις και ασβεστολιθικά πετρώματα) δημιουργούν αισιοδοξία ότι το υπό αναζήτηση κοίτασμα μπορεί να κάνει τη διαφορά εντός της κυπριακής ΑΟΖ. Από πλευράς της, η εταιρεία αποφεύγει κάθε προσδιορισμό της ποσότητας επαναλαμβάνοντας μονότονα, τα περί υψηλού ρίσκου αλλά και τη γενική θεώρηση, με βάση την παγκόσμια εμπειρία, πως οι πιθανότητες να διαψευστούν οι προσδοκίες είναι μεγαλύτερες παρά να επιβεβαιωθούν. Ωστόσο, γίνεται παραδεκτό πως σε σχέση με το παρελθόν που η TOTAL επέστρεψε το συγκεκριμένο τεμάχιο στη Δημοκρατία, τα γεωλογικά δεδομένα έχουν αλλάξει μετά την ανακάλυψη του αιγυπτιακού «Ζορ».

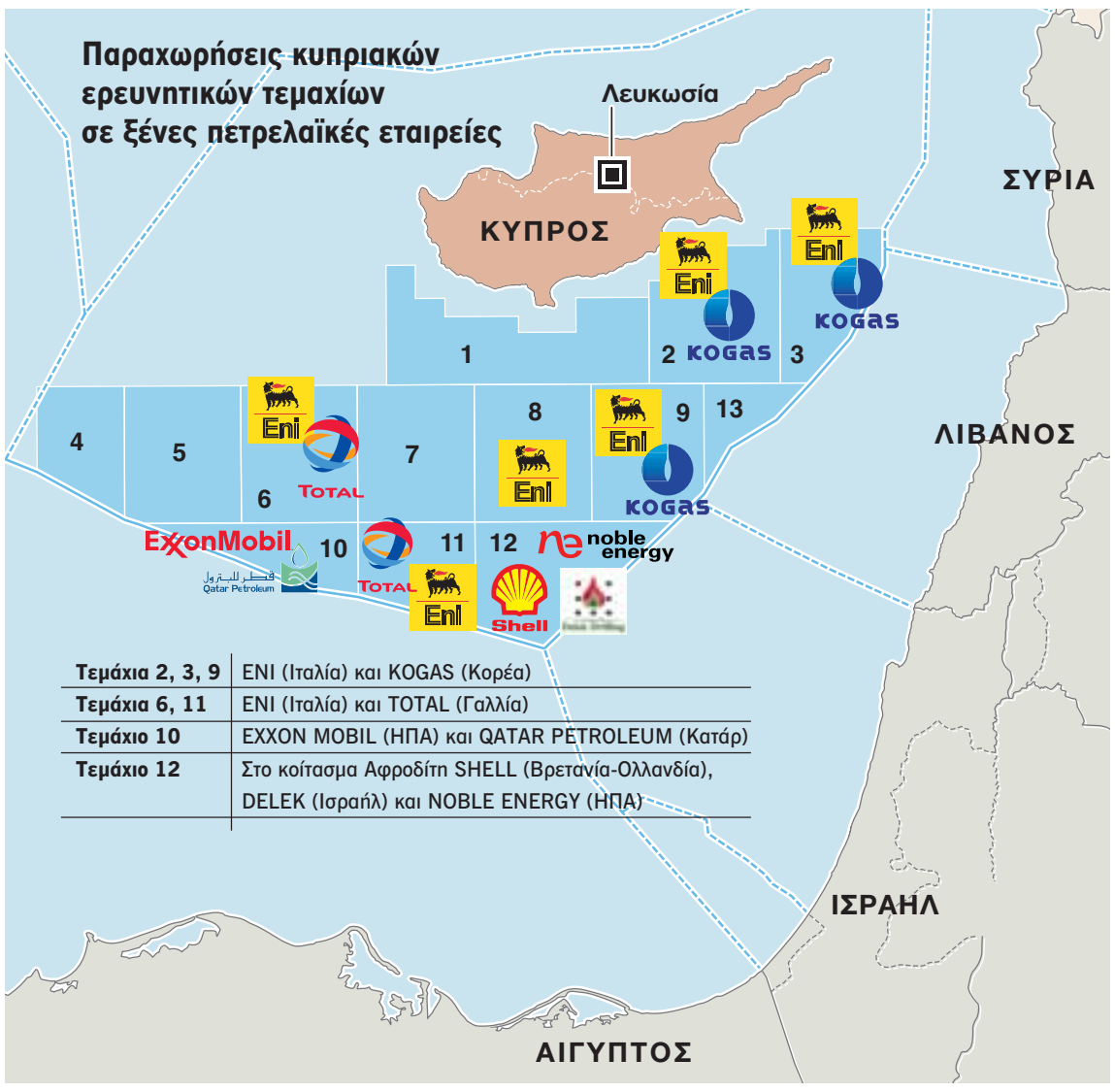

Τεμάχια 2, 3, 9	ENI (Ιταλία) και KOGAS (Κορέα)
Τεμάχια 6, 11	ENI (Ιταλία) και TOTAL (Γαλλία)
Τεμάχιο 10	EXXON MOBIL (ΗΠΑ) και QATAR PETROLEUM (Κατάρ)
Τεμάχιο 12	Στο κοίτασμα Αφροδίτη SHELL (Βρετανία-Ολλανδία), DELEK (Ισραήλ) και NOBLE ENERGY (ΗΠΑ)

Το Stena IceMAX

Αμφότερες οι ερευνητικές γεωτρήσεις εντός του τεμαχίου 10 θα πραγματοποιηθούν από το πλωτό γεωτρύπανο με την ονομασία Stena IceMAX που έχει μισθώσει η ExxonMobil. Το συγκεκριμένο γεωτρύπανο, υπό βρετανική σημαία, θεωρείται από τα πιο σύγχρονα εργαλεία που υπάρχουν στον χώρο των γεωτρήσεων, το οποίο σχεδιάστηκε να λειτουργεί σε ακραίες περιβαλλοντικές συνθήκες, όπως εκείνες της Αρκτικής Θάλασσας.

Με βάση τα στοιχεία που δίνονται από τον ιδιοκτήτη του γεωτρύπανου Stena Drilling, το Stena IceMAX είναι πλοίο γεωτρήσεων σε βαθιά ύδατα, κατασκευάστηκε το 2011 από τη Samsung Heavy Industries και ξεκίνησε την δραστηριότητά του το 2012. Το μήκος του πλοίου είναι 228 μέτρα και έχει πλάτος 42 μέτρα. Το τρυπάνι του πλοίου είναι κατασκευασμένο από ειδικά μέταλλα προκειμένου να μην αντιμετωπίζει προβλήματα σε σκληρά πετρώματα και έχει τη δυνατότητα καθόδου έως και τα 10.000 πόδια κάτω από τη θάλασσα. Το Stena IceMAX μπορεί να φιλοξενήσει προσωπικό από 180 έως 220 άτομα.

Η ταχύτητα που μπορεί να αναπτύξει ανέρχεται μέχρι τους 12 κόμβους. Στον υπόλοιπο εξοπλισμό του γεωτρύπανου ξεχωρίζει το ενσωματωμένο σύστημα πρόληψης εκρήξεων (BOP). Πρόκειται για μια εξειδικευμένη βαλβίδα ή παρόμοια μηχανική συσκευή που χρησιμοποιείται για τη σφράγιση, τον έλεγχο και την παρακολούθηση φρεάτων πετρελαίου και αερίου για την αποφυγή εκρήξεων, την ανεξέλεγκτη απελευθέρωση αργού πετρελαίου ή και φυσικού αερίου από πηγάδι. Η ExxonMobil κατά καιρούς έχει μισθώσει και άλλα γεωτρύπανα από την εν λόγω εταιρεία σε έργα άλλων χωρών, ωστόσο είναι η πρώτη φορά που θα πραγματοποιήσει γεώτρηση με το γεωτρύπανο που θεωρείται κορωνίδα του στόλου της Stena Drilling.

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Σημαία:	Ηνωμένο Βασίλειο
Μήκος:	228 m
Πλάτος:	42 m
Βύθισμα:	15,4 m
Καύσιμο:	Πετρέλαιο
Τύπος:	Πλοίο γεωτρήσεων
Ολική Χωρητικότητα (GRT):	58295 t
Έτος κατασκευής:	2011
Εταιρεία κατασκευής:	Samsung Heavy Industries
Ιδιοκτήτης:	Stena Drilling

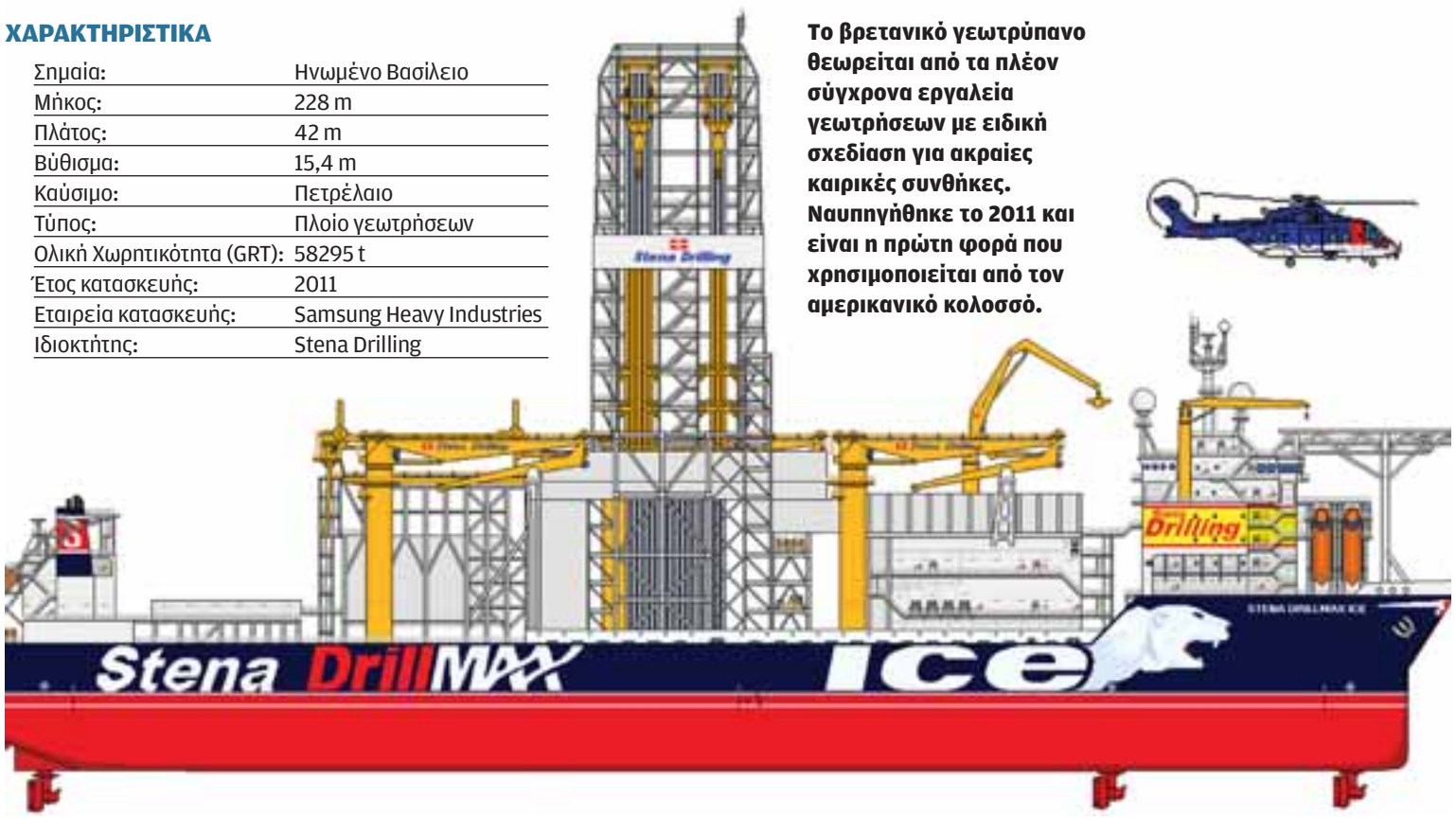

Το βρετανικό γεωτρύπανο θεωρείται από τα πλέον σύγχρονα εργαλεία γεωτρήσεων με ειδική σχεδίαση για ακραίες καιρικές συνθήκες. Ναυπηγήθηκε το 2011 και είναι η πρώτη φορά που χρησιμοποιείται από τον αμερικανικό κολοσσό.

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ / Του **ΤΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΕΛΛΗΝΑ**

Φυσικό αέριο από «Αφροδίτη» για Κύπρο

Τώρα τελευταία αυξάνονται τα νέα για πώληση φυσικού αερίου (ΦΑ) από το κοίτασμα «Αφροδίτη» στο τερματικό Idku της Shell στην Αίγυπτο. Μάλιστα, ο υπουργός Ενέργειας την περασμένη εβδομάδα επιβεβαίωσε ότι ο επόμενος στόχος στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της κυβέρνησης είναι το κοίτασμα «Αφροδίτη», που βρίσκεται πολύ κοντά σε μια συμφωνία πώλησης του Φ.Α.

Αυτό επαναφέρει στο τραπέζι την πρόταση μεταφοράς Φ.Α. από «Αφροδίτη» στην Κύπρο μέσω αγωγού, για την παραγωγή ηλεκτρισμού και τοπική κατανάλωση. Αρκεί να θυμηθούμε ότι αυτή η πρόταση απορρίφθηκε στο παρελθόν ως μη οικονομική, χωρίς την ανάπτυξη του κοιτάσματος για εξαγωγές. Με τα τελευταία νέα αυτό το επιχείρημα δεν στέκεται πια.

Με τα γνωστά αποθέματα Φ.Α., γύρω στα 128 δισ. κυβικά μέτρα (bcm), το «Αφροδίτη» μπορεί να παράγει γύρω στα 8 bcm τον χρόνο για τα επόμενα δεκαπέντε χρόνια. Η χωρητικότητα του τερματικού Idku είναι 10 bcm τον χρόνο και ήδη παράγει 3 bcm ετησίως. Τα υπόλοιπα 7 bcm θα είναι διαθέσιμα για το «Αφροδίτη». Αυτό αφήνει ένα περίσσευμα 1 bcm τον χρόνο, που είναι ακριβώς ό,τι χρειάζεται τώρα η Κύπρος.

Αυτό μπορεί να μεταφερθεί στην Κύπρο με αγωγό μικρής διαμέτρου, 12 ιντσών, και μήκους κάπου 180 χμ, που θα στοιχίσει γύρω στα $400 δισ. Αυτό το κόστος είναι χαμηλότερο από το κόστος του έργου εισαγωγής υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ), €500 δισ., που προωθείται τώρα μέσω διαγωνισμού από τη ΔΕΦΑ. Η τιμή Φ.Α. που μπορεί να προσφερθεί στην ΑΗΚ μέσω του αγωγού μπορεί να είναι γύρω στα $6/mmBTU, περίπου το ήμισυ της τιμής που θα προσφέρεται από την εισαγωγή ΥΦΑ και μετά από την ανάκτηση του σχετικού κόστους κατασκευών.

Η εταιρεία Energean είχε κάνει παρόμοια προσφορά, η οποία όμως απορρίφτηκε με τη δικαιολογία ότι ήταν αυτόκλητη. Η ΔΕΦΑ δήλωσε ότι «προχωρεί με τις νενομισμένες διαδικασίες, σύμφωνα με τις πολιτικές αποφάσεις».

Εισαγωγή Φ.Α. από «Αφροδίτη» σίγουρα θα προσελκύσει εταιρείες που να επενδύσουν στο έργο και να κατασκευάσουν τον αγωγό λόγω της ξεκάθαρης εμπορικής βιωσιμότητας ενός τέτοιου έργου.

Αυτή η πρόταση προσφέρει επίσης μεγιστοποίηση του οφέλους που μπορούν να προέρθουν από τη εκμετάλλευση του «Αφροδίτη». Η τιμή Φ.Α. θα είναι τόσο χαμηλή που σίγουρα θα οδηγήσει σε αισθητή μείωση στην τιμή ηλεκτρισμού στους Κύπριους καταναλωτές και επιχειρήσεις.

Και είναι ακριβώς αυτές οι επιχειρήσεις που τώρα αιμορραγούν από αυτές τις ψηλές τιμές ηλεκτρισμού – σε σημείο που απειλείται και η βιωσιμότητά τους. Το θέμα καλύφθηκε εκτεταμένα από την «Καθημερινή» σε άρθρο που δημοσιεύτηκε στις 11 Νοεμβρίου με τίτλο «Κινδυνεύουν λόγω ρεύματος οι επιχειρήσεις». Η Κύπρος έχει από τις πιο ψηλές τιμές ηλεκτρισμού στην Ευρώπη. Καίνε όχι μόνο τις επιχειρήσεις, αλλά και όλους τους άλλους καταναλωτές και τα νοικοκυριά.

Η εισαγωγή Φ.Α. από το κοίτασμα «Αφροδίτη» με αγωγό σίγουρα θα χαμηλώσει τις τιμές ηλεκτρισμού και αισθητά. Ενώ η εισαγωγή ΥΦΑ, όπως προτείνεται τώρα, σίγουρα θα τις ανεβάσει και οι δυσκολίες που συναντούν οι επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά θα αυξηθούν ακόμα περισσότερο.

Η Ευρωβουλή ενέκρινε στις 13 Νοέμβριου το πακέτο «Καθαρή ενέργεια για όλους» που επιβάλλει ένα δεσμευτικό στόχο σε όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (ΑΠΕ), να επιτύχουν τουλάχιστον 32% μέχρι το 2030. Η Κύπρος δεν μπορεί να επιτύχει αυτό τον στόχο χωρίς απελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρισμού και διεξαγωγή ανοικτών δημοσίων δημοπρασιών για την κατασκευή έργων ΑΠΕ.

Οι προοπτικές για ΑΠΕ είναι τεράστιες. Με βάση μελέτη που έκανε η International Renewable Energy Agency (IRENA) για την Κύπρο το 2015, η ανανεώσιμη ενέργεια θα μπορούσε να παρέχει μέχρι το 2030 μεταξύ 25% και 40% των συνολικών αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας στην Κύπρο. Και με τις τελευταίες εξελίξεις στην τεχνολογία αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των μπαταριών, αυτό το ποσοστό μπορεί να αυξηθεί ακόμα περισσότερο.

Αντί να προχωρούμε με έργα εισαγωγής ΥΦΑ, που το λιγότερο είναι αμφίβολης αξίας, να προχωρήσουμε με συνδυασμό ΑΠΕ και ευέλικτη εισαγωγή Φ.Α. με αγωγό από το κοίτασμα «Αφροδίτη». Τότε η Κύπρος θα είναι σε δυνατή θέση να ανταποκριθεί στους νέους Ευρωπαϊκούς στόχους για ΑΠΕ και στη μείωση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, και ταυτόχρονα να επιφέρει αισθητές μειώσεις στην τιμή ηλεκτρισμού, που να δώσουν μια ανάσα στον κόσμο και στις επιχειρήσεις μας.

Ο κ Χαράλαμπος Έλληνας είναι πρώην πρόεδρος της ΚΡΕΤΥΚ.

Μικρές οι πιθανότητες ατυχήματος στην ΑΟΖ

Για την εν γένει αντιμετώπιση κινδύνων και την Κύπρο ως δυνητικό «testbed», μιλάει στην «Κ» ο καθηγητής Γιώργος Μπούστρας

Συνέντευξη στον **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Η εκτίμηση, διαχείριση και επικοινωνία του κινδύνου είναι ένας γρήγορα αναπτυσσόμενος κλάδος. Το Κέντρο Αριστείας Cerides (Center of Excellence in Risk and Decision Sciences – Κέντρο για τον Κίνδυνο και τις Επιστήμες των Αποφάσεων) του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου διοργάνωσε το 1ο «Φόρουμ Διαχείρισης Κινδύνου Λευκωσίας - Nicosia Risk Forum 2018». Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο καθηγητής Γιώργος Μπούστρας μιλάει για το συνέδριο, αλλά και την κατανόηση ζητημάτων που αφορούν τον τομέα της πρόβλεψης και της διαχείρισης του κινδύνου, μεταξύ άλλων και για την ΑΟΖ.

–Ποιο ήταν το υπόβαθρο για το πρώτο συμπόσιο εκτίμησης κινδύνων που διοργάνωσε το τμήμα;

–Το συμπόσιο έλαβε χώρα πέριξ της πιθανότητας υπάρξεως ατυχημάτων σε γενικό επίπεδο και υπό τη σκέψη του ότι είναι καλύτερα να είμαστε προετοιμασμένοι παρά να βρισκόμαστε προ εκπλήξεως. Για παράδειγμα όλοι θυμόμαστε το Μαρί. Ποιος το περίμενε να συμβεί; Η συνακόλουθη ζημιά στον παραγωγικό τομέα της χώρας ήταν της τάξεως των μερικών δισ. ευρώ. Γι' αυτό γίνεται ο διάλογος, και το συμπόσιο το δικό μας, όχι γιατί θα υπάρξει νέο Μαρί αύριο, αλλά για να προλάβουμε όσα περισσότερα μπορούμε. Η Κύπρος είναι το ιδανικό «testbed» ώστε η κουλτούρα της ασφάλειας από οργανωσιακό επίπεδο να προβληθεί σε εθνικό επίπεδο. Θέλω μάλιστα ν' αναφέρω εδώ με βάση την ομιλία του ΥΠΕΞ Νίκου Χριστοδουλίδη στο συμπόσιο, για την εθνική στρατηγική ασφάλειας πως είναι το πρώτο «risk based» κείμενο που

Θα μπορούσε και η Κύπρος να γίνει γνωστή για την καλλιέργεια της κουλτούρας της ασφάλειας στους πολίτες. Όμως δεν μπορεί να γίνει εισαγωγή μοντέλων ασφαλείας.

έχω υπόψη μου στην Κύπρο.

–Η αναγνώριση μιας κρίσης στην Κύπρο από ποιον γίνεται;

–Δεν υπάρχει κάποια επιτροπή που να την κάνει, εξου και είναι λίγο υποκειμενική. Η γνώμη μου είναι ότι θα έπρεπε να υπάρχει μια δομή, όχι αναγκαστικά «υπερδομή», ένα κέντρο διαχείρισης που να έχει το γενικό πρόσταγμα.

–Υπάρχει το Συντονιστικό Κέντρο «Ζήνων». Μπορεί να βελτιστοποιηθεί ή πρέπει να δημιουργηθεί κάτι νέο;

–Το συντονιστικό κέντρο «Ζήνων» είναι ένα σύγχρονο κέντρο διαχείρισης κρίσεων, με έδρα τη Λάρνακα. Ό,τι υπάρχει μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε αποτελεσματικότερα, για όλα μπορεί να υπάρξει βελτιστοποίηση. Το θέμα είναι ο δημόσιος διάλογος που γίνεται να είναι σχετικός με το αντικείμενο και όχι εν κενώ.

–Η διαδικασία πρόληψης κινδύνων επεκτείνεται στην ΑΟΖ;

–Εδώ τίθεται ένα ζήτημα. Συνήθως τα εξωτερικά θέματα έχουν να κάνουν με Άμυνα και Εξωτερική Πολιτική έχουν να κάνουν με τον στρατό και τη διπλωματία και απαιτούν διαφορετικούς χειρισμούς. Θα ήταν όμως καλό να τα εξετάζουμε κάτω από το ίδιο πρίσμα. Μιλάμε, ας πούμε, για κινδύνους που έχουν να κάνουν με την ενέργεια. Δεν

Αν προάγεται η καταστολή αυτό σημαίνει μεγαλύτερη σπατάλη χρημάτων για υλικοτεχνική υποδομή. Αν προάγεται η πρόληψη, εξοικονομούνται πόροι αλλά χρειάζεται και η επένδυση πάνω στην εκπαίδευση.

είναι μόνο οι εξωτερικοί είναι και οι εσωτερικοί. Όπως ένα χημικό ατύχημα. Υπό τις παρούσες συνθήκες θα είναι πολλοί εκείνοι, από πολλές υπηρεσίες που θα εμπλακούν. Όπως και στην περίπτωση θαλάσσιας ρύπανσης. Θα ήταν προτιμότερο να υπήρχε ένα σημείο αναφοράς που να κινητοποιούσε τις υπηρεσίες. Αυτό που λέμε είναι όχι να υπάρξει μια νέα υπηρεσία αλλά ένα σημείο επαφής, μια επιτροπή – ίσως – από όλους τους εμπλεκόμενους, η οποία θα επιταχύνει την όλη διαδικασία.

–Τι γίνεται σε περίπτωση ατυχήματος στην ΑΟΖ;

–Ό,τι έχει να κάνει με τα ενεργειακά, με βιομηχανικούς, πετροχημικούς και χημικούς τύπους εμπεριέχει μεγάλους κινδύνους λόγω των πιθανών επιπτώσεων σε κοινωνικό επίπεδο αλλά και σε τοπικό, στην πλατφόρμα δηλαδή. Βέβαια οι πιθανότητες είναι πολύ μικρές εφόσον οι οργανισμοί που εμπλέκονται με τη βιομηχανία της ενέργειας, αναγνωρίζοντας αυτούς τους κινδύνους, φέρουν υψηλή κουλτούρα ασφάλειας. Έχουν εμπεδώσει διαδικασίες και τρόπους ελέγχου, οι οποίοι ποσοτικοποιούν άμεσα τον κίνδυνο και εφαρμόζουν έτοιμα σενάρια για τη διαχείρισή του. Είναι διαρκής, παράλληλα, η εκπαίδευση των εργαζομένων με αποτέλεσμα όλα αυτά να έχουν θετικό αποτέλεσμα στην κουλτούρα τους γύρω από το ζήτημα.

–Η Δημοκρατία σε περίπτωση ατυχήματος θα πρέπει να έχει αντίδραση;

–Ασφαλώς και θα πρέπει, όχι μόνο από την πλευρά της ύπαρξης σχεδίου δράσης αλλά και της κατάλληλης υλικοτεχνικής υποδομής για την αντιμετώπιση ενός πιθανού ατυχήματος.

–Μπορεί να γίνει εισαγωγή μοντέλων ασφαλείας από άλλες χώρες;

–Το Ισραήλ έχει προχωρήσει στον τομέα της ασφάλειας. Είναι μια μικρή χώρα και μπόρεσαν να βρουν τρόπους, μέσω της εκπαίδευσης, όλα όσα λέμε, να εμπεδωθούν. Θα μπορούσε και η Κύπρος να γίνει γνωστή για την καλλιέργεια της κουλτούρας της ασφάλειας στους πολίτες. Όμως δεν μπορεί να γίνει εισαγωγή μοντέλων ασφαλείας εφόσον αυτά είναι σχεδιασμένα σε τοπικό επίπεδο και έτσι εφαρμόζονται. Η κουλτούρα καλλιεργείται με την εκπαίδευση.

–Είναι λύση να εκπαιδευτούν πέριξ της ασφάλειας περισσότεροι υπάλληλοι;

–Μπορείς να εκπαιδεύσεις όλους τους δημοσίους υπαλλήλους να είναι πυροσβέστες για παράδειγμα, όμως πυρκαγιές θα συνεχίσουν να υπάρχουν. Αν εκπαιδεύσεις όμως τους πολίτες να είναι συνειδητοποιημένοι, θα πετύχεις κάθετη μείωση στις πιθανότητες για φωτιές, άρα οι πυροσβέστες θα έχουν πιθανότητες να αντεπεξέλθουν πιο στοχευμένα στα καθήκοντά τους.

–Οπότε τίθεται το δίλημμα καταστολής ή προετοιμασίας;

–Αν προάγεται η καταστολή, αυτό σημαίνει μεγαλύτερη σπατάλη χρημάτων για υλικοτεχνική υποδομή. Αν προάγεται η πρόληψη, εξοικονομούνται πόροι αλλά χρειάζεται και η επένδυση πάνω στην εκπαίδευση όπως είπαμε.

–Υπάρχουν μοντέλα πρόβλεψης;

–Υπάρχουν μοντέλα εκτίμησης. Ξεκινάμε με την πιθανότητα να συμβεί κάτι, που είναι συνάρτηση πολλών παραμέτρων. Μετά πάμε στην εκτίμηση του κινδύνου και όταν την έχουμε αυτή, πάμε στη διαχείριση του κινδύνου με μοντέλα που θα βοηθήσουν στο να υπάρξει βέλτιστη εικόνα.

–Άρα μιλάμε για μελέτες;

–Σαφέστατα, και μιλάμε για στοχαστικές διαδικασίες φαινομένων που δεν έχουν ιστορία. Ό,τι συμβαίνει σήμερα δεν σημαίνει πως θα συμβαίνει το ίδιο την ίδια ημέρα και του χρόνου. Η εξέλιξη δεν είναι ίδια, οπότε μιλάμε για μοντέλα που απαιτούν μεγάλη υπολογιστική δύναμη από μηχανήματα και από ανθρώπους και χρησιμοποιούνται μία φορά εφόσον οι συνθήκες αλλάζουν. Η φωτιά, ας πούμε, είναι συνυφασμένη με την ιστορία του ανθρώπου, όμως είναι στοιχείο για το οποίο δεν υπάρχει σαφής μηχανισμός πρόβλεψης της εξέλιξης και της επέκτασης. Εντύπωση προκαλεί έτσι πως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή που δίνει τόσα χρήματα για έρευνα δεν έχει δημιουργήσει επενδυτικό πρωτόκολλο πάνω σε αυτό. Στον μηχανισμό ανάπτυξης και εξέλιξης της φωτιάς.

χαρά {(η) - ουσιαστικό}

1. συναίσθημα ή κατάσταση που χαρακτηρίζεται από μεγάλη ευχαρίστηση και ικανοποίηση.

παιχνίδι (ουσιαστικό)

Παιχνίδι (το) { παιχνιδ-ιού / πληθ.: παιχνιδ-ιών}

Κάθε ενέργεια που προσφέρει διασκέδαση, που ανεβάζει την αδρεναλίνη σου στα ύψη. Που σε κάνει να αγωνιάς, να ελπίζεις, να ονειρεύεσαι. Η στιγμή που μπορεί να σου αλλάξει όχι μόνο τη διάθεση αλλά και όλη σου τη ζωή.

Γιατί παιχνίδι σημαίνει ΟΠΑΠ Κύπρου.

διασκέδαση {(η) - ουσιαστικό}

(-ης κ.άσεως | άσεις, -άσεων)

1. η κατάσταση που σου δημιουργεί ευθυμία όταν βρίσκεσαι σε αυτήν.

ΟΠΑΠ ΚΥΠΡΟΥ 50 ΧΡΟΝΙΑ

Αρχίζει το παιχνίδι διαδοχής στο ΑΚΕΛ

Στεφάνου και Λουκαΐδης οι επικρατέστεροι χωρίς να λείπει από το κάδρο ο Αντρος

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Οι Γιώργος Λουκαΐδης και Στέφανος Στεφάνου θεωρούνται τα επικρατέστερα ονόματα για τη διαδοχή στη γραμματεία. Ερώτημα παραμένει, ωστόσο, αν θα διεκδικήσουν και οι δύο τη θέση.

Ο Αντρος Κυπριανού ξεκαθάρισε πως συνταξιοδοτείται το 2020, όμως για αρκετά στελέχη δεν είναι δεδομένο.

Όταν πριν από περίπου δέκα χρόνια ο Άντρος Κυπριανού ανέβαινε στο βάθρο και ανακηρυσσόταν από την Κεντρική Επιτροπή του ΑΚΕΛ ως ο διάδοχος του Δημήτρη Χριστόφια, σίγουρα δεν ανέμενε μία διαδρομή στρωμένη με ροδοπέταλα. Το κόμμα είχε περάσει στο παρελθόν από φουρτούνες και ήξερε πως θα αντιμετώπιζε νέες προκλήσεις με δεδομένο ότι για πρώτη φορά εξέλεγε δικό του Πρόεδρο. Η πραγματικότητα, ωστόσο, ξεπερνούσε κάθε πρωτότυπο σενάριο, καθώς την τρέχουσα δεκαετία σειρά ζητημάτων οδήγησαν το ΑΚΕΛ από ισχυρό κυβερνών κόμμα σε απότομη πτώση. Η διακυβέρνηση Δημήτρη Χριστόφια με την κρίση στο Μαρί, η οικονομική κατάρρευση που ακολούθησε αλλά και σκάνδαλα που βγήκαν στο προσκήνιο, όπως αυτό της Δρομολαξιάς, θύμιζαν τρενάκι του τρόμου με άγνωστη κατάληξη. Το ΑΚΕΛ όχι μόνο είχε να απαντήσει στα της διακυβέρνησης, έχοντας απέναντί του ολόκληρο το πολιτικό σύστημα για το Μαρί, αλλά και για τη χρηματοπιστωτική κατάρρευση. Κόμμα και κυβέρνηση βρέθηκαν απροετοίμαστοι απέναντι στο ένα μέτωπο που άνοιγε μετά το άλλο, με χαριστική βολή σκάνδαλα που φέρεται να ενέπλεκαν στελέχη και αποδυνάμωναν το διαχρονικό όπλο της Αριστεράς: το ηθικό πλεονέκτημα. Όλα αυτά οδήγησαν σε πτώση ποσοστών, με σοβαρό τον κίνδυνο να μείνει εκτός του δεύτερου γύρου κατά τις προεδρικές του 2018. Ενάμιση περίπου χρόνο πριν από το εκλογικό συνέδριο, το ΑΚΕΛ φαίνεται να ανακάμπτει από τα συνεχή κτυπήματα και να ανακτά τον αντιπολιτευτικό του ρόλο. Το σίγουρο είναι πως τουλάχιστον στο παρασκήνιο συζητείται η επόμενη μέρα με τα βλέμματα να στρέφονται στα δύο πιο προβεβλημένα στελέχη Στέφανο Στεφάνου και Γιώργο Λουκαΐδη, ενώ από το κάδρο δεν μπορεί να απουσιάζει ο Άντρος Κυπριανού –για το ενδεχόμενο παραμονής του, αλλά και για το ποιον θα δείξει ως διάδοχό του. Το σίγουρο είναι πως η ανανέωση στελεχών είναι σίγουρη χωρίς να αποκλείονται βεβαίως και οι εκπλήξεις στην ανώτατη πυραμίδα.

Η αρχή

«Κάτι τέτοιο δεν συζητείται, ούτε είναι κάτι που σκεφτόμαστε», αναφέρουν στελέχη, όταν ερωτηθούν για το θέμα διαδοχής. Είναι ακόμα νωρίς, όπως λένε και σε κομματικό επίπεδο, προετοιμάζονται πρωτίστως για τις ευρωεκλογές. Κυρίως, όπως υποστηρίζουν, επειδή το ΑΚΕΛ σε αντίθεση με άλλη κόμματα δεν χαρακτηρίζεται από τη νοοτροπία και την κουλτούρα του παραγοντισμού. Όταν όμως ο Άντρος Κυπριανού έλεγε προεκλογικά σε συνέντευξή του στην «Κ» πως δεν θα διεκδικήσει επανεκλογή στο εκλογικό συνέδριο του 2020 και θα αφυπηρετήσει, σεβόμενος τις καταστατικές πρόνοιες, τότε αναπόφευκτα άρχιζε η σκέψη και η συζήτηση διαδοχής στο ΑΚΕΛ. Μία συζήτηση που μπήκε βεβαίως στον πάγο μέχρι και το τέλος των προεδρικών εκλογών.

Το προφίλ των δελφίνων

Οι Στέφανος Στεφάνου και Γιώργος Λουκαΐδης θεωρούνται για πολλούς η φυσιολογική διαδοχή στη θέση του Άντρου Κυπριανού. Λόγω ηλικίας, λόγω προφίλ αλλά και λόγω της προβολής που απολαμβάνουν από τις θέσεις που έχουν, ως εκπρόσωπος Τύπου και ως κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος αντιστοίχως. Άλλωστε, ο Στέφανος Στεφάνου ως κυβερνητικός εκπρόσωπος και ο Γιώργος Λουκαΐδης ως εκπρόσωπος Τύπου του κόμματος ήταν από τα στελέχη που βγήκαν μπροστά κατά την κρίση στο Μαρί και κατάφεραν σύμφωνα με ΑΚΕΛικούς κύκλους, να βγουν αλώβητοι από τη μεγάλη κρίση. Αυτό φάνηκε άλλωστε όταν κατά το εκλογικό συνέδριο του 2015, ο Γιώργος Λουκαΐδης κατετάγη πρώτος σε σταυρούς προτίμησης στην Κεντρική Επιτροπή του κόμματος, καταδεικνύοντας πως έχει αρκετή δύναμη στα συλλογικά σώματα, ενώ ο Στέφανος Στεφάνου δεύτερος σε σταυρούς προτίμησης στις βουλευτικές εκλογές του 2016, στέλνοντας το μήνυμα πως είναι δυνατός σε ένα ευρύτερο ακροατήριο του ΑΚΕΛ.

Ο Δίγκλης και ο Κατσουρίδης

Πώς όμως και πού μπορεί να διαφοροποιηθούν Στέφανος Στεφάνου και Γιώργος Λουκαΐδης; Ο Στέφανος Στεφάνου φαίνεται να διατηρεί κάποιους δίαυλους επικοινωνίας με στελέχη του ενδιάμεσου χώρου. Ζήτημα που κάνει πολλούς να ελπίζουν πως το κόμμα θα εξέλθει της απομόνωσης. Ο Γιώργος Λουκαΐδης από την άλλη έχει τις δικές του διασυνδέσεις σε ευρωπαϊκά φόρα και σχέσεις με ξένους παράγοντες που μπορεί να βοηθήσουν το κόμμα. Πέραν όμως από διαφοροποιήσεις συμπεριφοράς και χαρακτήρα, στα κύρια ζητήματα που αφορούν και το κόμμα, αλλά κυρίως το Κυπριακό η γραμμή παραμένει η ίδια. Ζήτημα που προκαλεί θέμα, καθώς μέχρι σήμερα στο ΑΚΕΛ, η διαμάχη για τη γενική γραμματεία είχε σαφώς διαφοροποίηση σε θέματα φιλοσοφίας.

> *Τόσο το 1988 όσο και το 2009, διεκδικούσαν την γραμματεία του κόμματος στελέχη με διαφορετική πολιτική φιλοσοφία.*

Το 1988, δύο χρόνια πριν από τη μεγάλη ιδεολογικοπολιτική κρίση στο ΑΚΕΛ που οδήγησε στην αποχώρηση πρωτοκλασάτων στελεχών, απέναντι στον Δημήτρη Χριστόφια, που θεωρήθηκε ο εκλεκτός του Εζεκία Παπαϊωάννου, ήταν ο Παύλος Δίγκλης, ο οποίος μαζί με σειρά άλλων στελεχών ζητούσε ανανέωση του ΑΚΕΛ και σοσιαλδημοκρατικοποίησή του. Η επόμενη μάχη για τη γραμματεία δόθηκε περίπου μία εικοσαετία αργότερα και συγκεκριμένα το 2009 μεταξύ Άντρου Κυπριανού –φωνή μετριοπάθειας που απολάμβανε της σιωπηρής στήριξης του Δημήτρη Χριστόφια – και του Νίκου Κατσουρίδη, της πιο ορθόδοξης γραμμής του ΑΚΕΛ και σίγουρα εκπρόσωπος της πιο σκληρής γραμμής στο Κυπριακό.

Η τρίτη επιλογή

Η απουσία μιας τέτοιας σύγκρουσης φιλοσοφιών ικανοποιεί κάποιους, καθώς θα αποφευχθεί η εσωστρέφεια, ενώ γι' άλλους προκύπτει το ερώτημα για το ποιο είναι το προσωπικό αφήγημα του καθενός για τη νέα εποχή στο ΑΚΕΛ. Ζήτημα, πάντως, παραμένει και σε ποιον θα δώσει το δακτυλίδι τόσο ο Άντρος Κυπριανού όσο και η υπόλοιπη στρατιά στελεχών που βρίσκονται σήμερα στην πρώτη γραμμή και αναμένεται να αποχωρήσουν. Πάντως, ο γ.γ. του κόμματος απορρίπτει ότι στο κόμμα τίθεται ζήτημα επιλογής εκ των άνω για τη διαδοχή. Τόσο στη δική του εκλογή όσο και στη διαδοχή του.

Όσο όμως και αν θεωρείται μία συζήτηση περισσότερο θεωρητική επί του παρόντος, γιατί ούτε ο ένας ούτε ο άλλος έχουν θέσει οποιοδήποτε θέμα, στο παρασκήνιο γίνονται ήδη οι ζυμώσεις με πρόσωπα να έχουν ήδη επιλέξει στρατόπεδο. Υπάρχουν και τα στελέχη που ανησυχούν πως μία τέτοια κίνηση θα προκαλέσει πλήγμα και θα οδηγήσει το κόμμα ασκόπως στην εσωστρέφεια. Σε μία περίοδο, μάλιστα, που το κόμμα άρχισε να εξέρχεται και ανακάμπτει.

Οι μικρότεροι

Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο, κομματικά στελέχη συζητούν το ενδεχόμενο μιας τρίτης επιλογής, ως μεταβατική ή συναινετική λύση, όπως η Ελένη Μαύρου. Υπάρχουν και κύκλοι που δεν αποκλείουν και την επιλογή νεαρότερου στελέχους, όπως για παράδειγμα οι Άριστος Δαμιανού και Χρίστος Χριστοφίδης. Τα ονόματα των δύο τελευταίων βεβαίως ακούγονται εντόνως από τις κομματικές ομάδες βάσης για το ψηφοδέλτιο των ευρωεκλογών, χωρίς να είναι γνωστό τι θα κάνουν τελικώς. Πέραν της γενικής γραμματείας, αναμένεται μια μεγάλη ανανέωση στην ανώτατη πυραμίδα, καθώς στελέχη της γραμματείας όπως οι Πάμπης Κυρίτσης, Χρίστος Αλέκου και Τουμάζος Τσελεπής αναμένεται να αποχωρήσουν. Καθόλου τυχαίο ότι το τελευταίο διάστημα προβάλλεται περισσότερο η Σωτηρούλλα Χαραλάμπους, η οποία αναμένεται να διαδεχθεί τον Πάμπη Κυρίτση στη γραμματεία της ΠΕΟ.

Πιέσεις σε Αντρο

Αν και ο Άντρος Κυπριανού δήλωσε πως από το 2020 θα συνταξιοδοτηθεί, υπάρχουν αρκετά στελέχη στο παρασκήνιο που πιέζουν για την παραμονή του. Όπως λέγεται η παραμονή του στο πηδάλιο του κόμματος – χωρίς να παραβιάζει το καταστατικό – θα αποφύγει το όποιο σενάριο εσωστρέφειας. Το αν αυτός είναι αρκετός λόγος για να παραμείνει βεβαίως κάποιος στο πηδάλιο του κόμματος είναι ένα ζήτημα ανοικτό. Το σίγουρο είναι πως ο ίδιος είχε να διαχειριστεί μία ιδιαίτερα ιδιόμορφη κατάσταση και αυτό αναγνωρίζεται απ' όλα τα στελέχη. Στο κόμμα της Αριστεράς θεωρείται πως μετά και τη φημολογία λύσης δύο κρατών και συνομοσπονδίας, ο Άντρος Κυπριανού έχει επιβεβαιωθεί για τις ανησυχίες που εξέφραζε το τελευταίο διάστημα στο Κυπριακό. Την επόμενη εβδομάδα αναμένεται μάλιστα να μεταβεί στην Άγκυρα, προσκεκλημένος σε ερευνητικό πρόγραμμα. Κατά την παρουσία του θα δει τον Τούρκο υπουργό Εξωτερικών μετά και από συνεννόηση με τον Νίκο Αναστασιάδη. Το αν οι επόμενες εξελίξεις στο Κυπριακό και οι εσωκομματικές διεργασίες είναι τέτοιες που θα οδηγήσουν στην παραμονή του παραμένει ένα ζήτημα ανοικτό.

Τους αιθέρες Τουρκίας-ΗΠΑ καθορίζουν τα F35

Χαρακτήρα προειδοποίησης έχει η τουρκική έκθεση, προϊδεάζοντας την Ουάσιγκτον για τις επιπτώσεις της ματαίωσης της πώλησης

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Είναι αεροσκάφη, τα οποία συνδυάζουν πολλές ιδιότητες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κατασκοπεία, συλλογή πληροφοριών και επιτήρηση περιοχών, ιδιότητες που κεντρίζουν το ενδιαφέρον του επιτελείου του τουρκικού στρατού.

Μπορεί η πρόσφατη αποφυλάκιση του Αμερικανού πάστορα από την τουρκική δικαιοσύνη και οι επαφές των Προέδρων ΗΠΑ-Τουρκίας να άνοιξαν τον δρόμο για την εξομάλυνση των διμερών σχέσεων, ωστόσο οι δύο σύμμαχοι απέχουν από την τελική αποκατάστασης της πλήρους συνεργασίας. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγει νέα ανάλυση του φιλοκυβερνητικού κέντρου στρατηγικών μελετών της Τουρκίας, «SETA» η οποία τονίζει ότι το ζήτημα της πώλησης μαχητικών αεροσκαφών τύπου F35, ενδέχεται να κρίνει το μέλλον τόσο των αμερικανοτουρκικών σχέσεων όσο και της νατοϊκής συμμαχίας. Η απόκτηση των F35 από την Τουρκία έρχεται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και τις δράσεις των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων σε πολλά πεδία. Πρώτα απ' όλα είναι αεροσκάφη νέας τεχνολογίας, τα οποία συνδυάζουν πολλές ιδιότητες, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για κατασκοπεία, περισυλλογή πληροφοριών και επιτήρηση περιοχών, ιδιότητες που κεντρίζουν το ενδιαφέρον του επιτελείου του τουρκικού στρατού. Βρίσκονται δε σε συμφωνία με τα σχέδια της Τουρκίας, η οποία οραματίζεται την ανάπτυξη δράσης και δικτύου στρατιωτικών βάσεων.

Τα εμπόδια

Η τουρκική έκθεση αναγνωρίζει το γεγονός ότι την παρούσα στιγμή στην αμερικανική πρωτεύουσα εκφράζονται προβληματισμοί σχετικά με την παράδοση των F35 στην Τουρκία, γεγονός που σε συνδυασμό με το αδιέξοδο που αντιμετωπίζουν οι αμερικανοτουρκικές σχέσεις στο βόρειο τμήμα της Συρίας, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε αχαρτογράφητα νερά τις διμερείς σχέσεις. Σύμφωνα με την τουρκική έκθεση, την παρούσα στιγμή, στην Ουάσιγκτον, σημαντική μερίδα του πολιτικού κόσμου θεωρεί ότι το τελευταίο διάστημα, ούτε λίγο ούτε πολύ, η Τουρκία αποτελεί απειλή για το ΝΑΤΟ. Η τουρκική ανάλυση υπενθυμίζει στην αμερικανική πλευρά, ότι η Τουρκία διατηρεί τον δεύτερο μεγαλύτερο στρατό της συμμαχίας και ενισχύει την ασφάλειά της σε πολλά πεδία. «Η Τουρκία είναι μια χώρα που εξασφαλίζει ασφάλεια στη νοτιοανατολική πτέρυγα του ΝΑΤΟ», τονίζει το «SETA». Ένας δεύτερος προβληματισμός της αμερικανικής πλευράς αφορά το σχέδιο της Τουρκίας για απόκτηση ρωσικών πυραυλικών συστημάτων τύπου S-400. Σε αυτόν τον προβληματισμό των ΗΠΑ, το «SETA» δίνει την εξής «απάντηση»: «Γίνεται κατανοητό ότι (στην Ουάσιγκτον) δεν είναι γνωστοί οι λόγοι που έσπρωξαν την Τουρκία για την απόκτηση των S-400. Η ανάγκη της Τουρκίας για αεροπορική άμυνα αναδύθηκε λόγω των κρίσεων στη Μέση Ανατολή, των χωρών που έχουν στην κατοχή τους ρουκέτες και πυραύλους με μεσαία ή μεγάλη εμβέλεια, και των απειλών και ρίσκων που αντιμετωπίζουν τα εθνικά συμφέροντα της Τουρκίας». Τέλος, μέχρι τον Οκτώβριο του 2018, η φυλάκιση του Αμερικανού πάστορα αποτελούσε το τρίτο εμπόδιο για την απόκτηση των F35 από την Τουρκία. Όπως είναι γνωστό, μετά την επιστροφή του πάστορα στη χώρα του, αυτό το εμπόδιο έχει ξεπεραστεί.

Σε περίπτωση ματαίωσης

Τι θα μπορούσε να συμβεί σε περίπτωση που τελικά οι προαναφερόμενοι λόγοι οδηγούσαν στη ματαίωση της παράδοσης των F35 στην Τουρκία; Σύμφωνα με το «SETA», σε μια τέτοια περίπτωση, η Τουρκία, στο αμυντικό πεδίο, θα εστίαζε την προσοχή της σε εναλλακτικά σχέδια. Για παράδειγμα θα μπορούσε να εκδηλώσει άμεσα ενδιαφέρον για την απόκτηση ρωσικών μαχητικών αεροσκαφών τύπου SU-35. Την ίδια στιγμή θα μπορούσε να εστιάσει στο κοινό σχέδιο με τη Μεγάλη Βρετανία για τη δημιουργία μαχητικού αεροσκάφους νέας γενιάς, ενώ θα έρθουν σειρά πολιτικών και διπλωματικών επιπτώσεων, τις οποίες περιγράφει η τουρκική έκθεση με τον εξής τρόπο: «(Σε μια τέτοια περίπτωση) ενδέχεται να προκληθούν ανεπανόρθωτες ζημιές στις αμερικανικοτουρκικές σχέσεις, λ.χ. θα μπορούσε να τεθεί επί τάπητος το μέλλον της (στρατιωτικής) παρουσίας των ΗΠΑ στην Τουρκία. Θα μπορούσαν να τεθούν ερωτήματα σχετικά με τα νατοϊκά ραντάρ στην Τουρκία και τις βάσεις όπου είναι εγκαταστημένες αμερικανικές στρατιωτικές μονάδες. Στο δε εμπορικό πεδίο, θα αναθεωρηθούν συμφωνίες που αφορούν εξαγορές δεκάδων δισεκατομμυρίων δολαρίων, όπως αυτή των πολιτικών σκαφών. Σε τελική ανάλυση, θα μπορούσε να έρθει στο προσκήνιο το τουρκικό αίτημα αποζημίωσης στο πλαίσιο του διεθνούς εμπορικού δικαίου». Τέλος, το τουρκικό κέντρο στέλνει στην Ουάσιγκτον την εξής προειδοποίηση: «Σε περίπτωση που η Τουρκία απομακρυνθεί από τις ΗΠΑ, αυτή η εξέλιξη θα συνοδευτεί από διάφορες, περιφερειακού χαρακτήρα επιπτώσεις –πρωταρχικά στη Μέση Ανατολή. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, θα ξεκινήσει συζήτηση για το "νόημα" του ΝΑΤΟ».

Εθιξε τους κινδύνους στους επικριτές του ο Ν. Αναστασιάδης

Μία δεύτερη λύση που θα απορριφθεί από τον λαό θα είναι καταστροφική, διεμήνυσε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Με έντονη την ενόχλησή του για τις επικρίσεις που δέχεται γύρω από τους χειρισμούς του στο Κυπριακό τις προθέσεις και τις επιδιώξεις που του καταλογίζονται από τα ΜΜΕ αλλά και πολιτικά κόμματα, ο Νίκος Αναστασιάδης παρουσίασε κατά την εκδήλωση των δεκάχρονων της εφημερίδας «Καθημερινή» την πορεία των τελευταίων δύο χρόνων στο Κυπριακό. Υπογραμμίζοντας τη βούλησή του για επανεκκίνηση του διαλόγου, ξεκαθάρισε σε όσους επισείουν κινδύνους, πως κίνδυνοι υπάρχουν και στο ενδεχόμενο μιας συμφωνίας που θα απορριφθεί ξανά από τον κυπριακό ελληνισμό. Ο ίδιος απέρριψε τα όσα του καταλογίζουν γύρω από το ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα περί προεκλογικών σκοπιμοτήτων, σημειώνοντας πως ουδείς σώφρων πολιτικός «με φιλοδοξίες επανεκλογής καταθέτει γραπτές προτάσεις στα έξι σημεία επί των παραμέτρων του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών, όταν μάλιστα η άλλη πλευρά κατά αντιγραφή της τουρκικής πρότασης περιορίζετο στη διατήρηση των εγγυήσεων και της ανάγκης παρουσίας κατοχικού στρατού».

Τα λάθη και το κρασί

«Όταν παίρνεις αποφάσεις, διαπράττεις λάθη, όταν δεν πράττεις διαπράττεις περισσότερα λάθη, αλλά σίγουρα δεν ενοχλείς κανέναν», ανέφερε ο Νίκος Αναστασιάδης κατά την έναρξη της ομιλίας του, αναφερόμενος σε όσους τον επικρίνουν το τελευταίο διάστημα. Από το κάδρο δεν άφησε εκτός και τον Δημοκρατικό Συναγερμό, επαναλαμβάνοντας τα εθνικά τσουνάμια, αλλά και ευχαριστώντας με νόημα όσους πιστεύουν στις κληριδικές αρχές. «Ο καθένας», όπως είπε, «έχει το δικαίωμα να εκφέρει τις απόψεις του και να διαφωνεί με τους χειρισμούς μου ή και να παραγνωρίζει πως το παρόν αδιέξοδο οφείλεται κατά κύριο λόγο στην αδιαλλαξία της τουρκικής και τ/κ αδιαλλαξίας», είπε ο Νίκος Αναστασιάδης, ξεκαθαρίζοντας πως δεν αποδέχεται από κανέναν την αμφισβήτηση της ειλικρίνειας των προθέσεών του για επανέναρξη του διαλόγου για κατάληξη σε βιώσιμη λύση. Κάνοντας απολογισμό των χειρισμών του, ανέφερε την έντονη κριτική που δέχθηκε στην προσπάθεια να αποφύγει το παρατεταμένο αδιέξοδο στο Μον Πελεράν. «Μέχρι και του σημείου ότι ανάλωσα περισσότερο κρασί από ό,τι επιτρέπεται» ανέφερε ότι δέχτηκε, σημειώνοντας, ωστόσο, πως ολίγο τον ενδιαφέρουν καθώς η μόνη προσπάθειά του ήταν η αποτροπή του ναυαγίου ή ενός αδιεξόδου.

> *Θέλω να είμαι ξεκάθαρος για όσους επισείουν κινδύνους, κίνδυνοι υπάρχουν και αν πετύχεις μία συμφωνία που θα απορριφθεί ξανά από τον κυπριακό ελληνισμό, ανέφερε ο Νίκος Αναστασιάδης.*

Ο ίδιος επεσήμανε πως απορρίπτει όσους του απέδιδαν πολιτικές σκοπιμότητες γύρω από το ναυάγιο του Κυπριακού. «Ουδείς σώφρων πολιτικός με φιλοδοξίες επανεκλογής καταθέτει γραπτές προτάσεις στα έξι σημεία επί των παραμέτρων του γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών όταν μάλιστα η άλλη πλευρά κατά αντιγραφή της τουρκικής πρότασης περιορίζετο στη διατήρηση των εγγυήσεων και της ανάγκης παρουσίας κατοχικού στρατού». «Επομένως» όπως είπε «εάν σκεφτόμουν τις εκλογές. εφόσον η άλλη πλευρά δεν κατέθετε προτάσεις δεν θα είχα λόγο να καταθέσω οτιδήποτε, θα μπορούσα να αναπτύξω διά ζώσης τα επιχειρήματα και τις θέσεις μου». «Νιώθω» όπως είπε «την ανάγκη να απαντώ εις όσους εσκεμμένα παραγνωρίζουν γεγονότα και δημιουργούν μία ψευδή εικόνα ότι τάχα τα πάντα εξαρτώνται από την ε/κ πλευρά». «Δέχομαι συμβουλές από πολλούς τι πρέπει να κάνω για να ξεκινήσει ο διάλογος, παραγνωρίζοντας ή μη ακούγοντας τις θέσεις της άλλης πλευράς ωσάν να εξαρτάται από μας» σημείωσε χαρακτηριστικά.

Η λειτουργικότητα

Μιλώντας για τους προβληματισμούς του γύρω από την αποκεντρωμένη ομοσπονδία, ο Νίκος Αναστασιάδης σημείωσε πως θα πρέπει να βρεθεί μία νέα ιδέα που θα δώσει μία άλλη προοπτική. Όπως είπε η τ/κ κοινότητα καλώς ή εσφαλμένα δεν εμπιστεύεται την ε/κ πλευρά, καθώς καθ' όλη τη διάρκεια του Κυπριακού συμπεριφέρθηκε ως η πλειοψηφούσα κοινότητα, παραγνωρίζοντας τις ευαισθησίες της τ/κ πλευράς. «Γι' αυτό εξήγησε θα πρέπει να διασφαλιστούν μέσα από διάφορες πρόνοιες» στη συμφωνία που θα τους προστατεύουν όπως προβάλλουν. «Η ε/κ κοινότητα, είτε το θέλουμε είτε όχι, τα τελευταία χρόνια θεωρεί πως το κράτος ανήκει στην ε/κ κοινότητα και συνεπώς η όποια παρέμβαση τρίτων ενδεχομένως να δημιουργήσει δυσλειτουργία ή κατάρρευση της όποιας συμφωνίας». «Τι θα γίνει την επομένη, αν με τις διατάξεις δεν λειτουργήσει το κράτος; Τι θα γίνει η ε/κ κοινότητα αν καταρρεύσει ένα ευρωπαϊκό κράτος που ευημερεί βάσει κανόνων και νόμων;» διερωτήθηκε ο Νίκος Αναστασιάδης, σημειώνοντας πως ο λόγος που έθεσε την αποκεντρωμένη ομοσπονδία είναι γιατί όσο ελάχιστη παρέμβαση θα έχει η μία κοινότητα έναντι της άλλης, οι πολίτες θα αισθάνονται πιο ασφαλείς και ότι για όσα τους αφορούν δεν θα παρεμβαίνει ούτε το κεντρικό κράτος ούτε και η άλλη κοινότητα. Όπως εξήγησε ο ίδιος, διεμήνυσε στην κα Λουτ όπως και στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών ότι είναι έτοιμος στα κεφαλαιώδη θέματα που υπάρχουν διαφορές και συμπεριλαμβάνονται στα έξι σημεία που άπτονται των παραμέτρων του γ.γ. Αντόνιο Γκουτιέρες να συνεχίσει ο διάλογος αλλά παράλληλα να δούμε και τις υπόλοιπες των διαφορών. «Το πιο σημαντικό» όπως είπε «είναι να διερευνήσουμε αν εκείνα που θεωρούσαμε συγκλίσεις παραμένουν συγκλίσεις ή αν υπάρχει υπαναχώρηση».

«Αυτό που έχει σημασία», όπως είπε, «είναι να δημιουργηθούν οι βασικές προϋποθέσεις για να επανεκκινήσει ένας διάλογος με προοπτική». «Θέλω να είμαι ξεκάθαρος για όσους επισείουν κινδύνους: κίνδυνοι υπάρχουν και αν πετύχεις μία συμφωνία που θα απορριφθεί ξανά από τον κυπριακό ελληνισμό, αν δεν έχει τέτοιες πρόνοιες που να τον κατοχυρώνουν που να τον διασφαλίζουν ότι υπάρχει μέλλον και προοπτική, αν φέρεις μια συμφωνία γιατί αυτή πέτυχες και προσδοκάς σε κάτι άλλο και αισθάνεται ανασφαλής ο λαός, η απόρριψη για άλλη μία φορά θα είναι καταστροφική. Όπως εξήγησε, «η τουρκοποίηση της Κύπρου μπορεί να έρθει και από σφάλματα χειρισμών και από άρνηση και επίτευξη συμφωνίας που θα οδηγήσει στα ίδια αποτελέσματα».

Μιλώντας στα δεκάχρονα της «Καθημερινής», ο Νίκος Αναστασιάδης εξήρε το έργο της εφημερίδας.

Το ευχαριστώ για την καλόπιστη κριτική

Μιλώντας για την «Καθημερινή» ο Νίκος Αναστασιάδης εξήρε την ποιοτική και πολύπλευρη ενημέρωση της εφημερίδας σημειώνοντας πως επένδυσε τη λειτουργία της στην έγκυρη σοβαρή και μαχητική αρθρογραφία. «Οφείλω» όπως είπε «ακόμα να εξάρω τη διεξοδική ενασχόληση της εφημερίδας με καίρια ανθρωπιστικά ζητήματα, όπως αυτό των αγνοουμένων που είναι ένα πάθος του διευθυντή της 'Κ' Ανδρέα Παράσχου, αλλά και θέματα που ταλάνισαν τη χώρα». «Σας ευχαριστώ» ανέφερε «και για την καλόπιστη κριτική στην κυβέρνηση αλλά και στον ίδιο προσωπικά για λάθη που διαπράττονται».

Εκτιμώ τον Ακιντζί αλλά...

Μιλώντας για Μουσταφά Ακιντζί, ξεκαθάρισε πως ήταν αποκλειστικά επιλογή του Τ/κ ηγέτη «είτε του ιδίου είτε εκείνου που είναι πίσω του» να μη δοθεί από κοινού δημοσιογραφική διάσκεψη για να καταγραφούν οι συγκλίσεις. «Σέβομαι και εκτιμώ τον Μουσταφά Ακιντζί ως έναν πραγματικό Κύπριο. Το πρόβλημα που πρέπει να απασχολήσει τον καθένα μας είναι πόσο οι Τ/κ είναι ελεύθεροι να αποφασίσουν» σημείωσε χαρακτηριστικά, προσθέτοντας ότι ακόμη και στους πανηγυρισμούς του ψευδοκράτους διαφορετική ήταν η γλώσσα του Μουσταφά Ακιντζί και διαφορετική του Τούρκου υπουργού Εξωτερικών, ο οποίος στέλνει εντελώς διαφορετικά μηνύματα.

Ο αγωγός

Δεν παρέλειψε να απαντήσει και στο ζήτημα του αγωγού κατά τη διάσκεψη. «Άκουσα την επομένη το εκπληκτικό, ερμηνείες που δίδονται από ελληνοκυπριακά κόμματα, «γιατί οι Τουρκοκύπριοι δεν έχουν δικαίωμα; Δικαίωμα έχουν στα έσοδα και δικαίωμα έχουν να κάτσουμε με σοβαρότητα να διαβουλευθούμε από πού να περάσει ο αγωγός. Αν είναι ας πούμε ένα ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την ασφάλεια της Ευρώπης και η θέση της άλλης πλευράς είναι πως πρέπει ο αγωγός να περάσει από την Τουρκία, μπορείτε να μου πείτε αν θα παίρναμε ποτέ απόφαση; Ένα παράδειγμα έδωσα, είναι χιλιάδες τα παραδείγματα. Γι' αυτό λέω, δεν είναι αβασάνιστα που επιμένω πως η λύση πρέπει να είναι λειτουργική. Και είναι καλό να μου κάνουν μαθήματα κάποιοι, αλλά προτιμότερο είναι να μοιραστούμε σκέψεις και προβληματισμούς, όπως πολλές φορές τους κάλεσα να συμμετέχουν ενεργά και όχι αφ' υψηλού ή από καθ' έδρας» ανέφερε χαρακτηριστικά

Ο οδικός χάρτης του Μουσταφά Ακιντζί για το Κυπριακό

Πηγές «βλέπουν» επιστροφή σε συνομιλίες από εκεί που σταμάτησαν για ασφάλεια-εγγυήσεις, αλλά με όρους

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Τα χρονικά περιθώρια για την ομοσπονδιακή λύση στενεύουν και οι εμπλεκόμενες πλευρές, αν και εφόσον επιθυμούν μια τελευταία ευκαιρία στην φόρμουλα λύσης, θα πρέπει να κινηθούν με γοργούς ρυθμούς. Σε αυτό το συμπέρασμα καταλήγουν κύκλοι της ηγεσίας του Μουσταφά Ακιντζί που προτάσσουν συγκεκριμένα βήματα, επιστροφή στο τραπέζι από εκεί που σταμάτησαν οι συνομιλίες στο Κραν Μοντάνα μεταξύ αυτών. Από την άλλη όμως η Άγκυρα, κύκλοι της «κυβέρνησης» και τουρκοκυπριακή Δεξιά διατηρούν σοβαρές επιφυλάξεις ως προς την πιθανότητα επιτυχίας. Από τη δική τους σκοπιά, την παρούσα στιγμή, η «αδιαλλαξία» της ε/κ πλευράς και η έλλειψη ενδιαφέροντος εκ μέρους της ηγεσίας του Νίκου Αναστασιάδη για ουσιαστική συνεργασία στο ζήτημα της ΑΟΖ, κλείνει την πόρτα στην προοπτική της τελικής επίλυσης του Κυπριακού.

Συμφωνία στους όρους

Η ηγεσία Ακιντζί, παρά τις επιφυλάξεις και την καχυποψία που εκφράζει ως προς τους τελικούς στόχους της ε/κ πλευράς για το Κυπριακό, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ιδέα της αποκεντρωμένης ομοσπονδίας. Γι' αυτόν τον λόγο, ζητάει από την ε/κ κοινότητα να εστιάσει στα μηνύματα που έστειλε την προηγούμενη εβδομάδα ο ίδιος ο Μουσταφά Ακιντζί. Ότι δηλαδή η τ/κ πλευρά είναι πρόθυμη να συζητήσει την αποκεντρωμένη ομοσπονδία με βάση κάποιες προϋποθέσεις. Έτσι ανεξάρτητα από τις εξουσίες που θα παραχωρηθούν στις δύο ομόσπονδες οντότητες, η τ/κ πλευρά εστιάζει στην άμεση αποδοχή του όρου της πολιτικής ισότητας, δίχως εκπτώσεις και ενδοιασμούς. Συνδυάζει δε αυτόν τον όρο με την αποτελεσματική εκπροσώπηση των Τ/κ σε όλες τις δομές της ομοσπονδίας αλλά όχι με το βέτο. Ο ίδιος ο Μουσταφά Ακιντζί παρέχει το παράδειγμα μιας θεωρητικής δομής της νέας ομοσπονδίας, στην οποία οι Ε/κ θα έχουν 6 και οι Τ/κ 3 ψήφους. Σε αυτήν την περίπτωση, σε περίπτωση που υπάρξει έστω και μία θετική ψήφος των Τ/κ, εξέλιξη καθόλου απίθανη, αν λάβει κανείς υπόψη του τους πολιτικούς συσχετισμούς της τ/κ κοινότητας, τότε η νέα ομοσπονδία δεν θα αντιμετωπίσει ουσιαστικά προβλήματα. Μετά τη συμφωνία για τους όρους αναφοράς επέρχεται για την τ/κ πλευρά το ζήτημα του χρονοδιαγράμματος, καθώς και οι υπόλοιπες πτυχές μιας νέας, σύντομης διαπραγματευτικής διαδικασίας. Έτσι ζωτικής σημασίας θα είναι ο ρόλος και η διαμεσολάβηση του ΟΗΕ. Με την επιστροφή της κ. Λουτ οι εμπλεκόμενες πλευρές θα κληθούν να συμφωνήσουν για ένα χρονοδιάγραμμα, και σύμφωνα με την τ/κ πλευρά θα συμφωνηθούν τα ζητήματα που θα τεθούν επί τάπητος κατά διαστήματα, εντός αυτών των στενών χρονικών περιθωρίων. Το χρονοδιάγραμμα πλέον αποτελεί βασική προϋπόθεση για την τουρκοκυπριακή πλευρά, εφόσον δίχως αυτό θεωρεί ότι οι εμπλεκόμενες πλευρές θα βρεθούν αντιμέτωπες με το πρόβλημα της διαιώνισης των συνομιλιών, μια εξέλιξη που θα μπορούσε να αναβάλλει τη λύση επ' αορίστου βάσεως.

> *Διάσκεψη θα μπορούσε να λάβει χώρα κατά τις πρώτες εβδομάδες του νέου έτους και θα συνεχιστεί από το σημείο που διακόπηκε στο Κραν Μοντάνα*

Αν οι πλευρές καταφέρουν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να συμφωνήσουν στους όρους αναφοράς, στην πολιτική ισότητας και σε χρονοδιάγραμμα, σε μια τέτοια περίπτωση, τότε, οι δυο κοινότητες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις θα επιστρέψουν στη διάσκεψη, λένε κύκλοι της ηγεσίας Ακιντζί.

Αν οι πλευρές καταφέρουν μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα να συμφωνήσουν στους όρους αναφοράς, στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας, και σε χρονοδιάγραμμα, σε μια τέτοια περίπτωση, τότε, οι δύο κοινότητες και οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις θα επιστρέψουν στη διάσκεψη. Αυτή θα μπορούσε να λάβει χώρα κατά τις πρώτες εβδομάδες του νέου έτους και θα συνεχιστεί από το σημείο που διακόπηκε στο Κραν Μοντάνα, έτσι όπως το επιθυμεί η ε/κ πλευρά. Με άλλα λόγια, από τη σκοπιά του Μουσταφά Ακιντζί, έχοντας παρακαμφθεί η «αδιαλλαξία» της ηγεσίας του κ. Αναστασιάδη στο ζήτημα της πολιτικής ισότητας-αποτελεσματική εκπροσώπηση, οι εμπλεκόμενες πλευρές θα επιστρέψουν στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων για να επιλύσουν το ζήτημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων με μια γεφυρωτική πρόταση.

Το κλίμα καχυποψίας

Μπορεί οι κύκλοι της ηγεσίας Ακιντζί να εκφράζουν συγκρατημένη αισιοδοξία ως προς τις εξελίξεις που ακολουθούν στο Κυπριακό, ωστόσο, Άγκυρα, κύκλοι της «κυβέρνησης» και τουρκοκυπριακή Δεξιά έχουν διαφορετική άποψη.

Πρώτον, από τη σκοπιά του συγκεκριμένου μετώπου, η ε/κ πλευρά δεν παρουσιάζει σημάδια διαλλακτικότητας και διάθεση για διάλογο σε τουλάχιστον δύο επίμαχα σημεία: Πολιτική ισότητα και εγγυήσεις. Και στα δύο πεδία η Κύπρος χρειάζεται γεφυρωτικές προτάσεις, γεγονός που δεν εννοεί να κατανοήσει η ε/κ πλευρά.

Δεύτερον, οι εξελίξεις τόσο στο μέτωπο του ΟΗΕ όσο και στο φυσικό αέριο τρέχουν. Ενδεχόμενη κατάργηση της ειρηνευτικής δύναμης του ΟΗΕ ή μία απρόβλεπτη εξέλιξη στην ΑΟΖ θα μπορούσε να αλλάξει ριζικά τα δεδομένα και το συνολικό κλίμα. Με άλλα λόγια, στην νέα περίοδο υπάρχουν πολλοί απρόβλεπτοι και αστάθμητοι παράγοντες.

Τρίτον, και στις δύο κοινότητες η συνολική «ατμόσφαιρα» για την προοπτική λύσης αλλάζει με γοργούς ρυθμούς. Οι Ε/κ απομακρύνονται από την προοπτική της ομοσπονδίας, τη στιγμή που οι Τ/κ τείνουν να «αγκαλιάσουν» για ακόμη μία φορά τη λύση των δύο κρατών. Υπό το φως, λοιπόν, των προαναφερόμενων παραγόντων και με την πεποίθηση ότι σε περίπτωση λύσης, με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, η παρουσία του τουρκικού στρατού στην Κύπρου θα διαιωνιστεί, η Άγκυρα και οι σύμμαχοί της θεωρούν ότι δεν υπάρχουν πολλά περιθώρια για σημειώσει επιτυχία το νέο εγχείρημα της ηγεσίας Ακιντζί.

Η επιστροφή της Χρυστάλλας και τα σκονάκια

Persona grata στο ΔΗΚΟ

Μπορεί η Ελένη Θεοχάρους να κηρύχθηκε persona non grata στην Αλβανία εξαιτίας της παρουσίας της στην κηδεία Κατσίφα, μπορεί η ηλεκτρονική σελίδα της Αλληλεγγύης να δέχεται τη μία επίθεση μετά την άλλη, όμως οι πόρτες του ΔΗΚΟ είναι όπως όλα δείχνουν διάπλατα ανοικτές για την ίδια. Όπως λένε στελέχη του κόμματος, αν η Ελένη το θελήσει, θα είναι υποψήφια με το ΔΗΚΟ στις επικείμενες ευρωεκλογές. Όπως μαθαίνει πάντως η στήλη, οι Μαυρίδης και Τρυφωνίδης δεν βλέπουν ιδιαίτερα θετικά τη συγκεκριμένη εξέλιξη, ενώ και από την Αλληλεγγύη αντιδρούν στο ενδεχόμενο που δεν θα είναι συνεργασία κομμάτων. Να αναμένουμε και ανοικτά αντιδράσεις;

Θα πείσει για το 2023;

Ο ευρωβουλευτής του ΑΚΕΛ Τάκης Χατζηγεωργίου έριξε τη βόμβα του για αλλαγή της διαδικασίας εκλογής της ηγεσίας του ΑΚΕΛ και προκάλεσε κλυδωνισμούς στην Εζεκία Παπαϊωάννου που ήδη προετοιμάζεται για τη διαδοχή. Προκάλεσε απορίες παράλληλα και για τις επόμενες κινήσεις του, όταν δηλαδή λήξει η θητεία του. «Θα αφήσω χρόνο στον εαυτό μου και θα αποφασίσω αν και όταν δω ότι υπάρχει ενώπιον μου κρίσιμο ζήτημα. Μέχρι τότε θα προσπαθήσω να πείσω όσους δεν κατέστη δυνατό». Η εν λόγω τοποθέτηση της πειθούς ερμηνεύθηκε από στελέχη ως προσπάθεια του ευρωβουλευτή του ΑΚΕΛ να πείσει την ηγεσία για τις προεδρικές του 2023. Κάτι που δεν κατέστη άλλωστε δυνατό το 2018, αν θυμόμαστε καλά. Πάντως, αν κρίνουμε από την απήχηση που έχει στα κοινωνικά μέσα δικτύωσης, ίσως θα πρέπει να το ξανασκεφτούν εκεί στην Εζεκία Παπαϊωάννου.

Η Χρυσταλλού της σιωπής

Στην Επιτροπή Αρέστη για τον Συνεργατισμό έκανε την εμφάνισή της η διοικήτρια της Κεντρικής Τράπεζας. Εμφάνιση η οποία έγινε the talk of the town, διότι εκτός των άλλων απείλησε ότι θα καρφώσει πολλούς, λησμονώντας ότι λόγω του νόμου για τα προσωπικά δεδομένα απαγορεύεται πλέον να βγάζεις τη γλώσσα σου περίπατο, γιατί θεωρείς ότι είσαι νταής και δεν σε αγγίζει ο νόμος. Άσε που είναι η μόνη που κατέθεσε ενώπιον της Επιτροπή, παίρνοντας σκονάκια από τα πίσω θρανία...

Πυροβολούσε κατά πάντων

Μετά από μία μακρά απουσία, επισκεπτόμενη κατά τη θητεία της άλλοτε την Ψαρού, άλλοτε στους δρόμους της Ερμού, έκανε την επανεμφάνισή της η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη στα δρώμενα της Κύπρου, παίρνοντας πολλούς στον λαιμό της. Άλλωστε, η θητεία της βρίσκεται λίγο πριν από τη λήξη και η ίδια αποφάσισε να οπλίσει και να πυροβολήσει κατά κινουμένων και μη στόχων. Τα κόμματα, τους βουλευτές, τα πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα και κυρίως την κυβέρνηση Αναστασιάδη. Του το κρατούσε άλλωστε του Αναστασιάδη από την εποχή του συμβολαίου της που η ίδια «τροποποίησε», όταν ο ίδιος μπροστά στο σκάνδαλο έψαχνε τρόπο να την στείλει σπίτι της, αλλά για κάποιο – άγνωστο για πολλούς – λόγο την κράτησε τελικά στη θέση της μετά από εκείνη την πολύωρη συζήτηση που είχαν οι δύο τους τότε στο Προεδρικό Μέγαρο.

- Ε, Μουσταφά, εν τζιαιρός να τες αξαμώσουμεν πάλαι;
- Φοούμαι Νίκο μου ότι τούντην στράταν εν να μας πιάσουν εμάς άξαμον...

Το παιδί του συστήματος

Πάντως, είναι ενδιαφέρον πως ενώ όλοι αναμέναμε πως η ίδια βρίσκεται όλο αυτό τον καιρό σε μία άλλη πραγματικότητα, εκείνη ήξερε καλά τι διαμειβόταν, αλλά και τους κινδύνους. Ζητήματα για τα οποία έφταιγαν όλοι οι άλλοι. Τα κόμματα, το κράτος και γενικότερα το κατεστημένο. Την ίδια όμως ποιος τη διόρισε ελέγκτρια και στη συνέχεια διοικήτρια; Δεν είναι η ίδια που παζάρευε με όλους αυτούς το συμβόλαιό της; Η ίδια δεν αποτελεί κατεστημένο; Δεν είναι η ίδια που δήλωσε, όχι μια φορά, ότι ξέρει πολλά για πολλούς; Είναι και λίγο ανατριχιαστικό να ξέρεις ότι πρόκειται για μια κυρία που έφτασε να κυβερνά την Κεντρική Τράπεζα, με βασικό της πλεονέκτημα ότι μια ζωή τραβά μαζί της ένα τεράστιο ερμάρι γεμάτο σκελετούς...

Νιαζί στις Βρυξέλλες

Σε σκέψεις βρίσκεται το τελευταίο διάστημα η Εζεκία Παπαϊωάννου για το πώς θα ενισχύσει το ψηφοδέλτιο του κόμματος στις επικείμενες εκλογές. Ανάμεσα στα ονόματα ακούγεται έντονα και αυτό του ακαδημαϊκού Νιαζί Κιζίλγιουρεκ. Ο ίδιος, όπως λέγεται, έχει σημαντικό έρεισμα κυρίως στους Ε/κ της ευρύτερης Αριστεράς. Το ζήτημα που απασχολεί το κόμμα είναι κατά πόσον η παρουσία ενός Τ/κ στο ψηφοδέλτιο, ενδεχομένως να προκαλέσει ενόχληση στα τ/κ κόμματα με τα οποία διατηρεί καλές σχέσεις το ΑΚΕΛ. Και αυτό γιατί δεν συναινούν με υποψηφιότητες Τ/κ σε ψηφοδέλτια της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σύντροφοι δεν θεωρείτε ότι είναι καιρός να σπάσετε κάποια στεγανά; Θα δείτε ότι ο κόσμος είναι πιο ανοιχτός και πιο ευάερος!

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Χρυστάλλα Γιωρκάτζη

Η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, το πέρασμα της οποίας από την Επιτροπή Αρέστη, έκανε τη γη να τρέμει...

Το μέγαρο Κληρίδη

Η Πινδάρου αναβαπτίστηκε αποτάσσοντας από πάνω της κάθε στοιχείο που θύμιζε τον Νίκο Αναστασιάδη και δίδοντας αποκλειστική έμφαση στον ιδρυτικό ηγέτη Γλαύκο Κληρίδη. Όχι μόνο μετονομάζοντας τα γραφεία σε μέγαρο Γλαύκου Κληρίδη, αλλά και με τη γνωστή προτομή στην είσοδο των γραφείων. Με την προτομή φωτογραφήθηκαν όλοι άλλωστε, αναρτώντας φωτογραφίες στη συνέχεια με λεζάντες για το πόσο πολύ τους λείπει ο μεγάλος ηγέτης. Δεν ξέρουμε, αλλά έχουμε την εντύπωση πως ο σεμνός βίος και η πολιτεία του πρώην Προέδρου δεν θυμίζει σε τίποτα όλη αυτή την προσωπολατρεία που αναπαράγουν στελέχη και μέλη.

Οι βόμβες Αβέρωφ

Το ΝΑΤΟ είναι εδώ έμμεσα και με πολλές μορφές είπε την προηγούμενη βδομάδα στο κρατικό κανάλι ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου, μιλώντας για τα περί νατοϊκής λύσης. «Δύο στρατιωτικές βρετανικές βάσεις έμμεσα δεν είναι και ΝΑΤΟικές; Έχουμε ΤΟΥΡΔΥΚ και ΕΛΔΥΚ, και συνθήκη συμμαχίας του 1960. Τα ελληνικά στρατεύματα και τα τουρκικά δεν είναι ΝΑΤΟικά; Οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις Ελλάδα, Τουρκία, Ηνωμένο Βασίλειο είναι ή δεν είναι μέλη του ΝΑΤΟ; Από την άλλη κατανοώ τις ευαισθησίες του ΑΚΕΛ, επειδή θέλω λύση για να απαλλαγώ από την κατοχή, την τουρκική εισβολή και τα κατοχικά στρατεύματα» ανέφερε. Να υποθέσουμε πως προετοιμάζει το έδαφος ή πρόκειται απλώς περί βολών εδάφους - εδάφους;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

ΓΝΩΜΗ / *Του* **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Το ανθελληνικό πανεπιστήμιο

«Σχεδόν όλες οι εποχές, όλοι οι πολιτισμοί, προσπάθησαν να ξεπεράσουν τους Ελληνες. Επειδή ό,τι σκέφτονταν και ό,τι δημιουργούσαν τους έμοιαζε χλωμό όταν το συνέκριναν με ό,τι δημιούργησε αυτός ο μικρός υπεροπτικός λαός». Το γράφει ο Νίτσε στη «Γέννηση της τραγωδίας», κείμενο που έγραψε νεότατος, σε ηλικία μόλις 26 ετών, και παραμένει ένα από τα πιο επιδραστικά σύγχρονα κείμενα για την αντίληψη που έχουμε για τον ελληνικό πολιτισμό. Ο Νίτσε, ως γνωστόν, επηρέασε καίρια και τη σκέψη της μετανεωτερικότητας. Ακροατής ων σε ένα από τα σεμινάρια του Ζαν Φρανσουά Λιοτάρ, προ αμνημονεύτων ετών, το οποίο ήταν για τα «Ηθικά Νικομάχεια» του Αριστοτέλη, τον θυμάμαι να λέει: Η σύγχρονη φιλοσοφική σκέψη προσπαθεί να σκεφτεί πέρα από τους Ελληνες. Αναρωτιέμαι όμως αν υπάρχει σκέψη πέρα από τους Ελληνες. Τάδε έφα ο πνευματικός πατέρας της μετανεωτερικότητας, αφού, αν δεν κάνω λάθος, αυτός επινόησε τον όρο. Σημειωτέον ότι ο Λιοτάρ υπήρξε ένας από τους διανοητές που γέννησε η ρήξη του Μάη του '68.

Μετά τη σύντομη αυτή εισαγωγή προσγειώνομαι εις τα καθ' ημάς. Και τα καθ' ημάς επιβάλλουν ένα επιτακτικό ερώτημα: Πώς είναι δυνατόν στη χώρα η οποία δεν θα είχε υπάρξει στον σύγχρονο κόσμο αν δεν αναφερόταν στην αρχαιότητά της η σκέψη των Ελλήνων να είναι τόσο υποτιμημένη; Πώς είναι δυνατόν όχι μόνον να μην παράγεται σκέψη, αλλά ακόμη και οι παλαιότερες επιδόσεις στη φιλολογία, στην κατανόηση κειμένου δηλαδή, να είναι τόσο αναιμικές; Ας όψεται το πανεπιστήμιό της. Ή μάλλον αυτό που ονομάζουμε συμβατικά πανεπιστήμιο, και δη δημόσιο, ήτοι «κοινό αγαθό», και το οποίο φυτοζωεί ανάμεσα στον δημοκρατικό τρωγλοδυτισμό και στον ηρωισμό ορισμένων ζηλωτών.

Ο Ιωάννης Συκουτρής, από τη δεκαετία του '30 ήδη, είχε επισημάνει την ασθένεια. Η Ελλάδα βγάζει φιλολόγους, αλλά δεν βγάζει φιλοσόφους. Τουλάχιστον έβγαζε φιλολόγους. Και η φιλολογία είναι μια τέχνη σοβαρή που, αν μη τι άλλο, παίρνει στα σοβαρά τα κείμενα και παλεύει για την κατανόησή τους. Και χωρίς κατανόηση κειμένου δεν παράγεται σκέψη. Να πω απλώς ότι σε παλαιότερους καιρούς, όχι και τόσο παλαιότερους, στις φιλολογικές σχολές εισάγονταν οι μαθητές που είχαν διαπρέψει στη μέση εκπαίδευση. Δεν ισχύει πλέον. Οι περισσότεροι τις αντιμετωπίζουν ως προθάλαμο του ταμείου ανεργίας. Υπάρχουν πάντα οι εξαιρέσεις. Υπάρχει μια τομή. Κι αυτή είναι το πανεπιστήμιο της μεταπολίτευσης που παραδόθηκε στο φοιτητικό κίνημα και στους διάφορους προοδευτικούς που είχαν αναλάβει καθήκοντα «αποχουντοποιών». Το έργο τους δεν ήταν δύσκολο. Είχαν να αντιμετωπίσουν ένα κατεστημένο ενοχικό και φοβισμένο το οποίο έτρεμε την εσχάτη των ποινών, την καταδίκη σε συνεργάτη της δικτατορίας, συντηρητικό, αντιδραστικό και ό,τι άλλο θέλετε. Κι αν στην Ιατρική ο καθηγητής έπρεπε τουλάχιστον να διδάσκει πώς γίνεται μια διάγνωση, στη Φιλολογία επικράτησε η γενικευμένη αμέλεια και χαλαρότητα των καιρών. Η ανάγνωση του Πλάτωνα υπεβλήθη στη δοκιμασία της συγκυρίας, με αποτέλεσμα να υποβαθμισθεί. Απόφοιτοι της Φιλολογίας δεν είχαν διαβάσει ολόκληρη την «Πολιτεία», όμως θεωρούσαν δικαίωμά τους να μπουν σε μια σχολική τάξη και να διδάξουν Αρχαία. Το σύστημα βρήκε αμέσως τρόπο για να αναπαραχθεί. Και η φιλολογική τέχνη να υποκατασταθεί από μια γνώση που εμφανιζόταν ως σύγχρονη, προοδευτική, επαναστατική, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Εδώ δεν χρειαζόταν η επίπονη κατανόηση κειμένου.

> *Οι περισσότεροι αντιμετωπίζουν τις φιλολογικές σχολές ως προθάλαμο του ταμείου ανεργίας.*

Δεν μπορώ να αγνοήσω δυστυχώς τον ρόλο που διαδραμάτισαν οι διάφοροι εκ Παρισίων αντιστασιακοί που ήρθαν να αναμορφώσουν το πανεπιστήμιο. Να το παραμορφώσουν με μια προοδευτική πολυλογία που παρίστανε την αδολεσχία μοντέρνων ιδεών. Και λέω δυστυχώς διότι κι εγώ παιδί του παρισινού πανεπιστημίου είμαι. Αλλοι το χρησιμοποίησαν ως εφαλτήριο για την πολιτική τους καριέρα. Φιλολογία και πάλι φιλολογία. Αλλιώς δεν πρόκειται ποτέ να γλιτώσουμε από την εθνική μας ασθένεια, την αδυναμία μας να κατανοήσουμε τα κείμενα. Και να τα διαβάζουμε σαν να τα έχουμε διαβάσει πριν τα διαβάσουμε για να γράψουμε στο τέλος μια έκθεση ιδεών. Μα εννοείται πως όλοι αυτοί ορκίζονται στο όνομα του δημόσιου πανεπιστημίου. Λογικόν. Αφού το θεωρούν του χεριού τους.

ΒΟΛΕΣ / *Γράφει ο* **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΠΑΡΗΣ**

Τα οδοφράγματα της τρέλας

Ο χρόνος περνά και ο κόσμος γυρνά. Ένα ταξίδι στην Ευρώπη, μια γύρα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια ματιά στα απομεινάρια του ψυχρού πολέμου, ένα βλέμμα στα ξεχασμένα σύνορα των χωρών της γηραιάς ηπείρου και αντιλαμβάνεσαι την πορεία την οποία ακολουθεί το παγκόσμιό μας χωριό, ελέω ψηφιακής τεχνολογίας. Την ίδια ώρα ένα ταξίδι στη μικρή μας Κύπρο, μια ματιά στις τηλεοράσεις, με τα ρεπορτάζ από το άνοιγμα των οδοφραγμάτων και αντιλαμβάνεται κανείς, την τρέλα την οποία δέρνει αυτό τον μικρό τόπο. Σήμερα ανυψώνονται ακόμη συνοριακά φυλάκια, έστω και αν τα ονομάζουμε οδοφράγματα, την ώρα κατά την οποία οι δορυφόροι διαβάζουν εφημερίδες από το διάστημα και ακούνε ψίθυρους ακόμη και από κλειστά κινητά τηλέφωνα.

Κατά τα άλλα είμαστε μορφωμένοι άνθρωποι, κατά τα άλλα θέλουμε την ειρήνη, κατά τα άλλα παλεύουμε για τα ανθρώπινα δικαιώματα και κατά τα άλλα είμαστε ευρωπαίοι πολίτες. Όλα αυτά όμως, μέχρι κάποιος να μας πατήσει τον «κάλλο» του εθνικισμού, μέχρι κάποιος να μας πατήσει τον «κάλλο» των χαμένων ψηφοφόρων και μέχρι κάποιος να μας πατήσει τον «κάλλο» της απώλειας οικονομικών εσόδων. Τότε έρχεται η εθνική επανάσταση και έπαρση, τότε επανέρχονται τα συνθήματα για τους καλούς νεκρούς Τούρκους και τότε ξεκινά η προπαγάνδα για τους τουρκολάγνους. Τότε όμως, αυτό το οποίο ακολουθεί είναι πολύ απλό και επαναλαμβανόμενο. Εθνικός διχασμός, εμφύλιος πόλεμος, εισβολές κατοχές, νεκροί, αγνοούμενοι, πρόσφυγες, πεινασμένοι και καταφρονεμένοι. Μόνη εξαίρεση τα παιδιά «ευυπόληπτων γονιών» τα οποία «βασανίζονται» στα καλά πανεπιστήμια του κόσμου και «ταλαιπωρούνται» με τις ντατάδες.

Έχει όμως ο καιρός γυρίσματα, «τα πάντα ρει και ουδέν μένει». Οι παππούδες μας έλεγαν «το πουλί το μουτάτο ο Θεός προυμουτάτο», δηλαδή η έπαρση οδηγεί στην καταστροφή. Και η Εκκλησία με στοίχους από του ψαλμούς του Δαυίδ, ψάλλει: «Πλούσιοι επτώχευσαν και επείνασαν, οι δε εκζητούντες τον Κύριον ουκ ελαττωθήσονται παντός αγαθού». Αυτές τις μέρες όπου το ανερμάτιστο καράβι του Κυπριακού κλυδωνίζεται, από ακατανόητους νομικισμούς, και οι συνομιλίες μετατράπηκαν σε κακόγουστο αστείο, η θάλασσα της Κύπρου γέμισε από πολεμικά σκάφη και πλοία τα οποία τρυπούν τον βυθό, μόνο ένα θαύμα μπορεί να μας γλιτώσει από μια νέα τραγωδία. Όπως έγραψε και εθνικός μας ποιητής Βασίλης Μιχαηλίδης, «Αντάν αρτζιέψαν οι κρυφοί ανέμοι τζι εφυσούσαν / τζι αρκίνησεν εις την Τουρτζιάν να κρυφοσυννεφκιάζη [...] είσιεν σγιαν είχαν ούλοι τους τζι η Τζιύπρου το κρυφόν της / μες στους ανέμους τους κρυφούς είσιεν το μερτικόν της».

> *Μια ματιά στις τηλεοράσεις, με τα ρεπορτάζ από το άνοιγμα των οδοφραγμάτων και αντιλαμβάνεται κανείς, την τρέλα την οποία δέρνει αυτό τον μικρό τόπο.*

Το «μερτικόν» της Κύπρου είναι η κρυφή μας ελπίδα. Σήμερα όπου η χώρα πτώχευσε και ο κοσμάκης ζει με τον φόβο του αύριο, σήμερα που οι κοσμοκράτορες μαζεύτηκαν στην περιοχή μας και οι ιαχές του πολέμου ακούγονται δυνατά, μόνο ένα θαύμα μπορεί να μας σώσει. Το μόνο ευχάριστο είναι ότι όλα γίνονται γι' εμάς, αλλά χωρίς εμάς. Όλοι παλεύουν για τον φυσικό μας πλούτο και τον πλούτο της ανατολικής Μεσογείου, αλλά χωρίς να μας αναγκάσουν να μπούμε και εμείς στον χορό. Ευτυχώς σε αυτή τη φάση της ιστορίας μας, είμαστε πολύ αδύνατοι, είμαστε πολύ ανίδεοι τεχνολογικά και είμαστε πολύ «άχρηστοι» για να μας αναθέσουν ευθύνες.

Τα οδοφράγματα ανοίγουν το ένα μετά το άλλο, η σημειολογία των δύο κρατών, εδραιώνεται μέρα με τη μέρα και το μόνο που μένει είναι τα δέντρα ελιάς, τα οποία συμβολίζουν την ειρήνη. Κάποιες φωνές διαμαρτυρίας και κάποιες συναισθηματικές εξάρσεις, ευτυχώς ή δυστυχώς διαρκούν μόνο όσο κρατά ένα τηλεοπτικό ρεπορτάζ. Ο πόθος της επιστροφής και της επανένωσης έμεινε μόνο στους κρατικοδίαιτους και στους λήπτες βοηθημάτων από ξένα κέντρα. Ο κόσμος άλλαξε, αλλάξαν οι καιροί. Αναμένουμε πλέον μόνο το θαύμα της σωτηρίας αυτού του τόπου, ο οποίος άλλαξε «χίλιους αφέντες και όμως δεν άλλαξε ψυχή».

ΔΙΕΛΚΥΣΤΙΝΔΑ / Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Ένα μωσαϊκό ανεπάρκειας

Τα όσα διαμείβονται γύρω από τον Συνεργατισμό θυμίζουν σκηνές του Ταραντίνο με τους ήρωες να πέφτουν ο ένας μετά τον άλλο νεκροί και τη σκηνή να γεμίζει αίματα. Εμείς προς το παρόν παρακολουθούμε άλαλοι τη σφαγή τους. Όταν την Πέμπτη, πριν από τον πρώτο γύρο των προεδρικών εκλογών του 2018, ο Νίκος Αναστασιάδης έδινε συνέντευξη στον Alpha Κύπρου ο στενός του περίγυρος μάς προετοίμαζε για βόμβες που θα τάραζαν τα νερά. Και σίγουρα τάραξε τα νερά, καθώς αποκάλυπτε πως συνεργάτης του Νικόλα Παπαδόπουλου διέδιδε φήμες περί κουρέματος του Συνεργατισμού και προέτρεπε μέσα από την εταιρεία του ταμεία να αποσύρουν τις καταθέσεις τους από τον Συνεργατισμό. Γιατί προχωρούσε όμως σε μία τέτοια αποκάλυψη; Μα για να διαβεβαιώσει πως «τα €10 δισ. είναι απόλυτα διασφαλισμένα, διότι μιλούμε για καταθέσεις κάτω των €100 χιλιάδων» και για να χαρακτηρίσει βεβαίως θλιβερό πως για χάρη των εκλογών διαδίδονται τέτοιες φήμες. «Έπρεπε όμως», όπως έλεγε με απογοήτευση για το επίπεδο των πολιτικών του αντιπάλων «να δοθεί ένα ισχυρό μήνυμα προκειμένου να σταματήσει η ανεύθυνη τακτική και να μη διαδίδονται φήμες που μπορεί να πλήξουν τον Συνεργατισμό». Το τι ακολούθησε της «προσπάθειάς» του να μην πληγεί ο Συνεργατισμός είναι λίγο πολύ γνωστό, με την αλόγιστη εκροή καταθέσεων. Γιατί ο μικροεπιχειρηματίας, ο συνταξιούχος, ο μικροκαταθέτης και ο κάθε πολίτης δεν νοιαζόταν αν διέδιδε ο Νικόλας, ο Μαλάς ή οι συνεργάτες τους ότι υπήρχε ενδεχόμενο κουρέματος. Τον ενδιέφερε ότι ο Πρόεδρός του φρόντισε να γνωστοποιήσει και στον τελευταίο πως επικρατεί μία τέτοια ψιθυρολογία. Και ασχέτως αν διαβεβαίωνε πως κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί κανένας δεν τον πίστευε, καθώς οι δεσμεύσεις του δεν ήταν εδώ και καιρό το ισχυρό του όπλο. Την ίδια ακριβώς περίοδο, που η φημολογία έδινε και έπαιρνε για το πρόβλημα στον Συνεργατισμό, ο ανώτερος εκτελεστικός διευθυντής της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας Νικόλας Χατζηγιάννης, με αμφισβητούμενες ικανότητες, αλλά με τις γερές πλάτες του «τσάρου της Οικονομίας» Χάρη Γεωργιάδη, γύριζε από κανάλι σε κανάλι και παρουσίαζε μία εικόνα ειδυλλιακή και κάπως εξωπραγματική για τον Συνεργατισμό.

«Έχουμε επιτύχει» έλεγε «όλους τους επιχειρησιακούς και επιχειρηματικούς στόχους του 2017, δηλαδή μειώσαμε τα μη εξυπηρετούμενα με βάση ένα σχέδιο πολύ φιλόδοξο, αλλά το πετύχαμε» και διαβεβαίωνε πως η τράπεζα έχει μια πολύ μεγάλη ρευστότητα. Ανέλυε αρκετά και τις διεισδύσεις της τράπεζας. Διεισδύσεις σε καινούργιες αγορές, διεισδύσεις στην ξενοδοχειακή αγορά, στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις ακόμα και στην αγορά δανείων αυτοκινήτου. Κάπως έτσι οι εκλογές κερδήθηκαν και το παραμύθι συνέχισε για ακόμα λίγο. Μέχρι που ο Χάρης Γεωργιάδης, πρόσωπο που επεδίωξε να συνδέσει το όνομά του με το success story, αρνείτο τον επαναδιορισμό στο Υπουργείο Οικονομικών, αναγκάζοντάς μας να ψυλλιαστούμε πως κάτι σοβαρό παίζει. Και να επιβεβαιωθούμε βεβαίως λίγο αργότερα, όταν έγινε το μεγάλο ξεπούλημά της κατά τα άλλα υγιούς τράπεζας. Είναι όμως ένα πράγμα να χωνέψουμε το μεγάλο και διαχρονικό πάρτι στον Συνεργατισμό, άλλο το τι διαμείφθηκε τις τελευταίες μέρες στην ερευνητική επιτροπή. Η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη, η οποία θα μείνει στην ιστορία ως η μεγάλη απούσα, αλλά και για τη μεγάλη ανικανότητά της σε ένα ιδιαίτερα απαιτητικό πόστο, έλυσε τη χρόνια σιωπή της, παίρνοντας στον γκρεμό πολλούς μαζί της, λίγους μήνες πριν από τη λήξη της θητείας της. Μίλησε για συζητήσεις για κούρεμα στον Συνεργατισμό, συναντήσεις λίγες μέρες πριν από τις προεδρικές εκλογές, για επιστολές που απέστελλε στον Πρόεδρο αλλά και συναντήσεις λίγο πριν από την ιδιωτικοποίηση της τράπεζας, εμπλέκοντας όλα τα μεγάλα ονόματα και καταδεικνύοντας πως γνώριζαν επακριβώς την κρισιμότητα. Γι' όλα αυτά βεβαίως θα απαντήσει ο Χάρης Γεωργιάδης που όπως αναφέρει θα απελευθερωθεί με την κατάθεση αλλά και ο Πρόεδρος. Θα εκφράσει για άλλη μια φορά την οργή του ο Πρόεδρος; Θα επαναληφθούν τα φαιδρά όπως επί εποχής του συμβολαίου της; Ίδωμεν. Το μόνο σίγουρο είναι ότι την τελική ευθύνη για όλο αυτό το μπάχαλο έχει ο ίδιος ο Πρόεδρος. Και για τα πρόσωπα που επέλεξε αλλά και για τους χειρισμούς του. Το ανησυχητικό για εμάς είναι πως η δεύτερη θητεία τώρα αρχίζει. Και το μωσαϊκό της βρίθει ανεπάρκειας. Σκανδαλώδους ανεπάρκειας, θα τολμούσαμε να προσθέσουμε.

economidoum@kathimerini.com.cy

Διαμαρτυρία των Mapuche στη Χιλή, μετά που αστυνομικοί σκότωσαν ένα μέλος της κοινότητάς τους.

ΕΝ ΚΑΜΙΝΩ / Του **ΜΙΧΑΛΗ ΤΣΙΚΑΛΑ**

Πολύ το ευ της ιδέας, πολύ και το κενό της

Η διαδικασία που βρισκόμαστε στο Κυπριακό, ήτοι της επανεκκίνησης των συνομιλιών και πιθανότατα μιας διάσκεψης που θα φέρει μια λύση, αποτελεί την κατάλληλη φόρμουλα για να κρατήσει ξύπνιους πολλούς επαΐοντες που μέχρι σήμερα αρέσκονταν στη στασιμότητα. Η οποία με τη σειρά της, είναι αυτή που φτάνει σε μια κορύφωση, σ' ένα τέλος μετά από σχεδόν 44 χρόνια.

Ωστόσο, το γεγονός αυτό είναι ικανό να διαποτίσει με αγωνία τους επαΐοντες, τους «ειδικούς», πρόσωπα που βρέθηκαν με πόστα και σε καίριες θέσεις, ώστε να είναι σε θέση να λένε την άποψή τους και αυτή να περνάει ως θέσφατο σε μια κοινωνία που έμαθε να ακούει πολλά για το Κυπριακό και να βλέπει να γίνονται ελάχιστα. Αυτές οι αυθεντίες, χάνουν τον ύπνο τους τη νύχτα και προσπαθούν κάθε πρωί να ξαναβρούν το σφρίγος της χαμένης τους λάμψης, κάνοντας ό,τι έκαναν παλιά, από αρχαιοτάτων χρόνων όσοι έβλεπαν το τρένο να περνάει και χωρίς εκείνους: Γίνονται μάντεις χιλίων κακών, επιστρατεύουν το αρχαίο επίσης φόβητρο του φόβου και προμηνύουν καταιγίδες, καταποντισμούς και θύελλες εξελίξεων που η μικρή Κύπρος δεν θα μπορέσει να φέρει εις πέρας. Στέκονται δε στον πιο ψηλό λόφο που θα βρουν κατόπιν εμπρός τους, και με τον δείκτη στο ύψος του μυαλού, με μόνο το 1% από όσα προφήτευαν να έχει συμβεί, μας λένε χωρίς να μιλάνε πως είχαν δίκιο! Πως δεν τους ακούσαμε! Πως κάναμε του κεφαλιού μας! Φευ! Αναρωτιέμαι για ποιον θα έρθει πλέον σαν χίμαιρα το κεφάλι του Ονήσιλου. Ποιον θα τσιμπήσουν 10.000 μέλισσες και γιατί; Ωστόσο, όσο παράλογα και να φαίνονται τα ανωτέρω, έχουν μια δική τους λογική. Όπως το χάος. Είναι λογικό να βλέπεις τις εξελίξεις να σε ξεπερνούν και να νιώθεις συνακόλουθα απομόνωση. Να νιώθεις πως δεν είναι πια η δική σου φωνή, φωνή των πολλών, αλλά μια ηχώ που σκάει πλέον μόνο στην προβλήτα του φάρυγγα. Οπότε αρχίζεις να ανεβάζεις την ένταση, να αναζητείς τηλεοπτικό χρόνο ή ένα πάνελ βρε αδερφέ, να κάτσουν απέναντί σου πολλά ζευγάρια μάτια και να σε ακούσουν πρώτα οπτικά και μετά ακουστικά.

Να διαπιστώσουν, το καταλαβαίνεις με την πρώτη ματιά, πως το πρώτο που σκέφτονται είναι πως γέρασες. Πως μαζί με το Κυπριακό κι εσύ, έβαλες 44 χρόνια στην πλάτη σου. Πέσανε μαλλιά και κάνανε κρότο όπως οι κενές περί καταστροφής προφητείες. Χάνεται η αυθεντία όταν κάποτε τα ίδια μάτια που την κοίταζαν με δέος, τώρα μεταλλάσσονται και της απευθύνουν ερωτήματα. Πώς τολμούν; Αρχίζουν έτσι να βγαίνουν ακατάληπτα λόγια από το στόμα, «ιδέες» που σε κάνουν ν' αναρωτιέσαι «αλήθεια το είπε τώρα αυτό ή μου φάνηκε»; Δηλαδή μετά από τόσες χιλιάδες λέξεις που έχει πει σε εκατοντάδες πάνελ και τηλεοράσεις, που τον ακούγαμε σαν άγγελο εξάγγελο χάσκοντας, αυτό έχει να μας πει για λύση του Κυπριακού;

> *Χάνεται η αυθεντία όταν κάποτε τα ίδια μάτια που την κοίταζαν με δέος, τώρα μεταλλάσσονται και της απευθύνουν ερωτήματα.*

Αυτό ίσως να μας έλεγε πάντα, ξέρετε, και ίσως εμείς να αλλάξαμε τον τρόπο που ακούμε. Ίσως να βαρεθήκαμε να αποδίδουμε τη σκέψη μας στον τάδε και να αποφασίσαμε να σκεφτόμαστε εμείς για εμάς. Αυτή είναι η μεγαλύτερη ήττα μιας αυθεντίας. Η ατομική σκέψη. Ξέρετε για ποιους λέω έτσι δεν είναι; Ανοίξτε τηλεοράσεις, αφτιά και μάτια. Θα τους δείτε όσο πλησιάζει ο καιρός, όσο καταγράφονται εξελίξεις χωρίς αυτούς, όσο γίνεται όλο και πιο έντονο το ότι ο λαός θα αποφασίσει τη λύση όχι η αυθεντία, όχι εγώ από το μετερίζι αυτό, αλλά με ό,τι έχει ο καθείς μέσα του όταν έρθει η ώρα.

Το μόνο σίγουρο είναι πως ήρθε η ώρα, άνοιξε η πόρτα, και μια-μια οι καριέρες του Κυπριακού αποχωρούν. Για να επανέλθουν. Είτε για να μας πουν ότι είχαν δίκιο, αν δεν κυλήσει ομαλά η λύση, αν υπάρξει νέα κατάρρευση, αν συμβεί οτιδήποτε τους «επιβεβαιώσει». Μην τους ακούτε. Καριερίστες ελπίδας και φέροντες το ευ της ιδέας το πολύ, μαζί με το κενό της, άρα η καταστροφολογία είναι το λιμάνι τους. Δεν γίνεται αλλιώς.

tsikalasm@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του **ΣΤΑΘΗ Ν. ΚΑΛΥΒΑ**

Πώς γιορτάζουμε το «Πολυτεχνείο»;

Τα βασικά γεγονότα που αφορούν την εξέγερση του Πολυτεχνείου τον Νοέμβριο του 1973 είναι γνωστά και αδιαμφισβήτητα. Ήταν μια αυθόρμητη εξέγερση, που εξέφραζε την αντίδραση μιας μεγάλης μερίδας φοιτητών απέναντι στο ανελεύθερο καθεστώς των συνταγματαρχών. Γρήγορα απέκτησε μια μαζικότητα που κανείς δεν μπορούσε να φανταστεί στο ξεκίνημά της. Μάλιστα, τα κόμματα της Αριστεράς θεώρησαν αρχικά πως η εξέγερση ήταν προβοκάτσια και την αντιμετώπισαν με ιδιαίτερη καχυποψία. Η μαζικότητά της, όμως, ήταν άμεση απειλή για το καθεστώς, που αναγκάστηκε να την καταστείλει με μεγάλη βιαιότητα. Παρότι ο ακριβής αριθμός των νεκρών υπήρξε για μεγάλο διάστημα αντικείμενο υπερβολής, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει ούτε τη βιαιότητα της καταστολής ούτε τον ηρωισμό των νέων, που με τη στάση τους έσωσαν την τιμή μιας ολόκληρης κοινωνίας η οποία είχε αποδεχθεί τη χούντα με χαρακτηριστική άνεση. Ορθά επομένως τιμούμε την εξέγερση και μνημονεύουμε όσους συμμετείχαν.

Κάπου εδώ όμως τα πράγματα περιπλέκονται. Για παράδειγμα, δεν είναι λίγοι εκείνοι που λανθασμένα θεωρούν πως η χούντα έπεσε εξαιτίας της εξέγερσης. Στην πραγματικότητα, συνέβη το αντίθετο: η εξέγερση υπήρξε η αφορμή για να περάσει η εξουσία στην πολύ πιο ακραία ομάδα του Δημητρίου Ιωαννίδη. Στην προσπάθειά της να εδραιωθεί, η ομάδα αυτή σχεδίασε το κυπριακό πραξικόπημα του Ιουλίου 1974 με τις γνωστές, τραγικές συνέπειες. Δεν έριξε λοιπόν το Πολυτεχνείο τη χούντα. Αυτό δεν μειώνει την ηθική του αξία, αλλά μας υπενθυμίζει πως άλλο είναι να τιμάμε ένα γεγονός και άλλο να αναλύουμε τα αίτια και τις συνέπειές του. Δυστυχώς, οι δύο αυτές λειτουργίες συνήθως δεν συμπίπτουν.

> *Άλλο είναι να τιμάμε ένα γεγονός και άλλο να αναλύουμε τα αίτια και τις συνέπειές του.*

Αλλά και ο τρόπος με τον οποίο γιορτάζουμε την επέτειο της εξέγερσης ελάχιστα μας τιμά. Η ετήσια κατάθεση στεφάνων στον χώρο του Πολυτεχνείου και η πορεία που ακολουθεί είναι μια θλιβερή κομματική φιέστα, αφορμή για αριστερές οργανώσεις και γκρουπούσκουλα να κινητοποιήσουν τους οπαδούς τους, να μετρηθούν μεταξύ τους και συχνά να προπηλακιστούν. Οσο για την πορεία στην αμερικανική πρεσβεία, αυτή και αν είναι αρχαιολογικό κατάλοιπο του αντιιμπεριαλισμού της δεκαετίας του '70. Μοναδική της λειτουργία πλέον, η ευκαιρία που προσφέρει στους κάθε λογής μπαχαλάκηδες να κάνουν τη ρουτίνα τους. Οχι μόνο δεν τιμά τη μνήμη των θυμάτων η φιέστα αυτή, αλλά αντίθετα την προσβάλλει βάναυσα. Οσο για τον σχολικό εορτασμό, δεν είναι παρά μια ελάχιστα μεταμφιεσμένη, επαγγελματικά ενορχηστρωμένη κομματική γιορτή που στόχο έχει να περάσει στους μαθητές τις παρωχημένες αξίες και την άθλια αισθητική της κομμουνιστικής Αριστεράς. Μιλάμε για μια τεράστια επιχείρηση προπαγάνδας, που εξακολουθεί κυρίως λόγω αδράνειας. Τα τελευταία χρόνια, πάντως, φαίνεται πως κάποια ιδιωτικά σχολεία αντιδρούν. Οπως αναφέρει ανακοίνωση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου Ιδιωτικών Σχολείων (ΣΙΣ), «τα ιδιωτικά σχολεία τιμούν τις επετείους στην πραγματική, στην ιστορική και όχι στη φαντασιακή τους βάση. Δεν τις χρησιμοποιούν ως όχημα απλά για να χαθεί μάθημα, δεν υποτάσσονται στον ιδεολογικό καταναγκασμό και την ομοιομορφία του κεντρικού σχεδιασμού», αλλά «διαμορφώνουν ελεύθερους, σκεπτόμενους, μη στρατευμένους μαθητές». Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω το ακριβές περιεχόμενο του εορτασμού τους, αλλά αν είναι προς την κατεύθυνση μιας ουσιαστικής αναθεώρησης, που να τιμά όπως αρμόζει τη μνήμη της εξέγερσης, την επικροτώ απόλυτα.

Ο ΣΙΣ αναγκάστηκε να εκδώσει την ανακοίνωση αυτή επειδή οι συνδικαλιστές της Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Εκπαιδευτικών Λειτουργών Ελλάδος (ΟΙΕΛΕ), με ύφος μάλιστα που θυμίζει το παρακράτος του παρελθόντος και τους χαφιέδες της χούντας, κάλεσαν το υπουργείο Παιδείας «να πατάξει παραδειγματικά» όσους δεν ακολουθούν πιστά τις εγκυκλίους του. Μπορώ να υποθέσω πως πίσω από τις ιδεοληπτικές κραυγές τους ενδεχομένως κρύβεται και η υπεράσπιση της λούφας. Οπως και να έχει το πράγμα, όμως, οι κραυγές τους αποτελούν εγγύηση πως επιτέλους κάτι κινείται.

Ο κ. Στάθης Ν. Καλύβας είναι καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης.

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Για να μην ξεχνιώμαστε

Κανείς με σώας τας φρένας δεν αναμένει πως θα υπάρξει η οποιαδήποτε ανάληψη ευθύνης ή έστω τιμωρία όσων οδήγησαν τον Συνεργατισμό στο κλείσιμο του. Και οι λόγοι είναι προφανείς. Πρώτον διότι τα πορίσματα τέτοιων ερευνητικών επιτροπών όπως μας έχει διδάξει η πρόσφατη ιστορία καταλήγουν σε ένα συρτάρι και δεύτερον γιατί οι ευθύνες βαραίνουν πολλούς- κόμματα, αξιωματούχους και εκάστοτε κυβερνώντες- οι οποίοι είχαν βάλει το χεράκι τους για να μετατραπεί ο Συνεργατισμός σε ένα ξέφραγο αμπέλι.

Οπόταν αντιλαμβάνεστε ότι η άκρη του νήματος πάει χρόνια πίσω και άν έπρεπε να "πέσουν κεφάλια" το πιο πιθανόν είναι ότι δεν θα έμενε κανένα όρθιο από αυτά των "εγκεφάλων" που μας κυβέρνησαν και μας κυβερνούν. Και βέβαια δεν μας χρειάζονται οι καταθέσεις της κ. Γιωρκάτζη ή οποιουδήποτε άλλου αποφασίσει να μιλήσει κατόπιν εορτής για να καταλήξουμε στο πασιφανές: Πώς το σκάνδαλο του Συνεργατισμού είναι η πιο τρανταχτή απόδειξη της χρόνιας σαπίλας του πολιτικού μας συστήματος πάνω στο οποίο έχει εδραιώσει την ύπαρξη της η Κυπριακή Δημοκρατία και μέσα από το οποίο έχουν συστηματικά θυσιαστεί οι αξίες και θεσμοί στο βωμό των συμφερόντων και της κουμπαροκρατίας.

Όπως δεν μας χρειαζόταν η σύσταση της όποιας ερευνητικής επιτροπής για να συνειδητοποιήσουμε πως η υπόθεση Συνεργατισμού είναι η απόλυτη απόδειξη του εμπαιγμού της νοημοσύνης μας δεδομένου ότι οι πάντες εξακολουθούν, ακόμα και μετά το βάρβαρο κλείσιμο του, να θεωρούν πως το εν λόγω σκάνδαλο θα εξαντληθεί σε ένα παιγνίδι εντυπώσεων και αλληλοεπίρρηψης ευθυνών που τους απαλάσσουν από το προφανές. Το οποίο προφανές ήταν και παραμένει η ανικανότητα τους να ενεργήσουν υπέρ του δημόσιου συμφέροντος και να ανταποκριθούν στο πολιτικό εκείνο ανάστημα που διαχωρίζει τους πολιτικούς από τους πολιτικάντηδες και τις μετριότητες από τους ηγέτες. Σε ένα σοβαρό κράτος- ιδιότητα την οποία εμείς έχουμε απωλέσει εδώ και χρόνια- ένα τέτοιο σκάνδαλο θα ήταν ικανό να ρίξει κυβερνήσεις και να οδηγήσει πολλούς σε παραιτήσεις. Εδώ ωστόσο όπου επικρατεί η αβάσταχτη ελαφρότητα της πολιτικής ανευθυνότητας, αυτό που συμβαίνει είναι μια παρέλαση "συνενόχων", όπου ο καθένας προσπαθεί να βγάλει του ουρά του απέξω. Κι'αν οι "πρωταγωνιστές" αυτού του "τσίρκου" δεν είναι σε θέση να αναλάβουν τις ευθύνες τους, εμείς ωστόσο δεν πρέπει να πράξουμε το ίδιο. Επειδή το πιο πιθανόν είναι πως η κατάληξη αυτής της έρευνας δεν θα έχει κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα, οφείλουμε αν μη τι άλλο να οξύνουμε την κρίση και την κριτική μας ώστε να διακρίνουμε πίσω από τις λέξεις και καταθέσεις το ξεμπρόστιασμα της πολιτικής ανευθυνότητας.

Το θέμα λοιπόν δεν είναι άν η κ. Γιωρκάτζη μας αποκάλυψε ότι ο Πρόεδρος ήταν ενημερωμένος για την κατάσταση του Συνεργατισμού πολύ πριν τις εκλογές, ούτε άν τα κομμάτα αλώνιζαν με παρεμβάσεις τους, ούτε καν άν ο αρμόδιος Υπουργός ήθελε να "βολέψει" τους συμμαθητές του (αυτά τα αντιληφθήκαμε ήδη). Το θέμα είναι πως ακόμα και τώρα, τόσο η κ. Γιωρκάτζη όσο και ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, συμπεριφέρονται λες και δεν είναι υπόλογοι απέναντι στον λαό. Λες και φαλίρισε το περίπτερο της γειτονιάς τους και όχι ένας ολόκληρος τραπεζικός οργανισμός. Η μεν κ. Γιωρκάτζη θεωρεί πως έπραξε το καθήκον της στέλνοντας διάφορες προειδοποιητικές επιστολές και ο δε Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν το θεωρεί σκόπιμο να τοποθετηθεί και δεν είναι καν σίγουρος ότι θα προκύψει αυτή η σκοπιμότητα ακόμα και μετά την ολοκλήρωση της κατάθεσης της Γιωρκάτζη. Ασχέτως άν είναι ο ίδιος που μας διαβεβαίωνε πριν τις εκλογές πως δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας και πως τα περί κλεισίματος του Συνεργατισμού είναι φήμες που σπέρνουν πολιτικοί αντιπάλοι. Ακόμα κι'αν εκείνος το ξέχασε εμείς έχουμε ευθύνη να το θυμόμαστε.

Για να μην ξεχνούμε πως ζητούμενο μας είναι αν μη τι άλλο η διαφάνεια, εφόσον πολιτική ευθύνη το χωνέψαμε ήδη πως δεν πρόκειται να υπάρξει.

elenixenou11@gmail.com

Λύσεις του Κυπριακού: πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα

Του δρος **ΓΙΩΡΓΟΥ Δ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗ**

Σε μια πρόσφατη δημοσκόπηση (Καθημερινή, 4/11/2018), στην ερώτηση, «ποια λύση θα προτιμούσατε» οι απαντήσεις ήταν: Δικοινοτική Διζωνική Ομοσπονδία, 46%. Να παραμείνει η κατάσταση ως έχει σήμερα, 25%. Λύση δύο Κρατών, 15% και Λύση Συνομοσπονδίας, 7%. Θα ήταν χρήσιμο να επιχειρήσει ένας να αναλύσει τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα της κάθε τέτοιας λύσης.

Λύση δύο Κρατών/Λύση Συνομοσπονδίας: Τοποθετώ μαζί και τα δυο αυτά ενδεχόμενα γιατί έχουν ουσιαστικά τα ίδια χαρακτηριστικά, πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Με τη λύση δύο Κρατών έχουμε το πλεονέκτημα για το κάθε κράτος, Ελληνοκυπριακή Δημοκρατία και Τουρκοκυπριακή Δημοκρατία, να είμαστε «αφέντες στο δικό μας σπίτι». Με την τυχόν κοινή απόφαση του κάθε Κράτους θα μπορούμε να σχηματίσουμε μια συνεργασία με τη μορφή της Συνομοσπονδίας, για να έχουμε στη διεθνή πολιτική μια κοινή παρουσία. Τώρα, ποια τα τυχόν προβλήματα; Πρώτα, η μεν Τουρκοκυπριακή Δημοκρατία θα ήταν σχεδόν βέβαιο ότι θα καταντούσε στην πραγματικότητα μια

Έτσι, όντως, το θέμα των υδρογονανθράκων από την επιθυμητή «ευλογία» θα καταλήξει να μας γίνει «κατάρα»!

προέκταση της Τουρκίας στο έδαφος της Κύπρου, όχι ως αποτέλεσμα της εισβολής, αλλά ως αναγκαστική «επιλογή» της Τουρκοκυπριακής Κοινότητας προς τη «Μητέρα» Τουρκία. Το αντίστοιχο όμως, δηλ. τη στενότερη δυνατή συνεργασία της Ελληνοκυπριακής Δημοκρατίας με τη «Μητέρα» Ελλάδα, είναι βέβαιο ότι δεν θα την ήθελε με κανένα τρόπο η γειτονική μας Τουρκία! Ασφαλώς και δεν θα ήθελε να δει το μακρύ χέρι της Ελλάδας να προεκτείνεται προς την Κύπρο και να απειλεί, δυνητικά, το μαλακό της υπογάστριο. Και σίγουρα, αυτή την απαγόρευση, η Τουρκία θα μπορούσε εύκολα να την επιβάλει με στρατιωτική απειλή, όπως έκανε σχεδόν ανενόχλητα με την εισβολή και κατοχή της Κύπρου. Θα επέβαλλε, δηλαδή, μια «Φιλανδοποίηση» της Ελληνοκυπριακής Δημοκρατίας, όπως ακριβώς έκανε, σχεδόν ανενόχλητα, η Σοβιετική Ένωση στην κυβέρνηση της Φιλανδίας και που την υποχρέωσε να μένει ουδέτερη προς οποιαδήποτε ξένη δύναμη, η οποία θα μπορούσε να της ήταν απειλή. Θα είμαστε δηλαδή υπό τη συνεχή εποπτεία και τη σκιά της Τουρκίας. Το άλλο, εξίσου σοβαρό θέμα, θα ήταν ο δίκαιος διαμοιρασμός της κυπριακής ΑΟΖ όχι μόνο μεταξύ του ελληνοκυπριακού και του τουρκοκυπριακού κράτους με τρόπο που να δίνει σημαντικά οικόπεδα στη Βόρεια Κύπρο, καθώς και να παρείχε δυνατότητες για παραχώρηση Οικοπέδων και στη Τουρκία. Έτσι, όντως, το θέμα των υδρογονανθράκων από την επιθυμητή «ευλογία» θα καταλήξει να μας γίνει «κατάρα»!

Και τώρα, ας σχολιάσουμε την επιλογή της Ομοσπονδίας. Το αποτέλεσμα θα είναι μια κρατική οντότητα, καθαρά κυπριακή, με μια κυβέρνηση που, δυνητικά, θα επιδιώκει την ευημερία και των δύο Κοινοτήτων, καθώς και της Κύπρου ως συνόλου. Κάθε τυχόν κοινοτική επιδίωξη για τοπικιστικές επιλογές θα τείνει να είναι βραχύβια, γιατί θα είναι φανερό ότι το καλό της μιας Κοινότητας θα είναι συνυφασμένο με το καλό και της άλλης Κοινότητας. Κήρυκες της συνεργασίας και της συμφιλίωσης θα έχουν προοπτική επιτυχίας. Οι υδρογονάνθρακες θα είναι κοινό κτήμα και των δύο Κοινοτήτων, χωρίς διαχωρισμούς, αλλά και με προφανή τη διάθεση για ένσταση και της ίδιας της Τουρκοκυπριακής Ομόσπονδης Πολιτείας προς τυχόν απαιτήσεις της Τουρκίας για δικαιώματα στην κυπριακή ΑΟΖ, αφού μια τέτοια τυχόν υποχώρηση θα σήμαινε και λιγότερα οικονομικά οφέλη και για την ίδια.

Έτσι, συνοψίζοντας, θα μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η στατιστική επιλογή με ένα 45% για τη λύση του Κυπριακού στη βάση της Ομοσπονδίας θα είναι, όντως η πιο συμφέρουσα για το σύνολο του κυπριακού λαού, ενώ η επιλογή 15% για δύο χωριστά κράτη ή 7% για Συνομοσπονδία θα είναι όντως οι «κακές» λύσει για την Κύπρο.

Και τέλος, γιατί να μη μείνουμε στην κατάσταση που είμαστε ήμερα: μια Κυπριακή Δημοκρατία που αντιπροσωπεύει νομικά το Κυπριακό Κράτος στο σύνολό του, και που η Ελληνοκυπριακή Κοινότητα βρίσκεται στη φάση της σταδιακής ανάπτυξης και ευημερίας (έστω και αν η Τουρκοκυπριακή Κοινότητα τείνει να καταντήσει πλήρες και θλιβερό εξάρτημα της Τουρκίας), μια επιλογή που την προτιμά το 25% των Ελληνοκυπρίων; Είδαμε και πολύ πρόσφατα, με την παράταση για εξεύρεση λύσης του Κυπριακού, οι πιέσεις είναι για άλλες επιλογές, (όπως αυτές που απορρίψαμε πιο πάνω) και με τον κίνδυνο να μας εγκαταλείψουν και αυτά τα Ηνωμένα Έθνη, και να φύγει και η ΟΥΝΦΙΚΥΠ, με άμεσο κίνδυνο προέλασης του τουρκικού στρατού προς την «ουδέτερη» ζώνη. Είναι αυτή μια επιθυμητή, μακροχρόνια επιλογή;

Διαμαρτυρία για το κλίμα στην Αυστραλία.

Η κρυφή γοητεία της «διπλής διχοτόμησης»

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Είναι ηλίου φαεινότερο ότι η υπόθεση για την «αποκεντρωμένη ομοσπονδία» είναι ένα τέχνασμα για να πετάξουμε την μπάλα (των συνομιλιών) στην εξέδρα. Θα πετύχει το εγχείρημα; Διατηρώ επιφυλάξεις, και εκτιμώ ότι κάθε πολύπλοκο ζήτημα, όταν φορτώνεται με νέες ασάφειες μάλλον χαντακώνει και τον ίδιο τον εμπνευστή του.

Πρώτο, όλες οι σοβαρές δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι μια σημαντική πλειοψηφία στηρίζει την επιδίωξη ομοσπονδιακής λύσης παρά τις αντιφάσεις ή τις κρυφές ατζέντες της προεδρίας Αναστασιάδη. Μια συμπαγής πλειοψηφία είναι έτοιμη να ανοίξει τον δρόμο στη λύση σε πείσμα όσων θεωρούν ότι οι πολίτες τρώνε κουτόχορτο. Το τελευταίο αφορά δημοσκόπους που κατασκευάζουν αριθμούς κατ' εντολή με στόχο να υπηρετήσουν τις προσωπικές επιδιώξεις του ενοίκου του προεδρικού.

Δεύτερο, η διγλωσσία Αναστασιάδη δεν αντέχει στο χρόνο καθ' ότι το υλικό της είναι φτιαγμένο για να καταρρεύσει πολύ σύντομα. Μπορεί να κερδίζει κάποιο χρόνο με τη συζήτηση για αποκεντρωμένη ομοσπονδία, αλλά ο Γενάρης είναι πολύ κοντά. Τι θα λέει σε ένα με δύο μήνες; Θα κάνει συσκέψεις κάθε εβδομάδα με το Εθνικό Συμβούλιο ή με συνταγματολόγους για να «συνδιαμορφώσουν» την πρόταση; Το παιχνίδι με την δήθεν αποκεντρωμένη ομοσπονδία έχει κοντά ποδάρια, καταρρέει.

Τρίτο, ο Πρόεδρος έχει μιλήσει με πολλούς, λέγοντας σε όλους την «αποκλειστική» του σκέψη περί της αναζήτησης άλλης λύσης πέρα από την ομοσπονδιακή – δύο κράτη ή και χαλαρή συνομοσπονδία. Είναι σε θέση να υποστηρίξει δημόσια αυτό που λέει κατ' ιδίαν; Μπορεί να πει ότι «πουκούππισα» το Πλαίσιο Γκουτιέρες με τα τόσα οφέλη για την ε/κ κοινότητα για να σας φέρω ες αεί σύνορα με την Τουρκία στη Λευκωσία; Πιστεύω ότι δεν μπορεί να πει κάτι τέτοιο,

Ο Ερντογάν μπορεί να πάρει αποφάσεις και την προηγούμενη ημέρα μιας εκλογικής μάχης και, όπως δείχνουν τα στοιχεία, μάλλον τον βοηθούν να αυξάνει τα ποσοστά του!

ούτε και κανένας άλλος ηγέτης υπαρκτού πολιτικού κόμματος.

Τέταρτο, ο ΟΗΕ, η Ε.Ε., η ελληνική κυβέρνηση, η πλειοψηφία της ε/κ κοινωνίας, ο Μ. Ακιντζί και οι δυνάμεις που τον στηρίζουν, επιδιώκουν λύση με βάση τα κείμενα του ΟΗΕ. Με ποιους ο Πρόεδρος Αναστασιάδης θα κάνει παιχνίδι στο εσωτερικό και το εξωτερικό για να αλλάξει τη βάση της εφικτής λύσης; Πιθανόν να σκέφτεται ότι θα ήταν μια καλή ιδέα να παίξει η Τουρκία το παιχνίδι αυτό για να λέει μετά ότι «εγώ εν τζιαι... αλλά η Τουρκία». Πιθανώς αυτό να επεχείρησε στη συνάντησή του με τον Μ. Τσαβούσογλου στις 28 Σεπτεμβρίου στη Νέα Υόρκη.

Πέμπτο, το σενάριο για να γίνει η Τουρκία ο «μεταφορέας» της αλλαγής βάσης, προσκρούει στη συνέπεια την οποία έχει επιδείξει ο Μ. Ακιντζί στις διαπραγματεύσεις για την επίτευξη συνολικής λύσης. Παρά τις πιέσεις από την Άγκυρα για να διερευνηθούν «νέες λύσεις», όχι μόνο κράτησε ανοικτό τον δρόμο για την επίλυση, αλλά πρότεινε δημόσια στις 30 Απριλίου να γίνει το «Πλαίσιο Γκουτιέρες με τη μορφή που μας έχει υποβληθεί, στρατηγική συμφωνία-πακέτο».

Έκτο, η επανάληψη των συνομιλιών με βάση το Πλαίσιο Γκουτιέρες σημαίνει ότι οι πιθανότητες για επίλυση θα βρίσκονται στο πιο υψηλό τους σημείο. Το «σύστημα» Αναστασιάδη επιδιώκει να ακυρώσει αυτήν την εξέλιξη, γι' αυτό και για 17 τόσους μήνες δεν έχει κάνει απολύτως τίποτε για να προωθήσει το Πλαίσιο, παρά τις υποκριτικές αναφορές ότι το υποστηρίζει. Το γνωστό παραμύθι ότι οι δημοτικές εκλογές του Μάη του 2019 στην Τουρκία θα περιπλέξουν τις συζητήσεις στο Κυπριακό αφορούν ακριβώς αυτή την επιδίωξη. Τα ίδια έλεγε για κάθε εκλογική αναμέτρηση τα προηγούμενα χρόνια και δεν δικαιώθηκε. Ο Τ. Ερντογάν μπορεί να πάρει αποφάσεις και την προηγούμενη ημέρα μιας εκλογικής μάχης και, όπως δείχνουν τα στοιχεία, μάλλον τον βοηθούν να αυξάνει τα ποσοστά του!

Έβδομο, η κύρια επιδίωξη Αναστασιάδη προφανώς δεν είναι, ούτε η αποκεντρωμένη ομοσπονδία, ούτε τα δύο ή τα τρία κράτη. Εκτιμώ ότι επιδιώκει παιχνίδι με τον χρόνο, να περνά ο καιρός χωρίς να προχωρά το ουσιώδες κομμάτι της διαδικασίας επίλυσης (Πλαίσιο Γκουτιέρες) και διά της μεθόδου της αδράνειας τα πράγματα να οδηγούνται στη διολίσθηση προς τη μη αναγνωρισμένη διχοτόμηση. Κατ' ουσία να μην ενσωματωθούν οι Τ/κ σε ένα κοινό κράτος, πρακτικά να διατηρούνται οι «χρυσές» πρόσοδοι που διασφαλίζει σε ισχυρό τμήμα της ε/κ ελίτ η διατήρηση του σημερινού στάτους κβο.

Όγδοο, η αντικατάσταση της προσπάθειας για την επίλυση από την τακτική του ροκανίσματος του χρόνου, εγκυμονεί πολύ σοβαρούς κινδύνους. Όπως να εκθέτει διεθνώς την ε/κ πολιτική ηγεσία ως στερούμενης σοβαρότητας, να, μειώνει ουσιωδώς τη δυνατότητα που έχουν ισχυροί παίκτες στη διεθνή σκηνή να δώσουν το παρών τους στην προσπάθεια για την επίλυση, αλλά και αυξάνει τους κινδύνους ενός ατυχήματος στην ΑΟΖ. Επίσης, ωθεί την πλειοψηφία των Τ/κ και ειδικά τον Μ. Ακιντζί σε νέα αδιέξοδα, ενώ στέλνει επιδοξους δελφίνους στην αγκαλιά της Άγκυρας, και, τέλος, φέρνει ολοένα και πιο κοντά τη «διπλή διχοτόμηση», στο έδαφος και στη θάλασσα.

www.larkoslarkou.org.cy

Το νορβηγικό ή το παντουρανικό μοντέλο;

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΘΕΟΧΑΡΟΥΣ**

Το μέγα ζήτημα των υδρογονανθράκων είναι πια στην ημερήσια διάταξη των συνομιλιών επίλυσης του Κυπριακού. Και δεν θα μπορούσε να γίνει αλλιώς με τον απελπιστικό τρόπο διαχείρισης του Κυπριακού από τις κυβερνήσεις μας. Που μας κανοναρχούν και το νορβηγικό μοντέλο διαχείρισης των κερδών από τους υδρογονάνθρακες, το οποίο όμως δεν διαλαμβάνει αυτά που ζητεί ο Ερντογάν εφέντης.

Συνεπώς είναι τραγική η άγνοια όσων το επικαλούνται, γιατί θέλουν ούτως να «συμβάλλουν» στην επίλυση του Κυπριακού με τους υδρογονάνθρακες στο τραπέζι.

Μα ο Ερντογάν έχει διαλύσει κάθε ψευδαίσθηση ότι έχει πρόθεση να λύσει το Κυπριακό, προς μεγάλη απογοήτευση όσων εκ των Ελληνοκυπρίων θαυμαστών του ντελάληζαν παντού την προοδευτικότητά του. Με νέες δηλώσεις του ο Ερντογάν, υποστηρίζει ότι στον διαμερισμό του φυσικού αερίου δεν θα λάβει μέρος μόνο το ψευδοκράτος, αλλά και οι εγγυήτριες δυνάμεις, δηλαδή η Τουρκία. Έτσι, η Λεβαντίνη θα μετατραπεί σε λίμνη του Παντουρανισμού, πριν από την όποια εξόρυξη.

Θέτει δηλαδή απειλητικά θέμα ΑΟΖ και εκμετάλλευσης των υποθαλασσίων υδρογονανθράκων, με τουρκική πρωτοκαθεδρία και χωρίς να έχει πρόθεση να υποχωρήσει στις θέσεις του όσον αφορά τα εγγυητικά-επεμβατικά δικαιώματα. Στέλνει δε το ξεκάθαρο μήνυμα: «Ξεκινώ από πάνω από τα βόρεια και έρχομαι». Προσθέτοντας ότι δεν αποδέχεται την πρόταση Αναστασιάδη πως «ό,τι βρεθεί στον βορρά ανήκουν στους Τούρκους και ό,τι βρεθεί στον νότο είναι ελληνικά». Όλα ανήκουν σ' αυτόν και στη μοιρασιά θα μας δίνει τη δεκάτη.

Έτσι συνήθισε ο Μέγας Ηγέτης. Να παίρνει χωρίς καν συνομιλίες, να παίρνει χωρίς να ζητήσει, ή πριν να ζητήσει και να μη δίνει τίποτα. Έχει άδικο να προχωρεί ακάθεκτος;

Η κυβέρνησή μας κάνει κάποιες κινήσεις ως προς αυτό αλλά χωρίς στρατηγική. Συνάπτει συμμαχίες

Εμείς και πάλι θα είμαστε παγκόσμια πρωτοτυπία. Να παίρνουν τη μερίδα του λέοντος οι Τούρκοι, πριν ψηθεί το καρβέλι.

- πομφόλυγες! Διότι «στρατηγική» είναι να παραμένεις προσηλωμένος στον στόχο σου και να τον διεκδικείς με τα μέσα που έχεις κάθε συγκεκριμένη στιγμή, όχι να εξαγγέλλεις μέσα που δεν υλοποιούνται ποτέ και στόχους που είναι συνεχώς κινούμενοι.

Εμείς δεν έχουμε αντιληφθεί γιατί εξαγγέλλονται συνεχώς ανύπαρκτες συμμαχίες. Η λογική λέει ότι συνάπτονται για να αποτραπούν οι τουρκικές απειλές. Για να διαφυλαχθεί η Κυπριακή Δημοκρατία και για να προχωρήσει με ασφάλεια η εκμετάλλευση του φυσικού αερίου.

Ωστόσο, ο Πρόεδρος και ο ΔΗΣΥ δηλώνουν ότι πρέπει να πάμε σε συνομιλίες, να αναγνωρίσουμε την «ΤΔΒΚ» ως τουρκικό κράτος, να αποδεχθούμε την εκ περιτροπής Προεδρία και να μοιράσουμε το φυσικό αέριο. Δηλαδή να διαλυθούμε, να διχοτομηθούμε και να πληρώσουμε!

Επικαλούνται δε το μοντέλο της Νορβηγίας για τη διαχείριση του φυσικού αερίου. Φυσικά και αγνοούν ότι η Νορβηγία καταθέτει ένα ποσοστό των κερδών εκ του φυσικού αερίου για τις μελλοντικές γενιές και όχι για τους κατοίκους της Χερσονήσου Κολά. Επειδή κάποια στιγμή θα εξαντληθούν τα κοιτάσματα και επειδή θα υποστεί σημαντικές ζημιές το περιβάλλον μέσα στο οποίο θα ζήσουν τα παιδιά και τα εγγόνια τους. Ωσαύτως, οι Νορβηγοί δεν μοιράζουν τα κέρδη ανάμεσα στους Λάπωνες-Σάμι-Σουόμι και τους υπόλοιπους Νορβηγούς, αλλά τα χρησιμοποιεί η κυβέρνηση προς όφελος όλων. Το ίδιο και το Η.Β. δεν διανέμει τα κέρδη από τους υδρογονάνθρακες της Βόρειας Θάλασσας, εξίσου στους Σκωτσέζους, τους Ιρλανδούς, τους Ουαλλούς και τους Εγγλέζους αλλά όλα πάνε στον κρατικό κορβανά. Εμείς και πάλι θα είμαστε παγκόσμια πρωτοτυπία. Να παίρνουν τη μερίδα του λέοντος οι Τούρκοι, πριν ψηθεί το καρβέλι.

Ο Πρόεδρος δεν μπορεί να διαμορφώσει εναλλακτική πολιτική, εφόσον καθ' ομολογία του η πολιτική του απέτυχε και παραμένει προσκολλημένος στα διχοτομικά σενάρια διάλυσης.

Το ερώτημα είναι τι θα συμβεί εάν αποτύχει και η Λουτ. Ή μήπως για να μην αποτύχει, θα πάμε σε αρνητικές συντεταγμένες και θα εμπλακούμε σε μια νέα διαδικασία, δίνοντας και το φυσικό αέριο; Δηλαδή, αν προκύψει νέο αδιέξοδο, στο τέλος αντί καταμερισμός ευθυνών στην Τουρκία, θα της γίνει επιμερισμός κερδών εκ του φυσικού αερίου.

Και όπως φύγαμε από το Κραν Μοντάνα, αφήνοντας στο τραπέζι τις εφιαλτικές προτάσεις Γκουτιέρες, το περίγραμμα δηλαδή για ένα δήθεν κανονικό κράτος, τώρα θα προσθέσουμε στην ουσία και τη νομιμοποίηση των τετελεσμένων της εισβολής, μετατρέποντας την Κύπρο σ' ένα τουρκικό προτεκτοράτο. Ο λαός μαθαίνει την αλήθεια κατόπιν εορτής. Αφού δε γίνουν οι υποχωρήσεις συγκαλείται Εθνικό Συμβούλιο.

Η κυβέρνηση ας προχωρήσει χωρίς εμάς. Δεν δίνουμε καμιά νομιμοποίηση στις ενέργειές της. Αντιθέτως τη θέτουμε προ των ευθυνών της. Βεβαίως, δεν ζούμε με ψευδαισθήσεις. Αν υιοθετούσε υπεύθυνη πολιτική θα είχε εναλλακτικές λύσεις. Δεν θα παρέμενε με κολλώδη προσκόλληση πιστή στον διαμερισμό και διαμοιρασμό των πάντων στο νησί μας. Δεν θα ανακάλυπτε την αποκεντρωμένη ομοσπονδία για να καλύψει τη λύση δύο κρατών, το καθένα με τη δική του ΑΟΖ. Αλλά ούτε κι αυτό θα επιτευχθεί. Το παντουρανικό όραμα του Ερντογάν ξεπερνάει κατά πολύ το νορβηγικό μοντέλο.

Η κ. Ελένη Θεοχάρους είναι ευρωβουλευτής και πρόεδρος του Κινήματος Αλληλεγγύης.

Κατάθεση Γιωρκάτζη για ΣΚΤ με ραβασάκια

Η διήμερη παρουσία της διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου στην Ερευνητική Επιτροπή, τι είπε και τι «ξέχασε»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η παρουσία της Χρυστάλλας Γιωρκάτζη, διοικήτριας της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου (ΚτΚ), στην Ερευνητική Επιτροπή για τον Συνεργατισμό δικαίωσε τις προσδοκίες όσων την ανέμεναν. Η διήμερη κατάθεση της επικεφαλής του εθνικού εποπτικού μηχανισμού κινήθηκε προς πάσα κατεύθυνση εκτός από το πεδίο που αφορούσε τις εποπτικές αρχές (εθνικές και Ευρωζώνης) του τραπεζικού συστήματος. Στο κομμάτι αυτό η κ. Γιωρκάτζη, ούτε λίγο ούτε πολύ, παρουσίασε την αρχή της οποίας προΐσταται, ως έναν απλό θεατή, ο οποίος απλώς σχολιάζει τα όσα περνούν ενώπιόν του. Ακόμα και στις περιπτώσεις όπου μέλη της Επιτροπής επιχείρησαν να την πιέσουν, στο κομμάτι της εποπτείας που εκ των πραγμάτων η ΚτΚ έχει ρόλο, η κ. Γιωρκάτζη πέταξε το μπαλάκι στον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (SSM), νίπτοντας τας χείρας της αρνούμενη να τοποθετεί, κάνοντας επίκληση του εμπάργκο που υπάρχει.

Ωστόσο, η διοικήτρια δεν είχε κανένα ενδοιασμό, όταν της ζητήθηκε, να εκφράσει άποψη για πρόσωπα και καταστάσεις που δεν άγγιζαν την ίδια και την ΚτΚ. Μάλιστα, λίγο πριν ολοκληρωθεί η δεύτερη μέρα παρουσίας της στην Ερευνητική Επιτροπή άνοιξε τον δρόμο για κλήση του Προέδρου της Δημοκρατίας στο Φιλοξενία κάτι που θα ξεκαθαρίσει την ερχόμενη εβδομάδα. Εκτός από τον Νίκο Αναστασιάδη, η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη στο κάδρο έβαλε τον υπουργό Οικονομικών Χάρη Γεωργιάδη, τη Βουλή, τα πολιτικά κόμματα αλλά και τον πρώην γενικό διευθυντή της ΣΚΤ Νικόλα Χατζηγιάννη. Υπονοούμενα άφησε και για τον CEO της τράπεζας Κύπρου Τζον Χούρικαν.

Τα επίπεδα μνήμης

Σε αρκετές περιπτώσεις, όπου τα μέλη της Επιτροπής πίεσαν τη διοικήτρια της ΚτΚ η κ. Γιωρκάτζη αντιδρούσε αρνητικά, επικαλούμενη τη μνήμη της, η οποία δεν τη βοηθούσε. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν αυτό με το κατά πόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης γνώριζε ή όχι

Στην περίπτωση του Νικόλα Χατζηγιάννη παρά το θέμα ηθικής τάξης που ήγειρε για τον διορισμό του στη ΣΚΤ η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη δεν είχε, όπως η ίδια κατέθεσε, φέρει ένσταση στην έγκριση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

για τη δεινή θέση στην οποία είχε περιέλθει η ΣΚΤ πριν από τη συμφωνία με την Ελληνική Τράπεζα. Η κ. Γιωρκάτζη αρχικά προσδιόρισε την ενημέρωση και συνάντηση με Νίκο Αναστασιάδη το 2015 – 2016. Όταν ο πρόεδρος της Επιτροπής ρώτησε αν υπάρχουν έγγραφα που στάλθηκαν στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η κ. Γιωρκάτζη απάντησε καταφατικά συμπληρώνοντας: «Υπάρχουν αλλά έχουν στοιχεία που αφορούν τον SSM και δεν μπορώ να τα παραδώσω».

Η Επιτροπή διά του προέδρου της άφησε ανοιχτό το ενδεχόμενο κλήσης του Νίκου Αναστασιάδη, στην Επιτροπή μιας και όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ενώ ήταν γνωστές οι συσκέψεις πριν από την πώληση της ΣΚΤ επιστολές ή συναντήσεις Προέδρου της Δημοκρατίας με τη διοικήτρια, η Επιτροπή αγνοούσε αυτές την περίοδο 2015-2016. Κατά την πρώτη μέρα κατάθεσης, η διοικήτρια χαρακτήρισε ανεύθυνο τον Νικόλα Χατζηγιάννη για τον χειρισμό διαβαθμισμένων εγγράφων του SSM. Στη συνέχεια η ίδια προχώρησε σε διόρθωση, βάζοντας στο κάδρο τον Γιώργο Χατζηνικόλα τελευταίο πρόεδρο Επιτροπείας της ΣΚΤ. Το ίδιο συνέβη και με τα κόκκινα δάνεια πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων (ΠΕΠ). Αρχικά ανέφερε πως απέστειλε στοιχεία στον γενικό εισαγγελέα, στη συνέχεια διόρθωσε πως τα στοιχεία αφορούσαν αξιωματούχους της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας.

Τελικά, όπως ανακοινώθηκε από το γραφείο του γενικού εισαγγελέα, ανακοινώθηκε πως τα στοιχεία που αποστάληκαν, αφορούσαν «διευθυντές και πρόσωπα που ασκούσαν έλεγχο στο Συγκρότημα της Τράπεζας Κύπρου Δημόσιας Εταιρείας Λτδ και στη Συνεργατική Κεντρική Τράπεζα και στα Συνεργατικά Πιστωτικά Ιδρύματα». Τα παρασχεθέντα στοιχεία δεν αφορούσαν Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγίες ή Δάνεια, αλλά δάνεια τα οποία ενδεχομένως να είχαν δοθεί προνομιακά ή κατά παράβαση εσωτερικών διαδικασιών ή οδηγιών της Κεντρικής Τράπεζας.

Κατά τη διάρκεια της διήμερης παρουσίας της στην Ερευνητική Επιτροπή, η κατάθεση της διοικήτριας υποστηριζόταν από τον λειτουργό της Κεντρικής Γιάγκο Δημητρίου, ο οποίος εφοδίαζε συνεχώς τη Χρυστάλλα Γιωρκάτζη με σημειώματα.

Κατά πάντων

Εκεί που η μνήμη της κ. Γιωρκάτζη ήταν άριστη και δεν υπήρχαν κωλύματα λόγω SSM, ήταν στο κομμάτι επίρριψης ευθυνών. Εδώ η διοικήτρια ήταν γενναιόδωρη και με ηχηρούς χαρακτηρισμούς. Την πρώτη μέρα κατάθεσής της, η κ. Γιωρκάτζη ξεκάθαρα είπε για τον ΥΠΟΙΚ «ότι δεν είχε συνειδητοποιήσει το μέγεθος της καταστροφής που ερχόταν». Απέδωσε τον διορισμό Νικόλα Χατζηγιάννη και άλλων, στην Επιτροπεία της ΣΚΤ στις μαθητικές φιλίες σε συγκεκριμένο σχολείο της Λευκωσίας, αποφεύγοντας να το κατονομάσει. Ιδιαίτερα δηκτική ήταν με Βουλή, τα κόμματα και τους διορισμούς στη ΣΚΤ. «Οι κατάλληλοι για τα κόμματα, ήταν οι ακατάλληλοι» είπε στην Επιτροπή. Σε άλλο σημείο υποστήριξε πως η ευθύνη επιλογής προσώπων άνηκε στον ιδιοκτήτη-κράτος και κατ' επέκταση στη βουλή «που κοπτόταν, όπως έλεγε η ίδια η Βουλή, για τον Συνεργατισμό». Ωστόσο, όταν εύλογα τα μέλη της Επιτροπής διερωτήθηκαν γιατί εγκρίθηκαν οι διορισμοί από τις εποπτικές αρχές, από τη μία έριξε το μπαλάκι στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), η οποία όπως είπε είχε το τελευταίο λόγο και από την άλλη δεν είδε ευθύνη των εποπτικών αρχών με το σκεπτικό ότι ο ιδιοκτήτης-κράτος θα έπρεπε να διορίζει τον καταλληλότερο.

Θέμα ηθικής τάξης

Το σημείο της ατελείωτης επίρριψης ευθυνών που προκάλεσε αίσθηση αφορούσε τον πρώην γενικό διευθυντή της ΣΚΤ Νικόλα Χατζηγιάννη, εμπλέκοντας και τον νυν CEO της τράπεζας Κύπρου Τζον Χούρικαν. Αναφερόμενη στον διορισμό του κ. Χατζηγιάννη η ίδια έθεσε θέμα ηθικής τάξης, επειδή αντιμετώπισε δύο πειθαρχικές διαδικασίες σε προηγούμενους επαγγελματικούς του χώρους.

Παρά τις διαφωνίες που υπήρχαν, όπως η ίδια παραδέχθηκε, η καταγεγραμμένη θέση της ΚτΚ προς τον SSM ήταν «μη ένσταση στον διορισμό». Και εδώ η κ. Γιωρκάτζη μετάφερε την ευθύνη της απόφασης στην ΕΚΤ. Για τον διορισμό του κ. Χατζηγιάννη η διοικήτρια άφησε να νοηθεί, επίσης, πως υπήρξαν πολιτικές παρεμβάσεις προς τον νυν CEO της τράπεζας Κύπρου, ο οποίος με επιστολή του, απευθείας στον SSM, στήριξε τον κ. Χατζηγιάννη. Μάλιστα, όταν ρωτήθηκε αν είχε λάβει επιστολή από τον κ. Χούρικαν με την οποία το θέμα Χατζηγιάννη έπεφτε στα μαλακά, η κ. Γιωρκάτζη απάντησε. «Γιατί ο κ. Χούρικαν ήλθε από τον Άρη; Πολλοί που θεωρούμε άμεμπτους δεν είναι... και δεν εννοώ τον κ. Χούρικαν» συμπλήρωσε στη συνέχεια.

Mea Culpa - Καρατόμηση

Η μόνη στιγμή που η διοικήτρια προχώρησε σε αυτοκριτική ήταν τη στιγμή που η Επιτροπή πίεζε για τη στάση της ΚτΚ προς τη ΣΚΤ. Η διοικήτρια σήκωσε το ένα χέρι της και είπε «Mea Culpa», αντιδρώντας στις επίμονες ερωτήσεις του μέλους της Επιτροπής Γιώργου Χαραλάμπους, αν η ΚτΚ θα έπρεπε να επιμένει περισσότερο προειδοποιώντας την ηγεσία της ΣΚΤ. Κάτι που δεν πέρασε απαρατήρητο ήταν και δύο αναφορές της διοικήτριας για την παρουσία της, στην Κεντρική. Εκφράζοντας τη διαφωνία της για την προσέγγιση στο θέμα της πρώτης κατοικίας, η κ. Γιωρκάτζη είπε χαρακτηριστικά «4,5 μήνες μου έμειναν στην ΚτΚ ήθελα πάντα να το πω δημόσια, να με καρατομήσουν να τελειώνουμε». Φράση που είχε επαναλάβει και κατά την πρώτη μέρα κατάθεσής της.

Στον αέρα τα δίδακτρα των Κύπριων φοιτητών της Αγγλίας λόγω Brexit

Οι Ευρωπαίοι για τα επόμενα δύο έτη θα πληρώνουν όσα οι Βρετανοί

Του **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

Πολλά τα ανοιχτά μέτωπα στη Μεγάλη Βρετανία μετά την υπογραφή σχεδίου συμφωνίας μεταξύ Λονδίνου – Βρυξελλών για το Brexit. Το εν λόγω ζήτημα δεν αφήνει διόλου αδιάφορο τον κύπριο πολίτη λόγω της πληθώρας φοιτητών που σπουδάζουν στο Ηνωμένο Βασίλειο, προκαλώντας πολλά ερωτήματα όσον αφορά τα δίδακτρα που θα καταβάλλονται σε μεταγενέστερο στάδιο, αλλά και κατά πόσο θα αλλάξουν τα κριτήρια εισδοχής στα βρετανικά πανεπιστήμια.

Σύμφωνα με τα όσα πληροφορείται η «Κ», οι Κύπριοι και Ευρωπαίοι φοιτητές δεν διατρέχουν κίνδυνο μέχρι στιγμής να επιβαρυνθούν με υψηλότερα δίδακτρα για το τρέχον και το επόμενο έτος, ωστόσο, από τη στιγμή που το σκηνικό για το όλο ζήτημα δεν έχει ακόμη ξεκαθαρίσει δεν αποκλείεται το γεγονός μετά το 2020 να βρεθούν αντιμέτωποι με αυξήσεις διδάκτρων. Επίσης, οι Κύπριοι φοιτητές που θα κάνουν αίτηση του χρόνου για εγγραφή σε πανεπιστήμιο της Μεγάλης Βρετανίας θα μπορούν να πάρουν κανονικά το φοιτητικό δάνειο που τους παρέχει το κράτος,

Οι φοιτητές που προέρχονται από χώρες εκτός της Ε.Ε. πληρώνουν από £11.000 μέχρι £58.600.

όπως συμβαίνει εδώ και αρκετά χρόνια, χωρίς να υπάρξει οποιοδήποτε πρόβλημα. Συγκεκριμένα, οι Ευρωπαίοι φοιτητές στο παρόν στάδιο θεωρούνται «home students», δηλαδή όσα πληρώνουν για δίδακτρα οι Βρετανοί φοιτητές, τόσα πληρώνουν και αυτοί οι οποίοι προέρχονται από χώρες της Ε.Ε. Εξάλλου, η πρωθυπουργός Τερέζα Μέι δήλωσε τον περασμένο μήνα (πριν από τη συμφωνία) ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν σχεδιάζει να βάλει περιορισμούς για φοιτητικές βίζες μετα το Brexit και κυρίως σε φοιτητές που είναι από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αυτά, έρχονται να προστεθούν στα όσα ανέφερε το περασμένο Ιούλιο ο υπουργός Παιδείας του Η.Β. Ντέιμιαν Χιντς, ότι οι φοιτητές από χώρες της Ε.Ε., που θα φοιτούν στα αγγλικά πανεπιστήμια από τον Σεπτέμβριο του 2019, θα επιβαρύνονται με τα ίδια ετήσια δίδακτρα με τους Άγγλους και θα έχουν πρόσβαση στα ίδια δάνεια που χορηγούνται με τη στήριξη του κράτους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου σπουδών τους. Προσθέτοντας δε πως «οι φοιτητές από την Ε.Ε. συνεισφέρουν σημαντικά στον πανεπιστημιακό κλάδο και ως εκ τούτου είναι απόδειξη της αξιοπιστίας του εκπαιδευτικού μας συστήματος ότι τόσοι πολλοί φοιτητές από το εξωτερικό επιλέγουν να έλθουν και να σπουδάσουν εδώ». Βάσει των τελευταίων στοιχείων που καταγράφηκαν για τα βρετανικά πανεπιστήμια, περίπου 80.000 φοιτητές εκ των πρωτοετών προέρχονται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αριθμός που καταδεικνύει τη μεγάλη συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση της Αγγλίας.

Τα δίδακτρα

Σύμφωνα με δημοσίευμα της Guardian, ο Ντέιμιαν Χιντς ανακοίνωσε ότι το μέγιστο ύψος των διδάκτρων για την ακαδημαϊκή περίοδο 2019-2020 ανέρχεται στις 9.250 λίρες. Πιο αναλυτικά οι Βρετανοί φοιτητές πληρώνουν για δίδακτρα στα πανεπιστήμια της Αγγλίας μέχρι £9.250 (€10.400) ανά έτος, ενώ οι φοιτητές οι οποίοι προέρχονται από χώρες εκτός της Ε.Ε. πληρώνουν από £11.000 (€12.000) μέχρι £58.600 (€66.000) ανάλογα με τον κλάδο σπουδών που παρακολουθούν. Δεδομένου ότι οι Κύπριοι και οι Ευρωπαίοι φοιτητές θεωρούνται μέχρι στιγμής «home students» για δίδακτρα καταβάλλουν το ίδιο ποσό με τους Βρετανούς. Τα δίδακτρα στην Ουαλία είναι ελαφρώς πιο χαμηλά. Τα δίδακτρα για τους Βρετανούς και τους Ευρωπαίους φοιτητές φθάνουν τις £9.000 (€10.100) τον χρόνο, ενώ αυτοί που προέρχονται από χώρες του εξωτερικού, δηλαδή εκτός Ε.Ε. πλερώνουν από £11.000 (€12.000) μέχρι £36.000 (€46.000). Όσον αφορά τα Πανεπιστήμια της Σκωτίας τα πράγματα είναι πολύ ευνοϊκά για τους ντόπιους και Ευρωπαίους φοιτητές, καθώς τα δίδακτρά τους είναι δωρεάν, διότι τα έξοδα αυτά καλύπτει το Student Awards Agency for Scotland.

Από την άλλη οι υπόλοιποι Βρετανοί καταβάλουν για δίδακτρα μέχρι £9,250 (€10,400) τον χρόνο και οι φοιτητές από χώρες εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης πληρώνουν μέχρι £32.000 (€36.000). Τέλος, οι τιμές των διδάκτρων για τα Πανεπιστήμια της Βορείου Ιρλανδίας για τους Βορειο-ιρλανδούς, Ιρλανδούς και τους Ε.Ε. φοιτητές φθάνουν μέχρι τις £4.160 (€4.800). Οι υπόλοιποι Βρετανοί φοιτητές καλούνται να πληρώσουν για δίδακτρα εώς £9.250 (€10.400), ενώ οι σπουδαστές που προέρχονται από διεθνή χώρα καταβάλουν από £13.000 (€14.600) μέχρι £38.000 (€42.800) ανάλογα πάντα με τον κλάδο σπουδών τους.

Το μέγιστο ύψος των διδάκτρων για την ακαδημαϊκή χρονιά 2019-2020 ανέρχεται στις 9.250 λίρες.

Νευραλγικός ο τομέας των επιδοτούμενων ασθενών

Το ποσοστό αποστολής περιπτώσεων στο εξωτερικό έχει μειωθεί από 58,6% το 2012 σε 36,37% το 2017, λέει η δρ Χριστίνα Γιαννάκη

Συνέντευξη στον **ΝΙΚΟΛΑ ΠΕΤΡΟΥ**

«Ο τομέας των επιδοτούμενων ασθενών είναι το πιο νευραλγικό κομμάτι του Υπ. Υγείας», λέει στη συνέντευξή της στην «Κ», η γενική διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας δρ Χριστίνα Γιαννάκη. Προσθέτει δε, πως από το 2012 μέχρι το 2017 μέσω των επιδοτούμενων ασθενών οι αποστολές που έγιναν στον ιδιωτικό τομέα της Κύπρου φθάνουν τις 8.809, ενώ οι αποστολές οι οποίες έγιναν στα κέντρα του εξωτερικού ανέρχονται στις 7.213, ενώ εκτιμά, ότι «ο κόσμος έχει θετική ανταπόκριση όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που γίνονται στο τομέα της Υγείας».

> *Η διαδικασία του κουπονιού πήρε τα εύσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

> *Ο κόσμος έχει θετική ανταπόκριση όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις στον τομέα της Υγείας.*

–Τι είναι το Σχέδιο Οικονομικής Αρωγής;

–Θα ήθελα να ξεκαθαρίσω και να πω ότι ο σκοπός αυτού του σχεδίου δεν είναι μόνο η επικράτηση αυτής της διαφάνειας και της χρηστής διοίκησης, αλλά πρωτίστως είναι η εξυπηρέτηση και η παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας όλων των πασχόντων συνανθρώπων μας. Έχω λάβει σειρά μέτρων και διορθωτικών κινήσεων εκ μέρους του Υπουργείου Υγείας ως γενική διευθύντρια και ως ελέγχων λειτουργός, προκειμένου να επιτύχω τον εξορθολογισμό αυτού του σχεδίου, τον περιορισμό των δημόσιων δαπανών, την αποτελεσματικότερη διαχείριση των κονδυλίων του Υπ. Υγείας, θεσμοθέτηση όλων των διάφανων διαδικασιών, εισαγωγή ελέγχου σε όλα αυτά τα στάδια της διαδικασίας, τη δυνατότητα επαναξιολόγησης διαδικασιών σε τακτά χρονικά διαστήματα και την απάλειψη των ανεξέλεγκτων μετακλήσεων με αδιαφανείς διαδικασίες. Όλα αυτά προήλθαν μετά από συστάσεις που περιλαμβάνονταν στις Ετήσιες Εκθέσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας, οι οποίες υποδείκνυαν ότι στο παρελθόν υπήρχε ακαταστασία και αδιαφάνεια.

Οι συστάσεις της Ελεγκτικής Υπηρεσίας είναι πάντα καλοδεχούμενες και αποτελούν σημαντικό και βοηθητικό εργαλείο μέσα στο πλαίσιο της χρηστής διοίκησης και διαφάνειας. Θα ήθελα να τονίσω και να πω ότι ο τομέας των επιδοτούμενων ασθενών είναι το πιο νευραλγικό κομμάτι του Υπουργείου Υγείας και χωρίζεται σε δύο τομείς, στον τομέα του εσωτερικού και στο τομέα εξωτερικού. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται είναι δύσκολες/ξεχωριστές ανά περίπτωση. Συγκερασμός ιατρικών, οικονομικών, ανθρωπιστικών, ψυχολογικών παραγόντων με επίκεντρο πάντα τον ασθενή. Λαμβάνονται δε σε ασφυκτικά χρονοδιαγράμματα.

–Ποια είναι η διαδικασία του «κουπονιού»;

–Είναι μια διαδικασία η οποία εφαρμόστηκε με μεγάλη επιτυχία τα τελευταία χρόνια με σκοπό την αύξηση του οφέλους των ασθενών, την ορθολογιστική διαχείριση και ένα περιορισμό της δημόσιας δαπάνης, όπως επίσης και αύξηση του εύρους όλων των παρερχομένων υπηρεσιών προς τους ασθενείς. Βασικοί στόχοι αυτής της διαδικασίας είναι η συνεργασία δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για τις υπηρεσίες που δεν προσφέρονται στα δημόσια νοσηλευτήρια, η αναβάθμιση της ποιότητας των υπηρεσιών Υγείας προς τους ασθενείς, αλλά και η διασφάλιση του δικαιώματος του ασθενή για να μπορεί να επιλέξει το ιατρικό κέντρο ή τον γιατρό που αυτός επιθυμεί. Όσον αφορά τη διαδικασία που ακολουθείται για το «Κουπόνι», το Υπουργείο καθορίζει μια ελάχιστη επιχορηγούμενη τιμή, η οποία προκύπτει μετά από αξιολόγηση τιμοκαταλόγου όλων των προσφερόμενων υπηρεσιών από τους ενδιαφερόμενους παρόχους υγείας. Ο ασθενής έχει το δικαίωμα να επιλέξει τον ιατρό ή το κέντρο που θέλει να παραπεμφθεί. Στην περίπτωση όπου ο ασθενής επιλέξει ένα κέντρο ή ιατρό με ακριβότερη τιμή από την καθορισμένη θα πρέπει να καλύψει τη χρηματική διαφορά που προκύπτει.

Εχουμε άμεση αντιμετώπιση των σοβαρών περιστατικών αυθημερόν με μεταφορά του ασθενή σε κέντρα του εξωτερικού με τη χρήση του air ambulance, λέει στην «Κ»η γενική διευθύντρια του Υπουργείου Υγείας δρ Χριστίνα Γιαννάκη.

Ωστόσο, για να τεθεί σε εφαρμογή αυτή η διαδικασία, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση να δοθεί θετική γνωμοδότηση και εισήγηση από τα ιατροσυμβούλια. Εκτός από τη δυνατότητα του ασθενή να επιλέξει τον γιατρό ή το κέντρο του, το Υπουργείο έχει εξασφαλίσει και μειωμένα κόστη για την πλειονότητα των υπηρεσιών παραπέμπονται στον ιδιωτικό τομέα χωρίς όμως να έχει μειωθεί η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Για παράδειγμα το «bypass» από το 2006 μέχρι το 2014 ήταν 11.960 ευρώ το 2015 έγινε 9 χιλ. ευρώ και από τον Αύγουστο επιχορηγείται στην τιμή των 6 χιλ. ευρώ.

Αυτό σημαίνει εάν έχω μια θετική γνωμοδότηση ο ασθενής μπορεί να πάει όπου θέλει αλλά εμείς ως Υπουργείο θα επιχορηγήσουμε μόνο τη τιμή των 6 χιλιάδων ευρώ και τα υπόλοιπα θα τα καλύψει ο ασθενής, αφού επιλέξει το κέντρο που επιθυμεί. Θα ήθελα να πω ότι αυτή η διαδικασία πήρε τα εύσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, κάτι που είναι πάρα πολύ σημαντικό για το Υπουργείο Υγείας και για την Κύπρο μας.

–Πόσοι ασθενείς σε πραγματικό αριθμό παραπέμπονται στο εξωτερικό και στον ιδιωτικό τομέα κάθε χρόνο;

–Καταρχάς πρέπει να αναφέρω ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό το έντυπο S2 για αποστολές των ασθενών στο εξωτερικό. Μεταμοσχεύσεις μυελού των οστών, μεταμοσχεύσεις ήπατος και άλλα σημαντικά περιστατικά, πάνε σε αναγνωρισμένα και εξειδικευμένα ιατρικά κέντρα κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης, έχουμε άμεση αντιμετώπιση αυτών των σοβαρών περιστατικών αυθημερόν με μεταφορά του ασθενή σε κέντρα του εξωτερικού με τη χρήση του air ambulance, με διαφανείς διαδικασίες, ενώ έχουμε την αντιμετώπιση σπάνιων ασθενειών σε εξειδικευμένα κέντρα του εξωτερικού μέσω της συνεργασίας των κρατών μελών σε πρότυπα κέντρα αναφοράς. Από το 2012 μέχρι το 2017 μέσω των επιδοτούμενων ασθενών οι αποστολές που έγιναν στον ιδιωτικό τομέα της Κύπρου φθάνουν τις 8.809 ποσοστό 54,98%, ενώ οι αποστολές οι οποίες έγιναν στα κέντρα του εξωτερικού ήταν 7.213 ποσοστό 45,02%. Το ποσοστό αποστολής ασθενών στο εξωτερικό έχει μειωθεί από 58,6% που ήταν το 2012 σε 36,37% το 2017. Αντιθέτως, το ποσοστό αποστολής ασθενών στο εσωτερικό έχει αυξηθεί από το 41,37% που ήταν το 2012 σε 63,63% το 2017. Από τη σύγκριση των δαπανών για τα έτη 2010 με 2017, ενώ έχει αυξηθεί ο αριθμός των επιδοτούμενων ασθενών βάσει των προνοιών του Σχεδίου έχει μειωθεί σημαντικά η δαπάνη ανά ασθενή. Συγκεκριμένα το 2010 δαπανήθηκαν 52.033.613 ευρώ, ενώ το 2017 για 4058 αποστολές δαπανήθηκαν 36.366.776 ευρώ (πληρωμένα τιμολόγια μέχρι τέλος Σεπτεμβρίου 2018).

–Πόσα έχουμε δαπανήσει σαν κράτος για τα φάρμακα κατά τα τελευταία έτη;

–Σχετικά με τις δαπάνες για τα φάρμακα τα οποία έχουμε δώσει σε ασθενείς από το 2013 έως το 2018 με ασφαλή πρόβλεψη, μέχρι το τέλος του 2018, το ποσό της δαπάνης που δώσαμε θα ανέλθει στα 620 εκατομμύρια ευρώ. Επίσης, έχουμε και την Επιτροπή Ονομαστικών Αιτημάτων με απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου και το Αναθεωρητικό Συμβούλιο Φαρμάκων, το οποίο λαμβάνει αιτήματα από διάφορους ιατρούς, οι οποίοι μας προωθούν τα αιτήματα των ασθενών τους και τα οποία περνούν από αυτές τι επιτροπές για έγκρισή τους. Στην Επιτροπή Ονομαστικών Αιτημάτων προεδρεύει ο ίδιος ο διευθυντής των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών και στο Αναθεωρητικό Συμβούλιο Φαρμάκων η γενική διευθύντρια. Με αυτά όλα τα καινοτόμα και τα ογκολογικά φάρμακα έχουμε βοηθήσει χιλιάδες ασθενείς να μπορούν να προμηθευτούν τα φάρμακα τους δίχως καμία απολύτως διάκριση.

–Την 1η Ιουνίου 2019 είναι προγραμματισμένη η έναρξη της πρώτης φάσης του ΓεΣΥ. Πώς εκλαμβάνουν οι πολίτες αυτή τη μεγάλη μεταρρύθμιση στον τομέα της Υγείας, σύμφωνα με τα μηνύματα που εσείς παίρνετε;

–Ο κόσμος έχει θετική ανταπόκριση όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που γίνονται στον τομέα της Υγείας, προκειμένου να εφαρμοστεί ένα Γενικό Σχέδιο Υγείας με το οποίο θα λυθούν όλα τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα ο κύπριος πολίτης. Θέλει την εύκολη πρόσβαση, την ίση μεταχείριση και την κάλυψη όλων των σοβαρών περιστατικών.

Τι να καταλάβει ο Ολάντ;

Του ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ

Η επινίκια ομιλία του Εντμουντ Μπερκ προς τους ψηφοφόρους του Μπρίστολ, στις 3 Νοεμβρίου του 1774, είναι μια ξεχωριστή στιγμή στην ιστορία της εξέλιξης των δημοκρατικών θεσμών. Στην Αγγλία της εποχής εκείνης, η προεκλογική εκστρατεία, ιδίως σε μια περιφέρεια με πολλούς ψηφοφόρους, ήταν ένα όργιο μέθης και λασπολογίας – συγκεντρώσεις και ομιλίες δεν γίνονταν χωρίς την παροχή δωρεάν αλκοόλ εκ μέρους του υποψηφίου. Ο Μπερκ εξελέγη στη μία από τις δύο κοινοβουλευτικές έδρες του Μπρίστολ, πίσω από έναν ριζοσπαστικό της εποχής, ονόματι Χένρι Κράγκερ. Αυτός μίλησε πρώτος και υποσχέθηκε να ακολουθεί τις οδηγίες των ψηφοφόρων του. Ο Μπερκ απάντησε με έναν λόγο που έμεινε ιστορικός, επειδή εξηγεί την ουσία της αντιπροσώπευσης σε μια δημοκρατία. Παραθέτω την περίφημη αρχή της ομιλίας, σε μετάφραση για την οποία ελπίζω θα με συγχωρήσετε:

«Βεβαίως, κύριοι, οφείλει να είναι η ευτυχία και η δόξα ενός αντιπροσώπου να ζει στην πιο αυστηρή ένωση, τη στενότερη ανταπόκριση και την πιο ανεπιφύλακτη επικοινωνία με τους ψηφοφόρους του. Οι επιθυμίες τους πρέπει να βαραίνουν πολύ γι' αυτόν, οι απόψεις τους να έχουν τον σεβασμό του και οι εργασίες τους την αμέριστη προσοχή του. Είναι καθήκον του να θυσιάσει την άνεσή του, τις απολαύσεις του και τις χαρές του για τις δικές τους· και πάνω απ' όλα, πάντα και σε κάθε περίπτωση, να προτιμά τα δικά τους συμφέροντα από τα δικά του. Ομως την απροκατάληπτη γνώμη του, την ώριμη κρίση του, την πεφωτισμένη συνείδησή του οφείλει να μη τη θυσιάσει για χάρη σας, ούτε για χάρη κανενός ανθρώπου ή καμιάς ομάδας. Αυτά δεν τα αντλεί (σ.σ.: ο αντιπρόσωπος) από την ευαρέσκειά σας, ούτε από τον νόμο και το σύνταγμα. Του τα εμπιστεύεται η Θεία Πρόνοια και είναι υπόλογος για τη χρήση τους. Ο αντιπρόσωπός σας σάς οφείλει όχι μόνο την εργατικότητά του, αλλά και την κρίση του· και σας προδίδει, δεν σας υπηρετεί, αν τη θυσιάσει στη δική σας γνώμη».

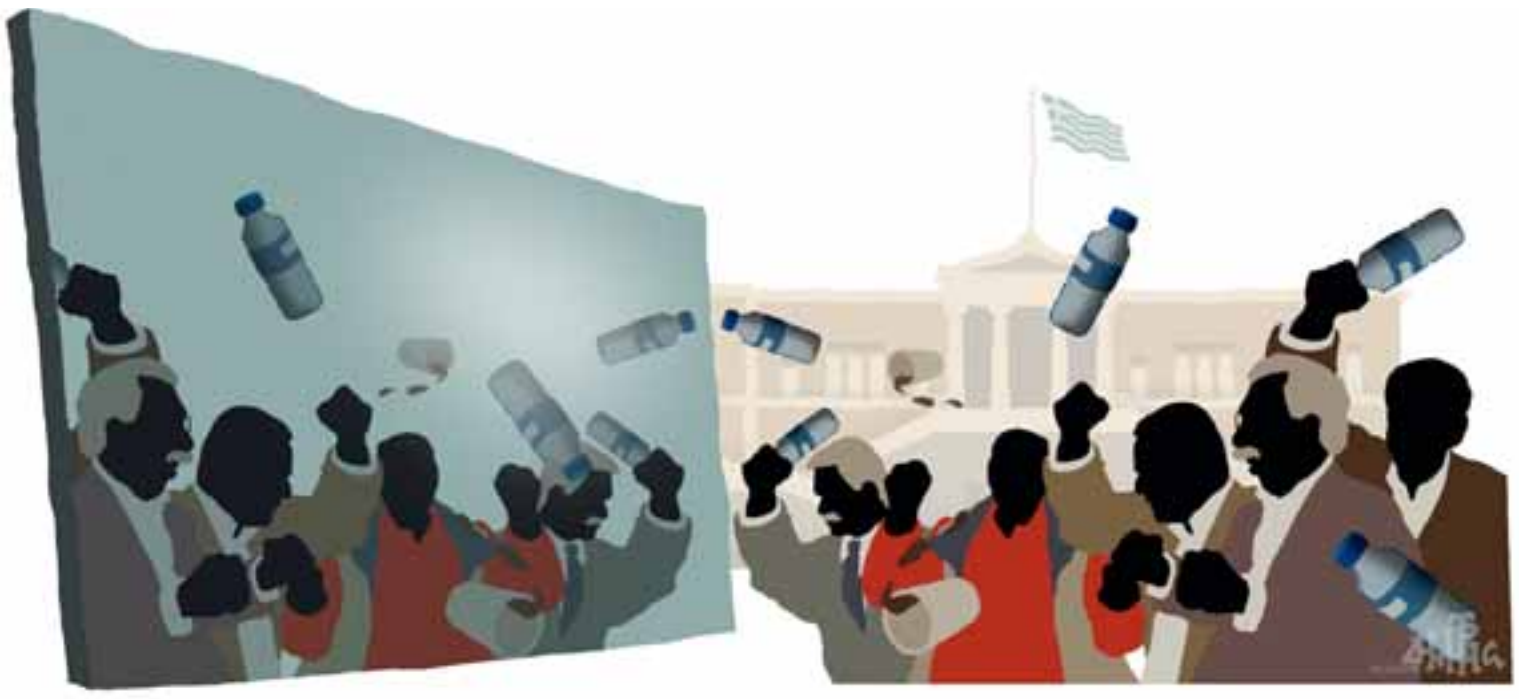

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Ασφαλώς, παντού στον δυτικό κόσμο η αντιπροσώπευση παρουσιάζει προβλήματα (τα προβλήματα της δημοκρατίας), καθώς οι συνθήκες αλλάζουν. Δεν παύει όμως να προσφέρει τη χρυσή τομή ανάμεσα στη λαϊκή βούληση, δηλαδή τη γνώμη των πολλών, και στην αποτελεσματικότητα της διακυβέρνησης. Παρά τα όποια προβλήματά της, η δημοκρατία όπως την ξέρουμε στη Δύση, με την πρόοδο και την ευμάρεια που κατάφερε να πετύχει για τους περισσότερους, βασίζεται σε αυτή την ουμανιστική σύλληψη της αντιπροσώπευσης. Ο Τσίπρας όμως, τον οποίο οι πιο χαζοί από τους Ευρωπαίους αριστερούληδες θεωρούν ως το μέλλον της ευρωπαϊκής Κεντροαριστεράς, είπε από το βήμα της Βουλής ότι προτιμά «εκατό λάθη του λαού, παρά μια σωστή απόφαση της κυβέρνησης», επικαλούμενος μάλιστα ηγετική φυσιογνωμία της ένοπλης εξέγερσης των κομμουνιστών στο Βερολίνο του 1919, που κατεπνίγη από τα Freikorps, τα οποία κάλεσε ο Σοσιαλδημοκράτης καγκελάριος Φρίντριχ Εμπερτ.

Δεν φαντάζομαι ότι περιμέναμε να τον ακούσουμε να επικαλείται τη Ρόζα Λούξεμπουργκ για να καταλάβουμε πόσο βαθιά αντιδημοκρατικός είναι ο Τσίπρας. Τόσα χρόνια που κυβερνά το έχει αποδείξει, η παιδεία και τα ένστικτά του είναι του μαρξιστή-λενινιστή. Ευτυχώς, αυτό που μας σώζει είναι ότι, ως γνήσιο τέκνο του Υπαρκτού Ελληνισμού, ο Τσίπρας έχει τον χαρακτήρα κακομαθημένου καλοπερασάκια. Είναι, λοιπόν, εξοργιστικό να μαθαίνουμε από τη Liberation ότι ο Φρανσουά Ολάντ δηλώνει: «Ο ΣΥΡΙΖΑ είναι ακριβώς στην κατεύθυνση αυτής της ευρωπαϊκής Αριστεράς όπως την οραματίζομαι». Είναι επίσης και εξωφρενικά γελοίο, επειδή ο Ολάντ διαπιστώνει ότι «σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Αριστερά βρίσκεται σε δύσκολη θέση εξαιτίας του λαϊκισμού και εξαιτίας μιας πιο ακραίας Αριστεράς η οποία πατάει πάνω στη σοσιαλδημοκρατία»! Δηλαδή περιγράφει τον ΣΥΡΙΖΑ ο κουτός, αλλά δεν τον βλέπει που στέκεται μπροστά του. Τελικά, η μοναδική συνεισφορά του Ολάντ ήταν ότι αναβίωσε το ενδιαφέρον για το έργο του μεγάλου Λουί ντε Φινές...

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

LIMASSOL Christmas LAND

ΧΡΥΣΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Eurobank Cyprus

30/11/2018-06/01/2019

(ΧΩΡΟΣ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗΣ ΕΝΑΕΡΙΟΥ)

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ PRIMETEL

ΧΟΡΗΓΟΙ EKO EASTPAK CRYSTALSERVE Λανίτη G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP BAILEYS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΑΕΡΟΜΕΤΑΦΟΡΕΑΣ Blue Air

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ DEEJAY 93.5

Η εξαντλημένη πλειοψηφία

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Την ώρα ακριβώς που η Ιστορία ετοιμάζεται με κάποιον τρόπο να επαναληφθεί, εμείς την κοιτάμε αμήχανοι και χωρίς ηγεσία. Φεύγει από τον δημόσιο βίο η τελευταία γενιά που ήξερε τι θα πει πόλεμος, φτώχεια, πραγματική κρίση στην Ευρώπη. Ή είχε ζήσει δίπλα σε ανθρώπους που το είχαν ζήσει όλο αυτό. Μαζί της χάνεται κάτι πολύτιμο: η συλλογική ιστορική μνήμη. Αυτό που έγινε στο Παρίσι, ήταν σημαντικό σαν μια υπόμνηση. Δυστυχώς, όμως, για εκατομμύρια πολίτες, διαμορφωτές κοινής γνώμης και ανθρώπους που παίρνουν τις αποφάσεις, οι παγκόσμιοι πόλεμοι είναι στο μυαλό τους κάτι σαν την Εποχή των Σπηλαίων. Τρομάζει το γεγονός ότι στη Γερμανία βρίσκεται σε τελική αποδρομή μια γενιά που μεγάλωσε με τις μνήμες και τις συνέπειες του πολέμου και τώρα νιώθει απελευθερωμένη να ταυτισθεί με ακραίες θέσεις. Το ίδιο στην Πολωνία, στην Αυστρία, ακόμη και στην Ιταλία.

Στην Ελλάδα, πάλι, το πολιτικό σύστημα και το μεγαλύτερο κομμάτι των ταγών της φέρονται με ανευθυνότητα, χωρίς συνείδηση των κινδύνων και απειλών. Οπως θα έλεγε ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης, «αυτά τα παιδιά μεγάλωσαν στα πούπουλα και δεν ξέρουν τι θα πει δικασμός, κρίση ή πόλεμος». Τα πάντα εξαρτώνται από την επικοινωνία και το τι με συμφέρει να κάνω σήμερα για να κερδίσω λίγους πόντους αύριο.

Σκεπτόμουν τις προάλλες, καθώς παρακολουθούσα τους εορτασμούς στο Παρίσι, ότι εκείνοι που πήραν τις μοιραίες αποφάσεις που οδήγησαν στον καταστροφικό πόλεμο είχαν όλη την πολυτέλεια να συζητήσουν, να διαβουλευθούν και να αποφασίσουν σε διάστημα ημερών ή εβδομάδων. Δεν υπήρχαν Twitter και social media, ούτε καν CNN . Σήμερα εκείνοι που παίρνουν τις αποφάσεις ζουν μέσα σε μία «φούσκα». Οι πολίτες απαιτούν άμεσες απαντήσεις. Οι «ηγέτες» αντιδρούν ανακοινώνοντας τις αποφάσεις τους με ένα μήνυμα 140 χαρακτήρων. Πόσο ρηχό και επικίνδυνο είναι όλο αυτό... Οχι ότι φταίει το Twitter για την έλλειψη ηγεσίας στις μέρες μας. Θα ήταν σαν να λέμε ότι φταίει το ραδιόφωνο για την άνοδο του Χίτλερ. Απλώς οξύνει το πρόβλημα, γιατί σε μια εποχή μεγάλης οργής και αναστάτωσης έχουμε βρεθεί με μικρούς ηγέτες που πιέζονται περισσότερο από ποτέ να παίρνουν μεγάλες αποφάσεις πολύ γρήγορα, ενίοτε μάλιστα με βάση τα περιώνυμα fake news.

Οι δαίμονες και τα φαντάσματα επιστρέφουν πάντως στην Ευρώπη· εμφανίζονται πρώτη φορά και στις ΗΠΑ.

Μεγάλη μερίδα πολιτών τα έχει χαμένα και νιώθει ότι δεν είναι πια η σιωπηλή πλειοψηφία, που λέγαμε παλιά, αλλά η εξαντλημένη πλειοψηφία, όπως σοφά την αποκάλεσε πρόσφατα κάποιος. Εξαντλημένη οικονομικά. Και εξαντλημένη από τον συνεχή και ανελέητο πόλεμο στη σφαίρα των social media μεταξύ ακραίων ή και παλαβών. Αναζητεί ηγεσία και κάποιον ή κάτι που να μπορεί να εμπιστευθεί μέσα στην τρέλα.

Επειτα από εκατό έτη

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΟΡΔΑΝΙΔΗ**

Οταν στις 28 Ιουνίου 1914 δολοφονήθηκε στο Σεράγεβο ο αρχιδούκας της Αυστρίας Φραγκίσκος-Φερδινάνδος, μαζί με τη σύζυγό του Σοφία, δούκισσα του Χόχενμπεργκ, τέσσερις αυτοκράτορες και ένας πρόεδρος –της Γαλλικής Δημοκρατίας– άρχισαν μία ριψοκίνδυνη παρτίδα πόκερ, ποντάροντας τίτλους, βασίλεια και θησαυρούς αμύθητους. Πέριξ αυτών, διάφοροι σύμμαχοι εστοιχημάτιζαν στο φύλλο των βασικών παικτών.

Οταν ολοκληρώθηκε η παρτίδα το 1918, ο απολογισμός ήταν ολέθριος. Τέσσερις δυναστείες συνετρίβησαν –των Αψβούργων της Αυστροουγγαρίας, των Ρομανόφ της Ρωσίας, των Οσμανλήδων στην καθ' ημάς Ανατολή, και η προσφάτως δημιουργηθείσα των Χοεντσόλερν στη Γερμανία. Ηταν ο πλέον παράλογος, ανώφελος και καταστρεπτικός πόλεμος, που έπληξε ποτέ την ήπειρο, διότι κονιορτοποίησε το παλαιό σύστημα, που ίσχυε με διάφορες προσαρμογές επί αιώνες στην Ευρώπη.

Και στους δύο παγκοσμίους πολέμους, που εσάρωσαν την ήπειρο, η Ευρώπη διεσώθη χάρη στην εμπλοκή των ΗΠΑ.

Η πρώτη πολιτική τερατογένεση που προέκυψε –διαρκούντος ακόμη του πολέμου– ήταν η κατάληψη της εξουσίας από τους μπολσεβίκους.

Ο κόμης Οτοκαρ Τσέρνιν, μοιραίος υπουργός Εξωτερικών του Αψβούργου αυτοκράτορα Καρόλου Α΄, είχε εκ του σύνεγγυς γνωρίσει και διαπραγματευθεί με την αντιπροσωπεία των μπολσεβίκων στο Μπρεστ, το 1917, και ορθότατα επεσήμανε ήδη από τότε ότι «το δηλητήριο του μπολσεβικισμού θα κυλά στις φλέβες της Ευρώπης για πάρα πολλά χρόνια».

Οντως η κομμουνιστική Αριστερά είχε αναθαρρήσει μετά την επικράτηση των μπολσεβίκων στη Ρωσία. Η Δεξιά μετά την ήττα είχε απολέσει κάθε πρωτοβουλία, και ο έλεγχος πέρασε στην Ιταλία και στον Μπενίτο Μουσολίνι, για να ακολουθήσει η άνοδος του Αδόλφου Χίτλερ στη Γερμανία. Αντί της συντεταγμένης εναλλαγής στην εξουσία ατόμων γνωστής κοινωνικής και πολιτικής διαδρομής, ανέκυψαν οι «αυτοδημιούργητοι» ηγέτες των μαζών, οι ουσιαστικώς προκύψαντες από το πουθενά, και επέφεραν ολοκληρωτική καταστροφή.

Στη Ελλάδα οι συνέπειες υπήρξαν τραγικότατες, αφού με το ξεκίνημα του πολέμου άρχισε ο Μεγάλος Διχασμός, λόγω της ρήξεως του πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου με τον βασιλέα Κωνσταντίνο Α΄, για να ακολουθήσει η άφρων περιπέτεια της Εκστρατείας στη Μικρά Ασία και τελικώς η Καταστροφή και ο ξεριζωμός του ελληνισμού από εδάφη στα οποία κατοικούσε επί αιώνες.

Ο γερμανικός «μιλιταρισμός», τον οποίο η Βρετανία προσπάθησε να αναχαιτίσει οικοδομώντας συστηματικά μία συμμαχία περικυκλώσεως του Βερολίνου, δεν συνετρίβη με τον Μεγάλο Πόλεμο, απλώς ηττήθηκε προσωρινώς. Κατέπεσε σε μία πρώτη πομπώδη, γελοιογραφική του εκδοχή, που ενεσάρκωσε ο κάιζερ της Γερμανίας Γουλιέλμος Β΄ για να αναβιώσει απειλητικότερος επί Αδόλφου Χίτλερ. Και στους δύο πολέμους που εσάρωσαν την ήπειρο, η Ευρώπη διεσώθη χάρη στην εμπλοκή των ΗΠΑ.

Διερωτάται κανείς τι από όλα αυτά τα λάθη, τα αποδιοργανωτικά και ολέθρια που προέκυψαν, είχαν υπ' όψιν τους οι ηγέτες που συναθροίσθηκαν την περασμένη εβδομάδα στο Παρίσι για να εορτάσουν την εκατονταετηρίδα από τη λήξη του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Διερωτάται κανείς τι ήθελε να αποδείξει ο λαλίστατος Γάλλος πρόεδρος Εμανουέλ Μακρόν όταν στοχοποιούσε τον Αμερικανό πρόεδρο Ντόναλντ Τραμπ. Ματαία η αναζήτηση απαντήσεως.

«Κανείς δεν ξέρει τίποτα»

Του **ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ**

Παρακολουθώντας τα γεγονότα της Παρασκευής –με κορυφαία την αντίδραση της Ιεραρχίας εναντίον της «ιστορικής συμφωνίας» Τσίπρα - Ιερωνύμου και τον προπηλακισμό στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ στο Πολυτεχνείο– δεν μπορούσα να βγάλω από το μυαλό μου την επική φράση του σπουδαίου Αμερικανού σεναριογράφου Ουίλιαμ Γκόλντμαν, ο οποίος πέθανε την Πέμπτη. Γράφοντας για τους παραγωγούς ταινιών στο Χόλιγουντ, απεφάνθη ότι «κανείς δεν ξέρει τίποτα». Ο Γκόλντμαν, που είχε κερδίσει δύο Οσκαρ, ισχυριζόταν ότι οι παραγωγοί δεν γνωρίζουν ούτε εάν πρέπει να εγκρίνουν τα γυρίσματα μιας ταινίας, ούτε εάν το αποτέλεσμα είναι καλό, ούτε εάν θα πετύχει. Είτε το αποτέλεσμα είναι επιτυχία είτε αποτυχία, είναι επειδή «κανείς δεν ξέρει τίποτα». «Αυτή είναι ίσως η πιο σημαντική αλήθεια για όλη τη βιομηχανία κινηματογράφου», γράφει στις «Περιπέτειες στην αγορά της οθόνης». Ισως και για την πολιτική.

Οι παραγωγοί στο Χόλιγουντ δεν απολαμβάνουν καμία εργασιακή ασφάλεια, παρατηρεί ο Γκόλντμαν. Γι' αυτό φοβούνται. Δεν είναι όπως οι πολιτικοί μας, που, όσα λάθη και αν κάνουν, γνωρίζουν ότι όσο το κόμμα τους παραμένει στην εξουσία οι ίδιοι δεν θα υποστούν τις συνέπειες. Αυτή η αίσθηση ασφαλείας γιγαντώθηκε στα χρόνια της μεταπολιτευτικής σταθερότητας, σε βαθμό που ουδείς φοβόταν ότι μια χώρα που συνεχώς δανειζόταν θα μπορούσε να χρεοκοπήσει. Ούτε περίμενε κανείς ότι η παντοδυναμία του δικομματισμού θα θρυμματιζόταν ξαφνικά και ότι οι πρωταγωνιστές του θα βρίσκονταν να απολογούνται στον όχλο των κοινωνικών δικτύων και της πλατείας. Η εξουσία τρέφει αυτή την άγνοια και την αλαζονεία. Τα στελέχη του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., ξύπνησαν απότομα, υποχρεώθηκαν να πάρουν μέτρα που για χρόνια απέφευγαν, έγιναν θύματα προπηλακισμού στη χώρα τους και απαξίωσης στο εξωτερικό. Κάποιοι έμαθαν απ' αυτό, άλλοι ίσως όχι.

Μετά ήρθε ο ΣΥΡΙΖΑ καβάλα στο άτι της οργής, υποσχόμενος να σκίσει τα μνημόνια και να γυρίσει τη χώρα πίσω στα χρόνια των παχιών αγελάδων. Απέτυχε παταγωδώς, υιοθέτησε πρόγραμμα ακόμη πιο σκληρό από τα προηγούμενα. Ο Αλέξης Τσίπρας έδωσε συγχωροχάρτι στον εαυτό του, παρουσιάζοντας εαυτόν ως θύμα αυτοπάτης. Αυτό όσον αφορά τις σχέσεις με τους ξένους δανειστές. Εντός της Ελλάδας, όμως, ο πρωθυπουργός και τα στελέχη του συνέχισαν να σπέρνουν ανέμους. Η συνειδητή ενθάρρυνση της δράσης «αντιεξουσιαστών» οδηγεί στον περαιτέρω ριζοσπαστισμό όχι μόνο αυτών αλλά και άλλων ομάδων. Ο προπηλακισμός στελεχών του ΣΥΡΙΖΑ δεν πρέπει να χαροποιεί κανέναν. Ο πολιτικός πολιτισμός μας (της συνεχούς έντασης χωρίς, όμως, την αντίστοιχη βία) απορρυθμίζεται συνεχώς, και αυτό θα το βρούμε όλοι μπροστά μας. Μην κάνουμε πως δεν το βλέπουμε.

Οσον αφορά τις σχέσεις Κράτους - Εκκλησίας, η Ιεραρχία απέρριψε την πρόταση οι κληρικοί να βγουν από τον κατάλογο των δημοσίων υπαλλήλων. Η συμφωνία Τσίπρα - Ιερωνύμου, όμως, λέει ότι οι «δεσμεύσεις των μερών θα ισχύουν υπό την προϋπόθεση τήρησης της συμφωνίας στο σύνολό της». Η κυβέρνηση έσπευσε να δηλώσει ότι θα προχωρήσει αμέσως στην εκπόνηση σ.ν. στο πλαίσιο της συμφωνίας και θα το θέσει σε γνώση της Εκκλησίας. «Το δε καθεστώς της μισθοδοσίας των εκκλησιαστικών λειτουργών αποτελεί –σε κάθε περίπτωση– ευθύνη και απόφαση της πολιτείας», προσέθεσε κοφτά. Ο Αρχιεπίσκοπος, όμως, χαιρέτισε «τη συνέχιση του ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ Εκκλησίας και Πολιτείας για τα θέματα κοινού ενδιαφέροντος». Ο πρωθυπουργός έχει επενδύσει στην «απομάκρυνση» 10.000 κληρικών από τον κατάλογο δημοσίων υπαλλήλων, ώστε να μπορεί να υπόσχεται αντίστοιχες προσλήψεις. Ή θα εγκαταλείψει το αφήγημα των προσλήψεων ή θα συγκρουστεί με τους κληρικούς. Το αποτέλεσμα; Ουδείς γνωρίζει.

Στο μεταξύ, για να προστατεύσει τις συντάξεις, η κυβέρνηση μειώνει περαιτέρω τις δημόσιες επενδύσεις και περικόπτει 1,1 δισ. ευρώ από προγράμματα για ανέργους, μαθητές και νέους ασφαλισμένους. Εδώ ουδείς μπορεί να ισχυριστεί ότι δεν γνωρίζει τους στόχους και το αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής. Η κυβέρνηση, όμως, είτε δεν ξέρει είτε δεν νοιάζεται. Και στις δύο περιπτώσεις, οι πολίτες θα πληρώσουν τα λάθη. Πάλι.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ολική έκλειψη της πολιτικής

Τα αδιέξοδα που δημιουργεί στην ελλαδική κοινωνία η κυβέρνηση Τσίπρα είναι τα ίδια με αυτά που δημιούργησαν και οι προηγούμενες κυβερνήσεις. Τα ίδια, μεγεθυμένα και οξυμμένα στο έπακρο. Ισως η μεγέθυνση και όξυνση να είναι συνάρτηση των αντοχών της ελληνικής κοινωνίας, της σαθρότητας των υποδομών της. Ισως συνέπεια, σε κάποιο ποσοστό, και των διεθνών συγκυριών.

Τελικά όμως πρόκειται για ολική έκλειψη της *πολιτικής*: Του πολιτικού προβληματισμού (τρόπου σκέψης), των πολιτικών στοχεύσεων (σχεδιασμού και προτεραιοτήτων). Εσκεμμένα ή νομοτελειακά (ίδιο το αποτέλεσμα), την *άσκηση πολιτικής* την έχει υποκαταστήσει ολοκληρωτικά η *διαχείριση της εξουσίας*. Και στη διαχείριση της εξουσίας δεν υπάρχει ίχνος *κοινωνικών* επιδιώξεων, υπουργίας κοινών αναγκών, η παραμικρή έγνοια για την ποιότητα ζωής των πολιτών, για προοπτικές της συλλογικότητας.

Αντί για άσκηση πολιτικής η διαχείριση εντυπώσεων.

Πώς διολισθήσαμε από την άσκηση πολιτικής στη διαχείριση της εξουσίας; Σίγουρα, με την παρεμβολή του *μηδενισμού* – ο Νίτσε είχε εντοπίσει διορατικότατα την απειλή, από το 1887: «ο πιο ανοίκειος επισκέπτης στέκει στην πόρτα» (Der Europäische Nihilismus). Ντύθηκε ο μηδενισμός την πανοπλία της ιδεολογίας, τον είπαμε «Ιστορικό Υλισμό» και ήταν αμφιπρόσωπος: *μαρξισμός - ελευθερία των αγορών*. Και οι δύο όψεις, ιδεολογικές, του Ιανού - μηδενισμού είχαν κοινή την άρνηση «νοήματος»: μεταποιούσαν την *άσκηση* πολιτικής σε *διαχείριση* της εξουσίας. Ακαταμάχητο κίνητρο η ηδονή της εξουσίας. Σήμερα, η ηδονικότερη συσσώρευση απολαύσεων που μπορεί να ποθήσει άνθρωπος, ακόμα και ο πιο αδικημένος διανοητικά, προσφέρεται με τη νομή της εξουσίας.

Η ολική έκλειψη της πολιτικής τεκμαίρεται πρωταρχικά από την εξάλειψη κάθε ιδεολογικής διαφοράς των κομμάτων. Κορυφαία η περίπτωση του ΣΥΡΙΖΑ: Για την ηδονή της εξουσίας αρνήθηκε, όχι μόνο την πολιτική του ταυτότητα, της «ριζοσπαστικής Αριστεράς» (!), όχι τα «πολιτικά» του προγράμματα, επαγγελίες, υποσχέσεις, «αδιαπραγμάτευτες» εμμονές, αλλά και τη δημοψηφισματική εντολή που είχε πάρει από το κοινωνικό σώμα για να αντιπαλαίψει τον σαδισμό των «Αγορών». Αγνόησε το 64% των ψηφοφόρων και εναγκαλίστηκε την πιο φαιδρή απόφυση της συμπλεγματικής «Δεξιάς» μόνο για την ηδονή της εξουσίας. Ομως, ο ανάλογος εξευτελισμός των πολιτικών ταυτοτήτων, η βάναυση καταστρατήγηση πολιτικών επαγγελιών και υποσχέσεων είχαν προηγηθεί με τις συγκυβερνήσεις Ν.Δ. - ΠΑΣΟΚ - θλιβερού Κουβέλη.

Οι εφιαλτικότερες κοινωνικές συνέπειες από την ολική έκλειψη της πολιτικής, θα πρέπει να εντοπιστούν στο καθολικών διαστάσεων σύμπτωμα υποκατάστασης της *πραγματικότητας* από τις *εντυπώσεις*. Η διαχείριση της εξουσίας γίνεται τόσο ηδονικότερη όσο πιο ολοκληρωτικά επιβάλλεται. Αυτό έμπρακτα σημαίνει ότι τα δύσκολα και δυσάρεστα πρέπει να εξωραΐζονται ή να αποσιωπώνται, τα ευχάριστα και αισιόδοξα να προβάλλονται εμφατικά ή να κατασκευάζονται τεχνητά.

Η νομή (όχι άσκηση) της εξουσίας, ώς την πιο παραμικρή της λεπτομέρεια, αποβλέπει αποκλειστικά στην παραγωγή *εντυπώσεων*, όχι *έργου*. Δεν ενδιαφέρουν οι τυχόν συντελούμενες ανυπόφορες καταστροφές, άμεσες ή σε βάθος χρόνου – η στέρηση, η φτώχεια, η ανεργία, η συνακόλουθη εξουθένωση του ανθρώπου, ο εξευτελισμός του, η απελπισία που τον οδηγεί στον ξεριζωμό - εκπατρισμό του. Δεν ενδιαφέρει (ίσως και να μεθοδεύεται σκόπιμα) η διολίσθηση τεράστιων κοινωνικών ομάδων στον πρωτογονισμό (σε ανατριχιαστική αγραμματοσύνη, αγλωσσία, ακρισία, ανικανότητα λογικού ειρμού, ακαλαισθησία, αποβλακωτική ποδοσφαιρολαγνεία). Ενδιαφέρει μόνο να πάρουν θετικό πρόσημο («προοδευτικό») η κτηνώδης βία ως θέαμα και παιδικό «παιχνίδι», οι σεξουαλικές διαστροφές, η καύση των νεκρών (επιδεικτική πομφόλυγα «θρησκοληψίας» του μηδενισμού).

Κάποτε, το συνειδητό και το ασυνείδητο πρωτογενές πεδίο της υποκειμενικότητας, τα «αντανακλαστικά» της διαισθητικής κατανόησης και της συμπεριφορικής αυθορμησίας, οι πρώτες προσλαμβάνουσες καλαισθησίας και ακαλαισθησίας, ευπρέπειας και χυδαιότητας, γεννιόντουσαν από την αμεσότητα (εμπειρική) *μετοχής σε σχέσεις*: Σχέσεις παραγωγικές, ανταλλακτικές, συγγένειας, γειτονίας, φιλίας, συν-ομιλίας που ήταν πρωτευόντως συ(ν)ζήτηση, από κοινού αναζήτηση. Ζητούσαν οι άνθρωποι κριτήρια διάκρισης της αλήθειας από το ψέμα, της ψηλάφησης από την εντύπωση, της πραγματικότητας από τα προσχήματα, της ομορφιάς από τη φιοριτούρα.

Αυτό το παρελθόν δεν είναι ρομαντική νοσταλγία, και κάθε αναφορά σε αυτό δεν συνιστά οπωσδήποτε οπισθοδρόμηση στην ηθικολογική νεφελοκοκκυγία. Ζούμε ένα παρόν εφιαλτικής απανθρωπίας, που συνοψίζεται στην υποκατάσταση της πολιτικής από ψευδαισθητικές εντυπώσεις. Η ζωή μας καθορίζεται από μυριάδες εμπρόθετες προσπάθειες να μας χειραγωγήσουν ψευδείς εντυπώσεις. Τα θύματα αυτού του Μινώταυρου (της «προοδευτικής» υποκατάστασης της πολιτικής από τις εντυπώσεις, της *κοινωνίας των σχέσεων* από την αυθαιρεσία του αυτονδοσισμού της εξουσίας) σωρεύονται καθημερινά με δυναμική πλημμυρίδας: Σκεφθείτε τα παιδιά που ασκούν μόνο πληκτρολόγηση αποκομμένα από την ενεργό ετερότητα του «γραφικού χαρακτήρα», τα αναρίθμητα λοβοτομημένα θύματα της ποδοσφαιρολαγνείας, την καλπάζουσα ψευδαισθησιογόνο ζωοφιλία, την αυτοκαταστροφική υστερία των «τατουάζ», και τα μύρια όσα πεισιθάνατα ανάλογα.

Ο προβληματισμός και η εγρήγορση είναι μάλλον η μόνη άμυνα που μας απομένει.

Τουρκικοί τυχοδιωκτισμοί επί χάρτου

Η «Κ» παρουσιάζει τους χάρτες με τους οποίους η Αγκυρα διατυπώνει τις διεκδικήσεις της στην Ανατολική Μεσόγειο

Του **ΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΥΡΙΓΟΥ***

Τις τελευταίες εβδομάδες ο Τούρκος υπουργός Αμυνας, Χουλουσί Ακάρ, παρουσιάζει διάφορους χάρτες με ακραίες τουρκικές διεκδικήσεις εις βάρος των ελληνικών θαλασσίων ζωνών. Οι χάρτες αυτοί δημιουργήθηκαν την περίοδο 2010-12. Είχε προηγηθεί η υπογραφή συμφωνιών μεταξύ Κυπριακής Δημοκρατίας με Αίγυπτο (2003), Λίβανο (2007) και Ισραήλ (2010). Με αυτές η Κύπρος οριοθέτησε την αποκλειστική οικονομική ζώνη της στις νότιες και νοτιοανατολικές της θάλασσες. Ακολούθως, διαχώρισε το μεγαλύτερο τμήμα των θαλάσσιων περιοχών της σε 13 ερευνητικά τεμάχια και προχώρησε σε διεθνείς διαγωνισμούς. Η Τουρκία θεώρησε ότι οι συμφωνίες είναι νομικά άκυρες και κατά συνέπεια μη δεσμευτικές. Διεκδίκησε όλες τις θαλάσσιες περιοχές δυτικά της Κύπρου ως τμήμα της τουρκικής υφαλοκρηπίδας. Στην Κύπρο αναγνώρισε μόνον τα χωρικά της ύδατα. Νοτίως και νοτιοανατολικώς του νησιού η παρέμβαση της Τουρκίας υποτίθεται ότι έγινε για λογαριασμό των Τουρκοκυπρίων που απαίτησαν ό,τι είχε απομείνει. Δικαιώματα, όμως, επί της υφαλοκρηπίδας και της ΑΟΖ ασκούνται από κράτη και όχι από ομάδες στο εσωτερικό των κρατών, όπως είναι οι Τουρκοκύπριοι.

Τον Απρίλιο του 2012, λίγες ημέρες πριν από τις ελληνικές βουλευτικές εκλογές, δημοσιεύθηκαν στην τουρκική εφημερίδα της κυβερνήσεως εκχωρήσεις θαλασσίων περιοχών δυτικώς της Κύπρου και νοτίως της Ρόδου και του Καστελλόριζου στην κρατική τουρκική εταιρεία πετρελαίου TPAO. Το τμήμα της Ανατολικής Μεσογείου ανάμεσα στην Κύπρο και στη Ρόδο κατέστη και επισήμως αντικείμενο διεκδικήσεως από την Τουρκία. Ολα αυτά δεν αποθάρρυναν τις ξένες πετρελαϊκές εταιρείες που αποφάσισαν να επενδύσουν στα τεμάχια της κυπριακής ΑΟΖ.

> *Βασικός εμπνευστής των περισσοτέρων ακραίων σεναρίων είναι ο νυν υποναύαρχος του γενικού επιτελείου ναυτικού, Γιαϊτσί.*

Σε εκείνη τη φάση Τούρκοι στρατιωτικοί προχώρησαν σε ασκήσεις επί χάρτου με ακραία σενάρια διεκδικήσεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Βασικός εμπνευστής των περισσοτέρων είναι ο νυν υποναύαρχος του γενικού επιτελείου ναυτικού, Γιαϊτσί, που δημοσίευσε και σχετική μελέτη (Cihat YAYCI, «Dogu Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarinin PaylasIlmasi Sorunu ve Türkiye»).

Τα βασικά σημεία αυτών των χαρτών είναι τα ακόλουθα: (α) Η Τουρκία εμφανίζεται να είναι το κράτος με το οποίο πρέπει να γίνουν όλες οι οριοθετήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο. (β) Οι χαράξεις βασίζονται στη μέση γραμμή ανάμεσα στις ηπειρωτικές ακτές της Τουρκίας και απέναντι κράτη. (γ) Κατά την οριοθέτηση αγνοούνται απολύτως όλα τα νησιά ανεξαρτήτως μεγέθους. Ετσι αγνοούνται η Ρόδος, η Κάρπαθος, η Κρήτη, ακόμη και η Κύπρος που είναι κράτος. Στα νησιά «αφήνονται» ως θαλάσσια ζώνη μόνον χωρικά ύδατα. (δ) Το δέλεαρ για τις παράκτιες χώρες της Ανατολικής Μεσογείου είναι, ότι εάν υπογράψουν συμφωνίες με την Τουρκία, θα «κερδίσουν» σημαντικές θαλάσσιες εκτάσεις εν συγκρίσει με οριοθετήσεις με Ελλάδα και Κύπρο.

* Ο κ. Αγγελος Μ. Συρίγος είναι αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου και Εξωτερικής Πολιτικής στο Πάντειο Πανεπιστήμιο.

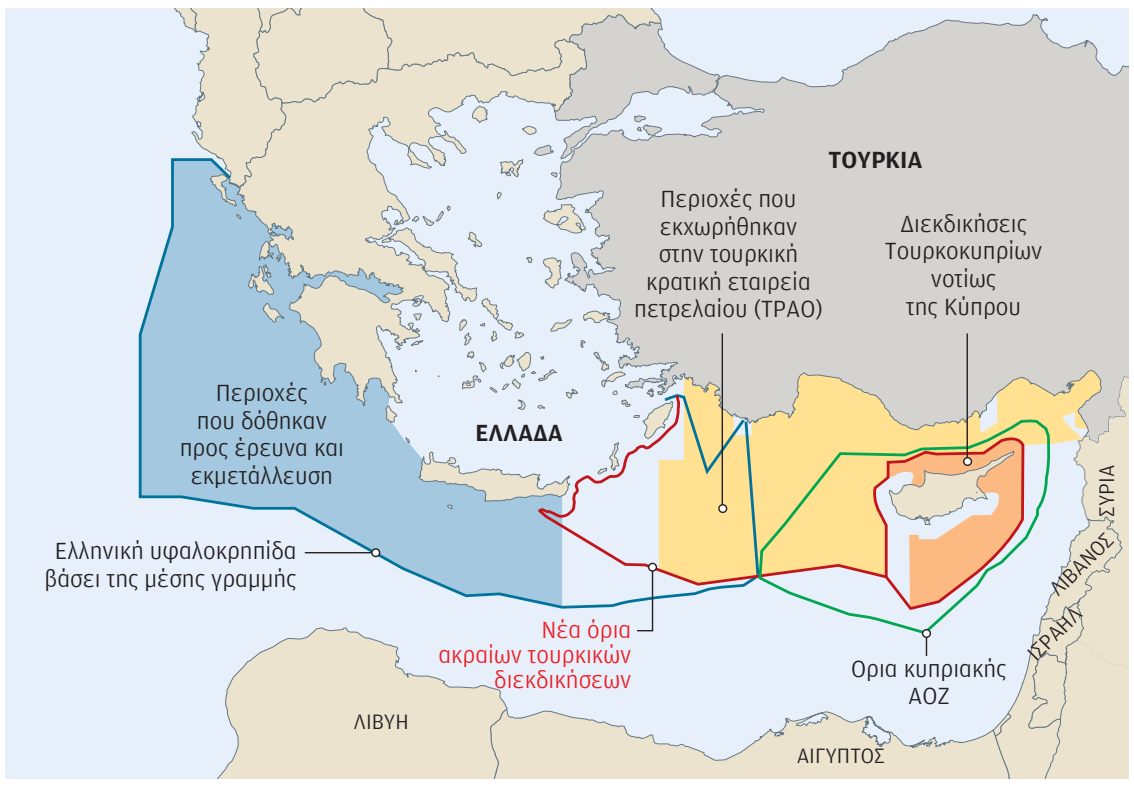

Συνολική απεικόνιση της καταστάσεως στην Αν. Μεσόγειο

Με κίτρινο σημειώνονται οι επίσημες τουρκικές εκχωρήσεις δικαιωμάτων έρευνας και εκμεταλλεύσεως επί της ελληνικής υφαλοκρηπίδας και της κυπριακής ΑΟΖ ήδη από τον Μάιο του 2012. Με την κόκκινη γραμμή απεικονίζονται οι νέες διεκδικήσεις που προβάλλει ο Τούρκος υπουργός Αμυνας Χουλουσί Ακάρ και εκτείνονται νοτίως της Κρήτης σε περιοχές που η Ελλάδα έχει ήδη διαχωρίσει σε ερευνητικά τεμάχια.

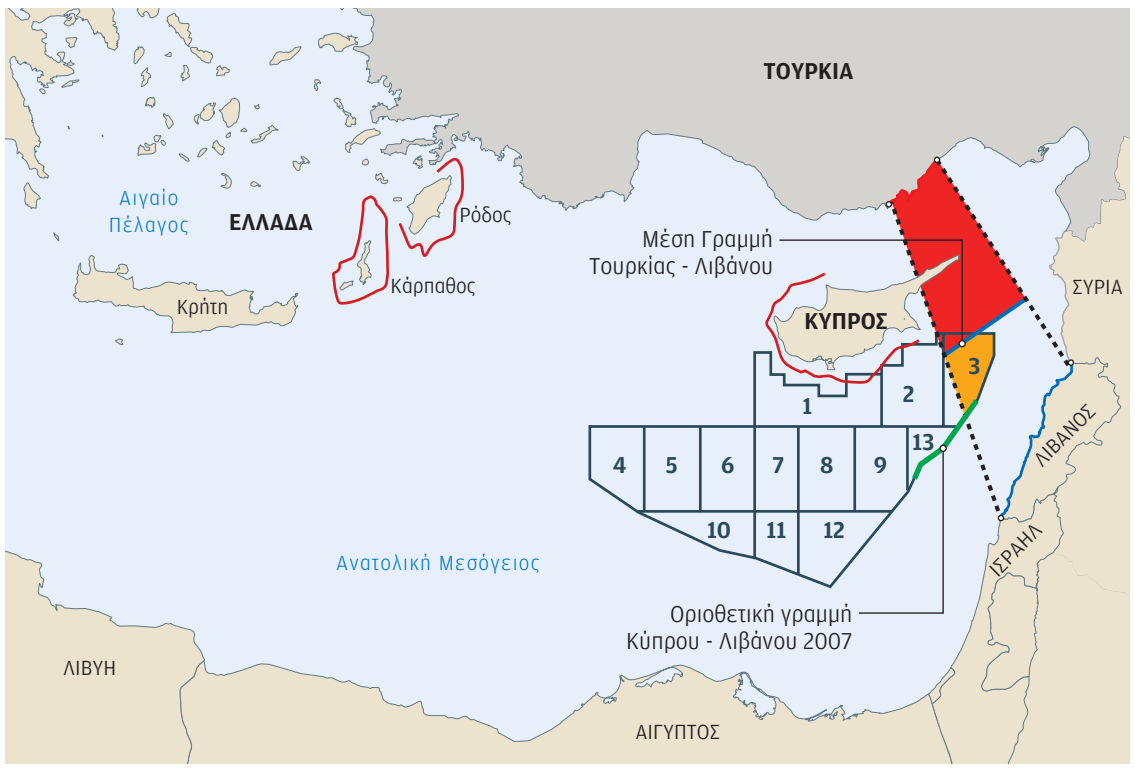

Πρόταση οριοθετήσεως Τουρκίας με Λίβανο

Η Τουρκία προτείνει στον Λίβανο να καταγγείλει τη συμφωνία που υπέγραψε με την Κύπρο (2007). Με πορτοκαλί χρώμα σημειώνονται οι περιοχές που θα κερδίσει εν συγκρίσει με τη σημερινή οριοθέτηση. Για τις ανάγκες της τουρκικής προτάσεως αγνοείται η Κύπρος. Το ενδιαφέρον είναι ότι η προτεινόμενη οριοθέτηση παραβιάζει τη συριακή υφαλοκρηπίδα, αφού εισέρχεται εμφανώς σε τμήμα της.

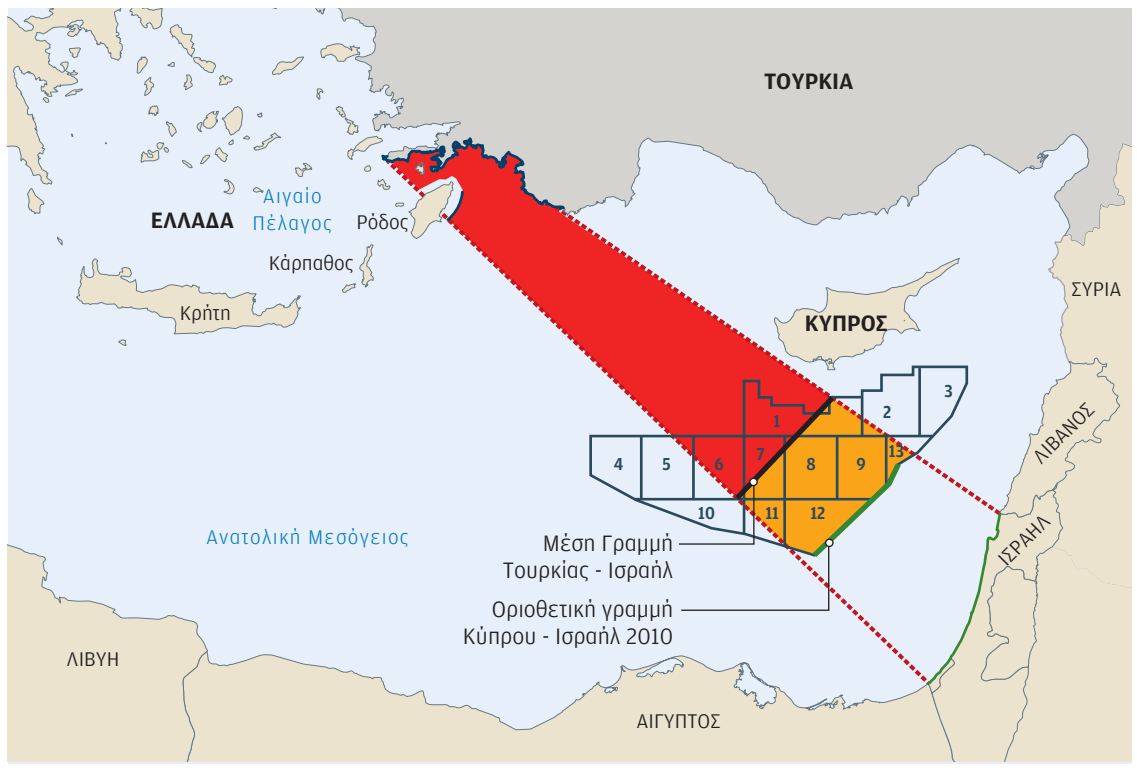

Πρόταση οριοθετήσεως Τουρκίας με Ισραήλ

Πρόκειται για τον πιο ακραίο από πλευράς συλλήψεως χάρτη. Η Τουρκία βασίζεται σε ένα μικρό τμήμα της ακτογραμμής της για να αμφισβητήσει την ελληνική υφαλοκρηπίδα και την κυπριακή ΑΟΖ. Η πρόταση παραβιάζει ελαφρώς και την υποτιθέμενη πρόταση οριοθετήσεως Τουρκίας - Αιγύπτου. Το δέλεαρ για τους Ισραηλινούς είναι ότι το προτεινόμενο όριο τοποθετείται δεκάδες μίλια δυτικότερα του σημερινού.

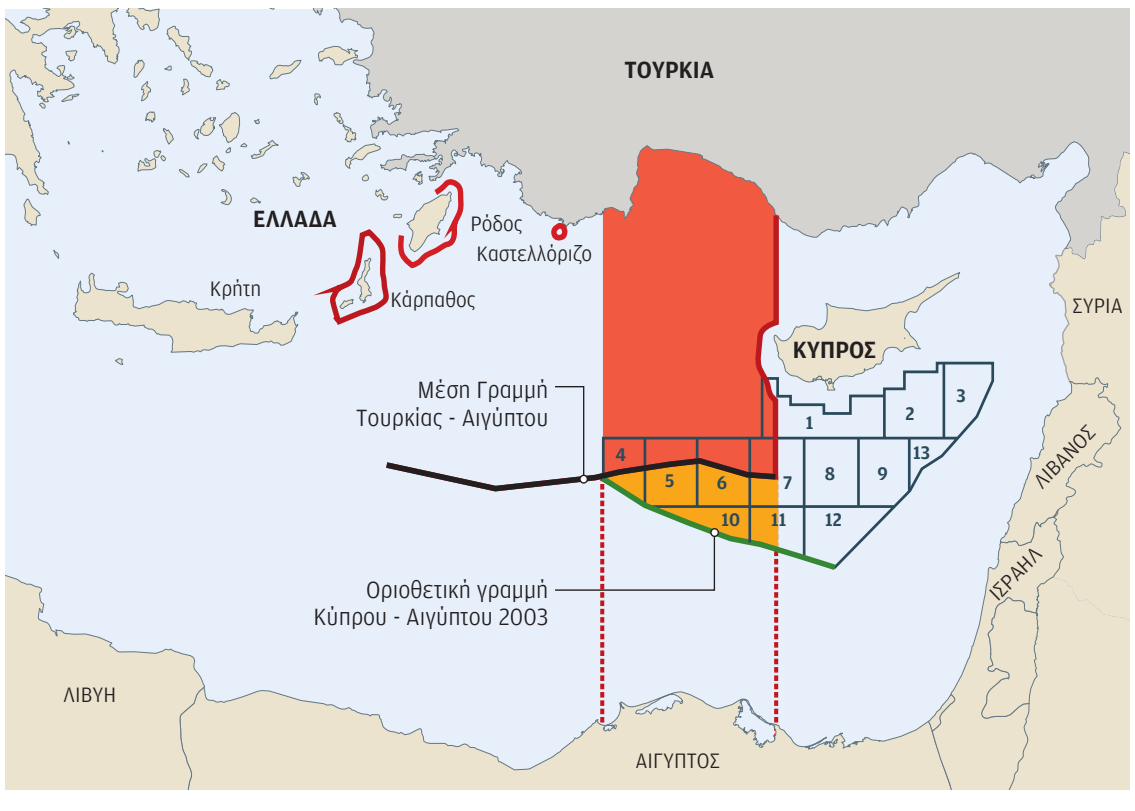

Πρόταση οριοθετήσεως Τουρκίας με Αίγυπτο

Η Τουρκία ζητεί από την Αίγυπτο να αποκηρύξει την κατατεθειμένη στον ΟΗΕ συμφωνία της με την Κύπρο (2003). Προτείνει οριοθέτηση ανάμεσα στις τουρκικές και αιγυπτιακές ακτές, αγνοώντας την Κύπρο. Επειδή επιλέγει τη μέση γραμμή, αφήνει εκτός των διεκδικήσεών της (δηλ. «εκχωρεί» στην Αίγυπτο) το επίμαχο τεμάχιο 10, όπου κάνει γεωτρήσεις η Exxon-Mobil. Η Αίγυπτος εμφανίζεται να «κερδίζει» πολλές χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα θαλάσσιας περιοχής (με πορτοκαλί χρώμα).

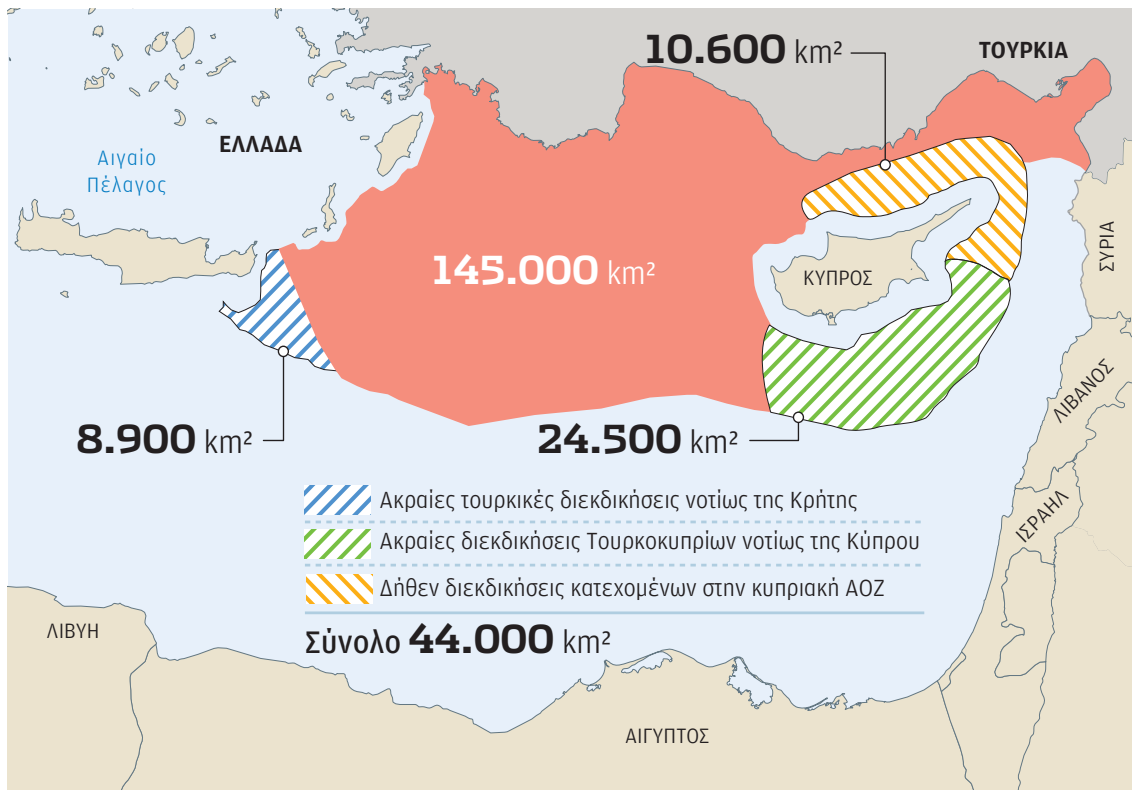

Τουρκικές διεκδικήσεις νοτίως της Κρήτης

Μέχρι το 2011 οι τουρκικές διεκδικήσεις ορίζονταν δυτικά από τα χωρικά ύδατα Ρόδου - Καρπάθου - Κάσου και ανατολικά από τα χωρικά ύδατα της Κύπρου. Οι Τούρκοι χαρτογράφοι πρότειναν να μην περιοριστούν οι Τουρκοκύπριοι στις περιοχές βορείως και ανατολικώς του νησιού (10.600 τετρ. χλμ.) αλλά να διεκδικήσουν και τις θάλασσες νοτίως (24.500 τετρ. χλμ.). Αυτό έγινε τον Σεπτέμβριο του 2011. Ο χάρτης με τις τουρκικές διεκδικήσεις νοτίως της Κρήτης (8.900 τετρ. χλμ.) εμφανίστηκε από τον Ακάρ τον Οκτώβριο του 2018.

Η Αγκυρα απειλεί, οι ΗΠΑ πιέζουν

Εξελίξεις στην Ανατολική Μεσόγειο, εν πολλοίς ερήμην της Τουρκίας, που καταφεύγει σε ρητορικές εξάρσεις

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η τουρκική ρητορική έξαρση περί θαλασσίων ζωνών στην Ανατολική Μεσόγειο και η ανάδειξη διεκδικήσεων οι οποίες πρακτικά αποτελούν μια ολοκληρωμένη πρόταση ανατροπής του status quo της περιοχής δεν είναι ασύνδετες από τις γενικότερες εξελίξεις. Οι γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ προχωρούν κατά το χρονοδιάγραμμά τους, ενώ την ίδια στιγμή προωθούνται οι ολοένα και στενότερες σχέσεις Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ, με τις ευλογίες –και, επιπλέον, τη συμμετοχή– των ΗΠΑ, σε ένα σχήμα παροχής ασφάλειας στην Ανατολική Μεσόγειο. Παράλληλα, φαίνεται ότι στη Λιβύη, την οποία η Αγκυρα επιχειρεί να προσεταιριστεί, τα πολιτικά πρόσωπα που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο υπέρ των συμφερόντων της Τουρκίας στην περιοχή μάλλον παραγκωνίζονται από τη διαδικασία. Οπως φάνηκε από την αποχώρηση της τελευταίας στιγμής από τη διάσκεψη για τη Λιβύη την περασμένη εβδομάδα, ο ισχυρός άνδρας της Κυρηναϊκής, στρατηγός Χαλίφα Χαφτάρ, και στενός σύμμαχος του προέδρου της Αιγύπτου Αμπντέλ Φατάχ αλ Σίσι, παραμένει εκ των βασικών εταίρων της διεθνούς κοινότητας.

US NAVY

Στα τέλη του μήνα αναμένεται να φθάσει στην περιοχή το αμερικανικό αεροπλανοφόρο «USS Harry S. Truman» και θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι ελληνικά πλοία θα συμμετάσχουν σε ασκήσεις συνεκπαίδευσης με την ομάδα κρούσης που το συνοδεύει.

Εκτός παιχνιδιού

Ο συγκεκριμένος συνεταιρισμός αφήνει την Τουρκία πολύ μακριά από το παιχνίδι, όπως αυτό διεξάγεται αυτή τη στιγμή στη Λιβύη. Αυτό σημαίνει ότι οι απειλές περί κοινής ΑΟΖ Τουρκίας - Λιβύης παραμένουν γράμμα κενό περιεχομένου, τουλάχιστον στην παρούσα φάση, που η βορειοαφρικανική χώρα βρίσκεται κατακερματισμένη και δίχως κεντρική εξουσία.

Αντιθέτως, η κατάσταση που διαμορφώνεται ανατολικότερα δημιουργεί μεγαλύτερη ανασφάλεια στην Τουρκία. Οπως αποκάλυψε την περασμένη Κυριακή η «Κ», οι ΗΠΑ θα αξιοποιήσουν τα τριμερή σχήματα συνεργασίας της Ελλάδας και της Κυπριακής Δημοκρατίας με το Ισραήλ και την Ιορδανία, προκειμένου να δημιουργήσουν έναν Οργανισμό Ασφαλείας στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Η συγκεκριμένη δυνατότητα θα συζητηθεί κατά τον στρατηγικό διάλογο Ελλάδας - ΗΠΑ στην Ουάσιγκτον (13/12), αλλά και στις τριμερείς που ακολουθούν σε Κύπρο και Ισραήλ (19 και 20/12). Πρακτικά η συμμετοχή των ΗΠΑ σε αυτά τα σχήματα θα δημιουργήσει έναν συνεκτικό μηχανισμό ασφαλείας στην περιοχή, συνδεδεμένο με την εκμετάλλευση της ενέργειας στην Ανατολική Μεσόγειο. Το μπαράζ επαφών του υπουργού Εξωτερικών της Κυπριακής Δημοκρατίας Νίκου Χριστοδουλίδη στις ΗΠΑ είναι ενδεικτικό της σημασίας που αποδίδει πλέον η Ουάσιγκτον στη Λευκωσία. Ο συγκεκριμένος μηχανισμός, βέβαια, θα λειτουργούσε ενισχυτικά στα σενάρια τα οποία θεωρούνταν μέχρι πρότινος δύσκολο να υλοποιηθούν, όπως ο αγωγός East Med. Εντονη ένδειξη των εξελίξεων προς αυτή την κατεύθυνση είναι η αύξηση των ασκήσεων και συνεκπαιδεύσεων ελληνικών, κυπριακών και ισραηλινών δυνάμεων με αμερικανικές. Στα τέλη του μήνα αναμένεται να φθάσει στην περιοχή το αμερικανικό αεροπλανοφόρο «USS Harry S. Truman» και θεωρείται σχεδόν βέβαιο ότι ελληνικά πλοία θα συμμετάσχουν σε ασκήσεις συνεκπαίδευσης με την ομάδα κρούσης που το συνοδεύει. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον η Τουρκία προσπαθεί να κινηθεί κατά τρόπο ο οποίος δεν θα την αφήνει εκτός του ενεργειακού παιχνιδιού, την ίδια στιγμή που οι ΗΠΑ σφίγγουν τον κλοιό στην Αγκυρα σε ζητήματα όπως η προμήθεια των S-400 από τη Ρωσία, που, πλέον, έχει συνδεθεί ανοικτά με την παράδοση των F-35. Δεν είναι τυχαία η συγκρατημένη στάση την οποία επέδειξε η Αγκυρα όλες τις προηγούμενες εβδομάδες, πριν από την έναρξη των γεωτρήσεων της ExxonMobil στην κυπριακή ΑΟΖ. Ολα αυτά, βεβαίως, εκ των πραγμάτων ανοίγουν ένα νέο παράθυρο διαπραγματεύσεων για το Κυπριακό, ενδεχομένως από τον ερχόμενο Ιανουάριο. Συγκλίνουσες πληροφορίες υποδεικνύουν ότι η συνύπαρξη των τριών εγγυητριών δυνάμεων της Κυπριακής Δημοκρατίας (Ελλάδα, Τουρκία, Βρετανία) στο ΝΑΤΟ θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ευκαιρία για μια πιθανή πρόταση επίλυσης της διαφοράς που υπάρχει στο ζήτημα της ασφάλειας. Υπενθυμίζεται ότι μία από τις βασικές πτυχές που οδήγησαν τις συνομιλίες για το Κυπριακό στο Κραν-Μοντανά σε ναυάγιο ήταν η αδυναμία συμβιβασμού στο συγκεκριμένο θέμα. Παράλληλα, η Τουρκία επαναφέρει ανά τακτά χρονικά διαστήματα το ζήτημα του casus belli, εφόσον η Αθήνα εγείρει ζήτημα επέκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης της στο Αιγαίο από τα 6 στα 12 ναυτικά μίλια. Το casus belli ετέθη προ ενός μήνα, μετά την παραίτηση του Νίκου Κοτζιά από το υπουργείο Εξωτερικών. Και επανήλθε πριν από τέσσερις ημέρες, λίγο μετά την πληροφορία ότι ο πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας γνωστοποίησε στον Ιταλό ομόλογό του Τζουζέπε Κόντε την πρόθεσή του να προχωρήσει η Ελλάδα σε επέκταση των χωρικών υδάτων στο Ιόνιο. Οι χάρτες επέκτασης των χωρικών υδάτων στο Ιόνιο, την Πελοπόννησο, τον Σαρωνικό κόλπο, την Εύβοια έως τον Παγασητικό είναι έτοιμοι και επεξεργασμένοι.

Οι γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ προχωρούν ενώ προωθούνται οι ολοένα και στενότερες σχέσεις Ελλάδας, Κύπρου και Ισραήλ.

Οι ΗΠΑ σχεδιάζουν οργανισμό ασφαλείας στην περιοχή, κομβικό ρόλο στον οποίο θα έχουν Αθήνα, Λευκωσία, Αμμάν και Τελ Αβίβ.

Πολιτική απόφαση

Ωστόσο, μια τέτοια απόφαση είναι κατ' εξοχήν πολιτική και φαίνεται ότι το Μαξίμου αναζητεί τον κατάλληλο χρόνο. Η τμηματική επέκταση στο Ιόνιο μοιάζει ευκολότερη αν και, όπως προέκυψε από τον δημόσιο, τηλεοπτικό σχολιασμό που έκανε ο υπουργός Εξωτερικών της Αλβανίας Ντιτμίρ Μπουσάτι, παραμένουν ορισμένα ζητήματα. Το πλέον κεντρικό είναι, βέβαια, η μη στελέχωση του συνταγματικού δικαστηρίου της Αλβανίας, το οποίο θα ήταν αρμόδιο για την κύρωση μιας συμφωνίας για την οριοθέτηση ΑΟΖ με την Ελλάδα.

Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, μια τέτοια κίνηση δεν θα πραγματοποιηθεί πριν γίνει η προγραμματιζόμενη συνάντηση ανάμεσα στον Αλέξη Τσίπρα και τον Ταγίπ Ερντογάν. Αρχικά τα επιτελεία των δύο ηγετών σχεδιάζαν τη συνάντηση στην Κωνσταντινούπολη για τον Δεκέμβριο, ωστόσο δεν αποκλείεται τελικά να πραγματοποιηθεί τον Ιανουάριο. Αν και η απόσταση ανάμεσα σε Αθήνα και Αγκυρα παραμένει μεγάλη, βρίσκονται σε εξέλιξη προσπάθειες ώστε με κάποιο τρόπο να επανεκκινήσουν πράγματι οι διερευνητικές επαφές.

Απόδραση Γκρούεφσκι, το θρίλερ, τα σενάρια και οι κερδισμένοι

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

Ποιος να το 'λεγε ότι ο τρεις φορές πρωθυπουργός Νίκολα Γκρούεφσκι θα έβλεπε το όνομά του να φιγουράρει, πρώτο μάλιστα, στη λίστα του υπουργείου Εσωτερικών της χώρας του με τους πλέον καταζητούμενους φυγόδικους εγκληματίες που πρέπει να εντοπιστούν ανά τον πλανήτη και να παραδοθούν στις Αρχές των Σκοπίων για να οδηγηθούν στη φυλακή;

«Νίκολα Γκρούεφσκι του Τέλο και της Ναντέζνα, γεννηθείς στις 31.8.1970. Αναζητείται για να εκτίσει ποινή φυλάκισης δύο ετών που του επιβλήθηκε από το δικαστήριο για παράνομη άσκηση επιρροής σε χρηματισμό», γράφει το διεθνές ένταλμα σύλληψης που εκδόθηκε στα Σκόπια, μόλις επιβεβαιώθηκαν η εξαφάνιση και η διαφυγή του στην Ουγγαρία, και στον κατάλογο ακολουθούν άλλοι 48 καταζητούμενοι βαρυποινίτες, με αμέσως επόμενο κάποιον καταδικασμένο για φόνο, ληστείες και απάτες σε κάθειρξη 40 χρόνων, ονόματι Φατίλ Τότσι. Στα Σκόπια ψάχνονται τώρα για το πώς μπόρεσε ο Γκρούεφσκι να το σκάσει στη Βουδαπέστη, ενώ του είχε αφαιρεθεί το διαβατήριο και τελούσε υπό αστυνομική φρούρηση.

Η σερβική εμπλοκή

Κυκλοφορούν πολλά σενάρια, αλλά εκείνο που συζητείται περισσότερο στα ΜΜΕ είναι αυτό της σερβικής εμπλοκής. Κατ' αυτό, ο άνθρωπος που κανόνισε να περάσει κρυφά τα σύνορα με τη Σερβία ο Γκρούεφσκι ήταν ο πρόεδρος και βουλευτής του Δημοκρατικού Κόμματος Σέρβων της ΠΓΔΜ, συμμάχου του VMRO DPMNE, Ιβάν Στοΐκοβιτς. Οι Σέρβοι έχουν μια μικρή μειονότητα στον Βορρά, στην περιοχή του Κουμάνοβο, απ' όπου πιθανολογείται ότι φυγαδεύθηκε ο Γκρούεφσκι και περνώντας στο σερβικό έδαφος παρελήφθη από τις μυστικές υπηρεσίες του Βούτσιτς, μεταφέρθηκε στη μεθόριο με την Ουγγαρία, όπου τον παρέλαβαν οι αρχές ασφαλείας του Ορμπαν. Την εκδοχή αυτή ενισχύει το γεγονός ότι τόσο ο Σέρβος πρόεδρος Αλεξάνταρ Βούτσιτς όσο και ο Βίκτορ Ορμπαν, ήταν μεταξύ των (ελάχιστων) ξένων ηγετών που μαζί με τον Βλαντιμίρ Πούτιν στήριξαν μέχρι τέλους τον εθνικολαϊκιστή ηγέτη.

Οταν μάλιστα στις 27 Απριλίου 2017 φανατικοί οπαδοί και βουλευτές του Γκρούεφσκι εισέβαλαν στο Κοινοβούλιο για να εμποδίσουν την εκλογή προέδρου και κυβέρνησης στη συνέχεια, στην αίθουσα βρισκόταν ο φερόμενος ως σταθμάρχης των σερβικών μυστικών υπηρεσιών στα Σκόπια, ο οποίος στη συνέχεια απελάθηκε προκαλώντας διπλωματικό επεισόδιο στις σχέσεις των δύο χωρών. Τα μυστήρια που πρέπει να διαλευκανθούν στην πρωτοφανή για τα σύγχρονα ευρωπαϊκά χρονικά αυτή υπόθεση είναι πολλά.

Ο Γκρούεφσκι είχε καταδικαστεί σε φυλάκιση δύο ετών και, όταν η έφεσή του δεν έγινε δεκτή και η αίτηση αναστολής εκτέλεσης της ποινής απορρίφθηκε, έπρεπε να παρουσιαστεί σε φυλακή των Σκοπίων. Την προπερασμένη Παρασκευή, μάλιστα, καθώς δεν εμφανίστηκε, ο δικαστικός κλητήρας πήγε στο σπίτι του να επιδώσει κλητήριο θέσπισμα, πλην όμως δεν τον βρήκε. Ξαναπήγε τη Δευτέρα, μάταια, και με αποτέλεσμα να σημάνει συναγερμός. Οταν ο ίδιος ο Γκρούεφσκι μέσω Twitter έκανε γνωστό ότι βρίσκεται στη θαλπωρή του φίλου του Ορμπαν στα Σκόπια, συνειδητοποίησαν ότι το «πουλί είχε πετάξει», πιθανότατα τη νύχτα της Πέμπτης που ο τέως πανίσχυρος πρωθυπουργός είχε στείλει για «ξεκούραση» τη φρουρά του. Ακόμα πιο πολύ συζητείται το σενάριο της «συνεννοημένης απόδρασης», με δεδομένο ότι υπήρχαν ενδείξεις ότι θα εγκαταλείψει τη χώρα για να μην πάει φυλακή.

EPA / GEORGI LICOVSKI

Ο φυγόδικος και πλέον καταζητούμενος τρεις φορές πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ Νίκολα Γκρούεφσκι βαδίζει υπό την προστασία σωματοφύλακα σε παλαιότερο στιγμιότυπο.

Κατάφερε να φύγει από τα Σκόπια και να φθάσει στην Ουγγαρία ενώ του είχε αφαιρεθεί το διαβατήριο και τελούσε υπό αστυνομική φρούρηση.

Ενα προφητικό δημοσίευμα

Σε ανύποπτο χρόνο το περιοδικό Focus των Σκοπίων, στις 24 Αυγούστου, επικαλούμενο πηγές του κυβερνώντος κόμματος (SDSM), υποστήριζε ότι Ζάεφ και Γκρούεφσκι είχαν συμφωνήσει στη διαφυγή του δευτέρου στην Ουγγαρία (!), με αντάλλαγμα βουλευτές του VMRO να υπερψηφίσουν τις συνταγματικές τροποποιήσεις για τη συμφωνία των Πρεσπών. Και τα δύο έγιναν...

Ανεξαρτήτως του εάν υπήρξε ή όχι συναλλαγή, η φυγή του Γκρούεφσκι βολεύει μια χαρά τον Ζάεφ και το σχέδιο «εθνικής συμφιλίωσης» που έθεσε σε λειτουργία αμέσως μετά την περιπετειώδη υπερψήφιση των τροπολογιών στη Βουλή. Πλέον δεν θα χρειαστεί να βάλει τον προκάτοχό του στη φυλακή –εκτός και αν ο Ορμπαν δεν του χορηγήσει πολιτικό άσυλο, κάτι που θεωρείται απίθανο– και να τον πρωοποιήσει στα μάτια των οπαδών του VMRO DPMNE, που είναι βέβαιο ότι θα κατέβαιναν στους δρόμους δημιουργώντας συνθήκες επικίνδυνης πόλωσης σε περίοδο που χρειάζεται ηρεμία.

Και ταυτόχρονα θα αισθάνεται ανακουφισμένος απέναντι στον σκληρό πυρήνα του δικού του κόμματος και της μερίδας εκείνης των ψηφοφόρων του, που διψούν για εκδίκηση αξιώνοντας να δουν τον μισητό τους Γκρούεφσκι να οδηγείται σιδηροδέσμιος στη φυλακή.

Τώρα ο Ζάεφ θα μπορεί να λέει «τον έστειλα στα δικαστήρια, καταδικάστηκε, αλλά την κοπάνησε για να μην υποστεί τις συνέπειες του νόμου για τις πράξεις του».

Ο Ορμπαν

Η όλη υπόθεση έχει στοιχεία αστυνομικού, δικαστικού, διπλωματικού και πολιτικού θρίλερ που μένει να φωτιστούν, αλλά σε κάθε περίπτωση η απόδραση Γκρούεφσκι μάλλον τους εξυπηρετεί όλους. Τον ίδιο γιατί δεν θα περάσει κάποια χρόνια «στα σίδερα» δεδομένου ότι ακολουθούν και άλλες δίκες του για ακόμα πιο βαριά ποινικά αδικήματα, τον Ζάεφ για τους προαναφερθέντες λόγους, το κόμμα του VMRO DPMN, που αποδοκίμασε την απόδρασή του, διότι θα απαλλαγεί απο ένα μεγάλο, όπως εξελίσσεται, βαρίδι και τη διεθνή κοινότητα γιατί δεν θα αναγκαστεί να τρέχει και πάλι στα Σκόπια για να σταματήσει τις φασαρίες. Ολα αυτά βεβαίως υπό την προϋπόθεση ότι ο Ορμπαν δεν θα κάνει καμιά «τρέλα» στέλνοντας, υπό τις πιέσεις των δυτικών, πίσω τον φυγόδικο και καταζητούμενο με διεθνές ένταλμα Γκρούεφσκι και να ανάψει άλλες «φωτιές» στα Σκόπια. Αλλά το αυτί του εθνικιστή Ούγγρου ηγέτη δεν ιδρώνει εύκολα απο τις φωνές Ευρωπαίων και Αμερικανών και μάλλον πρέπει να θεωρείται απίθανο ότι θα «προδώσει» τον φίλο του. Αλλωστε, δύσκολα μπορεί να πιστέψει κανείς ότι ο Γκρούεφσκι εμφανίστηκε αίφνης και χωρίς προσυνεννόηση σε κάποια απόμερη συνοριακή διάβαση στη Βοϊβοντίνα, χωρίς διαβατήριο, καταπονημένος από τον ποδαρόδρομο στα σερβικά δάση και ζήτησε πολιτικό άσυλο στο βασίλειο του Ορμπαν.

Ευρωπαίοι και Ρώσοι επιστρέφουν στη Λιβύη

Αναζητούν λύσεις στο χάος που άφησε η ανατροπή του Καντάφι

Η στρατιωτική επέμβαση Γαλλίας, Βρετανίας και ΗΠΑ στον εμφύλιο πόλεμο της Λιβύης, το 2011, οδήγησε στην ανατροπή και στη δολοφονία του συνταγματάρχη Καντάφι, αλλά άφησε πίσω της ένα διαλυμένο κράτος, στο έλεος αντιμαχόμενων φατριών. Για την Ε.Ε., και ιδιαίτερα για τις μεσογειακές χώρες της, τα οικονομικά συμφέροντα και κυρίως οι μεταναστευτικές ροές από την απέναντι ακτή της Μεσογείου, δεν αφήνουν την πολυτέλεια της απραξίας. Την περασμένη Δευτέρα και Τρίτη έλαβε χώρα στο Παλέρμο της Ιταλίας διεθνής διάσκεψη για τη Λιβύη υπό την αιγίδα του ΟΗΕ. Ουσιαστικά, ήταν μια προσπάθεια συμφιλίωσης ανάμεσα στους δύο βασικούς πόλους που ανταγωνίζονται για τον έλεγχο της χώρας: τη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση του Φαγέζ Σαράτζ, της οποίας ο έλεγχος δεν ξεπερνά μια μικρή ακτίνα γύρω από την πρωτεύουσα Τρίπολη και τον Λιβυκό Εθνικό Στρατό του Χαλίφα Χάφταρ, που ελέγχει την ανατολική Λιβύη, με κέντρο τη Βεγγάζη. Αλλοι πόλοι ισχύος, όπως οι

Η απόσυρση των Ηνωμένων Πολιτειών και οι αντιθέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ιταλίας χαρίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στη Μόσχα.

ισλαμιστές που ελέγχουν τη δεύτερη μεγαλύτερη πόλη, τη Μισράτα, και ένοπλες οργανώσεις ισλαμιστών πολέμαρχων που λυμαίνονται διάφορες περιοχές, δεν είχαν θέση στη διαπραγμάτευση.

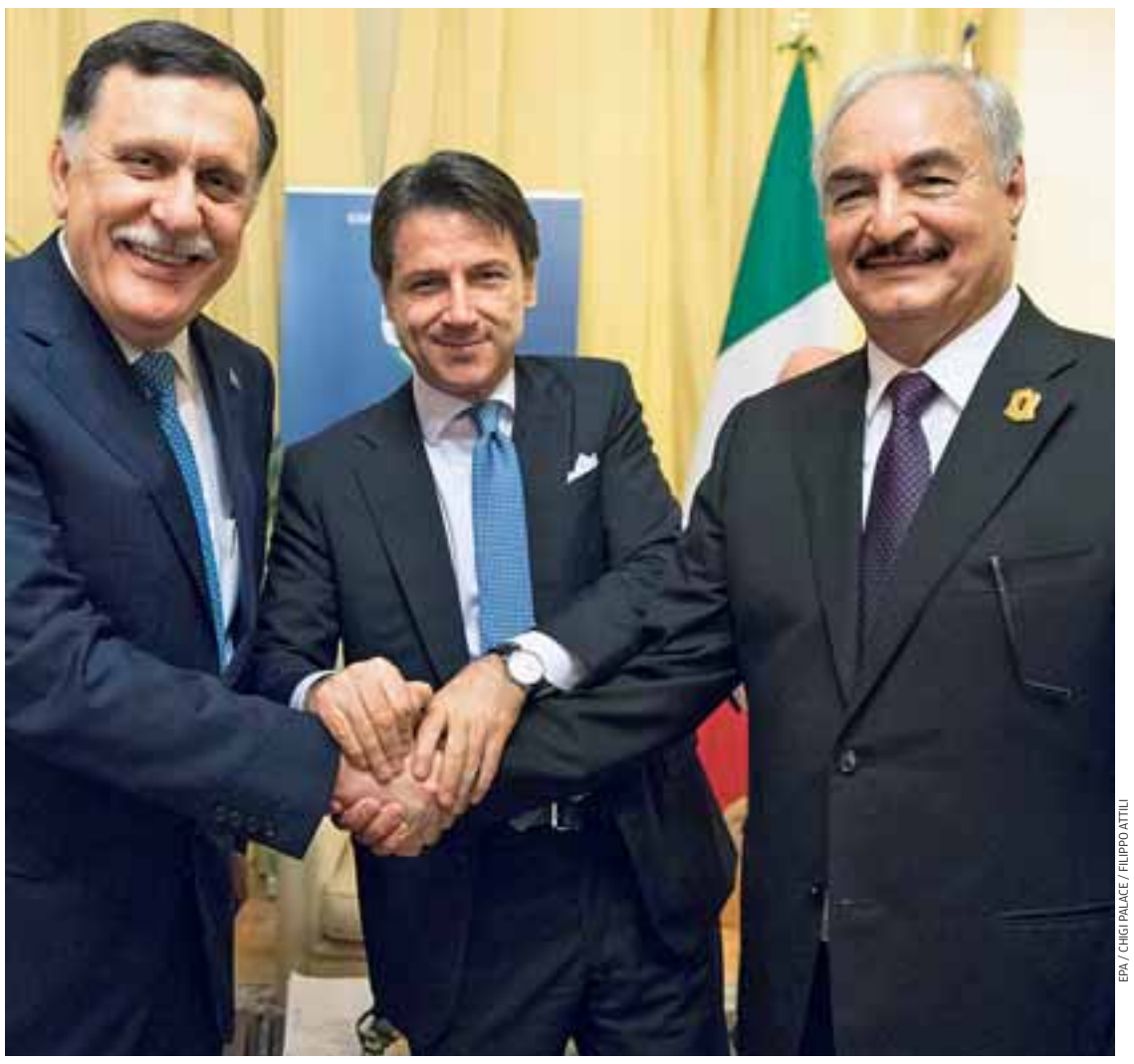

EPA / CHIGI PALACE / FILIPPO ATTILI

Ο Ιταλός πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε (κέντρο), ο πρωθυπουργός της διεθνώς αναγνωρισμένης κυβέρνησης της Λιβύης Φαγέζ Σαράτζ (αριστερά) και ο αρχηγός του Λιβυκού Εθνικού Στρατού Χαλίφα Χάφταρ (δεξιά) δίνουν τα χέρια, στο Παλέρμο της Ιταλίας, στην υπό την αιγίδα του ΟΗΕ διεθνή διάσκεψη.

Δεύτερη απόπειρα

Ηταν η δεύτερη απόπειρα πολιτικής επίλυσης της κρίσης, ύστερα από τη διεθνή διάσκεψη που διοργάνωσε στα τέλη Ιουλίου ο Εμανουέλ Μακρόν. Καρπός εκείνης της διάσκεψης ήταν μια εύθραυστη συμφωνία Σαράτζ - Χάφταρ, που προέβλεπε εκλογές τον Δεκέμβριο. Εκτοτε, η πρόοδος υπήρξε μηδαμινή και σήμερα όλοι αναγνωρίζουν ότι η πραγματοποίηση εκλογών τον επόμενο μήνα είναι αδύνατη. Από εδώ και η προσπάθεια του Ιταλού πρωθυπουργού Τζουζέπε Κόντε να πετύχει αυτό που δεν κατάφερε ο Μακρόν.

Η αλήθεια είναι ότι οι αντιθέσεις ανάμεσα σε Ρώμη και Παρίσι είναι ένας από τους παράγοντες που δυσκολεύουν την αναζήτηση λύσης. Παλιά αποικιοκρατική δύναμη στη Λιβύη, η Ιταλία δεν είδε με καλό μάτι την επέμβαση του 2011, στην οποία πρωτοστάτησε η Γαλλία του Νικολά Σαρκοζί. Από τη διάλυση της χώρας που ακολούθησε, ζημιώθηκαν τα συμφέροντα της ιταλικής εταιρείας πετρελαίων ΕΝΙ και μεγεθύνθηκαν οι μεταναστευτικές ροές προς την Ιταλία. Επιπλέον, οι δύο χώρες υποστηρίζουν διαφορετικούς πόλους της ενδολιβυκής διένεξης. Η Ιταλία, μαζί με την Τουρκία και το Κατάρ, υποστηρίζει την κυβέρνηση Σαράτζ, ενώ η Γαλλία, η Αίγυπτος και τα Εμιράτα στηρίζουν τον Χάφταρ. Ο βασικός λόγος είναι η σκληρή γραμμή του στρατηγού απέναντι στους ισλαμιστές και η δηλωμένη πρόθεσή του να διαλύσει μια για πάντα τους Αδελφούς Μουσουλμάνους, κάτι που ακούγεται σαν μουσική στα αυτιά του Αιγύπτιου πρώην στρατηγού Αμπντελφατάχ αλ Σίσι και βρίσκει απήχηση στη Γαλλία, που έχει δοκιμαστεί σκληρά από την ισλαμική τρομοκρατία.

Σε διπλωματικό επίπεδο, η διάσκεψη του Παλέρμο ήταν επιτυχής. Ανάμεσα στους συμμετέχοντες ήταν ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ, ο Ρώσος πρωθυπουργός Ντμίτρι Μεντβέντεφ, οι ηγέτες Αιγύπτου και Τυνησίας, ο Γάλλος υπουργός Εξωτερικών Ζαν-Ιβ Λεντριάν, ο Ελληνας πρωθυπουργός Αλέξης Τσίπρας και ο αντιπρόεδρος της τουρκικής κυβέρνησης Φουάτ Οκτάι.

Παρά την αρχική στάση του Χάφταρ εναντίον της ιταλικής πρωτοβουλίας, τελικά πήγε στο Παλέρμο και συναντήθηκε με τον βασικό ανταγωνιστή του, τον Φαγέζ Σαράτζ. Ο καθοριστικός παράγοντας που απέτρεψε το ναυάγιο στο Παλέρμο φαίνεται ότι ήταν η ρωσική παρέμβαση. Εκμεταλλευόμενη την απόσυρση των ΗΠΑ από τη Λιβύη, ήδη επί εποχής Ομπάμα, η Ρωσία έχει αναλάβει πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαχείριση μιας κρίσης που άλλοι προκάλεσαν. Σε πρώτη φάση, υποστήριξε τον Χάφταρ στον αγώνα του εναντίον των ισλαμιστών, προσφέροντάς του οικονομική βοήθεια και ειδικούς για την αναβάθμιση των σοβιετικής κατασκευής όπλων του. Βεβαίως, η Ρωσία γνωρίζει ότι είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να καταφέρει ο Χάφταρ να ελέγξει όλη τη Λιβύη. Γι' αυτό και δεν βάζει όλα τα αυγά στο ίδιο καλάθι. Διατηρεί κανάλια επικοινωνίας με τον Σαράτζ, ο οποίος επισκέφθηκε πρόσφατα τη Μόσχα, την οποία ο ανταγωνιστής του είχε ήδη επισκεφθεί τρεις φορές. Στόχος της Μόσχας φαίνεται να είναι μια κυβέρνηση συνασπισμού του Σαράτζ, στην οποία ο Χάφταρ θα ήταν υπουργός Αμυνας. Σε ρωσικό και αραβικό Τύπο έχει γραφτεί ότι ένα από τα ανταλλάγματα που ευελπιστεί να αποκτήσει η Μόσχα είναι μια δεύτερη ναυτική βάση στη Μεσόγειο, πλάι σε εκείνη της Ταρτούς, στη Συρία.

Ενοχλημένη από τη διάσκεψη του Παλέρμο εμφανίστηκε η Τουρκία. Η κρίσιμη συνάντηση Σαράτζ - Χάφταρ έλαβε χώρα στο περιθώριο των επίσημων εργασιών της διάσκεψης, παρουσία των Μεντβέντεφ, Κόντε και των ηγετών Αιγύπτου και Τυνησίας. Ο Τούρκος αντιπρόεδρος αποχώρησε από τη διάσκεψη οργισμένος για τον αποκλεισμό της χώρας του από την κρίσιμη διαβούλευση για το μέλλον της Λιβύης. Είναι εύκολο να κατανοήσει κανείς την ενόχληση της Αγκυρας, σε μια στιγμή που προσπαθεί να δελεάσει τη Λιβύη για μια διμερή ρύθμιση, που θα βάζει σφήνα στη συνεργασία Ελλάδας - Κύπρου - Αιγύπτου στα θέματα ΑΟΖ και υδρογονανθράκων.

REUTERS

Ο μακιαβελικός Χαλίφα Χάφταρ

Ως νεαρός, νασερικός αξιωματικός, ο Χαλίφα Χάφταρ συμμετείχε στο κίνημα του Μουαμάρ Καντάφι κατά της μοναρχίας, το 1969. Ηταν επικεφαλής της λιβυκής δύναμης που πολέμησε εναντίον των Ισραηλινών, στον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ, το 1973. Αργότερα έγινε αρχηγός του γενικού επιτελείου και πολέμησε στο Τσαντ, σε μια σύγκρουση που τελείωσε με ήττα της Λιβύης. Ο ίδιος ο Χάφταρ αιχμαλωτίστηκε και αποδοκιμάστηκε από τον Καντάφι. Εκτοτε μεταμορφώνεται σε φλογερό εχθρό του συνταγματάρχη. Στο Ζαΐρ, όπου έχει καταφύγει, δημιουργεί ένοπλη οργάνωση για την ανατροπή του Καντάφι. Τα εγχειρήματά του αποτυγχάνουν και ο Χάφταρ καταφεύγει, με τη βοήθεια της CIA, στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου αποκτά αμερικανική υπηκοότητα. Επιστρέφει στη Λιβύη το 2011, μετά την εξέγερση κατά του Καντάφι, όταν οι αντικαθεστωτικοί ελέγχουν το ανατολικό τμήμα της χώρας. Γίνεται αρχηγός του στρατού των εξεγερμένων ύστερα από τη μυστηριώδη δολοφονία του Αμπντουλφατάχ Γιούνις, Νο δύο στο καθεστώς Καντάφι, που είχε ηγηθεί της εξέγερσης. Η προσέγγισή του με τη Μόσχα ήταν το τελευταίο, μέχρι σήμερα, στάδιο των οβιδιακών του μεταμορφώσεων.

Σκληρό γεωπολιτικό παιχνίδι με όπλο τη δολοφονία Κασόγκι

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

Την Παρασκευή, η οικογένεια του Τζαμάλ Κασόγκι προσευχήθηκε στη Μεδίνα σε μία τελετή αποχαιρετισμού, αντί κηδείας. Κάθε ελπίδα ότι θα βρεθεί η σορός του δημοσιογράφου έχει χαθεί, αφού το διαμελισμένο πτώμα πιθανότατα διαλύθηκε σε υδροφθορικό οξύ, αλλά το αίτημα για διαλεύκανση της φρικτής αυτής υπόθεσης παραμένει ζωντανό.

Οσο οι εβδομάδες περνούν, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η θέση του πρίγκιπα διαδόχου της Σαουδικής Αραβίας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν και τόσο μεγαλώνει η διαπραγματευτική ισχύς της τουρκικής κυβέρνησης απέναντι στους βασικούς υποστηρικτές, στον Λευκό Οίκο, του διαδόχου.

Το Ριάντ πέρασε από την αρχική άρνηση («ο Κασόγκι έφυγε σώος από το σαουδαραβικό προξενείο της Κωνσταντινούπολης») στην παραδοχή ότι ο δημοσιογράφος, πράγματι, δολοφονήθηκε στο εσωτερικό του προξενείου στις 2 Οκτωβρίου και στην απαγγελία κατηγοριών που επισύρουν τη θανατική ποινή σε πέντε υπόπτους για τη δολοφονία.

Δηλαδή, οι άνθρωποι της αυλής, του στρατού και των υπηρεσιών ασφαλείας, που έφθασαν με αεροπλάνα της σαουδαραβικής κυβέρνησης στην Κωνσταντινούπολη, δολοφόνησαν και τεμάχισαν τον «ενοχλητικό» Κασόγκι στο εσωτερικό του προξενείου και ξεφορτώθηκαν τη σορό του στην κατοικία του προξένου, μπορεί να καταδικαστούν σε θάνατο με το απίστευτο αιτιολογικό ότι ενήργησαν χωρίς άνωθεν εντολή.

Το γεγονός ότι χρησιμοποιεί τόσο ακραία βία εναντίον των επικριτών του αλλά και εναντίον των ίδιων των πιστών στηριγμάτων του στους μηχανισμούς ασφαλείας δείχνει πολλά για την κατάσταση προχωρημένης παρακμής στην οποία έχει περιέλθει το σαουδαραβικό καθεστώς.

Αν έτσι λειτουργεί ο υποτιθέμενος «ανανεωτής» και «μεταρρυθμιστής» 33χρονος Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν, τότε ποιο είναι το μέλλον του βασιλείου;

Νέες αποκαλύψεις

Χρόνος για τέτοιες σκέψεις δεν υπάρχει, καθώς η Αγκυρα ετοιμάζεται να μοιραστεί με τη διεθνή κοινότητα το δεύτερο σκέλος των ηχογραφήσεων από το εσωτερικό του προξενείου, στο οποίο οι εκτελεστές συζητούν τις λεπτομέρειες της δολοφονίας προτού εισέλθει ο Κασόγκι στο κτίριο, καταρρίπτοντας τη δικαιολογία περί «τυχαίας» δολοφονίας από υπερβολική δόση ηρεμιστικής ένεσης.

Ζητώντας διεθνή έρευνα και αναφέροντας διαρκώς ότι τα στοιχεία οδηγούν «στην κορυφή της σαουδαραβικής ηγεσίας», η τουρκική κυβέρνηση υποδεικνύει ότι είναι σε θέση να «κάψει» τον βασικό σύμμαχο των Ηνωμένων Πολιτειών στον Περσικό Κόλπο.

Η κυβέρνηση Τραμπ, για την οποία όλα είναι αντικείμενο διαπραγμάτευσης, αντέδρασε διερευνώντας το ενδεχόμενο να εκδιώξει από το αμερικανικό έδαφος τον ιεροκήρυκα Γκιουλέν, ώστε να εξευμενίσει τον Τούρκο πρόεδρο Ερντογάν. Αυτό αποκάλυψε ρεπορτάζ του τηλεοπτικού δικτύου NBC, φέρνοντας ουσιαστικά στην επιφάνεια τη διαμάχη απέναντι στον γαμπρό του Ντόναλντ Τραμπ, Τζάρεντ Κούσνερ, που θέλει πάση θυσία να προστατέψει τον Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν και στο αμερικανικό «βαθύ κράτος» που έχει επενδύσει στον Γκιουλέν. Το ρεπορτάζ δεν αναφέρει αν τέθηκαν στο τραπέζι και άλλα τουρκικά αιτήματα, όπως η προμήθεια αεροσκαφών F-35 και η εγκατάσταση ρωσικών πυραύλων S-400, σημειώνει όμως ότι η αμερικανική κυβέρνηση αναζητεί άλλους τρόπους να ευχαριστήσει την τουρκική ηγεσία.

Ο πρίγκιπας διάδοχος της Σαουδικής Αραβίας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν. Οσο οι εβδομάδες περνούν, τόσο πιο δύσκολη γίνεται η θέση του στην υπόθεση Κασόγκι.

Η ηγεσία της Σαουδικής Αραβίας βρίσκεται σε δυσχερή θέση, ενώ η Τουρκία απειλεί να «κάψει» τον βασικό σύμμαχο των ΗΠΑ στην περιοχή.

Παράλληλα, ο Λευκός Οίκος προσπαθεί να καθησυχάσει την εγχώρια και διεθνή κοινή γνώμη, ανακοινώνοντας ότι σταματάει τον ανεφοδιασμό σαουδαραβικών αεροσκαφών που βομβαρδίζουν την Υεμένη και επιβάλλοντας κυρώσεις σε 17 Σαουδάραβες που κατηγορούνται για συμμετοχή στη δολοφονία του Κασόγκι. Στο πλαίσια αυτό, ακούγονται από τον Λευκό Οίκο φράσεις όπως ότι «η κυβέρνηση της Σαουδικής Αραβίας πρέπει να σταματήσει να στοχεύει αντιφρονούντες ή δημοσιογράφους».

Ηταν πλέον καιρός να ακουστούν τέτοιες παραινέσεις – όσο και αν την ίδια στιγμή ο αντιφρονών δημοσιογράφος Τζούλιαν Ασάντζ, που θεωρείται πιο επικίνδυνος για τις ίδιες τις Ηνωμένες Πολιτείες, έχει καταδικαστεί σε αργό θάνατο όχι σε προξενείο στην Κωνσταντινούπολη αλλά σε πρεσβεία, στο κέντρο του Λονδίνου.

Ταύρος με δικό του υαλοπωλείο ο Τραμπ

Η σύγκρουση του Αμερικανού προέδρου με τον Εμανουέλ Μακρόν και των διαφορετικών κόσμων που ο καθένας εκπροσωπεί

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Η ιστορική άγνοια είναι το κυρίαρχο μοτίβο στον λόγο του Αμερικανού προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, σύμφωνα με τον Ανταμ Γκόπνικ του περιοδικού New Yorker.

Αρχισε να επιτίθεται στον Γάλλο ομόλογό του, Εμανουέλ Μακρόν, την προπερασμένη Παρασκευή, λίγο προτού το Air Force One προσγειωθεί στο Παρίσι για τις επετειακές εκδηλώσεις για τα 100 χρόνια από τον τερματισμό του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου.

«Ο πρόεδρος Μακρόν της Γαλλίας αφήνει να εννοηθεί ότι η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει τον δικό της στρατό για να προστατεύσει εαυτήν από τις ΗΠΑ, την Κίνα και τη Ρωσία. Πολύ προσβλητικό, αλλά ίσως η Ευρώπη πρέπει πρώτα να πληρώσει το μερίδιό της στο ΝΑΤΟ, το οποίο οι ΗΠΑ επιδοτούν σημαντικά!», ήταν το τουίτ του.

Ο Τραμπ γύρισε στον Λευκό Οίκο την Κυριακή, αποφεύγοντας να παραστεί στο τριήμερο Φόρουμ Ειρήνης του Παρισιού και την Τρίτη επέστρεψε στην αγαπημένη του ασχολία, να επιτίθεται στα σόσιαλ μίντια κατά του Μακρόν.

«Ο Εμανουέλ Μακρόν αφήνει να εννοηθεί ότι η Ευρώπη πρέπει να αναπτύξει τον δικό της στρατό. Ηταν όμως η Γερμανία στον Α΄ και Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο ο εχθρός. Πώς εξελίχθηκε η κατάσταση για τη Γαλλία; Είχαν αρχίσει να μιλούν γερμανικά στο Παρίσι προτού επέμβουν οι ΗΠΑ. Πληρώστε για το ΝΑΤΟ!», ήταν η επόμενη ανάρτησή του.

EPA / BENOIT TESSIER

Εμανουέλ Μακρόν και Αγκελα Μέρκελ συνομιλούν στην εκδήλωση για τα 100 χρόνια από τη λήξη του Α΄ Παγκοσμίου υπό το βλέμμα του Ντόναλντ Τραμπ.

Τα κρασιά

Στη συνέχεια: «Στο εμπόριο, η Γαλλία παρασκευάζει εξαιρετικό κρασί, αλλά το ίδιο και οι ΗΠΑ. Το πρόβλημα είναι ότι η Γαλλία δυσχεραίνει τις ΗΠΑ να πωλήσουν τα κρασιά τους στη Γαλλία και επιβάλλει υψηλούς δασμούς, ενώ οι ΗΠΑ διευκολύνουν την πώληση γαλλικών κρασιών και χρεώνουν πολύ χαμηλούς δασμούς. Αδικο, πρέπει να αλλάξει!».

Και τέλος: «Το πρόβλημα είναι ότι ο Εμανουέλ έχει πολύ χαμηλή δημοτικότητα στη Γαλλία, 26% και ανεργία σχεδόν 10%. Προσπαθεί απλώς να αλλάξει θέμα. Παρεμπιπτόντως, δεν υπάρχει χώρα πιο εθνικιστική από τη Γαλλία, πολύ περήφανος λαός και δικαίως!...», για να ολοκληρώσει με μια παραφθορά του δικού του συνθήματος «...Κάντε τη Γαλλία ξανά σπουδαία χώρα!».

Η ιδέα του Γάλλου προέδρου για τη δημιουργία ευρωπαϊκού στρατού έχει προκαλέσει την αντίδραση του Αμερικανού ομολόγου του.

Ο Μακρόν, που έκανε την αντιδιαστολή μεταξύ εθνικισμού και πατριωτισμού, σε μία αιχμηρή ομιλία, διατήρησε την ψυχραιμία του καθ' όλη τη διάρκεια αυτού του καταιγισμού αναρτήσεων: διευκρίνισε ότι η διπλωματία δεν μπορεί να διενεργείται μέσα από πλατφόρμες κοινωνικής δικτύωσης και αρκέστηκε –διά στόματος του εκπροσώπου του– να σχολιάσει την απρέπεια να συμπέσει η ανοίκεια επίθεση Τραμπ εναντίον του με την τρίτη επέτειο από τα σοκαριστικά γεγονότα του Μπατακλάν.

Νέες αποχωρήσεις από τον Λευκό Οίκο

Η αναπληρώτρια σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου εξαναγκάστηκε να εγκαταλείψει τη θέση της την Τετάρτη, μία ημέρα αφού η σύζυγος του προέδρου Ντόναλντ Τραμπ, Μελάνια Τραμπ, έδωσε στη δημοσιότητα μια ανακοίνωση στην οποία τόνιζε ότι η «θέση της» είναι πως η Μίρα Ρικαρντέλ «δεν είναι αντάξια της τιμής» να εργάζεται για τον άνδρα της. Η Ρικαρντέλ «θα συνεχίσει να υποστηρίζει το έργο του προέδρου, καθώς αποχωρεί από τον Λευκό Οίκο και μεταβαίνει σε νέο ρόλο στην κυβέρνηση», ανέφερε η εκπρόσωπος της αμερικανικής προεδρίας Σάρα Χάκαμπι Σάντερς στο λακωνικό δελτίο Τύπου που δημοσιοποίησε. Η αποχώρησή της καταγράφεται ενώ ο Τραμπ, μετά τις ενδιάμεσες εκλογές της 6ης Νοεμβρίου, στις οποίες οι Ρεπουμπλικανοί είδαν τον πολιτικό συσχετισμό ισχύος να μεταβάλλεται εις βάρος τους, αφού απώλεσαν την πλειοψηφία στη Βουλή των Αντιπροσώπων, φέρεται να ετοιμάζεται να προχωρήσει σε μίνι ανασχηματισμό. Η υπουργός Εσωτερικής Ασφαλείας Κίρστεν Νίλσεν θεωρείται δεδομένο ότι θα πάρει την άγουσα προς την αποχώρηση από την κυβέρνηση, ενώ, κατά πληροφορίες, ούτε ο προσωπάρχης του Λευκού Οίκου Τζον Κέλι θα παραμείνει.

Η διαφορά ρητορικής των δύο ανδρών είναι πλέον ενδεικτική των διαφορετικών κόσμων που εκπροσωπούν. Μιας Ευρώπης, η οποία προσπαθεί έστω και ανεπιτυχώς να αντιμετωπίσει από κοινού τις προκλήσεις και μιας Αμερικής που βαδίζει τον μοναχικό δρόμο του Τραμπ, υποχρεώνοντας και τους Ευρωπαίους να χαράξουν τη δική τους πορεία, ερήμην της Ουάσιγκτον. Πόσο ανιστόρητες είναι όλες οι παρατηρήσεις και οι απειλές του Αμερικανού προέδρου θυμίζει ο Γκόπνικ στο σχετικό του άρθρο, όπου γράφει ότι το σχέδιο για ξεχωριστό ευρωπαϊκό στρατό είναι ό,τι διεκδικεί ο Τραμπ: η ενίσχυση των αμυντικών δαπανών στην Ευρώπη ώστε να είναι σε θέση η Γηραιά Ηπειρος να προστατευθεί μόνη της, χωρίς τη βοήθεια των ΗΠΑ. Ακριβώς αυτή ήταν ανέκαθεν η αμερικανική λογική: «Ας πληρώσουμε όλοι κάτι και εμείς λίγο παραπάνω επειδή είναι φτηνότερο αυτό για την προστασία της Ευρώπης από τη συμμετοχή μας σε ευρωπαϊκούς πολέμους. Με αυτόν τον τρόπο εξάλλου έχουμε αξιόπιστους φίλους».

«Είχαν αρχίσει να μιλούν γερμανικά στο Παρίσι προτού επέμβουν οι ΗΠΑ. Πληρώστε για το ΝΑΤΟ!» έγραψε στο τουίτερ ο Τραμπ.

Από την άλλη, η προαναφερθείσα εχθρότητα του Τραμπ οδήγησε στη συσπείρωση των Ευρωπαίων στο πρόσωπο του Μακρόν και της καγκελαρίου Αγκελα Μέρκελ, αφού το δίδυμο εμφανίστηκε πλήρως εναρμονισμένο στη διάρκεια των εκδηλώσεων. Η σχέση τους φάνηκε τόσο θερμή, ώστε μια υπέργηρη γυναίκα, που παρακολούθησε την τελετή στη Ρετόντ, νόμιζε ότι η Μέρκελ είναι η σύζυγος του Γάλλου προέδρου.

Ενα κακό σενάριο

Μέχρι το 1945, ουδείς φανταζόταν ότι η προοπτική ενός γαλλογερμανικού πολέμου είναι ανοησία. Μόνο εξαιτίας των ΗΠΑ, επειδή παρείχαν το δίχτυ ασφαλείας υπό το οποίο Γερμανία και Γαλλία κατάφεραν να γίνουν διπλωματικοί εταίροι, το σενάριο αυτό ακούγεται σήμερα εξωπραγματικό.

Αν όμως εκλείψει η αμερικανική παρουσία στην Ευρώπη, αν οι Ηνωμένες Πολιτείες ακολουθήσουν μια πολιτική διχασμού της Ευρώπης και όχι ενότητας, γιατί να μην επιστρέψει η Γηραιά Ηπειρος στις χειρότερες παραδόσεις του παρελθόντος;

Αυτό αναρωτιέται σε πρόσφατη ανάλυσή του το πρακτορείο Μπλούμπεργκ, με αφορμή τη δηλητηριασμένη ατμόσφαιρα στις σχέσεις του Τραμπ με το δίδυμο Μέρκελ - Μακρόν.

Γιατί να μην επανεμφανιστούν οι εντάσεις ανάμεσα σε μια πανίσχυρη Γερμανία και τις υπόλοιπες χώρες; Με δεδομένη την έξαρση των εθνικισμών στην Ευρώπη, που συχνά παίρνουν τη μορφή τοξικού και ξενοφοβικού μίσους, ποιος μπορεί να διασφαλίσει ότι η κατάσταση δεν θα επιδεινωθεί αν απουσιάσει η σταθερά της υπερδύναμης στην άλλη όχθη του Ατλαντικού;

«Ο μόνος ταύρος που ξέρω, ο οποίος, όπου και αν πηγαίνει, κουβαλάει μαζί του το δικό του υαλοπωλείο», έλεγε ο Ουίνστον Τσώρτσιλ για τον Αμερικανό ΥΠΕΞ Τζον Φόστερ Ντάλες. Πλέον, η θρυλική ρήση θεωρείται ότι αρμόζει και στην περίπτωση του Τραμπ. Το πρόβλημα είναι ότι η εκκεντρική προσωπικότητά του, τα εφηβικά του ξεσπάσματα και η εμμονή του να ασκεί πολιτική μέσω σόσιαλ μίντια, καθορίζουν πλέον τις γεωπολιτικές ισορροπίες. Κι όπως αποδείχθηκε στις πρόσφατες ενδιάμεσες εκλογές στις ΗΠΑ, το ύφος άσκησης της εξουσίας υπερβαίνει πια τον Τραμπ και έχει διεμβολίσει ολόκληρο το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα.

Δημοκρατικοί, σταυρόλεξο για... Ρεπουμπλικανούς λύτες

Των **JONATHAN MARTIN** *και* **ALEXANDER BURNS**
THE NEW YORK TIMES

Για τους Δημοκρατικούς, οι νίκες αλλά και οι απώλειες στις ενδιάμεσες εκλογές της 6ης Νοεμβρίου ενίσχυσαν μία συζήτηση στο εσωτερικό του κόμματος σχετικά με το πώς θα επιτευχθεί η ανακατάληψη του Λευκού Οίκου, με τους μετριοπαθείς να υποστηρίζουν ότι πρέπει να βρεθεί ένας υποψήφιος ο οποίος θα είναι αποδεκτός από τους υποστηρικτές του προέδρου Τραμπ και τους ιστορικά Ρεπουμπλικανούς κατοίκους των προαστίων και τους προοδευτικούς να υποστηρίζουν ότι χρειάζονται κάποιον με αυθεντικότητα για να ηλεκτρίσει τα πλήθη.

Αντί οι Δημοκρατικοί να αποσαφηνίσουν ποια στρατηγική θα υιοθετήσουν για τις προεδρικές εκλογές του 2020, τα αποτελέσματα τους έκαναν απλώς να εμβαθύνουν τις διαφωνίες τους.

Κι οι δύο πτέρυγες του κόμματος εμφανίζουν νέα στοιχεία από τα αποτελέσματα των ενδιάμεσων εκλογών προκειμένου να καταδείξουν το καλύτερο μονοπάτι που θα τους επιτρέψει να συλλέξουν 270 εκλεκτορικές ψήφους και να αποπέμψουν τον κ. Τραμπ από την εξουσία.

Στο επίκεντρο της αντιπαράθεσης βρίσκεται ο αντιπρόσωπος Μπέτο Ο' Ρουρκ του Τέξας, ο οποίος δεν έχει ξεκαθαρίσει αν θα έλεγε «ναι» σε μία ενδεχόμενη υποψηφιότητα για το 2020, αλλά του οποίου η ανταγωνιστική εκστρατεία κατά του Ρεπουμπλικανού γερουσιαστή Τεντ Κρουζ, ενίσχυσε τους Δημοκρατικούς σε ολόκληρο το έθνος.

Το σχίσμα αντικατοπτρίζει τις εσωτερικές εντάσεις του κόμματος, που αναζωπυρώθηκαν ξανά φέτος όταν οι «επαναστάτες της Αριστεράς» αμφισβήτησαν τους υποψηφίους που είχαν ευθυγραμμιστεί με την επίσημη γραμμή, ενώ επέμεναν στις εκκλήσεις για αλλαγή και πιο επιθετική αντιμετώπιση του προέδρου. Επίσης, δημιουργούνται ερωτήματα σχετικά με το κατά πόσον οι Δημοκρατικοί μπορούν να μεταφέρουν ένα σταθερό μήνυμα στους ψηφοφόρους και να ενωθούν πίσω από έναν υποψήφιο, επιλεγμένο από μία μεγάλη ομάδα υποψηφίων που μπορεί να περιλαμβάνει από σοσιαλιστές μέχρι πραγματιστές κεντρώους.

Στο κόμμα αναζητούν εναγωνίως υποψήφιο για τις προεδρικές εκλογές του 2020 που να μπορεί να διεμβολίσει τους ψηφοφόρους του Τραμπ.

Ο Μπέτο Ο' Ρουρκ, από το Τέξας, με τη γυναίκα του και τα τρία παιδιά τους. Στις ενδιάμεσες αντιμετώπισε επί ίσοις όροις τον Ρεπουμπλικανό Τεντ Κρουζ.

Η οποία διοικεί την BlackPac, μία αφροαμερικανική πολιτική ομάδα.

Αρχισαν οι ακροάσεις

Κάνουν ήδη ακροάσεις Δημοκρατικών γι' αυτόν τον φιλόδοξο ρόλο. Ανάμεσα στους οποίους είναι τρεις γερουσιαστές, που όμως δεν είναι βέβαιοι για το αν τελικά θα κατέβουν στην εκλογική αναμέτρηση: Η Καμάλα Χάρις της Καλιφόρνιας, η Ελίζαμπεθ Ουόρεν της Μασαχουσέτης και ο Κόρι Μπούκερ του Νιου Τζέρσεϊ. Κι οι τρεις έχουν κινηθεί καλά και διαθέτουν την υποδομή για μία προεκλογική εκστρατεία. Αναμένονται, βεβαίως, οι τελικές τους αποφάσεις.

Δύο πιθανώς νεοεισερχόμενοι είναι η γερουσιαστής Κίρστεν Τζίλιμπραντ της Νέας Υόρκης και ο δήμαρχος Ερικ Γκαρέτι του Λος Αντζελες που επιβεβαίωσαν αυτή την εβδομάδα ότι σκέφτονται να αρχίσουν προεκλογικές εκστρατείες. Και ο κυβερνήτης Στιβ Μπάλοκ της Μοντάνα βρέθηκε στη Νέα Υόρκη λίγες ημέρες μετά τις εκλογές και συναντήθηκε με πλούσιους δωρητές του κόμματος, εμφανιζόμενος σαν ένα... σκούρο άλογο από μία κόκκινη πολιτεία με την ικανότητα να προσεγγίσει την υπαίθρια Αμερική. Ο Μπάλοκ δεν είναι ο μόνος που βλέπει την προσέγγιση των πληθυσμών της υπαίθρου ως μία προτεραιότητα. Οι πραγματιστές Δημοκράτες διαπίστωσαν την ήττα του κόμματος στο Οχάιο, όπως εξάλλου και στις εκλογές για τη Γερουσία στις «κόκκινες» πολιτείες, επισημαίνοντας ότι το κόμμα πρέπει να σοβαρευθεί και να δημιουργήσει ένα μήνυμα που να μπορεί να προσελκύσει τους λευκούς ψηφοφόρους των αγροτικών περιοχών.

Η περίπτωση του Ο' Ρουρκ

Οι φιλελεύθεροι του κόμματος επικεντρώνουν το ενδιαφέρον τους στην απόδοση του Ο' Ρουρκ, ο οποίος οργάνωσε την προεκλογική του εκστρατεία σαν ένας ελεύθερος, μη απολογητικός προοδευτικός υποψήφιος. Συγκεντρώνοντας περισσότερα από 69 εκατ. δολ. και φτάνοντας σχεδόν τρεις μονάδες πριν από τον Κρουζ, ο Ο' Ρουρκ και κάποιοι από τους υψηλόβαθμους συμβούλους του αναζήτησαν συμμάχους αυτή την εβδομάδα προκειμένου να καθορίσουν ποια θα πρέπει να είναι τα επόμενα βήματά τους. Ωστόσο, αν και ο Ο' Ρουρκ έγινε αγαπημένη φιγούρα στους ακτιβιστές της βάσης, κάποιοι ηλικιωμένοι στο κόμμα ισχυρίζονται ότι οι Δημοκρατικοί πρέπει να είναι προσεκτικοί και να μη λάβουν αποφάσεις με μόνο κριτήριο τον ενθουσιασμό.

Οι δύο περισσότερο γνωστές προσωπικότητες των Δημοκρατικών για το 2020 είναι ο Τζόζεφ Μπάιντεν, πρώην αντιπρόεδρος και ο γερουσιαστής Μπέρνι Σάντερς, ανεξάρτητος από το Βερμόντ. Ο Μπάιντεν δήλωσε ότι θα αποφασίσει μέχρι το τέλους του χρόνου, αν και κάποιοι υποστηρικτές του φοβούνται ότι η προθεσμία θα περάσει. Ωστόσο, ο Μπάιντεν έχει αναφέρει ότι ανησυχεί για την επίδραση μιας προεκλογικής εκστρατείας στην οικογένειά του και οι στενοί συνεργάτες του αναγνώρισαν ότι η εκστρατεία στις ενδιάμεσες εκλογές τον κούρασε.

Ανάλογες σκέψεις κάνει και ο Μπέρνι Σάντερς, ο οποίος έχει δηλώσει ότι σκέφτεται κατά πόσον είναι ο κατάλληλος υποψήφιος για να κερδίσει ξανά τις μεσοδυτικές πολιτείες.

Πολλοί από τους υποψηφίους που υποστήριξε μαζί με τους προοδευτικούς συμμάχους του έχασαν στις ενδιάμεσες εκλογές.

Για πολλούς στο κόμμα το μεγάλο ερώτημα είναι όχι κατά πόσον θα πρέπει να καταφύγουν σε έναν φιλελευθερισμό τύπου Σάντερς, αλλά με ποιο τρόπο θα βρουν έναν υποψήφιο, οποιασδήποτε ιδεολογικής τάσης, ο οποίος μπορεί να τα βάλει με έναν αδίστακτο αντίπαλο όπως ο πρόεδρος Τραμπ.

Ο Τοντ Ράδερφορντ, δημοκρατικός πολιτειακός βουλευτής στη Νότια Καρολίνα, δήλωσε ότι το κόμμα χρειάζεται έναν υποψήφιο «που κατανοεί τη μάχη με τον Τραμπ».

Στον αέρα το «μισό Brexit» της Τερέζα Μέι

Ο φόβος επιστροφής των Εργατικών, ύστατο χαρτί στον δύσκολο αγώνα πολιτικής επιβίωσης της πρωθυπουργού

Μπορεί το σχέδιο συμφωνίας για το Brexit ανάμεσα στους διαπραγματευτές, που ανακοινώθηκε την περασμένη Τρίτη, να προκάλεσε προσωρινή ανακούφιση στις Βρυξέλλες και στο Λονδίνο, αλλά όλοι καταλάβαιναν ότι επρόκειτο όχι για την αρχή του τέλους, αλλά μόνο για το τέλος της αρχής. Η συγκρατημένη αισιοδοξία κράτησε μόνο μία μέρα. Το βράδυ της Τετάρτης, η Τερέζα Μέι κέρδισε την υποστήριξη (της πλειοψηφίας) του υπουργικού συμβουλίου της, ύστερα από πέντε ώρες «παθιασμένης», κατά δήλωσή της, συζήτησης. Ωστόσο, μόλις έντεκα ώρες αργότερα, δύο υπουργοί και δύο υφυπουργοί παραιτήθηκαν, καταγγέλλοντας τον επιτευχθέντα συμβιβασμό περίπου ως προδοσία του Brexit.

Το πιο οδυνηρό πλήγμα για την πρωθυπουργό ήταν η παραίτηση του υπουργού Brexit Ντόμινικ Ράαμπ. Ο προκάτοχός του Ντέιβιντ Ντέιβις είχε επίσης παραιτηθεί, μαζί με τον υπουργό Εξωτερικών Μπόρις Τζόνσον, μετά την πολύκροτη συνάντηση του Τσέκερς, η οποία ουσιαστικά δρομολόγησε τον συμβιβασμό της περασμένης εβδομάδας. Όταν οι δύο υπουργοί που χειρίστηκαν, επί κυβερνήσεων Μέι, τις μαραθώνιες διαπραγματεύσεις με τους «27» καταγγέλλουν ως απαράδεκτη τη συμφωνία, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο δύσκολο για την πρωθυπουργό είναι να «πουλήσει» στην κοινή γνώμη αυτό το ογκώδες ντοκουμέντο των 585 σελίδων, που θα κρίνει τη μοίρα της χώρας της για αρκετές δεκαετίες.

Οι αγορές, πάντως, το κατάλαβαν αμέσως, εξ ου και η ελεύθερη πτώση της λίρας, όπως και των μετοχών στο βρετανικό χρηματιστήριο. Αλλά τα χειρότερα δεν είχαν έρθει. Στη θυελλώδη συνεδρίαση της Βουλής των Κοινοτήτων, που έλαβε χώρα την Τετάρτη, η Μέι βρέθηκε ανάμεσα σε πυκνά, διασταυρούμενα πυρά, καθώς τόσο τα κόμματα της αντιπολίτευσης όσο και οι σκληροπυρηνικοί ευρωσκεπτικιστές από τους κόλπους των Συντηρητικών καυτηρίασαν το «μισό Brexit» που τους παρουσίασαν ως ένα εξαμβλωματικό σχέδιο, που συνδυάζει τα χειρότερα και των δύο κόσμων: ούτε τον οικονομικό κλυδωνισμό της χώρας αποτρέπει, ούτε την υπεσχημένη ανάκτηση της ανεξαρτησίας της από τις Βρυξέλλες εξασφαλίζει. Αντίθετα, παγιδεύει τη Βρετανία σε μια ερμαφρόδιτη κατάσταση, όπου θα υποχρεώνεται να ακολουθεί για απροσδιόριστο χρονικό διάστημα πολλούς από τους κανόνες και τους περιορισμούς της Ε.Ε., χωρίς να έχει καμία δυνατότητα επίδρασης πάνω τους, αφού θεωρητικά τουλάχιστον, θα έχει φύγει από αυτήν από τις 29 Μαρτίου του 2019. Μεταξύ αυτών που απορρίπτουν τη συμφωνία είναι και το κόμμα των Ενωτικών της Βόρειας Ιρλανδίας DUP, από την υποστήριξη του οποίου εξαρτάται η επιβίωση της κυβέρνησης Μέι. Κι αυτό γιατί η επιτευχθείσα συμφωνία, αν και δεν καθιερώνει «σκληρό σύνορο» ανάμεσα στη Βόρεια και στην ανεξάρτητη Ιρλανδία, κάτι που θα υπονόμευε την ειρηνευτική διαδικασία στο νησί, αφήνει ανοιχτό το ενδεχόμενο διαφορετικής μεταχείρισης της Βόρειας Ιρλανδίας από το υπόλοιπο Ηνωμένο Βασίλειο για απροσδιόριστο διάστημα, θέτοντας ζήτημα συνοχής της ίδιας της χώρας. Οχι απροσδόκητα, επιφανείς οπαδοί του Brexit, με επικεφαλής τον προβεβλημένο βουλευτή των Τόρις Τζέικομπ Ρις-Μογκ, ζήτησαν από τον πρόεδρο της κοινοβουλευτικής ομάδας να κινήσει τη διαδικασία για πρόταση δυσπιστίας κατά της Μέι. Οταν γράφονταν αυτές οι γραμμές, τα βρετανικά μέσα ανέφεραν ότι 20 βουλευτές είχαν ζητήσει το ίδιο – αριθμός που απέχει από το ελάχιστο όριο των 48, το οποίο πρέπει να καλυφθεί για να τεθεί σε κίνηση η ψήφος δυσπιστίας. Δεν αποκλείεται, όμως, να συγκεντρωθεί αυτός ο αριθμός, ακόμη και μέσα στο Σαββατοκύριακο που διανύουμε.

REUTERS / SIMON DAWSON

Πελάτες σε παμπ του Λονδίνου παρακολουθούν σε τηλεόραση την Τερέζα Μέι να κάνει δηλώσεις για το Brexit. Ο πίνακας δεξιά εικονίζει τον Ντισραέλι.

Οι προσπάθειες των «σκληρών» Τόρις να την ανατρέψουν μάλλον θα αποτύχουν, αλλά η συμφωνία με την Ε.Ε. φαίνεται απίθανο να περάσει από τη Βουλή των Κοινοτήτων.

Οι «αντάρτες»

Παρ' όλα αυτά θεωρείται απίθανο να κερδίσουν οι «αντάρτες» τη μάχη στην κοινοβουλευτική ομάδα των Τόρις, τουλάχιστον αυτή τη στιγμή. Αν πιστέψουμε τα πιο έγκυρα βρετανικά μέσα, όπως το BBC, οι σκληροπυρηνικοί ευρωσκεπτικιστές αριθμούν μόνο 51 βουλευτές σε σύνολο 315, ενώ η Μέι μπορεί να υπολογίζει στην υποστήριξη 249 «νομιμοφρόνων». Οι αντάρτες έχουν να αντιμετωπίσουν δύο πολύ σοβαρά προβλήματα: την έλλειψη μιας ισχυρής προσωπικότητας που θα μπορούσε να αντικαταστήσει τη Μέι (ο Μπόρις Τζόνσον μπορεί να είναι επικοινωνιακός, αλλά θεωρείται επιρρεπής στις γκάφες και στις σπασμωδικές κινήσεις) και την έλλειψη βιώσιμης εναλλακτικής λύσης, πέραν ενός χαώδους Brexit χωρίς συμφωνία, που φοβίζει ακόμη και τους περισσότερους από τους οπαδούς της αποδέσμευσης.

Προσπαθώντας να ξεπεράσει τα τεράστια εμπόδια που συναντά στη Βουλή των Κοινοτήτων και στο ίδιο το κόμμα της, η Τερέζα Μέι επιδίδεται, από την Πέμπτη, σε μια σκυταλοδρομία συνεντεύξεων, προσπαθώντας θα έλεγε κανείς να περάσει «πάνω από κεφάλια» των στελεχών της και να απευθυνθεί απευθείας στο εκλογικό σώμα. Την άκρως ασταθή θέση της ενίσχυσαν, την Παρασκευή, οι τοποθετήσεις των ευρωσκεπτικιστών υπουργών της, που ξεκαθάρισαν ότι θα συνεχίσουν να τη στηρίζουν, κάτι που εξασθένισε τους φόβους για ένα μοιραίο ντόμινο παραιτήσεων. Ο υπουργός Περιβάλλοντος Μάικλ Γκόουβ, εκ των ηγετικών προσωπικοτήτων στην καμπάνια υπέρ του Brexit στο δημοψήφισμα του 2016, και ο υπουργός Διεθνούς Εμπορίου Λιαμ Φοξ ήταν οι πλέον προβεβλημένοι εξ αυτών. Με αυτά τα δεδομένα, είναι πιθανό η Τερέζα Μέι να αντέξει την πρώτη φάση της «τέλειας καταιγίδας» που αντιμετωπίζει και η Ε.Ε. να εγκρίνει το σχέδιο συμφωνίας στην έκτακτη Σύνοδο Κορυφής, που έχει οριστεί για τις 25 Νοεμβρίου.

Η κρίσιμη δοκιμασία

Ωστόσο, η κρίσιμη δοκιμασία θα έρθει μετά και δεν είναι άλλη από τη συνεδρίαση της Βουλής των Κοινοτήτων – ίσως την πιο σημαντική στην ιστορία της χώρας που επινόησε τον κοινοβουλευτισμό μετά τον Β΄ Παγκόσμιο. Εκεί δεν μπορεί να φανταστεί κανείς με ποιον τρόπο η Μέι θα μπορούσε να εξασφαλίσει πλειοψηφία. Ακόμη κι αν οι 16 δεδηλωμένοι οπαδοί της παραμονής στην κοινοβουλευτική της ομάδα πειθαρχήσουν στην κομματική γραμμή, λόγω του φόβου ότι στην αντίθετη περίπτωση θα φέρουν στην εξουσία τους Εργατικούς, είναι βέβαιο ότι θα υπάρξουν απώλειες από τους πιο ακραίους οπαδούς του Brexit στις τάξεις των Τόρις όπως και από το DUP. Ενδεχομένως η Μέι υπολογίζει στην υποστήριξη κάποιων ανταρτών από τους Εργατικούς (οι οποίοι είναι επίσης διχασμένοι στο θέμα των σχέσεων με την Ε.Ε.). Το BBC εκτιμούσε ότι ο ανώτατος αριθμός Εργατικών βουλευτών που θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τη συμφωνία είναι 16, αλλά κι αυτοί δεν θα ήταν, πιθανότατα, αρκετοί, για να δώσουν την ποθητή πλειοψηφία. Οσο για το σενάριο περί πιθανής συγκρότησης κυβέρνησης ευρείας συνεργασίας με τους Εργατικούς για την προώθηση της συμφωνίας, δεν φαίνεται πιθανό. Ο Κόρμπιν, που βλέπει την εξουσία πιο κοντά από ποτέ, είναι αμφίβολο ότι θα το δεχόταν. Ετσι, το μέλλον της Μέι όσο και της συμφωνίας για το Brexit διαγράφεται επισφαλές, ενώ τα πιο ακραία ενδεχόμενα, από το χαώδες Brexit χωρίς συμφωνία μέχρι την ακύρωσή του με εκλογές και νέο δημοψήφισμα, μένουν ανοιχτά.

Π.Γ.Π.

Θετικός ο πρώτος απολογισμός Τραμετσάνι

Ο Ιταλός προπονητής του ΑΠΟΕΛ σουλούπωσε την άμυνα και βελτίωσε πολύ την ψυχολογία

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΧΗ**

Αξιόλογος και πολύ θετικός είναι ο απολογισμός του Ιταλού προπονητή Πάολο Τραμετσάνι στην τεχνική ηγεσία του ΑΠΟΕΛ στον πρώτο μήνα που συμπλήρωσε στον «Αρχάγγελο». Παρά τις μεγάλες δυσκολίες που συνάντησε με τα πολλά και σοβαρά αγωνιστικά προβλήματα και την κακή ψυχολογία των παικτών, ο νέος προπονητής των «γαλαζοκιτρίνων» κατάφερε να σουλουπώσει την ομάδα αμυντικά και να της δώσει νέα «ταυτότητα». Οι ποδοσφαιριστές ξαναβρήκαν την αυτοπεποίθησή τους και την πίστη στη δυναμική και την προοπτική της ομάδας.

Σουλούπωσε την άμυνα

Το μεγαλύτερο πρόβλημα ήταν η τραγική αμυντική λειτουργία της ομάδας. Ο ΑΠΟΕΛ δέχθηκε 11 τέρματα σε 9 αγώνες που έδωσε στο Πρωτάθλημα και έχει το χειρότερο παθητικό από τις ομάδες που βρίσκονται στην πρώτη εξάδα. Ο Τραμετσάνι έθεσε ως προτεραιότητά του τη βελτίωση της αμυντικής συμπεριφοράς της ομάδας και τα κατάφερε θαυμάσια μέχρι τώρα. Με εξαίρεση τον εκτός έδρας αγώνα με την Αλκή Ορόκλινης (4-2), διατηρήθηκε απαραβίαστη η εστία του Ραφαέλ Ρομό στους αγώνες με την ΑΕΛ (0-0), την Ομόνοια (2-0), την Πάφος FC (0-0), το Παραλίμνι (3-0).

Ο 48χρονος τεχνικός πέτυχε την αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης των παικτών του και ως εκ τούτου μειώθηκαν σημαντικά τα σοβαρά λάθη που στοίχιζαν. Βελτίωσε γενικότερα την αμυντική λειτουργία της ομάδας στο σύνολο της (αμυντικός μηχανισμός), με συνεχείς αλληλοκαλύψεις και μεγαλύτερη πίεση (από πιο ψηλά), στον αντίπαλο όταν αρχίζει την επίθεση ή την αντεπίθεσή του.

Σταθερό σχήμα

Αξίζει να σημειωθεί ότι στους πέντε αγώνες που ο Τραμετσάνι ήταν στο πηδάλιο της τεχνικής ηγεσίας επέλεξε ένα σταθερό σχήμα στην αμυντική γραμμή, επιδιώκοντας έτσι και την ομοιογένεια στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό. Η μόνη αλλαγή που έκανε στη μέχρι τώρα διαδρομή, ήταν αναγκαστική και έχει να κάνει με τη χρησιμοποίηση στα τελευταία δύο ματς με Πάφο και Ένωση του Νικόλα Ιωάννου (στη θέση του τραυματία Καρλάο) ως παρτενέρ του Γιώργου Μερκή στο κέντρο της άμυνας.

Πέντε σερί συμμετοχές, χωρίς μάλιστα να έχουν βγει ούτε λεπτό από το γήπεδο, συμπλήρωσε η υπόλοιπη τετράδα της αμυντικής γραμμής. Ο Ράφαελ Ρόμο έχει καπαρώσει τη θέση του τερματοφύλακα, ο Πραξιτέλης Βούρος καθιερώθηκε στο δεξί άκρο της άμυνας και ο Καζού στο αριστερό. Ο έμπειρος, διεθνής Γιώργος Μερκής, έχει πέντε συμμετοχές στην ενδεκάδα, όλες με τον νέο προπονητή στον πάγκο.

Ο 48χρονος τεχνικός πέτυχε την αύξηση του βαθμού συγκέντρωσης των παικτών του και ως εκ τούτου μειώθηκαν σημαντικά τα σοβαρά λάθη που στοίχιζαν.

Τους έδωσε αυτοπεποίθηση

Ο Τραμετσάνι δούλεψε πολύ και στη βελτίωση της ψυχολογίας των παικτών του κυρίως εκείνων που για διάφορους λόγους αμφισβητήθηκαν παρά το καλό όνομά τους και την προσφορά τους στην περσινή σεζόν. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο Ζαχίντ, ίσως ο πολυτιμότερος παίκτης πέρσι, ο οποίος παρουσιαζόταν αγνώριστος αγωνιστικά και με χαμηλή αυτοπεποίθηση. Ο διεθνής Νορβηγός μέσος παρουσιάζει πλέον σταθερή βελτίωση και ξανακερδίζει την εμπιστοσύνη και των πιο απαιτητικών οπαδών.

Ο ξένος τεχνικός αφιέρωσε αρκετό χρόνο στον κάθε ποδοσφαιριστή του ξεχωριστά και τα σημάδια βελτίωσης είναι πλέον ξεκάθαρα. Αναγεννημένος παρουσιάζεται και ο Πραξιτέλης Βούρος, ενώ και ο αρχηγός Νούνο Μοράις δείχνει να ανταποκρίνεται στον νέο του ρόλο, βοηθώντας περισσότερο στην καλύτερη ανάπτυξη της ομάδας.

Μέσα από τις προπονήσεις, ο Πάολο Τραμετσάνι προσπαθεί να δώσει στην ομάδα ταυτότητα ο προπονητής και δείχνει να το καταφέρνει.

«Απεξάρτηση» από Αλ Τάμαρι

Άλλο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετώπισε ο Ιταλός τεχνικός με το που πήγε στον ΑΠΟΕΛ ήταν η απόλυτη εξάρτηση σε ένα ποδοσφαιριστή (Αλ Τάμαρι), στην επίθεση αλλά και η δυστοκία της ομάδας. Η εξάρτηση του ΑΠΟΕΛ απ' τον Μούσα Αλ Τάμαρι στους αγώνες πριν από τον Τραμετσάνι ήταν στον απόλυτο βαθμό. Τα κερδισμένα πέναλτι του, ή και τα τέρματά του ήταν αυτά που βοήθησαν τον ΑΠΟΕΛ να μείνει κοντά στους πρωτοπόρους. Έδωσε ευκαιρίες στον ξεχασμένο νεαρό Βραζιλιάνο Νατέλ, ενώ εμπιστεύεται όλο και περισσότερο τον πολύτιμο Γιώργο Εφραίμ ο οποίος μπορεί να κάνει τη διαφορά με την ποιότητα και την εμπειρία του.

Δουλεύει πολύ και συστηματικά με τον Ρέζα ο οποίος άρχισε σιγά-σιγά να δείχνει τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης αλλά εξακολουθεί να μη βρίσκει δίχτυα στον βαθμό που η ομάδα θέλει και χρειάζεται. Λύσεις στην επίθεση μπορεί να δώσει και ο Τόμας Ντε Βινσέντι, ο οποίος είναι έτοιμος να επιστρέψει ξανά μετά την αποθεραπεία του.

Ο Πάολο Τραμετσάνι έδειξε πάντως ότι δεν επηρεάζεται από τα ονόματα των παικτών και δεν δίστασε ν' αφήσει εκτός αποστολής πρωτοκλασάτους άσους. Προσπαθεί να είναι δίκαιος με όλους ανταμείβοντας αυτούς που δουλεύουν στις προπονήσεις και δείχνουν ότι θέλουν και μπορούν να βοηθήσουν.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Ο Καραπατάκης και οι υπόλοιποι

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Για τους πολέμιους της «κάρτας» είναι σίγουρα persona non grata, αφού εμμένει στην ισχύ του μέτρου, παραμένοντας στην αντίπερα όχθη σε σχέση με τους ομολόγους του που πλέον παρουσιάζονται φανατικά υπέρ της κατάργησης ή τροποποίησης του μέτρου. Ανεξαρτήτως ποια προσέγγιση έχει κανείς για το θέμα, θα πρέπει ν' αναγνωριστεί στον πρόεδρο της ΑΕΚ η συνέπεια του λόγου του και κατ' επέκταση η σοβαρότητα της στάσης που διατηρεί.

Τούτη ακριβώς η σοβαρότητα γίνεται ακόμη πιο έντονη άμα κανείς υπολογίσει την αστειότητα που προκαλεί η στάση των υπολοίπων προέδρων. Πέραν της γενικής καθυστερημένης αντίδρασης απέναντι στο μέτρο που ισχυρίζονται πλέον ότι τους πλήττει, ξεχωριστά στάση του καθενός αποδεικνύει την αιτία που έχουμε φτάσει σ' αυτό το σημείο.

Ξεκινώντας από τον ΑΠΟΕΛ, ο πρόεδρός του μόλις πριν από λίγες μέρες συμμετείχε στην πορεία των οργανωμένων οπαδών της ομάδας, οι οποίοι σε αντίθεση με τον ίδιο που ζητάει τροποποίηση του μέτρου απαιτούν την ολική κατάργησή του. Μια πορεία δύο δηλαδή αιτήματα.

Η δε στάση του Απόλλωνα χρήζει ψυχιατρικής διάγνωσης, αφού πριν από λίγες εβδομάδες ζητούσε την ταυτοποίηση των οπαδών του σε αγώνα εκτός Κύπρου ενώ τώρα ζητεί την ολική κατάργηση της «κάρτας». Στην ΑΕΛ, ο Σοφοκλέους πάλαι ποτέ επαναστάτης των παραγόντων, παρακολουθεί εκ του μακρόθεν και συμβιβάζεται με μια παθητική στάση που σίγουρα δεν αντιστοιχεί στο μεγαλείο του σωματείου που εκπροσωπεί.

Στην Ομόνοια δεν μπορείς να καταλογίσεις και πολλά στον κύριο Παπασταύρου, ο οποίος απλώς επιβεβαιώνει όλους αυτούς που ισχυρίζονται ότι είναι εντελώς νέος και ιδέα δεν έχει από το κυπριακό ποδοσφαιρικό γίγνεσθαι. Δεν εξηγείται διαφορετικά αφού τέλη Αυγούστου φωτογραφιζόταν ως κάτοχος της «κάρτας», ενώ τώρα ανήκει στην παράταξη που είναι κατά.

Για την Ανόρθωση δε, το μπέρδεμα για το τι θέλουν και πώς το σκέφτονται παραπέμπει στην αρχαία ελληνική μυθολογία και στους χρησμούς που έδινε η Πυθία στο Μαντείο των Δελφών.

Με αυτά και με αυτά, ό,τι και να υποστηρίζει κανείς, όπως και να το σκέφτεται η συνέπεια του προέδρου της ΑΕΚ πρέπει αν μη τι άλλο να του αναγνωριστεί. Η συνέπεια... Για την ορθότητα όμως ας το συζητήσουμε μια άλλη φορά.

Κατόπιν εορτής

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Όπως εξελίσσεται το σκηνικό, το πιο πιθανό είναι να προκύψουν σημαντικές εξελίξεις στο θέμα της κάρτας φιλάθλου. Κατάργηση του μέτρου δεν αναμένεται, σημαντικές τροποποιήσεις, ωστόσο, θα πρέπει να περιμένουμε, σε βαθμό που να καμφθούν αντιδράσεις, να ξεπεραστούν ενδοιασμοί και να... καταρριφθούν απόψεις περί φακελώματος. Αν σωστά θα πράξουν, σ' ένα τέτοιο ενδεχόμενο, σωματεία, ΚΟΠ, κόμματα και γενικότερα η Πολιτεία, καλό είναι να περιμένουμε την τελική κατάληξη του θέματος προτού απονείμουμε εύσημα ή ασκήσουμε κριτική.

Αφού, όπως υποστηρίζουν κάποιοι, τώρα, υπάρχει πιθανότητα διαφοροποίησης κάποιων δεδομένων, γιατί δεν έγινε προσπάθεια, όταν ακόμη το μέτρο της κάρτας και η σχετική νομοθεσία γενικότερα βρίσκονται υπό επεξεργασία; Και ας μην ισχυριστεί κάποιος πως δεν είχε προβλεφθεί το μέγεθος της αντίδρασης, γιατί οι αντιδράσεις, οι πορείες διαμαρτυρίας και τα άδεια καθίσματα στις κερκίδες, είχαν καταγραφεί και πριν από τέσσερα περίπου χρόνια, στο άκουσμα και μόνο της εξαγγελίας για το συγκεκριμένο μέτρο.

Που ήταν οι πρόεδροι σωματείων και γενικότερα οι παράγοντες, ακόμη και στο ξεκίνημα της φετινής περιόδου, όταν προέκυψαν οι πρώτες αντιδράσεις αλλά και τα πρώτα λειτουργικά προβλήματα για την εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου; Γιατί η ανακοίνωση του ΚΟΑ στις 21 περασμένου Αυγούστου, μετά από συνάντηση με την ηγεσία της ΚΟΠ αλλά και προέδρους σωματείων σημείωνε: «Τόσο η ΚΟΠ όσο και όλα τα σωματεία τάσσονται υπέρ της εφαρμογής του μέτρου αυτού, ως μέτρο καταπολέμησης της βίας».

Είναι και η άλλη, πολύ πιο σημαντική πτυχή του θέματος. Αυτή των εκπροσώπων του λαού στη Βουλή. Εκεί όπου ψηφίστηκε και εγκρίθηκε το συγκεκριμένο μέτρο. Εκεί όπου, το πιο πιθανό, είναι πως κάποιοι θα διαφοροποιήσουν την αρχική τους θέση και στάση. Υπήρχε η δυνατότητα να εγκριθεί από την αρχή κάτι διαφορετικό ή υπό το βάρος πιέσεων μπορεί να προκύψει τώρα διαφορετική στάση;

Καλό θα ήταν, πέραν από τις όποιες νέες ή διαφοροποιημένες θέσεις των όποιων αρμοδίων, να έχουμε και την αιτιολόγηση της αλλαγής αλλά και την απάντηση γιατί και αυτή τη φορά κατόπιν εορτής ενεργούν κάποιοι, όπως συνήθως συμβαίνει στο ποδόσφαιρο και πάντα σε βάρος των σωστών φιλάθλων...

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

ΑΕΛ και δυνατότητες

Υπερβολικές ήταν οι αρχικές εκτιμήσεις για τις φετινές δυνατότητες της ΑΕΛ, υπερβολικές είναι και οι εκτιμήσεις που προκύπτουν μετά την ήττα στο ντέρμπι κόντρα στον Απόλλωνα. Η φετινή ΑΕΛ είναι ομάδα καλοδουλεμένη και σε αρκετά υψηλό βαθμό σωστά στελεχωμένη, από ένα προπονητή που κέρδισε τις πρώτες απαιτητικές εντυπώσεις. Δεν μπορεί να συγκαταλέγεται στους βασικούς διεκδικητές του τίτλου αλλά και ούτε «απαγορεύεται» να υπερισχύσει στο τέλος των ομάδων αυτών. Οποιεσδήποτε υπερβολικές αντιδράσεις, θετικές ή αρνητικές, μόνο ζημιά μπορεί να προκαλέσουν στη φετινή της προσπάθεια...

* * * * *

Ξεκίνησαν οι μάνατζερ

Πλησιάζει η χειμερινή μεταγραφική περίοδος, οι περισσότεροι προπονητές έχουν ήδη εντοπίσει τις αδυναμίες στις ομάδες τους και οι μάνατζερ ξεκίνησαν να προωθούν την πραμάτεια τους. Τα τηλέφωνα έχουν πάρει φωτιά, ενώ τα dvd των παικταράδων-πελατών τους έχουν ήδη αρχίσει ν' αποστέλλονται στους παραλήπτες που δεν είναι μονάχα προπονητές αλλά και πρόεδροι ομάδων. Στην Κύπρο ζούμε, μην ξεχνιόμαστε.

* * * * *

Επαγγελματισμός

Μπορεί να αποτελεί διακαή πόθο, μπορεί και ν' αξίζει ένα τίτλο με βάση την μπάλα που παίζει ο Απόλλωνας, αλλά το άτυπο πρωτάθλημα για το πώς χτίζονται οι ομάδες θα πρέπει αναμφισβήτητα να τους δοθεί. Γιατί ενώ οι άλλες ομάδες πέραν της ΑΕΚ, ξηλώνουν κάθε καλοκαίρι τις ομάδες τους στον Απόλλωνα, αν μη τι άλλο, προχωρούν σε κινήσεις που παραπέμπουν σε ευρωπαϊκά κλαμπ. Δεν είναι τυχαίο λίγες εβδομάδες μετά την ανανέωση της συνεργασίας με τον Χάμπο Κυριάκου, προέκυψαν και οι υπογραφές των Μάγκλιτσα και Ζελάγια.

Ο μάγκας πρόεδρος!

Άλλο διαφωνώ με μια άποψη και άλλο... αφορίζω αυτόν με τον οποίο διαφωνώ. Ειδικά όταν αυτός είναι ο πρόεδρος μιας ομάδας και πρόεδρος όχι απλώς με ρόλο να διεκπεραιώνει τα καθήκοντά του. Πρόεδρος, ο οποίος αποδεδειγμένα με τη δική του παρουσία, τα δικά του λεφτά, ανέβασε την ομάδα επίπεδα και όχι επίπεδο, έφτιαξε ομάδα που διεκδικεί και κερδίζει τίτλους και συμμετέχει σε ομίλους ευρωπαϊκών διοργανώσεων, έφτιαξε γήπεδο, σε χρόνο ρεκόρ, τη στιγμή που η πολιτεία εδώ και χρόνια αδυνατεί να το κάνει για μια ολόκληρη πόλη. Γι' αυτό και οι χαρακτηρισμοί περί μαγκιάς για τον πρόεδρο της ΑΕΚ δεν υφίστανται, γιατί από μόνος του ο Άντρος Καραπατάκης απέδειξε πως είναι μάγκας πρόεδρος. Χαρακτηρισμοί από πλευράς των οργανωμένων οπαδών της δικής του της ομάδας! Κοντή μνήμη θα μπορούσε να πει κάποιος, αχαριστία ή αγνωμοσύνη. Διαλέγετε και παίρνετε.

* * * * *

Περί κάρτας φιλάθλου

Η κάρτα φιλάθλου αποτελεί νομοθεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας, ενώ τροποποίηση της νομοθεσίας μπορεί να γίνει μόνο με πρόταση του αρμόδιου Υπουργείου. Δηλαδή του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης. Οι υποστηρίζοντες το ενδεχόμενο να περάσει στα σωματεία το μητρώο φαίνεται να ξεχνούν ότι ο ΚΟΑ έχει προτείνει στην ΚΟΠ αυτό το πράγμα, αλλά η ομοσπονδία ήταν αρνητική στο θέμα αυτό. Μας το θύμισε ο λειτουργός του ΚΟΑ δρ Κώστας Σολωμού με δήλωσή του στον ΣΠΟΡ FM 95 στην εκπομπή «Επέλαση» στους Γιώργο Σαββίδη και Μάκη Νικολάου, την περασμένη Τρίτη. Και κάτι άλλο, που όποιος το αμφισβητεί, είναι εκτός πραγματικότητας. Δεν είναι η κάρτα φιλάθλου που έχει διώξει τον κόσμο από τα γήπεδα.

* * * * *

Η πιο χρήσιμη διακοπή

Στην Ομόνοια η τρέχουσα διακοπή λόγω Nations League δεν είναι απλώς ανάσα ξεκούρασης. Είναι ό,τι πιο ευεργετικό μπορούσε να συμβεί στο συγκεκριμένο αυτό χρονικό σημείο στη συγκεκριμένη Είναι η πιο χρήσιμη διακοπή των τελευταίων χρόνων. Γιατί στο θέμα εκγύμνασης των ποδοσφαιριστών είναι εμφανές ότι κάτι πήγε λάθος. Δυστυχώς για τους «πράσινους» η μέχρι τώρα διαχείριση του ποδοσφαιρικού τμήματος απέτυχε παταγωδώς. Ο Σταύρος Παπασταύρου που φαίνεται ότι ήδη μπήκε στο... θέμα, πραγματοποίησε κίνηση αλλαγής στην ηγεσία του τμήματος (βλέπε διορισμός Νίκου Χαραλαμπίδη ως επικεφαλής), ενώ παράλληλα προχώρησε σε τρεις κινήσεις ενίσχυσης του ανθρώπινου δυναμικού του τμήματος.

* * * * *

Ευδοκιμούν οι «άβγαλτοι»

Μέσα στα πολλά που μπορεί κανείς να πιστώσει στον Πεπ Γκουαρδιόλα είναι η «μόδα» του να δίνει μια ομάδα τα νιάτα του πάγκου της σε ένα εντελώς άπειρο τεχνικό με δυο μόνο προτερήματα: θητεία στις ακαδημίες του συλλόγου και καριέρα ως παίκτης με αυτόν. Πέτυχε απίθανα πράγματα στην Μπαρτσελόνα με 14 τίτλους σε μια τετραετία και αυτό έδωσε θάρρος και σε άλλες ομάδες παγκοσμίως. Η Ρεάλ το έκανε το 2016 με τον Ζιντάν και επίσης της βγήκε ενώ το ξανακάνει με τον Σολάρι. Όπως κάποτε ο Μουρίνιο διέλυσε τον μύθο ότι κάποιος για να γίνει καλός προπονητής πρέπει να έχει υπάρξει ποδοσφαιριστής, τώρα ζούμε αυτή τη λογική. Το βιώνουμε και στην Κύπρο με το Σωφρόνη Αυγουστή στον Απόλλωνα και φέτος με τον Ντούσαν Κέρκες στην ΑΕΛ. Τους βγαίνει πάντως πρέπει να πούμε.

Eurobank Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Eurobank Cyprus

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.	Χ.Α.	Dow Jones	Nasdaq	Nikkei	Dax	FTSE 100	Πετρέλαιο	€/$
-1,10%	-2,76%	-2,73%	-2,98%	-2,56%	-1,51%	- 1,44%	- 5,45%	0,09%

ΔΙΕΘΝΗ

Ευάλωτες Ελλάδα και Σλοβακία στην επέλαση των ρομπότ

Σελ. 11

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ

Πλήγμα για τα τάνκερ οι κυρώσεις στο Ιράν

Σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση των ελληνόκτητων δεξαμενόπλοιων αναμένεται να έχουν οι κυρώσεις στις εξαγωγές αργού πετρελαίου από το Ιράν. Οι Έλληνες πλοιοκτήτες κυριαρχούν στις εξαγωγές ιρανικού αργού, με 80 δεξαμενόπλοια να δραστηριοποιούνται στις μεταφορές αυτές. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Οι τράπεζες αξιολογούν θετικά το σχέδιο για ΜΕΔ

Θετικά υποδέχθηκαν οι επικεφαλής των τεσσάρων συστημικών τραπεζών το σχέδιο για τη μείωση των κόκκινων δανείων που εκπόνησε η Τράπεζα της Ελλάδος και παρουσιάστηκε από τον Γ. Στουρνάρα. Σύμφωνα με πληροφορίες, οι τραπεζίτες χαρακτήρισαν ενδιαφέρουσα την πρόταση της ΤτΕ. **Σελ. 8**

ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Η Ρωσία θεωρεί καλή την τιμή των 70 δολαρίων

Τις πρώτες ρωγμές εμφανίζει το ενιαίο μέτωπο που σχημάτισαν πριν από δύο χρόνια ο ΟΠΕΚ και η Ρωσία, όταν πέτυχαν άνοδο στις τιμές του πετρελαίου, μειώνοντας συντονισμένα την παραγωγή τους. Η Ρωσία παίρνει αποστάσεις από τη Σ. Αραβία, θεωρώντας ότι η τιμή στα 70 δολ. είναι καλή. **Σελ. 9**

Real Estate

Αύξηση τιμών κατοικιών λόγω ζήτησης από ξένους

Με τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων 11 ετών αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών το τρίτο τρίμηνο στην Ελλάδα. Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι αξίες αυξήθηκαν κατά 2,5% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα. Σε αυτό συνέβαλε η μεγάλη ζήτηση από ξένους. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	**2,40%**	**0,09%**
Γερμανία	0,36%	-0,09%
Γαλλία	0,75%	-0,07%
Ιταλία	3,49%	0,10%
Ισπανία	1,63%	0,03%
Ιρλανδία	0,96%	-0,04%
Ελλάδα	4,53%	0,24%
Ην. Βασίλειο	1,36%	-0,20%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BB	R-4
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Αύξηση δανείων για μεγαλύτερα κέρδη

Οι τράπεζες συνεχίζουν να θέτουν αυστηρά κριτήρια λόγω του κινδύνου για πιθανά νέα ΜΕΔ

Από το Μάρτιο του 2016, όταν η Κύπρος βγήκε και επισήμως από το μνημόνιο, οι κυπριακές τράπεζες προχώρησαν σε αύξηση των δανειοδοτήσεων, προκειμένου να αυξήσουν τα κέρδη τους. Πρακτική απολύτως φυσιολογική, αφού αυτό είναι και το βιώσιμο μοντέλο μιας τράπεζας. Να παραχωρεί δάνεια και βάσει των επιτοκίων να έχει κέρδη. Τραπεζικές πηγές σημειώνουν όμως στην «Κ» πως ο φόβος για «νέα φουρνιά» – μικρών μεν – Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων δεν είναι προϊόν φαντασίας. Στην προσπάθειά τους για κερδοφορία, ενδεχομένως μικρό μέρος των δανείων που έχουν παραχωρήσει να καταστούν Μη Εξυπηρετούμενα. Πάντως, η χορήγηση δανείων γίνεται με αυστηρά κριτήρια, ενώ ακολουθούνται από όλες τις τράπεζες κατά γράμμα οι οδηγίες της ΕΚΤ. Στη μόνη περίπτωση που πιστώνεται ανησυχία, είναι λόγω της απότομης αύξησης των τιμών των κατοικιών είτε για αγορά είτε για ενοικίαση. Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα από τα χαμηλά κέρδη σε συνδυασμό με την υψηλή εποπτεία που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. **Σελ. 3**

Στην παραγωγή το ηλεκτρικό αεροπλάνο Alice

Το πιο προηγμένο πρωτότυπο ηλεκτρικό αεροπλάνο ονομάζεται Alice και αναμένεται να γίνει το πρώτο που θα μπει σε μαζική παραγωγή. Το μόνο που απαιτείται, πλέον, για να γίνει το κρίσιμο άλμα από το στάδιο της εξέλιξης του σχεδίου προς το στάδιο του πρωτοτύπου είναι χρηματοδότηση 200 εκατ. δολαρίων, σύμφωνα με την ισραηλινή εταιρεία Eviation Aircraft που αναπτύσσει το ηλεκτρικό αεροπλάνο. **Σελ. 10**

Κίνδυνος για απεργιακές κινητοποιήσεις στην οικοδομική

Αποφάσεις τον Δεκέμβριο

Χαμηλώνουν επικίνδυνα τα σύννεφα στην οικοδομική βιομηχανία, η οποία απειλείται με απεργίες. Αιτία η απόρριψη από την Ομοσπονδία Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών, της συμφωνίας που υπεγράφη πριν από 11 μήνες. Οι συντεχνίες προειδοποιούν με απεργιακά μέτρα. Σε διάλογο με τις δύο πλευρές βρίσκεται το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων. **Σελ. 4**

Ο Δράκος της ανάπτυξης της έρευνας και απαγορεύσεων

Αποστολή στην Κίνα

Η Κίνα, η οποία επικρίνεται για την ελευθερία του λόγου, βιώνει τεράστια οικονομική ανάπτυξη. Το μορφωτικό επίπεδο των πολιτών της αυξάνεται, οι μεταρρυθμίσεις συνεχίζονται και θεωρείται η 46η καλύτερη χώρα για να ασκήσει κάποιος το επιχειρείν. **Σελ. 5**

ΑΠΟΨΗ / *Του* **ΠΑΜΠΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ**

Το τίμημα του Brexit στη Βρετανία, αλλά και στην Κύπρο

Οι εξελίξεις γύρω από τη αποχώρηση της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αυτές τις μέρες δραματικές. Η κυβέρνηση της χώρας αυτής κατέληξε σε ένα προσχέδιο συμφωνίας με την Ε.Ε. το οποίο απορρίπτουν τόσο οι υποστηρικτές του Brexit όσο και εκείνοι που τάσσονται κατά της εξόδου από την Ε.Ε. Το τι θα γίνει στη Βρετανία ενδιαφέρει και εμάς στην Κύπρο σε σημαντικό βαθμό. Η Κύπρος μαζί με την Ιρλανδία και τη Μάλτα είναι οι χώρες που υπολογίζεται ότι θα επηρεαστούν περισσότερο από το Brexit. Μάλιστα, όπως εξελίσσονται τα πράγματα, η αρνητική επίδραση πάνω στην Κύπρο θα είναι πιο μεγάλη, αν η κατάσταση στη Βρετανία οδηγηθεί σε πολιτική και οικονομική αβεβαιότητα. Ο κίνδυνος να βραχυκυκλωθεί η όλη διαδικασία είναι ορατός. Η συμφωνία δεν πρόκειται να περάσει από το βρετανικό κοινοβούλιο και η κυβέρνηση θα προτιμήσει από ό,τι φαίνεται να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές παρά να δεχτεί τη διενέργεια δεύτερου δημοψηφίσματος ή να αποπειραθεί να εγκαταλείψει την Ε.Ε. χωρίς να υπάρχει συμφωνία. Τόσο στην περίπτωση που υπάρξει συμφωνία αποχώρησης και πολύ περισσότερο στην περίπτωση που η Βρετανία αποχωρήσει χωρίς συμφωνία, η βρετανική οικονομία δεν φαίνεται να μπορεί να αποφύγει την ύφεση. Η μεγάλη πτώση στην ισοτιμία της στερλίνας προεξοφλεί δύσκολους καιρούς μπροστά. Αυτή η προοπτική είναι βέβαια εντελώς διαφορετική από ό,τι είχαν υπόψη τους όσοι παράγοντες της οικονομίας υποστήριξαν το Brexit: μια οικονομία που θα αναπτυσσόταν με ταχείς ρυθμούς έχοντας απαλλαγεί από τους κανονισμούς και τους ελέγχους της Ε.Ε., με χαμηλή φορολογία και με χαμηλό εργατικό κόστος.

Ούτε βέβαια οι προσδοκίες των εργαζομένων που ψήφισαν υπέρ της εξόδου από την Ένωση πρόκειται αν ευοδωθούν. Ήλπιζαν ότι το Brexit θα σήμαινε εξασφάλιση των μισθών και των δουλειών τους μέσω του κλεισίματος των συνόρων για τους οικονομικούς μετανάστες. Η ακύρωση επενδύσεων και τα μελλοντικά εμπόδια στο εμπόριο θα φέρουν το αντίθετο αποτέλεσμα με απώλεια πολλών θέσεων εργασίας.

Με βάση αυτές τις ζοφερές πολιτικές και οικονομικές προβλέψεις, η κυπριακή οικονομία φαίνεται ότι δεν θα μείνει ανεπηρέαστη. Ο τουρισμός από τη Βρετανία θα επηρεαστεί άμεσα από τη μείωση στην αξία της στερλίνας και από την επιβράδυνση ή και ύφεση της βρετανικής οικονομίας. Οι ίδιοι παράγοντες θα επηρεάσουν αρνητικά και το εμπόριο της Κύπρου σε σχέση με τα προϊόντα που εξάγει στη Βρετανία. Επίσης, η αποχώρηση της Βρετανίας από τα ευρωπαϊκά όργανα αποφάσεων θα κάνει πολύ πιο αδύνατη την αντίθεση της Κύπρου στην εναρμόνιση του εταιρικού φόρου στις χώρες της Ένωσης. Αν αναγκαστούμε να αυξήσουμε τον εταιρικό συντελεστή σε ένα υψηλό επίπεδο, θα χάσουμε ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα του τομέα των διεθνών υπηρεσιών. Εν κατακλείδι, ο βρετανικός λαός, δυστυχώς, θα πληρώσει τίμημα για το ότι πήρε στα σοβαρά τα εθνικιστικά συνθήματα και τις υποσχέσεις των λαϊκιστών του Brexit. Δυστυχώς, ως παράπλευρη απώλεια, κάποιο τίμημα θα πληρώσει και η κυπριακή οικονομία.

pwc

Cyprus Real Estate Market

First Half in Review | H1 2018

Visit **www.pwc.com.cy/real-estate** to download the publication

ΑΠΟΨΗ Του **ΜΙΧΑΛΗ ΟΛΥΜΠΙΟΥ**

Οι ευθύνες για την κακή εταιρική διακυβέρνηση στη ΣΚΤ

Στην κατάθεσή της για την κατάρρευση του Συνεργατισμού η Χρυστάλλα Γιωρκάτζη παραδέχθηκε ότι η εταιρική διακυβέρνηση διαδραμάτισε μεγάλο ρόλο για τις τελικές αποφάσεις των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών. Αναφερόμενη στο θέμα της παραίτησης του Μάριου Κληρίδη είπε ότι η διαφορά με τον Νικόλα Χατζηγιάννη «ήταν από τη γη ώς τον ουρανό» κατά την έκφρασή της. Εξέφρασε, μάλιστα, την άποψη ότι ο κ. Κληρίδης ήταν μεγάλο περιουσιακό στοιχείο για τον Συνεργατισμό. Παρά το γεγονός ότι ο κ. Κληρίδης είχε προειδοποιήσει για τις προθέσεις του να παραιτηθεί λόγω πολιτικών παρεμβάσεων και υπόσκαψής του, όπως ο ίδιος δήλωσε στη κατάθεσή του, εντούτοις η ΚΤΚ δεν έκανε τίποτε να την αποτρέψει. Μάλιστα, η διοικήτρια είπε ότι την ευθύνη των διορισμών έχει ο μέτοχος, δηλαδή το κράτος. Αυτό είναι αλήθεια και η κάθε κυβέρνηση διορίζει με πολιτικά κριτήρια. Να θυμίσουμε ότι με τα ίδια κριτήρια διορίστηκε και η κ. Γιωρκάτζη. Μια τεχνοκράτης με καλή φήμη ως γενική ελέγκτρια (μέχρι που αποκαλύφθηκαν στη συνέχεια σοβαρά σκάνδαλα που έγιναν επί ημερών της), η οποία όμως ήταν άσχετη ακαδημαϊκά και επαγγελματικά με τραπεζικά και εποπτικά θέματα. Χωρίς αμφιβολία ο υπουργός Οικονομικών αλλά και το κυβερνών κόμμα φέρουν ευθύνες για τις επιλογές τους. Μήπως, όμως, αυτές οι επιλογές δεν πέρασαν και από το «κόσκινο» της ΚΤΚ αλλά και του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού; Αν η Κεντρική Τράπεζα διαφωνούσε για τις επιλογές αυτές μήπως δεν μπορούσε να μεταφέρει τις ανησυχίες της στον SSM; Μήπως δεν είναι στέλεχος της ΚΤΚ που εκπροσωπεί σε εθνικό επίπεδο τον SSM; Δεδομένου, μάλιστα, ότι δεν υπήρχε παρέμβαση προς την ΚΤ για αποδοχή των διορισθέντων τότε την μεγαλύτερη ευθύνη φέρει τόσο η ΚΤΚ όσο και ο SSM. Η βουλή, η κυβέρνηση προχώρησαν σε επιλογές βασισμένες κυρίως σε πολιτικά κριτήρια. Αυτό δεν είναι μυστικό. Σε ό,τι αφορά τον διορισμό του κ. Χατζηγιάννη για τον οποίο έγινε πολύς ντόρος η διοικήτρια απαντώντας σε ερώτηση της ερευνητικής επιτροπής σε σχέση με την αξιολόγησή του είπε «πιστεύω ότι ένας άνθρωπος που κατέχει μια θέση και προορίζεται CEO του δεύτερου μεγαλύτερου οργανισμού της χώρας, αν συμπεριφέρεται κατά τρόπο απρεπή σε ένα προπονητή και αν ενεργεί με τρόπο σε αντίθεση με τις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας, τότε θεωρώ ότι εγείρεται θέμα ηθικής τάξης και νομίζω ότι θα μπορούσαμε και εμείς να είμαστε πιο σκληροί». Συνεπώς παραδέχθηκε ότι υπήρχε η δυνατότητα να πράξει κάτι, δηλαδή να ακυρωθεί ο διορισμός, αλλά δεν το έκανε. Φρόντισε όμως να μοιράσει ευθύνες στους άλλους.

Αν η Κεντρική Τράπεζα διαφωνούσε για τις επιλογές αυτές μήπως δεν μπορούσε να μεταφέρει τις ανησυχίες της στον SSM; Δεδομένου ότι δεν υπήρχε παρέμβαση για αποδοχή των διορισθέντων τότε την μεγαλύτερη ευθύνη φέρουν η ΚΤΚ και ο SSM.

Σε άλλη ερώτηση χαρακτήρισε μάλιστα τον κ. Χατζηγιάννη ανεύθυνο. Δηλαδή ανεχόταν έναν «ανεύθυνο» διευθύνοντα σύμβουλο στη δεύτερη μεγαλύτερη συστημική τράπεζα. Είναι, όμως, υπεύθυνη αυτή η στάση από τον αρμόδιο επόπτη; Ακόμα δηλαδή και αν η αξιολόγηση απέτυχε υπήρχε η δυνατότητα στη συνέχεια από την ΚΤΚ να ζητήσει με επιστολή της από τον SSM την παύση του. Σε μια τέτοια περίπτωση την ευθύνη θα αναλάμβαναν αποκλειστικά οι ευρωπαίοι επόπτες. Όμως τέτοιο πράγμα δεν έγινε. Όπως δεν ζήτησε από την κυβέρνηση και τη βουλή μεγαλύτερα κεφάλαια από αυτά που αρχικά είχαν συμφωνηθεί. Εκτιμούμε ότι η τοποθέτηση και του υπουργού Οικονομικών την ερχόμενη εβδομάδα θα ξεκαθαρίσει πολλά θέματα ως προς τις ευθύνες του ιδίου αλλά και της ίδιας της κυβέρνησης.

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Πωλείται όπως είναι επιπλωμένο με χιλιάδες μη εξυπηρετούμενα φορτωμένο.

Στην αντεπίθεση οι Ρώσοι

Στην αντεπίθεση προχώρησαν οι Ρώσοι για τους λογαριασμούς που έχουν κλείσει οι κυπριακές τράπεζες. Έστειλε το δικό του μήνυμα ο Ρώσος πρέσβης Stanislav Osachi, λέγοντας πως αρκετές ρωσικές εταιρείες αποχώρησαν, ενώ άλλες σκέφτονται να φύγουν από το νησί. Ας δούμε πόσο ακόμα θα συρρικνωθεί ο κύκλος εργασιών των τραπεζών, ιδίως αυτών που επέλεγαν οι Ρώσοι.

Νέο επεισόδιο στο σήριαλ J&P Overseas

Ενώ το προσωπικό της J&P Overseas αναμένει στο ακουστικό για να μάθει αν θα πάρει και πότε και πώς ένα κομμάτι από τους εκκρεμείς μισθούς του, το σήριαλ με τις αντιδικίες σε επίπεδο μετόχων της εταιρείας καλά κρατεί. Τελευταία ψιθυρίζεται ότι μετά την επιστολή της Λεώνης Παρασκευαΐδου, τα στρατόπεδα στην οικογένεια έγιναν από δύο, τρία. Από τα σενάρια που έφταναν πρόσφατα στη στήλη και το ότι πίσω από τις κινήσεις κάποιων εκ των πρωταγωνιστών της ιστορίας βρίσκονται πρόσωπα γνωστά στα πολιτικά δρώμενα του τόπου, που πλέον διεκδικούν θέση ευρωβουλευτή στις επερχόμενες ευρωεκλογές.

Μονάρι 1700 ευρώ

Δεν είναι ο κόσμος ιδανικός για να έχει όνειρα να κάνει ο ενικός, λέει και το τραγούδι της Λίνας Νικολακοπούλου και ταιριάζει γάντι στους τυχερούς της Λεμεσού που ψάχνουν με απόγνωση ένα μικρό μονάρι. Όχι πολλά πράγματα, έστω 50 τ.μ. και να έχει τα βασικά. Σε τέτοιες περιπτώσεις ο κατάλογος των επιλογών έχει να προσφέρει τιμές από 600 μέχρι 1700 ευρώ... Και δεν μιλάμε για τίποτα lux καταστάσεις, αλλά για διαμερίσματα που προσφέρουν τις βασικές προδιαγραφές.

Κάπως έτσι και οι τιμές για το δυάρι που ξεκινούν από 1000 ευρώ και φτάνουν μέχρι τις 3000 ευρώ. Με αυτές τις τιμές, επόμενο είναι ο κόσμος της Λεμεσού να αντιδράσει. Φυσικά, υπάρχουν κι αυτοί που καταδικάζουν στα social media τις αντιδράσεις των πολιτών στον βωμό της ελεύθερης αγοράς.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν

Το Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν είναι το σύνολο όλων των αγαθών και υπηρεσιών που παράχθηκαν από μόνιμους κάτοικους της χώρας σε χρονικό διάστημα ενός έτους (ή αν έχει καθοριστεί διαφορετική χρονική περίοδος), και εκφράζεται σε χρηματικές μονάδες.

Στον υπολογισμό λαμβάνουμε υπόψη το προϊόν που παράχθηκε από συντελεστές που ανήκουν σε μόνιμους κάτοικους της χώρας, ανεξάρτητα από τη χώρα παραγωγής. Επομένως, δεν υπολογίζεται οποιοδήποτε προϊόν που παράχθηκε από μη μόνιμους κάτοικους της χώρας εντός της επικράτειας αυτής.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Ανασκουμπώθηκε το ΥΠΕΣ

Η σιωπή των αρμοδίων μπροστά στις εξελίξεις έσπασε τελικά την Παρασκευή. Το Υπουργείο Εσωτερικών, δήλωσε ο κ. Πετρίδης, εξετάζει τρόπους για καταρτισμό σχεδίων πρόσθετης στέγασης, ενώ ενδεχομένως να πρέπει να γίνουν όντως και κάποιες συμπληρωματικές ενέργειες. Οι επιλογές εξετάζονται σε συνεργασία με την Υπουργό Εργασίας αλλά και με το Υπουργείο Οικονομικών. Ανακοινώσεις για στεγαστικά προγράμματα θα πρέπει να αναμένονται άμεσα και πριν από το τέλος Νοεμβρίου.

Από την TUI με αγάπη

Κορυφαία διάκριση, από κορυφαίο τουριστικό οργανισμό σε ένα κορυφαίο Κύπριο επιχειρηματία στον τομέα του τουρισμού. Ο λόγος για τον εκτελεστικό πρόεδρο του Ομίλου Λούης, Κωστάκη Λοΐζου, ο οποίος τιμήθηκε από την TUI για την πολυετή προσφορά και συμβολή του στην ανάπτυξη της τουριστικής βιομηχανίας. Είναι καλό να επικροτούνται τέτοιες διακρίσεις, ειδικά από τη στιγμή που αντικατοπτρίζουν την εμπιστοσύνη ξένων επιχειρηματικών κολοσσών στην κυπριακή τουριστική βιομηχανία.

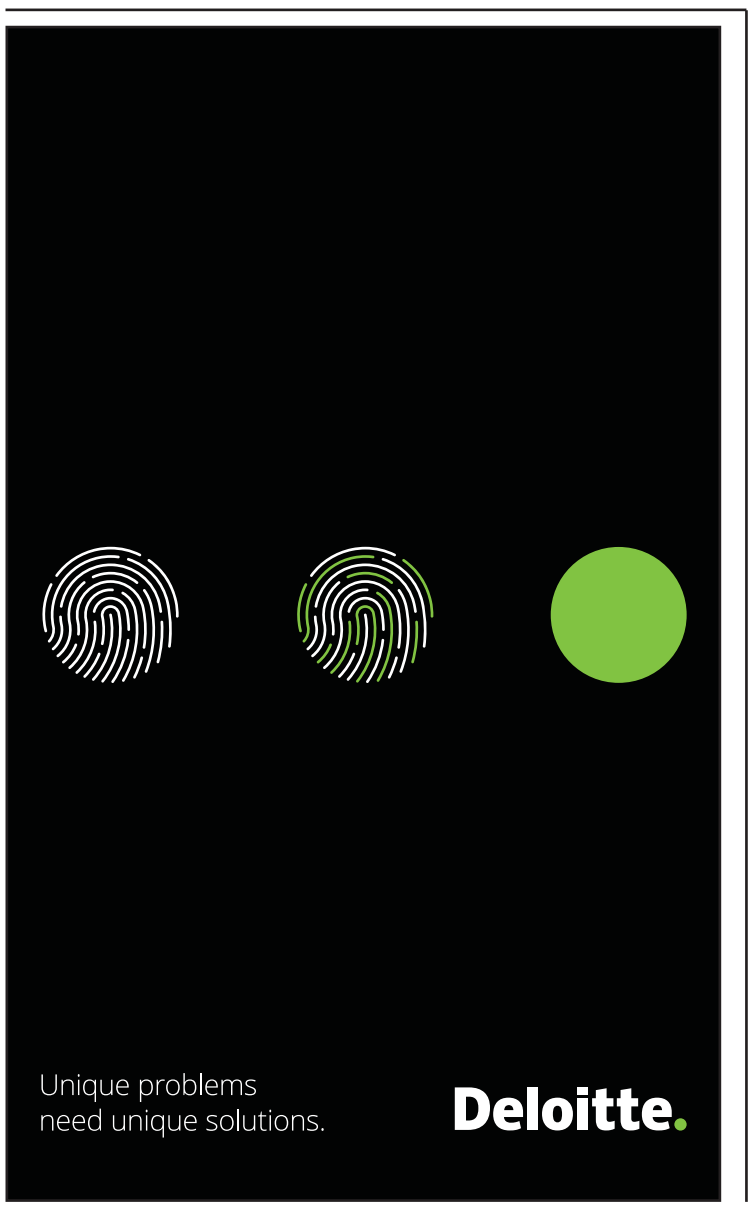

ΑΠΟΨΗ Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Είναι η ενοικίαση πεταμένα χρήματα;

Πολλές φορές ακούω το επιχείρημα πως δεν αξίζει τον κόπο να ενοικιάσεις ένα ακίνητο επειδή είναι πεταγμένα λεφτά και πως η καλύτερη λύση είναι να αγοράσεις. Και ούτε λίγο, ούτε πολύ κάνουν αυτούς στους οποίους απευθύνονται να νιώθουν ένοχοι επειδή δεν πιστεύουν στην ιδιοκτησία, αλλά αντίθετα προτιμούν την ενοικίαση.

Παρόλο που κάποιος θα μπορούσε να ισχυριστεί πως έχω κάθε συμφέρον να υποστηρίζω αυτό το επιχείρημα, όντας στον κόσμο του real estate, εντούτοις θα πω αυτό που πιστεύω ότι πρέπει να ισχύει. Αυτή, λοιπόν, την κάπως κοινή αντίληψη που εκφράζεται από διάφορους εγώ τη θεωρώ λανθασμένη. Μάλιστα, ενώνω τη φωνή μου με αυτούς που την αποκαλούν και μύθο. Αρχικά ας απενοχοποιήσουμε την ενοικίαση. Τι είναι αυτό που πετυχαίνει κάποιος με την ενοικίαση;

Αποκτά μια στέγη πάνω από το κεφάλι του; Ναι ή όχι; Σαφέστατα Ναι. Άρα σε αυτό το κεφαλαιώδες θέμα ο ενοικιαστής πετυχαίνει το ίδιο αποτέλεσμα με τον ιδιοκτήτη του ιδίου ή παρόμοιου ακινήτου. Έχουν την ίδια ή διαφορετική θέα έξω από το παράθυρό τους; Εάν μιλάμε για το ίδιο ακίνητο, τότε είτε τα μάτια είναι του ενοικιαστή ή του ιδιοκτήτη, η θέα είναι η ίδια. Άρα καμία διαφορά και εδώ. Συνεπώς είναι το ενοίκιο πέταγμα χρημάτων; Σαφέστατα και όχι. Πληρώνεις ενοίκιο και παίρνεις κάτι σε αντάλλαγμα. Δηλαδή ανταλλάσσεις τα λεφτά σου με κάτι σημαντικό. Ποιος είπε πως σώνει και καλά για κάθε ευρώ που πληρώνεις πρέπει να παίρνεις και κάτι απτό ή χειροπιαστό σε αντάλλαγμα του οποίου η υφή από μόνη της προσφέρει ευχαρίστηση; As πούμε η ικανοποίηση δεν μετρά; Αν σκεφτείτε για λίγο θα βρείτε μύρια παραδειγμάτων όπου πληρώνετε απλά και μόνο για να αισθανθείτε κάτι, ικανοποίηση, ευχαρίστηση, κάτι οτιδήποτε στον θετικό βαθμό.

Και αν ακόμη σκέφτεστε να σας βοηθήσω λίγο. Πάτε σινεμά για να δείτε μια ταινία. Αγοράσατε την ταινία; Όχι, πληρώνετε το αντίτιμο της εισόδου για να τη δείτε και (μάλλον) να την απολαύσατε. Αγοράζετε τριαντάφυλλα στη σύντροφό σας. Τι θα μετρήσει γι' αυτήν; Το γεγονός ότι τη σκεφτήκατε, μπήκατε στον κόπο να της τα φέρετε και ότι βρήκατε αυτό το μέσο να εκφράσετε τα αισθήματά σας προς αυτήν. Το μπόνους θα είναι ενδεχομένως ότι θα ομορφύνει το δωμάτιό της για κάποιες μέρες και θα αισθανθεί υπέροχα έστω και για λίγο! Το αν στοίχισαν €20 ή €100 είναι άνευ σημασίας.

Παρόμοια λογική ισχύει για ό,τι πληρώνεις που σου εξασφαλίζει την αίσθηση της ικανοποίησης και της χαράς έστω για κάποιο χρονικό διάστημα. Μια μουσική ή θεατρική παράσταση, ένα αθλητικό γεγονός, μια φιλανθρωπία, με τη λίστα να είναι πραγματικά ατελείωτη. Όταν ξοδεύετε, λοιπόν, χρήματα σε κάτι που αγαπάτε, εξάγετε αξία από αυτό το κάτι. Και αυτό το κάτι δεν απαιτεί την προϋπόθεση πως πρέπει να είναι για πάντα μαζί μας. Άρα γιατί η ενοικίαση μιας κατοικίας ή ευρύτερα ενός ακινήτου να διαφέρει;

Και ποιος είπε πως η ιδιοκτησία είναι φθηνή; Όποιος το νομίζει μάλλον υπνώττει. Πέραν της όποιας δόσης προς την τράπεζα προς εξυπηρέτηση ενός δανείου, υπάρχουν ένα σωρό φορολογίες που πρέπει να πληρώσεις σαν ιδιοκτήτης, χώρια τα όσα ποσά απαιτούνται διαχρονικά για συντήρηση και ασφάλιση του κτηρίου, της επίπλωσης κ.λπ. Και αν αποφασίσεις να το ενοικιάσεις σε άλλον, έχεις τον πονοκέφαλο του να βρεις καλό ενοικιαστή που να μην κάνει ζημιές και να πληρώνει στην ώρα του, μετά έχεις φορολόγηση του εισοδήματος και πάει λέγοντας. Μύθο αποτελεί και η αντίληψη πως όσα εισπράττει ο ιδιοκτήτης από την ενοικίαση καταλήγουν στη τσέπη του. Δεν είναι λίγες οι φορές που είτε μόλις που καλύπτεις τα έξοδα ή βάζεις και από την τσέπη. Δεν πρέπει, λοιπόν, να υπάρχουν δογματικές θεωρήσεις. Αν είστε άτομο που μετακομίζει συχνά λόγω άλλων απαιτήσεων της ζωής σας, μάλλον δεν μπορείτε να αγοράζετε και να πουλάτε κατοικία κάθε φορά. Το συσσωρευμένο κόστος θα είναι πολύ μεγαλύτερο από το να ενοικιάζετε κάθε φορά που μετακομίζετε. Από την άλλη, όσο πιο μακρόπνοη είναι η προσδοκώμενη διαμονή σας σε μια κατοικία, τότε το να την αγοράσετε είναι ίσως η καλύτερη επιλογή επειδή η απόσβεση θα είναι καλύτερη. Στο τέλος της ημέρας η απόφαση έχει να κάνει καθαρά με τα δικά σας οικονομικά δεδομένα και το με ποιο τρόπο τη βρίσκετε. Πολλοί είναι αυτοί που έδεσαν το κομπόδεμά τους σε ένα εξοχικό και το «απολαμβάνουν» πέντε μέρες τον χρόνο και τον υπόλοιπο το έχουν και κάθεται άδειο. Άλλοι όμως που το ενοικιάζουν βραχυπρόθεσμα μπορεί να βγάζουν μια καθαρή εισοδηματική απόδοση πέραν του 8% και να νιώθουν βασιλιάδες. Άλλοι που δεν μπήκαν καν στη διαδικασία να αγοράσουν, μπορεί να γυρίζουν ολόκληρο τον πλανήτη και να νιώθουν ότι βρήκαν το νόημα της ζωής.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Δίνουν ώθηση στις δανειοδοτήσεις οι τράπεζες

Ενόψει των προκλήσεων κερδοφορίας που πρέπει να ξεπεράσουν, μεγαλώνει, ωστόσο, ο κίνδυνος επιστροφής ΜΕΔ

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η ΕΚΤ έχει θέσει τους δικούς της αυστηρούς όρους δανειοδότησης, τα πιστωτικά ιδρύματα τούς εφαρμόζουν, αλλά ίδιοι οι τραπεζικοί φοβούνται ενόψει και των μεγάλων αυξήσεων στην αγορά κατοικίας.

Δίοδο μέσω χορήγησης νέων δανείων προσπαθούν να βρουν οι τράπεζες, ώστε να ξεπεράσουν τα προβλήματα της χαμηλής κερδοφορίας που αντιμετωπίζουν. Σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, οι τράπεζες αντιμετωπίζουν μεγάλα προβλήματα από τα χαμηλά κέρδη σε συνδυασμό με την υψηλή εποπτεία που προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Ενδεικτικές και οι δηλώσεις του εκτελεστικού συμβούλου της Κεντρικής Τράπεζας Κύπρου Κωνσταντίνου Ηροδότου στο Thomson Reuters, πως οι καταθέσεις Ρώσων στις κυπριακές τράπεζες μειώθηκαν από το 41% που ήταν το 2014 σε 6%, ενώ παράλληλα έχουν κλείσει 230 χιλιάδες τραπεζικοί λογαριασμοί. Ταυτόχρονα, ο Ρώσος Πρέσβης Stanislav Osachi, από το βήμα του Κυπρο-Ρωσικού επιχειρηματικού και επενδυτικού Φόρουμ την Παρασκευή υπέδειξε ότι η εκστρατεία της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου για να εντοπίσει και να κλείσει τις λεγόμενες εταιρείες-κέλυφος (shell companies), οδήγησαν στο κλείσιμο δεκάδων χιλιάδων τραπεζικών λογαριασμών Ρώσων στις κυπριακές τράπεζες, ενώ κάποιες μεγάλες ρωσικές εταιρείες αποχώρησαν από το νησί.

Η κυπριακή οικονομία που από τις αρχές του 2000 στηριζόταν σε αυτές τις καταθέσεις και τους κύκλους εργασιών που απέφεραν, πλέον το κενό είναι διακριτό. Οι καταθέσεις και οι συναλλαγές που γίνονταν στις κυπριακές τράπεζες με αυτές τις καταθέσεις έφερναν περίσσια κερδοφορία, κερδοφορία που δεν υφίσταται όμως από το 2013 και εντεύθεν. Ωστόσο, η ρευστότητα στις κυπριακές τράπεζες συνεχίζει να είναι πλεονάζουσα, οι τράπεζες πληρώνουν στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα για να τις ασφαλίζουν και πρέπει να τη διοχετεύσουν στην αγορά. Πλέον, οι τράπεζες βάσει των αποτελεσμάτων που εμφανίζουν έχουν περάσει στην αντεπίθεση και εκεί που ο δανεισμός είχε μετριαστεί με οδηγίες της ΕΚΤ από την αρχή της κρίσης (ως αντίμετρο δημιουργίας νέων Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων), οι συνθήκες άλλαξαν. Από το Μάρτιο του 2016 – όταν βγήκε η Κύπρος και επισήμως από το μνημόνιο – οι κυπριακές τράπεζες πόνταραν εκ νέου στις δανειοδοτήσεις. Πρακτική απολύτως φυσική, αφού αυτό είναι και το βιώσιμο μοντέλο μιας τράπεζας. Να παραχωρεί δάνεια και βάσει των επιτοκίων να έχει κέρδη.

> **Τον Σεπτέμβριο του 2018 τα συνολικά νέα δάνεια κατέγραψαν αύξηση και έφτασαν στα 263.6 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 211 εκατ. ευρώ τον Αύγουστο.**

Τραπεζικές πηγές σημειώνουν όμως στην «Κ» πως ο φόβος για «νέα φουρνιά» – μικρών μεν – Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων δεν είναι προϊόν φαντασίας. Στην προσπάθειά τους για κερδοφορία, ο δανεισμός που έχουν παραχωρήσει ενδεχομένως να επιστρέψει μέρος του σε Μη Εξυπηρετούμενα, διότι παρότι η οικονομία τρέχει με ρυθμούς 4% και με πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 5%, η οικονομία δεν έχει σταθεροποιηθεί. Όπως σημείωσαν οι ίδιες ανώτατες πηγές, τα ποσοστά των ΜΕΔ πριν γίνει η πράξη μεταξύ Ελληνικής και Συνεργατικής Κυπριακής Τράπεζας, η πώληση δανείων της Τράπεζας Κύπρου στην Apollo ύψους 2,7 δισ. ευρώ και η μεταφορά 400 εκατ. ευρώ της Alpha Bank Κύπρου σε άλλη εταιρεία, δεν μειώνονταν με σταθερό ρυθμό. Υπήρχαν μήνες που καταγραφόταν μείωση και μήνες που καταγραφόταν αύξηση, παρουσιάζοντας μια ελαφρά κόπωση στη σταθερή μείωση αυτών. Η κάμψη είχε παρατηρηθεί κυρίως στο πρώτο εξάμηνο του 2018, βάσει των στοιχείων που παρουσίαζε η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, με τα ΜΕΔ να κυμαίνονταν στα 19,5 δισ., μέχρι τα 20,5 δισ. ευρώ.

Οι προκλήσεις

Απόρροια της «μερικής χαλάρωσης» προσφοράς δανειοδότησης από τα κυπριακά ιδρύματα σύμφωνα με αυτούς που υποστηρίζουν ότι συμβαίνει, βρίσκει βάση στα τρία μεγάλα προβλήματα που καλούνται οι τράπεζες της Κύπρου να αντιμετωπίσουν. Πρώτον, τη χαμηλή κερδοφορία, με το δείκτη Net interest income (NII) των τραπεζών –όπως παρουσιάζεται ανά τρίμηνα στα αποτελέσματά τους – να είναι χαμηλός. Δεύτερον, τη δυσκολία στη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων από τα πλέον 11 δισ. ευρώ που έχουν απομείνει, στα βιώσιμα επίπεδα άλλων χωρών. Τρίτον, τα υψηλά λειτουργικά κόστη που πρέπει αναπόφευκτα να μειώσουν, ώστε να επιβιώσουν, τα οποία οφείλονται, όπως σχολιάζουν τραπεζικά στελέχη, σε πληθώρα τραπεζικών καταστημάτων αλλά και εργατικού δυναμικού.

Ο αντίλογος

Τις ανησυχίες για τραπεζική χαλάρωση – δανειοδότηση δεν συμμερίζονται όλες οι πλευρές. Τραπεζικοί αναφέρουν πως τα κριτήρια των δανειοδοτήσεων είναι πολύ αυστηρά, ακολουθούνται από όλες τις τράπεζες κατά γράμμα και στη μόνη περίπτωση που πιστώνουν την ανησυχία ως υπαρκτή, είναι λόγω της απότομης αύξησης των τιμών των κατοικιών είτε για αγορά είτε για ενοικίαση. Ο δανεισμός για αγορά κατοικιών, ίσως συνεπικουρήσει σε δημιουργία ΜΕΔ λόγω των απότομων και ανεξήγητων αυξήσεων των τιμών των κατοικιών που δεν συνάδει με την οικονομική μεγέθυνση της χώρας.

Αυξάνεται ο δανεισμός

Τον Σεπτέμβριο του 2018 τα συνολικά νέα δάνεια κατέγραψαν αύξηση και έφτασαν στα 263,6 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 211 εκατ. ευρώ τον Αύγουστο, σύμφωνα με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου. Οι κυριότερες κατηγορίες νέων δανείων όπως αναφέρει η Κεντρική είναι τα νέα δάνεια προς χρηματοδοτικές και μη εταιρείες. Ωστόσο, τα νέα καταναλωτικά δάνεια σημείωσαν πτώση στα 10,8 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 12,7 εκατ. ευρώ τον Αύγουστο του 2018. Ενώ τα νέα δάνεια για αγορά κατοικίας παρουσίασαν και αυτά μείωση στα 58,9 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 71,7 εκατ. ευρώ. Τα νέα δάνεια προς χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ αυξήθηκαν στα 43,1 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 35.5 εκατ. ευρώ στην ίδια περίοδο, ενώ τα νέα δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ σημείωσαν άνοδο στα 131,8 εκατ. ευρώ, σε σύγκριση με 73,5 εκατ. τον Αύγουστο. Όσον αφορά στο επιτόκιο που αφορά καταναλωτικά δάνεια, η Κεντρική δείχνει πως μειώθηκε στο 3,6%, σε σύγκριση με 3,84% τον Αύγουστο του 2018. Το επιτόκιο που αφορά δάνεια για αγορά κατοικίας υποχώρησε στο 2,37%, σε σύγκριση με 2,4, ενώ το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά μέχρι 1 εκατ. ευρώ κατέγραψε αύξηση στο 3,52%, σε σύγκριση με 3,44% τον Αύγουστο. Τέλος, το επιτόκιο που αφορά δάνεια προς μη χρηματοδοτικές εταιρείες για ποσά άνω του 1 εκατ. ευρώ παρουσίασε άνοδο στο 3,62%, σε σύγκριση με 2,73% τον υπό αναφορά μήνα.

pwc

Ο τομέας ανάπτυξης γης στο επίκεντρο ενημερωτικής εκδήλωσης που διοργάνωσε η PwC

Ανακοινώθηκε η νέα έκδοση για την κυπριακή αγορά ανάπτυξης γης

Οι εξελίξεις στον τομέα ανάπτυξης γης στην Κύπρο, η υφιστάμενη εικόνα της αγοράς και η αυξανόμενη τάση για δημιουργία οργανισμών εναλλακτικών επενδύσεων με σκοπό τη χρηματοδότηση και την αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας, τέθηκαν στο επίκεντρο των ενημερωτικών εκδηλώσεων που διοργάνωσε η PwC Κύπρου, στις 6 και 7 Νοεμβρίου σε Πάφο και Λεμεσό αντίστοιχα. Οι επαγγελματίες του κλάδου είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν αναλυτικά από τους εμπειρογνώμονες της PwC για τις επιδόσεις του τομέα κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 αλλά και για τις τελευταίες τάσεις της αγοράς.

Χαιρετίζοντας τις ενημερωτικές εκδηλώσεις, ο κ. Κωνσταντίνος Κωνσταντίνου, Συνέταιρος, Επικεφαλής Συμβουλευτικών Υπηρεσιών στην PwC Κύπρου, ανέφερε ότι «Ο κλάδος είναι βασικός πυλώνας της κυπριακής οικονομίας με μεγάλη συμμετοχή στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και ουσιαστική συμβολή στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων και στην αγορά εργασίας. Τα αυξημένα επίπεδα δραστηριότητας, τόσο σε ότι αφορά τις συναλλαγές όσο και τις πολεοδομικές άδειες, συνεχίστηκαν και το πρώτο εξάμηνο του 2018, επαληθεύοντας τη συνεχόμενη βελτίωση της εμπιστοσύνης στον τομέα ανάπτυξης γης».

Οι εμπειρογνώμονες της PwC Κύπρου παρουσίασαν αναλυτικά στατιστικά στοιχεία για τις αγοραπωλησίες ακινήτων, τις πολεοδομικές άδειες και τα επίπεδα τιμών. Όπως επισημάνθηκε από τους ομιλητές, το ενδιαφέρον από τους ξένους αγοραστές εκτός της ΕΕ εξακολουθεί να αποτελεί την κινητήριο δύναμη στην αγορά ακινήτων. Επιπλέον, τα αυξημένα επίπεδα ζήτησης από την εγχώρια αγορά αλλά και η δημιουργία και προσφορά νέων κατοικιών ως αποτέλεσμα της επανενεργοποίησης του κλάδου κατασκευών και ακινήτων συμβάλλει στην ανάπτυξη που παρατηρείται.

Στο πλαίσιο των ενημερωτικών εκδηλώσεων η PwC Κύπρου ανακοίνωσε την κυκλοφορία της 4ης έκδοσης της για την κυπριακή αγορά ανάπτυξης γης, με τίτλο «Cyprus Real Estate Market – First Half 2018». Η έκδοση απευθύνεται σε άτομα και εταιρείες που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν, να επενδύσουν, να αγοράσουν ή και να διαθέσουν για ενοίκιο ή αγορά ακίνητη περιουσία. Αποτελεί πλούσια πηγή ενημέρωσης και βοηθά στην καλύτερη κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης του κλάδου, αφού σε αυτήν γίνεται ανάλυση όλων των παραμέτρων που αφορούν ένα ακίνητο με γεωγραφικά και χρονικά κριτήρια, καθώς επίσης και ανά είδος ακινήτου.

Συνέδριο της EBRD για κυπριακές ΜμΕ του τομέα φιλοξενίας

Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στις 22 Νοεμβρίου, στο ξενοδοχείο Radisson Blu στη Λάρνακα

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) διοργανώνει, στις 22 Νοεμβρίου, συνέδριο με τίτλο "Reshaping the hospitality industry – Challenges and opportunities for Cypriot SMEs".

Το συνέδριο θα πραγματοποιηθεί στο ξενοδοχείο Radisson Blu στη Λάρνακα και απευθύνεται σε μικρο-μεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ), που δραστηριοποιούνται στον τομέα φιλοξενίας στην Κύπρο. Στόχος του είναι να ενημερώσει τους συμμετέχοντες για τις παγκόσμιες τάσεις στον κλάδο και τις διάφορες παραμέτρους που επηρεάζουν τις επιχειρήσεις τους. Επιπλέον, το συνέδριο στοχεύει στην ενημέρωση των συμμετεχόντων σχετικά με ευκαιρίες αξιοποίησης επιχειρηματικών συμβουλών και χρηματοδοτικών λύσεων που η EBRD μπορεί να τους προτείνει ως εργαλεία για την ενίσχυση της ανάπτυξης και τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους.

Το θεματολόγιο του συνεδρίου θα περιλαμβάνει παρουσιάσεις από ειδικευμένους στον κλάδο ομιλητές, συζητήσεις και εργαστήρια. Ανάμεσα στους ομιλητές θα είναι οι κ. Anna Filipova, κ. Brian Ballingall και κ. Γιώργος Μαλτέζος, εξειδικευμένα στελέχη της EBRD από την Κύπρο και το Λονδίνο, ο κ. Άγγελος Λοΐζου, Πρόεδρος του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού (ΚΟΤ), ο κ. Φίλιππος Σώσειλος, Συνέταιρος, Υπεύθυνος τομέα Φιλοξενίας & Αναψυχής της PwC Κύπρου, ο κ. Γιώργος Μιχαηλίδης, Πρόεδρος του Κυπριακού Συνδέσμου Ειδικών Ενδιαφερόντων & Πολιτιστικού Τουρισμού, καθώς και άλλοι ακαδημαϊκοί και εξειδικευμένοι επαγγελματίες του τομέα φιλοξενίας. Χαιρετισμό θα απευθύνουν οι κ. Alexander Paine, Associate Director της EBRD, ο κ. Κωνσταντίνος Καραγιώργης, Ανώτερος Λειτουργός Εμπορίου και Εκπρόσωπος Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων Κύπρου του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού και ο κ. Γιώργος Λεπτός, Αντιπρόεδρος Τουρισμού του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου (ΚΕΒΕ).

Η εκδήλωση εμπίπτει στο πρόγραμμα «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες για Μικρές Επιχειρήσεις» (Advice for Small Businesses - ASB), ένα τριετές πρόγραμμα που υλοποιείται, από τον Μάιο του 2017, από το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού (ΥΕΕΒΤ) και την EBRD. Το πρόγραμμα αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την ενίσχυση της αποδοτικότητας και την προώθηση της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Το συνέδριο υλοποιείται με την υποστήριξη του Κυπριακού Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου. Οι παρουσιάσεις θα πραγματοποιηθούν στα Αγγλικά και τα Ελληνικά με ταυτόχρονη μετάφραση και στις δύο γλώσσες. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δουν το πρόγραμμα του συνεδρίου και να επιβεβαιώσουν τη συμμετοχή τους ακολουθώντας τον εξής σύνδεσμο.

Προσωπικές συναντήσεις μεταξύ συμμετεχόντων και εκπροσώπων της EBRD θα πραγματοποιηθούν με την ολοκλήρωση του συνεδρίου. Οι συμμετέχοντες παρακαλούνται να εκφράσουν το ενδιαφέρον τους κατά την επιβεβαίωση της συμμετοχής τους, για σκοπούς κατανομής του διαθέσιμου χρόνου.

Τριγμοί στην οικοδομική βιομηχανία

Ενδεχόμενο απεργιακών κινητοποιήσεων των εργαζομένων απειλεί τη σταθερότητα στον κλάδο – Κρίσιμες αποφάσεις τον Δεκέμβριο

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Έντεκα μήνες μετά την υπογραφή της κατ' αρχήν συμφωνίας μεταξύ συντεχνιών οικοδομών της ΠΕΟ ΣΕΚ και ΔΕΟΚ και της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών Κύπρου, η οποία είχε επιτευχθεί μετά από σειρά μακρών και έντονων συναντήσεων και διαβουλεύσεων, νέοι τριγμοί εμφανίζονται στα θεμέλια της οικοδομικής βιομηχανίας. Το ζήτημα δημιουργήθηκε μετά την καταψήφιση του κειμένου της συμφωνίας από την Ομοσπονδία συνδέσμων εργολάβων οικοδομών στη γενική τους συνέλευση, απόφαση που προκάλεσε την αντίδραση των συντεχνιών του κλάδου, που εξετάζουν το ενδεχόμενο των απεργιακών κινητοποιήσεων. Αυτή αναμένεται να είναι και η εισήγησή τους, η οποία θα τεθεί επί τάπητος στις επαρχιακές συνελεύσεις τους, που θα πραγματοποιηθούν αρχής γενομένης την 22η Νοεμβρίου στη Λάρνακα, και θα ολοκληρωθούν στην Αμμόχωστο στις 13 Δεκεμβρίου.

Περί τα μέσα Δεκεμβρίου, λοιπόν, θα ληφθεί και η τελική απόφαση των εργαζομένων στον οικοδομικό κλάδο, που είτε θα δώσει στις ηγεσίες των συντεχνιών την εξουσιοδότηση είτε να αναζητήσουν άλλους τρόπους επίλυσης των διαφορών, είτε να παραλύσουν τον τομέα των κατασκευών για κάποια εικοσιτετράωρα.

Την ερχόμενη εβδομάδα αρχίζουν τις επαρχιακές συνελεύσεις οι συντεχνίες, και παίρνουν αποφάσεις περί τα μέσα Δεκεμβρίου.

Στις 30 Ιανουαρίου 2018 υπογράφηκε μεταξύ των πλευρών κατ' αρχήν συμφωνία μεταξύ ομοσπονδίας εργολάβων και συντεχνιών των οικοδόμων, με προϋπόθεση εφαρμογής της ότι θα περνούσε από τις γενικές συνελεύσεις των δύο πλευρών. Η συμφωνία είναι στον αέρα μετά την απόρριψή της κατά 91% στην γενική συνέλευση της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Εργολάβων Οικοδομών .

Συλλογική σύμβαση

Δύο ήταν οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή του νομοσχεδίου, πέραν της διαδικασίας της ψηφοφορίας στο κοινοβούλιο. Κατ' αρχάς ότι θα προηγείτο ανανέωση της συλλογικής σύμβασης η οποία έχει λήξει από το 2014 και κατά δεύτερο ότι θα περνούσε από τις γενικές συνελεύσεις των δύο πλευρών. Στην περίπτωση των εργολάβων απορρίφθηκε κατά 91%, καθώς έκριναν ότι υπήρχαν σημεία τα οποία δεν λειτουργούσαν υπέρ τους. «Προσπαθήσαμε δύο φορές να περάσουμε τη συμφωνία από τις γενικές μας συνελεύσεις και δεν πέτυχε», αναφέρει σχετικά ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας συνδέσμων εργολάβων, αναγνωρίζοντας την ίδια ώρα, την ανησυχία που επικρατεί μπροστά στο ενδεχόμενο κινητοποιήσεων και ρίχνει το μπαλάκι στο Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων του Υπουργείου Εργασίας.

«Προφανώς οι εργολάβοι δεν είναι διατεθειμένοι να εφαρμόσουν την συλλογική σύμβαση. Θέλουν απλώς να υπάρχει ένα θεωρητικό έγγραφο η εφαρμογή του οποίου να μην είναι υποχρεωτική» σχολιάζει σχετικά ο Μιχάλης Παπανικολάου, γ.γ. της συντεχνίας Οικοδόμων ΠΕΟ. «Από το 2013 κάναμε τεράστιες υποχωρήσεις στους όρους της προηγούμενης συλλογικής σύμβασης, όσο αφορά τα μεταφορικά, τις υπερωρίες, με τη δέσμευση ότι θα περνούσε νομοσχέδιο, κάτι που δεν έγινε», δηλώνει ο Μιχάλης Παντελή, γραμματέας Σωματείου Οικοδόμων. Από πλευράς Υπουργείου Εργασίας τονίζεται πάντως ότι με βάση τον κώδικα εργασιακών σχέσεων, θα πρέπει να προηγηθούν συζητήσεις των δύο πλευρών με τη διευθύντρια των εργασιακών σχέσεων, και στη συνέχεια, αν δεν υπάρξει λύση, τότε το θέμα θα παραπεμφθεί στην υπουργό Εργασίας. Το ζητούμενο είναι πλέον η ανανέωση της συλλογικής σύμβασης, η οποία εκκρεμεί από το 2014 με τη Μαρίνα Ιωάννου, διευθύντρια του Τμήματος Εργασιακών Σχέσεων να αναφέρει ότι είναι σε εξέλιξη διάλογος μεταξύ των ενδιαφερόμενων πλευρών.

Κατώτατοι μισθοί και ποινές

Αν η νομοθεσία περνούσε από τη Βουλή τότε θα έπρεπε να τηρούνται υποχρεωτικά απ' όλους τους εργολήπτες και τους εργοδότες σε οικοδομικές εργασίες, οι ώρες εργασίας (38/εβδομάδα) και οι υπερωρίες, η μισθοδοσία και τα κατώτατα όρια μισθών, το φιλοδώρημα, το ταμείο προνοίας, γιορτές και αργίες.

Επιπλέον κάθε εργολήπτης θα ήταν υποχρεωμένος να διατηρεί κατάλογο εργαζομένων στα εργοτάξια. Βάσει της συμφωνίας υιοθετείται βαθμός εισδοχής νεοεισερχομένων στην οικοδομική βιομηχανία. Ορίζεται, επίσης, ο κατώτατος εβδομαδιαίος μισθός πρόσληψης για όλες τις βαθμίδες των εργαζομένων με διαχωρισμό των νεοεισερχόμενων και των υφιστάμενων, με χαμηλότερο εβδομαδιαίο μισθό τα €270.98 για τους νεοεισερχόμενους εργάτες γενικών καθηκόντων και ψηλότερο τα €411,18 για τους μηχανικούς, μηχανοδηγούς.

Για το Ταμείο Προνοίας η συνεισφορά του εργοδότη για τα νέα μέλη στο 1% τον 1ο χρόνο, 2% για τον 2ο χρόνο και 3% για τον 3ο χρόνο. Για τα υφιστάμενα μέλη η συνεισφορά του εργοδότη φτάνει στα 2% τον 1ο χρόνο, 2% για τον 2ο χρόνο και 3% για τον 3ο χρόνο. Κάθε εργοδότης καταβάλλει για κάθε εργοδοτούμενο 8% επί του βασικού μισθού για σκοπούς φιλοδωρήματος Χριστουγέννων. Τα δύο μέρη συμφώνησαν όπως συμφωνηθεί προσχέδιο νόμου, νέα συλλογική σύμβαση και νέα ειδική συμφωνία διάρκειας ενός χρόνου. Όπως αναφέρεται στη συμφωνία, εργολήπτης ή και εργοδότης ο οποίος παραλείπει να εφαρμόσει τις πρόνοιες του νόμου, είναι ένοχος αδικήματος και σε περίπτωση καταδίκης τιμωρείται με χρηματική ποινή, μέχρι 15 χιλιάδες ευρώ. Επιπλέον προνοούνται ποινές ύψους 10 χιλιάδων ευρώ για όποιον παρεμποδίζει ή παρακωλύει με οποιοδήποτε τρόπο τον επιθεωρητή κατά την έρευνά του. Η νομοθετική κατοχύρωση των κυριότερων προνοιών της συλλογικής σύμβασης είχε κριθεί ως απαραίτητη από τη στιγμή που όπως αναφέρει στην «Κ» ο γ.γ. του συνδέσμου των Οικοδόμων της ΠΕΟ, δεν εφαρμόζονταν από μεγάλη μερίδα των εργολάβων.

Ανάγκη για προσωπικό

Τα σύννεφα στην οικοδομική βιομηχανία εμφανίζονται σε μια ομολογουμένως πολύ καλή περίοδο που διανύει ο κλάδος των κατασκευών και που καταδεικνύεται μέσα από τον αριθμό αδειών οικοδομής είτε οικιστικών μονάδων είτε αναπτυξιακών έργων.

Σε διάλογο με τις δύο πλευρές για ανανέωση της συλλογικής σύμβασης βρίσκεται το Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων.

Σύμφωνα δε με την μελέτη της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου ΑνΑΔ, που καλύπτει την περίοδο 2017- 2027, προβλέπεται ότι ο τομέας των κατασκευών θα είναι τα επόμενα χρόνια μέσα στους τομείς με τις μεγαλύτερες ανάγκες απασχόλησης, με αύξηση 3,3% τον χρόνο ή 1.084 άτομα.

Στην περίπτωση των οικοδόμων κατοικιών η έρευνα αναφέρει ότι οι ανάγκες την επόμενη δεκαετία θα αυξάνονται 3,7% ή 251 άτομα τον χρόνο.

Η μελέτη παρέχει προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης σε 52 τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε 309 επαγγέλματα της κυπριακής οικονομίας, οι οποίες καλύπτουν τη δεκαετία 2017-2027. Σύμφωνα δε με τα τελευταία στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας, στον τομέα των κατασκευών ο μέσος όρος μηνιαίου μισθού ανά μισθωτό εξαιρουμένων των μαθητευόμενων ήταν σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας εργατικού κόστους 2016, στις 2.096 και σε ετήσια βάση ο μισθός ανέρχεται κατά μέσο όρο στις 25.149.

Δυναμική εκδήλωση ξενοδοχοϋπαλλήλων

Οι επικείμενες αναταράξεις στην οικοδομική βιομηχανία θα ακολουθήσουν την δυναμική εκδήλωση διαμαρτυρίας στις 20 Νοεμβρίου έξω από το Υπουργείο Εργασίας και την Βουλή, των ξενοχοϋπαλλήλων.

Οι συντεχνίες ΣΕΚ και ΠΕΟ, αντιδρούν για την προωθούμενη νομοθεσία που αφορά στην ίδρυση και την λειτουργία των ξενοδοχείων και επισημαίνουν ότι με την επερχόμενη αλλαγή δίδεται το δικαίωμα στους ξενοδόχους να μισθώνουν τα εστιατόρια και άλλους χώρους σε τρίτους χωρίς καμιά προστασία των εργαζομένων. Αποφασίστηκε, επίσης, συνάντηση με τις ηγεσίες των κομμάτων για επεξήγηση των ανησυχιών των Συντεχνιών και τις επιπτώσεις στους εργαζόμενους από την προώθηση της νέας νομοθεσίας με στόχο τη συμπαράστασή τους και την προστασία των εργαζομένων με αλλαγή της προωθούμενης νομοθεσίας. Σύμφωνα με τις ανακοινώσεις των συντεχνιών αποφασίστηκε, επίσης, η έναρξη εκστρατείας υπογραφών συμπαράστασης στον αγώνα των ξενοδοχοϋπαλλήλων και προώθησης στη Βουλή νομοθεσίας για τους εργαζόμενους και νομικής ρύθμισης των δικαιωμάτων τους.

ΑΡΘΡΟ / *Της* **ΚΟΡΑΛΙΑΣ ΤΙΜΟΘΕΟΥ**

Είσαι σημαντικός

Το κοινωνικό μας κεφάλαιο, τα άτομα, δηλαδή, που συναναστρεφόμαστε ή με τα οποία έχουμε κάποιου είδους σχέση, αποτελείται σε κάποιο μικρό του μέρος από άτομα οικεία σε εμάς. Η οικογένεια, ο/η σύντροφός μας, οι φίλοι μας, συνάδελφοι, συμμαθητές και συμφοιτητές μας, αποτελούν άτομα τα οποία είναι σε διάφορους βαθμούς γνωστά και κατανοητά σε μας. Μαζί τους αισθανόμαστε ασφάλεια, άνεση, οικειότητα. Ωστόσο, το μεγαλύτερο μέρος του κοινωνικού μας κεφαλαίου αποτελείται από «ξένους». Απλούστατα διότι το σύνολο των ατόμων που δεν γνωρίζουμε είναι μεγαλύτερο από το σύνολο των ατόμων που γνωρίζουμε. Άρα, είτε το θέλουμε είτε όχι, οι «ξένοι» αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ζωής μας. Ποιος είναι όμως ξένος; Ξένος -η –ο, επίθετο, ουσιαστικό: Όποιος προέρχεται από άλλο τόπο, αλλοδαπός.

Όποιος προέρχεται από ή ανήκει σε ή χαρακτηρίζει άλλη χώρα.

Όποιος δεν ανήκει στην οικογένεια.

Όποιος δεν μου ταιριάζει ή δεν είμαι εξοικειωμένος μαζί του.

Όποιος ανήκει σε κάποιον άλλο.

Ο φιλοξενούμενος.

Το σύνολο που δεν έχει κοινά στοιχεία με άλλο/α, που η τομή τους είναι κενή [Μαθηματικά].

Επομένως, «ξένοι» είναι τόσο οι αλλοδαποί όσο και οι συντοπίτες μας, οι οποίοι μας είναι εντελώς άγνωστοι ή τους οποίους δεν γνωρίζουμε «αρκετά» ή με τους οποίους δεν είμαστε εξοικειωμένοι ώστε να «ανέβουν κατηγορία» και να γίνουν «γνωστοί» ή «φίλοι». Ξένοι είναι και όσοι γνωρίζουμε αλλά θεωρούμε ότι δεν έχουν κοινά με εμάς.

«Ξένοι-αλλοδαποί» μπορεί να είναι και μέλη της οικογένειας μας, ο/η σύντροφος, κάποιοι φίλοι και συνεργάτες μας, που παύουν να είναι «ξένοι» με την έννοια του «αγνώστου», διότι γίνονται οικείοι. Πολλές επαγγελματικές μας γνωριμίες, συμφοιτητές και διαδικτυακοί «φίλοι» προέρχονται από την αλλοδαπή και αποτελούν μέρος του κοινωνικού μας κεφαλαίου – συχνά και της καθημερινότητάς μας. Τα άτομα αυτά είναι πολύτιμα στη ζωή μας γιατί μας βοηθούν να συνειδητοποιήσουμε πόσα πολλά μας ενώνουν με ανθρώπους άλλων ηπείρων, πολιτισμών, θρησκειών. Ο τρόπος σκέψης, αντίληψης, τα προβλήματα και οι προβληματισμοί, ο πόνος και η χαρά είναι σε εκπληκτικό βαθμό τα ίδια μεταξύ μας. Από τη διαφορετικότητά μας με αυτούς τους ανθρώπους αντλούμε περηφάνια για τον πολιτισμικό πλούτο της ανθρωπότητας, ενώ από τις ομοιότητές μας εστιάζουμε σε όλα όσα μας συνδέουν. «Ξένοι-άγνωστοι» είναι όλοι όσοι δεν μας είναι γνωστοί. Οι πλείστοι, δηλαδή, από τους ανθρώπους γύρω μας. Αυτοί για τους οποίους ξένοι είμαστε εμείς. Ο μπακάλης, η ταμίας στην υπεραγορά, ο νεαρός στο βενζινάδικο, το ηλικιωμένο ζευγάρι που πάει βόλτα κάθε πρωί, είναι για μας ξένοι. Όμως ο καθένας τους έχει τη δική του ιστορία: τις δικές του λαχτάρες, τα δικά του βάσανα, τις δικές του επιτυχίες, τα δικά του όνειρα, το δικό του σύμπαν. Τον δικό του κύκλο ανθρώπων στον οποίο είναι σημαντικός. Επί της ουσίας δεν έχει καμιά διαφορά από εμάς.

Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να είμαστε φίλοι με όλους. Αν είμαστε όμως φιλικοί με όλους, θα διδαχθούμε πολλά και θα νιώσουμε όμορφα και ανθρώπινα.

Ο κόσμος γύρω μας είναι γεμάτος από ανθρώπινες ιστορίες παρόμοιες με τη δική μας. Το μόνο που έχουμε να κάνουμε είναι να τις ακούσουμε. Να τις δούμε. Ξένοι είναι και αυτοί που δεν ανήκουν στο υποσύνολο της ύπαρξής μας. Δεν αισθανόμαστε ότι ανήκουμε στην ίδια «ομάδα». Νιώθουμε διαφορετικοί. Είμαστε όμως; Ελάχιστα. Αν μιλούσαμε μόνο για λίγο με αυτούς, θα συνειδητοποιούσαμε τις ομοιότητες που τώρα παραβλέπουμε, εστιάζοντας σε μιαδύο διαφορές, που ενδεχομένως όντως υπάρχουν. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να είμαστε φίλοι με όλους. Αν είμαστε όμως φιλικοί με όλους, θα διδαχθούμε πολλά και θα νιώσουμε όμορφα και ανθρώπινα. Δεν εισηγούμαι να ανοίξουμε το σπίτι μας (ανεξέλεγκτα) σε όλους. Εισηγούμαι να τους ανοίξουμε την καρδιά μας.

Τον Νοέμβριο του 2016, η Αμερικανίδα συγγραφέας και σύμβουλος Cheryl Rice ξεκίνησε μια πρωτοβουλία με την ονομασία «You matter marathon» που σκοπό έχει να φέρει τους ανθρώπους πιο κοντά. Η διαδικασία συνοψίζεται στην επίδοση από τον κάθε συμμετέχοντα 30 καρτών με την επιγραφή «you matter», «είσαι σημαντικός», σε γνωστούς και άγνωστους. Η δράση αυτή στοχεύει στο να πατάξει την αποξένωση, την αδιαφορία και την ξενοφοβία και να μας θυμίσει ότι ο καθένας μας είναι σημαντικός. Μέχρι σήμερα έχουν μοιραστεί 500.000 κάρτες με τη συμμετοχή 70.549 ανθρώπων, σε 70 χώρες. Φέτος τον Νοέμβριο λέμε και στην Κύπρο «είσαι σημαντικός», γιατί «Ξένος είναι απλώς ένας φίλος που δεν έχω ακόμη γνωρίσει», Will Rogers.

Από γεωργοί έγιναν βιοτέχνες οι Κινέζοι

Η χώρα με το 40% δημόσιο χρέος, του 5% ανεργίας και των 32 εκατ. πολιτών κάτω από το όριο της φτώχιας

Η Κίνα είναι η 46η καλύτερη χώρα για να ασκήσει κάποιος το επιχειρείν ανάμεσα σε 190 χώρες, σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας «Doing Business Report 2018».

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Η «Κ» είχε την ευκαιρία να επισκεφθεί μία από τις μεγαλύτερες οικονομικές και όχι μόνο δυνάμεις παγκοσμίως, την Κίνα, μετά από πρόσκληση της κινεζικής πρεσβείας, σε μία προσπάθεια προώθησης και ενημέρωσης για το κινεζικό επιχειρείν και το οικονομικό μοντέλο της χώρας. Η οικονομική ανάπτυξη που βιώνει η Κίνα τα τελευταία 40 χρόνια είναι μνημειώδης, παρά τα όποια κοινωνικά ή ανθρωπιστικά ζητήματα ανακύπτουν κατά καιρούς για τη μεγαλύτερη οικονομία της Ασίας, αλλά και της παγκόσμιας οικονομίας. Η μεταμόρφωση της Κίνας και η μετάβασή της από τον πρωτογενή τομέα – το 1978 το 70% των κατοίκων της Κίνας ήταν αγρότες – στον δευτερογενή είναι αξιοσημείωτη. Στη μετάβαση αυτή ρόλο έπαιξε και η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου των Κινέζων πολιτών – εν έτει 2018 ο μέσος όρος εκπαίδευσης ανέρχεται στα 10,5 χρόνια, πέραν της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ στη δεκαετία του 2000 κυμαινόταν στα 5,8 χρόνια. Η Κίνα μόλις το 1984 αποφάσισε να προχωρήσει σε μεγάλη οικονομική μεταρρύθμιση, και το 1993 προχώρησε σε ένα μοντέλο αγορών με νέα κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά. Αργότερα, το 2003, θέλησε να βελτιώσει περαιτέρω την οικονομία της και να αναπτύξει ένα υψηλό τεχνολογικό μοντέλο, και το 2013 προχώρησε σε βαθιές μεταρρυθμίσεις με πολλά οικονομικά οφέλη. Με αυτά τα βήματα η Κίνα σε λιγότερο από 40 χρόνια μετατράπηκε από μια γεωργική και κτηνοτροφική οικονομία, σε μια οικονομία βασισμένη στην τεχνολογία και τη βιοτεχνία. Αυτή η αλλαγή οικονομικού μοντέλου οδήγησε το 60% του πληθυσμού να μετακινηθεί από την ύπαιθρο στις πόλεις.

Η Κίνα το 2018 κατατάσσεται, σύμφωνα με την έκθεση της Παγκόσμιας Τράπεζας «Doing Business Report 2018» στη 46η θέση, ανάμεσα σε 190 χώρες, για να ασκήσει κάποιος το επιχειρείν. Όπως επισημαίνεται στην εν λόγω έκθεση, η χώρα του δράκου έκανε τις περισσότερες μεταρρυθμίσεις στην ανατολική Ασία, με τον Μπερτ Χόφμαν, τον διευθυντή της Παγκόσμιας Τράπεζας στην Κίνα να δηλώνει πως «Η Κίνα έχει σημειώσει ταχεία πρόοδο στη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος για τις κινεζικές μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, κατά το 2017» και συμπληρώνει «Η πρόοδος αυτή σηματοδοτεί την αξία που δίνει η κυβέρνηση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, αλλά και της ιδιωτικής πρωτοβουλίας».

Μείον 80 ημικρατικοί

Σύμφωνα με στοιχεία της Εθνικής Επιτροπής Ανάπτυξης και Μεταρρυθμίσεων της Κίνας (NDRC),το 1982 υπήρχαν 100 κρατικοί οργανισμοί, ενώ το 2017 έχουν απομείνει μόνο 20. Έχουν ιδιωτικοποιηθεί δηλαδή 80 οργανισμοί, σε 35 χρόνια και μάλιστα, αναμένεται και οι υπόλοιποι συν τω χρόνω να ιδιωτικοποιηθούν. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ινστιτούτου η ανεργία στην Κίνα φτάνει μόλις το 5%, σε μια χώρα 1,4 δισεκατομμυρίων ατόμων, δημιουργούνται 12.000 νέες θέσεις εργασίας κάθε χρόνο και παρουσιάζει ρυθμό ανάπτυξης της τάξεως του 6,9% με βιομηχανικούς όρους. Με παραγωγή αγαθών και όχι με παροχή υπηρεσιών και διαβατηρίων σε ξένους επενδυτές. Όσον αφορά στα Σχέδια των Πολιτογραφήσεων και το κινεζικό ενδιαφέρον που καταγράφεται για την Κύπρο, οι Κινέζοι στο Υπουργείο Εξωτερικών απλώς το επιβεβαιώνουν. Ωστόσο, όμως, δεν τους ξένισε – ο για τα κυπριακά δεδομένα μεγάλος αριθμός – σχολιάζοντας πως είναι λογικό να έχουν ενδιαφέρον μερικές εκατοντάδες κινέζων πολιτών μέσα στα 1,4 δισεκατομμύρια πληθυσμού.

Ερευνα και ανάπτυξη

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν της για το 2017 έφτασε τα 12.24 τρισεκατομμύρια αμερικανικών δολαρίων με την έρευνα και την ανάπτυξη να αντιστοιχεί στο 2,1% του ΑΕΠ. Όπως επισήμαναν στην «Κ», επενδύουν σε αεροναυπηγικές και πυρηνικής ενέργειας μελέτες. Το 2017, πάντως, το 7% του ΑΕΠ της επενδύθηκε για τεχνολογικές εφαρμογές – σκοπούς, αλλά και σε υποδομές, όπως π.χ. στην ανάπτυξη του σιδηροδρομικού δικτύου της χώρας (κατασκευάστηκαν 25.000 μίλια σιδηροδρομικές ράγες).

32 εκατ. φτωχοί

Βάσει της μεθοδολογίας που χρησιμοποιεί η κινεζική κυβέρνηση, το 1978 το 30,7%, δηλαδή το 1/3 των Κινέζων ζούσε κάτω από το όριο της φτώχειας, ενώ το 2017 αυτό το ποσοστό μειώθηκε στο 3,1%, που αντιστοιχεί σε 32 εκατομμύρια πολίτες. Στόχος της κινεζικής κυβέρνησης είναι να φτάσει το 0% μέχρι το 2020. Ωστόσο, ο βασικός μισθός ανέρχεται στα 2.100 γουάν, που είναι πολύ χαμηλός (αντιστοιχεί σε 300 ευρώ) και που δεν επιτρέπει σε έναν πολίτη να νοικιάσει διαμέρισμα στο Πεκίνο. Ως αντίμετρο, η κυβέρνηση δίνει επίδομα ενοικίου σε όσες οικογένειες το χρειάζονται.

40% το δημόσιο χρέος

Το δημόσιο χρέος της Κίνας είναι χαμηλό και ανέρχεται στο 40% του ΑΕΠ της χώρας, ποσοστό ρεκόρ ακόμα και για τις πιο αναπτυγμένες δυτικές οικονομίες. Όπως σημειώθηκε από αξιωματούχο του NDRC η Κίνα παρουσίασε 0,4% έλλειμμα στο πρώτο εξάμηνο του 2018, αλλά δεν υπάρχει ανησυχία για το πώς θα κλείσει η χρονιά, «τα πάντα είναι ισοζυγισμένα», προσθέτοντας ότι «η Κίνα παράγει προϊόντα υψηλής τεχνολογίας, τα οποία εξάγονται παγκόσμια. Από μία κλειστή οικονομία πριν από πολλά χρόνια έχουμε γίνει ανοιχτή και αυτό μας αποφέρει πολλά κέρδη».

Ωστόσο, ηχηρό «χαστούκι» δέχθηκε η Κίνα από τις κυρώσεις που επέβαλε ο Πρόεδρος των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ για τα κινεζικά προϊόντα που εισάγονται στη χώρα. Παρόλα αυτά, σύμφωνα με υψηλόβαθμους Κινέζους αξιωματούχους είναι ότι οι κυρώσεις δεν θα ανακόψουν την αναπτυξιακή πορεία της χώρας «στόχος τους είναι να πλήξουν τη δεύτερη μεγαλύτερη σε ανάπτυξη χώρα παγκοσμίως», όπως δήλωσαν χαρακτηριστικά στην «Κ».

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί πως το 1995 η ραγδαία ανάπτυξη είχε πολύ μεγάλο περιβαλλοντικό αντίκτυπο στη χώρα, με την κινεζική κυβέρνηση να αναλαμβάνει στοχευμένες ενέργειες για να αντιστρέψει τις αρνητικές συνέπειες της αλματώδους βιομηχανικής ανάπτυξης της χώρας. Σύμφωνα με τα στοιχεία των κινεζικών αρχών αυτές οι ενέργειες έχουν αρχίσει να φέρνουν θετικά αποτελέσματα.

Περιορισμοί και απαγορεύσεις

Η Κίνα έχει επικριθεί ουκ ολίγες φορές για περιορισμό σε ελευθερίες, όπως αυτή του λόγου, τη θρησκευτική, την πολιτική. Η πιο πρόσφατη απαγόρευση ήταν η λειτουργία των «δυτικών» μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην επικράτειά της. Οτιδήποτε σχετίζεται με την Google, τη Facebook, το Instagram, το Twitter, το Youtube, αλλά και σε εφαρμογές επικοινωνίας, όπως Whatsapp, Viber και Skype, ο δυτικός που επισκέπτεται την Κίνας δεν μπορεί να έχει πρόσβαση, γεγονός που «θολώνει» το παράθυρο στον «έξω κόσμο». Ο μέσος Κινέζος πολίτης που δεν έχει επισκεφθεί άλλη χώρα έχει άγνοια για την ύπαρξή τους και αντ' αυτών χρησιμοποιεί την κινεζική εφαρμογή WeChat, που αντικαθιστά τις «δυτικές», ενώ σε αντικατάσταση των δυτικών μηχανών αναζήτησης στην Κίνα λειτουργεί η αντίστοιχη Baidu. Η κινεζική κυβέρνηση έχει απαγορεύσει όλα τις εφαρμογές που χρησιμοποιούνται στον υπόλοιπο κόσμο και τις έχει αντικαταστήσει με τα δικά της σε μια προσπάθεια να προστατεύσει, όπως αναφέρει, τους πολίτες της, με αποτέλεσμα να της ασκείται έντονη κριτική πως τα αποτελέσματα που εμφανίζουν τα κοινωνικά της δίκτυα είναι κατασκευασμένα και ελεγχόμενα.

Επιβραδύνεται η ανάκαμψη πωλήσεων στα σούπερ μάρκετ

Με αύξηση του τζίρου 3,2% έκλεισε το 9μηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Με ολοένα και ασθενέστερο ρυθμό αυξάνονται οι πωλήσεις στα σούπερ μάρκετ, τάση που ξεκίνησε από τον Ιούνιο και έπειτα, επιβεβαιώνοντας την άποψη ότι η ολοκλήρωση του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής δεν σημαίνει αυτομάτως ενίσχυση της ζήτησης, ειδικά μάλιστα καθώς δεν έχει αυξηθεί το διαθέσιμο προς κατανάλωση εισόδημα.

Το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2018 πάντως έκλεισε με θετικό πρόσημο και εκτός απροόπτου το 2018 θα καταγραφεί για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά αύξηση στις πωλήσεις των σούπερ μάρκετ.

Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγοράς IRI, η αξία πωλήσεων των σούπερ μάρκετ αυξήθηκε κατά 1,7% τον Σεπτέμβριο του 2018 σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο του 2017. Το ότι καταγράφεται αύξηση σχετίζεται με το γεγονός ότι η σύγκριση γίνεται με την περυσινή χρονιά, όταν ακόμη δεν είχε επαναλειτουργήσει πλήρως το δίκτυο της πρώην «Μαρινόπουλος» από την εταιρεία «Σκλαβενίτης». Το ανησυχητικό στοιχείο για τον κλάδο είναι ότι αυτή η αύξηση φθίνει μήνα με τον μήνα.

Ετσι, μετά την αύξηση κατά 6,1% που σημείωσαν οι πωλήσεις των σούπερ μάρκετ τον Μάιο του 2018 σε σύγκριση με τον Μάιο του 2017, τον Ιούνιο η αύξηση σε ετήσια βάση ήταν 2,8%, τον Ιούλιο 2,3%, τον Αύγουστο 2,1% και τον Σεπτέμβριο η ανάκαμψη υποχώρησε κάτω από το 2%, στο 1,7%. Το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου 2018 ο τζίρος των πωλήσεων εμφανίζεται να καταγράφει αύξηση 3,2% σε σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του 2017.

Η αύξηση αυτή είναι για την ώρα εντός των προβλέψεων στις οποίες είχε προβεί η IRI την άνοιξη, όταν έκανε λόγο για ενίσχυση των πωλήσεων των σούπερ μάρκετ το 2018 η οποία θα κυμαίνεται από 3,1% έως 4,8%.

Ο όγκος πωλήσεων καταγράφει ελαφρώς μεγαλύτερη αύξηση, 3,4% το εννεάμηνο, με την απόκλιση αυτή να οφείλεται κατά κύριο λόγο στις εκτεταμένες προσφορές που πραγματοποιούν οι αλυσίδες σούπερ μάρκετ σε συνεργασία με τους προμηθευτές και οδηγούν σε μείωση της τιμής μονάδας. Οι εκτεταμένες προσφορές με τη σειρά τους αποτελούν «παράπλευρη απώλεια» του ολοένα και εντεινόμενου ανταγωνισμού στον κλάδο των σούπερ μάρκετ, που οδηγεί διαρκώς σε πτώση των περιθωρίων κέρδους των αλυσίδων.

Από τις 11 βασικές κατηγορίες ειδών σούπερ μάρκετ, αύξηση των πωλήσεων, ως προς την αξία και τον όγκο, παρουσιάζουν οι 10. Η μεγαλύτερη αύξηση εξακολουθεί να παρατηρείται στα κατεψυγμένα τρόφιμα (8% σε αξία και 10,2% σε όγκο), ακολουθούν τα σνακ (6,5% σε αξία και 6,7% σε όγκο) και τα είδη νοικοκυριού (πλην καθαριστικών και απορρυπαντικών) τα οποία στο εννεάμηνο κατέγραψαν αύξηση της αξίας πωλήσεων κατά 6,5% και του όγκου πωλήσεων κατά 5,8%.

Αρκετά μεγαλύτερη είναι η αύξηση της αξίας πωλήσεων σε σύγκριση με την αύξηση του όγκου πωλήσεων στην κατηγορία των μη αλκοολούχων ποτών: η αξία πωλήσεων αυξήθηκε κατά 5,1% ενώ ο όγκος πωλήσεων κατά 2,5%.

Τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι στα μη αλκοολούχα ποτά συμπεριλαμβάνεται και ο καφές, η τιμή του οποίου από την 1η Ιανουαρίου 2017 έχει αυξηθεί σημαντικά (από 10% έως 25%) λόγω της επιβάρυνσης του προϊόντος με ειδικό φόρο κατανάλωσης.

Η μοναδική κατηγορία στην οποία καταγράφεται μείωση των πωλήσεων σε αξία και όγκο είναι αυτή των υλικών μαγειρικής, κατά 4,1% και 3,8% αντιστοίχως.

Η μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων εξακολουθεί να παρατηρείται στα κατεψυγμένα τρόφιμα.

Μειωμένος ο τζίρος κατά 7% στις χειμερινές ενδιάμεσες εκπτώσεις

Διέψευσαν μία ακόμη φορά τις προσδοκίες των μικρομεσαίων εμπόρων οι ενδιάμεσες εκπτώσεις, καθώς ο τζίρος τους εκτιμάται ότι μεσοσταθμικά υποχώρησε κατά 7% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Παρά, πάντως, την ισχνή συνεισφορά των ενδιάμεσων εκπτώσεων στον συνολικό τζίρο των εμπορικών καταστημάτων, ολοένα και περισσότερες επιχειρήσεις του κλάδου συμμετέχουν σε αυτόν τον θεσμό, με την πλειονότητά τους μάλιστα να προβαίνουν σε εκπτώσεις στο σύνολο των εμπορευμάτων. Με άλλα λόγια, ελέω ανταγωνισμού, οι εμπορικές επιχειρήσεις συμμετέχουν στον θεσμό αυτό, ακόμη και εάν θεωρούν ότι δεν κερδίζουν κάτι. Υπενθυμίζεται ότι οι χειμερινές ενδιάμεσες εκπτώσεις ολοκληρώνονται σήμερα, 15 Νοεμβρίου.

Σύμφωνα, λοιπόν, με την έρευνα που πραγματοποίησε το Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών της Ελληνικής Συνομοσπονδίας Εμπορίου και Επιχειρηματικότητας (ΙΝΕΜΥ ΕΣΕΕ), στις φετινές ενδιάμεσες εκπτώσεις συμμετείχε το 85% των επιχειρήσεων έναντι 80% πέρυσι. Αξίζει να σημειωθεί ότι το 2014, πρώτη στην ουσία χρονιά των πραγματοποίησης των ενδιάμεσων χειμερινών εκπτώσεων, συμμετείχε σε αυτές το 72% των επιχειρήσεων. Το 47% των επιχειρήσεων κατέγραψε χαμηλότερες πωλήσεις σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, μόλις το 11% κατέγραψε υψηλότερες πωλήσεις, ενώ το 34% των εμπορικών επιχειρήσεων είδε τον τζίρο του να παραμένει στα ίδια επίπεδα με τον Νοέμβριο του 2017.

Πάνω από μία στις δύο επιχειρήσεις (54%) πραγματοποίησε εκπτώσεις στο σύνολο των εμπορευμάτων της έναντι 30% το 2014 και 58% το 2017.

Στις περισσότερες επιχειρήσεις (6 στις 10) το ποσοστό έκπτωσης κυμάνθηκε μεταξύ 11% και 40%, ενώ στην πλειονότητά τους πραγματοποίησαν εκπτώσεις σε ποσοστό από 11% έως 20%.

Το 54% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι οι ενδιάμεσες εκπτώσεις δεν επηρεάζουν τον συνολικό τζίρο της φθινοπωρινής και χειμερινής περιόδου, το 23% θεωρεί ότι ο εν λόγω θεσμός έχει αρνητικό αντίκτυπο και το 20% θετικό.

Το 47% των επιχειρήσεων κατέγραψε χαμηλότερες πωλήσεις σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο.

Πάντως, πλέον είναι μοιρασμένοι οι έμποροι σχετικά με τον θεσμό. Το 47% δηλώνει ότι συμφωνεί με τις ενδιάμεσες εκπτώσεις, ενώ επίσης 47% δηλώνει ότι διαφωνεί. Με βάση, τέλος, τα στοιχεία που συγκέντρωσε η ΕΣΕΕ από τους τοπικούς εμπορικούς συλλόγους, προκύπτει ότι η μείωση του τζίρου κυμάνθηκε στις περισσότερες περιοχές, συμπεριλαμβανομένης της Αθήνας και του Πειραιά, από 1% έως 10%.

Στη Θεσσαλονίκη ο τζίρος κατά τις χειμερινές ενδιάμεσες εκπτώσεις παρέμεινε στα ίδια με πέρυσι επίπεδα, ενώ σε κάποιες περιφερειακές αγορές η μείωση έφθασε ακόμη και το 40%.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

ΣΕΒ: Αύξηση κατώτατου μισθού υπό δύο προϋποθέσεις

Σύνδεση με παραγωγικότητα και μείωση ασφαλιστικών εισφορών

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Δύο βασικές προϋποθέσεις για την αύξηση του κατώτατου μισθού θέτει ο ΣΕΒ στο εβδομαδιαίο οικονομικό του δελτίο: να βεβαιωθεί παράλληλα και αύξηση της μέσης παραγωγικότητας της οικονομίας για το 2018 και να συνδυαστεί με την άμεση μείωση των ασφαλιστικών εισφορών.

Η θέση του Συνδέσμου λαμβάνει ιδιαίτερα επίκαιρο χαρακτήρα, με δεδομένη τη σημερινή προφορική διαβούλευση των κοινωνικών εταίρων, στην αρμόδια επιτροπή που έχει συσταθεί με σκοπό τον συντονισμό των δράσεων για την αύξηση του κατώτατου μισθού.

Στη συνάντηση αυτή δεν θα εκπροσωπηθούν οι εργαζόμενοι, καθώς η ΓΣΕΕ (με ομόφωνη απόφαση της ολομέλειας της διοίκησης) δεν θα συμμετάσχει. Με επιστολή, η οποία κοινοποιείται και στους υπόλοιπους κοινωνικούς εταίρους, η Συνομοσπονδία χαρακτηρίζει τον καθορισμό του κατώτατου μισθού από την κυβέρνηση κατάλυση του δικαιώματος των εργαζομένων να διαπραγματεύονται συλλογικά και ελεύθερα, επαναλαμβάνει την πάγια θέση της για επαναφορά του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ, την κατάργηση του υποκατώτατου μισθού και την επαναφορά της ευθύνης καθορισμού του κατώτατου μισθού στους κοινωνικούς εταίρους.

Από την πλευρά του ο ΣΕΒ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου, επισημαίνοντας ότι σε μια χώρα χαμηλής ανταγωνιστικότητας, όπως η Ελλάδα, είναι αδύνατο μια επιχείρηση να πληρώνει καλύτερους μισθούς, όταν, μάλιστα, δεν έχει πρόσβαση σε χρηματοδότηση, και επιβιώνει μέσα σε φορολογικούς και ρυθμιστικούς παραλογισμούς.

«Σε μια χώρα που οι μεγάλες επενδύσεις περιμένουν δεκαετίες για να πάρουν το πράσινο φως, ή καταλήγουν σε διαιτησίες και δικαστήρια, ή και την αποχώρηση, επειδή δεν τηρούνται οι νόμοι, δεν είναι δυνατόν να γίνουν περισσότερες και μεγαλύτερες επενδύσεις, ώστε να αυξηθεί η παραγωγικότητα και να δοθούν καλύτεροι μισθοί», αναφέρει χαρακτηριστικά. Για να καταλήξει πως σε μια τέτοια χώρα, η αναπροσαρμογή του κατώτατου μισθού δεν μπορεί να μη λαμβάνει υπόψη τις επιπτώσεις στην παραγωγικότητα, στην απασχόληση και στην ακόμα πολύ υψηλή ανεργία. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, η βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζομένων είναι αποτέλεσμα των επενδύσεων που οδηγούν σε συσσώρευση μέσων παραγωγής, και κερδίζονται με την παραγωγική εργασία στους χώρους δουλειάς και όχι σε υπουργικά γραφεία.

Οπως μάλιστα επισημαίνεται στο οικονομικό δελτίο του Συνδέσμου, μια μεγάλη αύξηση του κατώτατου μισθού η οποία δεν θα συνδέεται με τη μεταβολή της παραγωγικότητας ή τη μείωση του ήδη υψηλού μη μισθολογικού κόστους εργασίας, κινδυνεύει να εκτοπίσει από την επίσημη αγορά αρκετούς εργαζομένους, που θα έρθουν αντιμέτωποι είτε με την ανεργία, είτε με την απώλεια της προστασίας που προσφέρει η επίσημη απασχόληση.

Ο ΣΕΒ «αποκαλύπτει» ότι αυτό διαπιστώνεται και στις μελέτες των υπουργείων Οικονομικών, Εργασίας και του ΚΕΠΕ που δεν έχουν δημοσιοποιηθεί, καθώς και από ευρήματα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και ζητεί την άμεση δημοσιοποίηση των μελετών-εκθέσεων που κατατέθηκαν και θα χρησιμοποιηθούν από το υπουργείο Εργασίας στη διαδικασία διαβούλευσης.

Η βελτίωση των εισοδημάτων των εργαζομένων είναι αποτέλεσμα των επενδύσεων, λέει ο Σύνδεσμος.

Κατώτατος μισθός

ΕΙΝΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΕΝΟΣ ΜΕ ΚΑΤΑΒΟΛΗ 12 ΜΙΣΘΩΝ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ (Eurostat, 2017)

	ΣΕ ΕΥΡΩ, ΣΕ 12ΜΗΝΗ ΒΑΣΗ	ΩΣ % ΤΟΥ ΜΕΣΟΥ ΜΙΣΘΟΥ
Βέλγιο	1.563	46,4%
Βουλγαρία	235	38,3%
Γαλλία	1.480	50,8%
Γερμανία	1.498	52,6%
Ελλάδα*	764	56,8%
Ελλάδα	684	50,8%
Ουγγαρία	413	46,1%
Ιρλανδία	1.563	45,8%
Λουξεμβούργο	1.999	40,6%
Ολλανδία	1.565	51,3%
Πολωνία	473	48,9%
Πορτογαλία	650	47,7%
Ρουμανία	319	44,3%
Ισπανία	826	38,5%
Ην. Βασίλειο	1.414	48,7%
Μέσος όρος		43,6%

* Οπως υπολογίζεται για βιομηχανικό εργάτη με 25 ημερομίσθια.

ΠΗΓΗ: ΣΕΒ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μπαράζ προγραμμάτων απασχόλησης στο Δημόσιο προσδοκώντας ψήφους

Χιλιάδες προσλήψεις στο Δημόσιο, μέσω προγραμμάτων του ΟΑΕΔ αλλά και επέκτασης συμβάσεων ορισμένου χρόνου, συνολικού προϋπολογισμού που ξεπερνά τα 150 εκατ. ευρώ περιλαμβάνει ο σχεδιασμός του υπουργείου Εργασίας για το αμέσως επόμενο διάστημα, διατηρώντας στην ατμόσφαιρα έντονο το «άρωμα προεκλογικών παροχών».

Εν αναμονή της επίσημης έγκρισης από το Eurogroup για την πρόσληψη 3.000 ατόμων μόνιμου εξειδικευμένου προσωπικού που θα στελεχώσει το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι», χθες, τα συναρμόδια υπουργεία Εργασίας και Υγείας αποφάσισαν την παράταση για άλλους 12 μήνες του προγράμματος απασχόλησης στη δημόσια υγεία.

Συγκεκριμένα, η κοινή υπουργική απόφαση θα προβλέπει παράταση του προγράμματος που αφορά συνολικά 3.802 άτομα, και μάλιστα η παράταση για τα 2.865 άτομα (που ήδη εργάζονται) είναι προγραμματισμένη από τον Φεβρουάριο έως τον Μάιο του 2019, ενώ για τους υπόλοιπους 937 εργαζομένους είναι προγραμματισμένη για τον Νοέμβριο του 2019. Η συνολική δαπάνη ανέρχεται σε 60 εκατ. ευρώ. Να σημειωθεί ότι οι εργαζόμενοι αυτοί απασχολούνται σήμερα σε όλο το φάσμα των μονάδων δημόσιου συστήματος υγείας: πανεπιστημιακά και γενικά νοσοκομεία, κεντρική υπηρεσία του υπουργείου, κέντρα υγείας, μονάδες ΠΕΔΥ, περιφερειακά (και πολυδύναμα) ιατρεία, καθώς και στους εποπτευόμενους φορείς ΕΟΠΥΥ, ΟΚΑΝΑ, ΚΕΘΕΑ, ΕΟΦ, ΕΚΕΑ, ΕΚΑΒ, με αποδοχές που ξεκινούν από 775 ευρώ (για την κατηγορία υποχρεωτικής εκπαίδευσης) και φθάνουν έως και 1.087 ευρώ (πανεπιστημιακή εκπαίδευση). Ενα αντίστοιχο πρόγραμμα, προϋπολογισμού 90 εκατ. ευρώ, για την πρόσληψη 5.500 άνεργων νέων, ηλικίας έως 29 ετών, πτυχιούχων ΑΕΙ και ΤΕΙ, σε υπουργεία και δημόσιους φορείς αναμένεται να προκηρυχθεί εντός της ερχόμενης εβδομάδας. Και σε αυτήν την περίπτωση, η συνολική διάρκεια απασχόλησης ορίζεται στους 12 μήνες και οι μισθοί ανάλογα με το επίπεδο εκπαίδευσης θα κυμαίνονται από 990 ευρώ μεικτά έως και 1.040 ευρώ.

Με δαπάνη για το 2019 ύψους 5,8 εκατ. ευρώ στο νομοσχέδιο του υπουργείου Εργασίας που περιλαμβάνει τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και συζητείται αυτές τις ημέρες στις επιτροπές της Βουλής, προβλέπεται, τέλος, η επέκταση της απασχόλησης (συμβάσεις ορισμένου χρόνου) των εργαζομένων ως επικουρικού προσωπικού σε φορείς πρόνοιας του Δημοσίου. Αλλωστε, με το ίδιο νομοσχέδιο συστήνονται 341 οργανικές θέσεις στους φορείς αυτούς, όπως τα κέντρα κοινωνικής πρόνοιας των περιφερειών, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, το Εθνικό Ιδρυμα Κωφών κ.λπ., οι οποίες θα προκηρυχθούν το αργότερο έως 28/2/2019, σύμφωνα με τις διαδικασίες του ΑΣΕΠ, και οι ήδη υπηρετούντες θα έχουν «πολύτιμη εργασιακή εμπειρία στην παροχή προνοιακών υπηρεσιών που κατά τη διαδικασία των προσλήψεων θα ληφθεί υπόψη».

Πάνω από 150 εκατ. θα δοθούν το επόμενο διάστημα από το υπουργείο Εργασίας.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Οι κυρώσεις Τραμπ στο Ιράν πλήττουν την ελληνική ναυτιλία

80 ελληνόκτητα τάνκερ δραστηριοποιούνται στις μεταφορές αργού πετρελαίου

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Σημαντικές επιπτώσεις στην απασχόληση των ελληνόκτητων δεξαμενόπλοιων αναμένεται να έχει η επιβολή κυρώσεων στις εξαγωγές αργού πετρελαίου από το Ιράν. Στις 5 Νοεμβρίου ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ επανέφερε σε πλήρη ισχύ τις κυρώσεις, που είχαν αρθεί με την πυρηνική συμφωνία του 2015 την οποία είχε διαπραγματευθεί η κυβέρνηση Ομπάμα, προσθέτοντας μάλιστα 300 νέες κατηγορίες στο εμπάργκο που περιλαμβάνουν τον πετρελαϊκό, τον ασφαλιστικό, τον ναυτιλιακό και τον τραπεζικό τομέα του Ιράν.

Ομως η Ελλάδα συγκαταλέγεται στις οκτώ χώρες στις οποίες παραχώρησε η Ουάσιγκτον εξαίρεση έξι μηνών από το εμπάργκο κατά του Ιράν, ειδικά για τις αγορές πετρελαίου. Οι υπόλοιπες είναι οι Ιαπωνία, Ιταλία, Ινδία, Κίνα, Ταϊβάν, Τουρκία και Νότια Κορέα. Αλλά η εξαίρεση αυτή αφορά μόνον στην προμήθεια αργού των ελληνικών διυλιστηρίων, που ούτως ή άλλως έχουν ήδη στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές. Αντιθέτως, μεγάλη είναι η ελληνικών συμφερόντων έκθεση στις θαλάσσιες μεταφορές πετρελαίου από το Ιράν προς ολόκληρο τον κόσμο. Ειδικότερα οι Ελληνες πλοιοκτήτες κυριαρχούν στις εξαγωγές ιρανικού αργού, με 80 ελληνικά δεξαμενόπλοια να δραστηριοποιούνται σε αυτές τις μεταφορές το τελευταίο δωδεκάμηνο, σύμφωνα με τα στοιχεία της VesselsValue.

Η Κίνα και κάποιες άλλες χώρες έχουν δηλώσει ότι θα συνεχίσουν να προμηθεύονται ιρανικό πετρέλαιο και φυσικό αέριο και μετά το εξάμηνο, αλλά οι αναλυτές εκτιμούν πως μετά τον Απρίλιο οι εξαγωγές πετρελαίου και φυσικού αερίου του Ιράν θα μειωθούν στο ένα τρίτο. Πάνω απ' όλα, όμως, οι πλοιοκτήτες Ελληνες και ξένοι είναι αμφίβολο κατά πόσο θα ρισκάρουν να συνεχίσουν το εμπόριο αυτό αφού αυτό θα σήμαινε πως μπορεί να μπουν στη λίστα της Ουάσιγκτον με τις εταιρείες που επειδή παραβιάζουν το εμπάργκο τιμωρούνται με απαγόρευση συναλλαγών με αμερικανικές εταιρικές οντότητες και απαγόρευση κατάπλου σε αμερικανικά λιμάνια.

Το εμπόριο αργού από το Ιράν έχει σημειώσει σημαντική αύξηση έπειτα από την άρση των αμερικανικών κυρώσεων τον Ιανουάριο του 2016. Εντός του 2018 οι συνολικές εξαγωγές ιρανικών φορτίων έφθασαν στο μέγιστο μέχρι τον Μάιο του 2018, οπότε και η Ουάσιγκτον ανακοίνωσε την απόφασή της να άρει τη συμμετοχή των ΗΠΑ στη συμφωνία του Ιράν επιβάλλοντας κυρώσεις. Πάντως, οι διεθνείς αγορές έχουν, εν πολλοίς, προεξοφλήσει την επαναφορά του εμπάργκο, ενώ οι δύο σημαντικότεροι πετρελαιοπαραγωγοί, Ρωσία και Σαουδική Αραβία, έχουν αυξήσει την παραγωγή τους για να καλύψουν πιθανές ελλείψεις.

Πάντως η Ε.Ε., που από την αρχή εξέφρασε την πρόθεση να διατηρήσει ενεργή τη συμφωνία και το εμπόριο με το Ιράν, δεν έχει έως τώρα καταφέρει να θέσει σε λειτουργία το όχημα ειδικού σκοπού που έχει σχεδιάσει για να συνεχίσει τις εμπορικές της συναλλαγές με το Ιράν, καθώς καμία τρίτη χώρα δεν δέχεται να φιλοξενήσει την έδρα του υπό τον φόβο να τεθεί εκτός πρόσβασης στο αμερικανικό χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Δεξαμενόπλοια που εξάγουν αργό από το Ιράν

ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑ ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΞΑΜΕΝΟΠΛΟΙΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΞΙΔΙΩΝ	ΤΟΝΟΙ ΦΟΡΤΙΟΥ
1. Ελλάδα	**80**	**117**	**17.462.805**
2. Ιράν	49	363	68.665.525
3. Ιαπωνία	14	26	7.494.265
4. Κίνα	13	40	11.040.330
5. Ινδία	12	20	2.368.350
6. Τουρκία	7	12	1.781.155
7. Λιβύη	5	23	3.134.240
8. Σιγκαπούρη	3	14	2.076.795
9. Ην. Αραβικά Εμιράτα	2	8	1.129.930
10. Ρωσία	1	6	611.040

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΠΟΥ ΕΙΣΑΓΟΥΝ ΤΟ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΙΡΑΝΙΚΟ ΑΡΓΟ

1. **Κίνα**
2. Ινδία
3. Ιράν
4. Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
5. Νότια Κορέα
6. Ιταλία
7. Τουρκία
8. Ισπανία
9. Ιαπωνία
10. Γαλλία

ΠΗΓΗ: VesselsValue, στοιχεία 9/11/2018

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Υποχώρησε κάτω από το 19% η ανεργία τον περασμένο Αύγουστο

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Νέα μείωση της ανεργίας, στο 18,9%, καταγράφηκε τον περασμένο Αύγουστο, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, με το ποσοστό να πέφτει κάτω από το 19% πρώτη φορά από τον Αύγουστο του 2011.

Βέβαια, όπως επισημαίνει και ο ΣΕΒ στο εβδομαδιαίο του δελτίο, παρά τη μείωση του ποσοστού, ο αριθμός των ανέργων παραμένει σε πολύ υψηλά επίπεδα, ενώ το ποσοστό απασχόλησης είναι ιδιαίτερα χαμηλό. Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο, στη μείωση της ανεργίας καθοριστικό ρόλο διαδραματίζουν τόσο η μείωση του εργατικού δυναμικού, όσο και τα μέτρα που ελήφθησαν στην αγορά εργασίας. Αναλυτικά, σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, το εποχικά διορθωμένο ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο του 2018 ανήλθε σε 18,9% έναντι 20,8% τον Αύγουστο του 2017 και του αναθεωρημένου προς τα πάνω 19,1% τον Ιούλιο του 2018, το σύνολο των απασχολουμένων σε 3.858.189 άτομα και οι άνεργοι έπεσαν κάτω από το ψυχολογικό όριο των 900.000, σε 896.588 άτομα. Κατά την ίδια περίοδο, ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.214.983 άτομα. Συγκεκριμένα, οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 85.997 άτομα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2017 (αύξηση 2,3%) και κατά 25.249 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2018 (αύξηση 0,7%). Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 95.760 άτομα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2017 (μείωση 9,6%) και κατά 7.886 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2018 (μείωση 0,9%). Τέλος, οι οικονομικά μη ενεργοί μειώθηκαν κατά 28.523 άτομα σε σχέση με τον Αύγουστο του 2017 (μείωση 0,9%) και κατά 20.745 άτομα σε σχέση με τον Ιούλιο του 2018 (μείωση 0,6%).

Βελτιωμένα, σε σχέση με το παρελθόν, αλλά σε ανησυχητικά υψηλό επίπεδο, είναι τα στοιχεία ως προς την ηλικιακή κατανομή των ανέργων. Το μεγαλύτερο πρόβλημα εξακολουθεί να εντοπίζεται στους νέους, όπου τα ποσοστά διαμορφώνονται στο 36,8% (ηλικιακή ομάδα 15-24), έχοντας πάντως υποχωρήσει από τα επίπεδα άνω του 40% τους προηγούμενους μήνες. Η βελτιωμένη αυτή εικόνα της ανεργίας δεν αφήνει βέβαια και πολλά περιθώρια εφησυχασμού. Οπως χαρακτηριστικά επισημαίνει ο ΣΕΒ, η οικονομία της χώρας μας δεν συμπεριλαμβάνεται στις οικονομίες με ισχυρή παραγωγική και εξαγωγική βάση που αντέχουν στους υφεσιακούς κύκλους, προσφέροντας σταθερές και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το 2ο τρίμηνο του 2018, σε επίπεδο γενικού πληθυσμού, εργάζεται μόλις το 35%. Σε επίπεδο ενεργού πληθυσμού, δηλαδή στις παραγωγικές ηλικίες 15 έως 64 ετών, εργάζεται το 55,3%. Πρακτικά ένας Ελληνας παράγει το εισόδημα που καταναλώνουν τρεις. Από αυτό το εισόδημα πληρώνονται η δημόσια υγεία, η παιδεία, οι συντάξεις, η άμυνα, τα δημόσια έργα, όλες οι κρίσιμες λειτουργίες του κράτους και φυσικά η ιδιωτική κατανάλωση κάθε νοικοκυριού. Συνολικά, αναφέρει ο ΣΕΒ, φαίνεται να μετανάστευσαν στο εξωτερικό περίπου 374.000 άτομα μεταξύ 2009 και 2017. Αυτή η μείωση του εργατικού δυναμικού συντελεί κατά ένα βαθμό και στη μείωση της ανεργίας που καταγράφεται τα τελευταία χρόνια. Ο δεύτερος παράγοντας που συνετέλεσε στη μείωση της ανεργίας είναι τα μέτρα που ελήφθησαν στην αγορά εργασίας. Και παρ' όλα αυτά, η Ελλάδα εξακολουθεί να έχει την υψηλότερη ανεργία στις χώρες του αναπτυγμένου κόσμου (ΟΟΣΑ), ενώ διαθέτει ένα από τα λιγότερο γενναιόδωρα συστήματα στήριξης των ανέργων, με το 9,7% των ανέργων να λαμβάνει επίδομα ανεργίας, το 7,5% περίπου του εργατικού δυναμικού να είναι άνεργοι για πάνω από τέσσερα χρόνια και 160.000 νέους να μην εργάζονται, εκπαιδεύονται και καταρτίζονται (NEETs).

Μονάδες αφαλάτωσης για υφάλμυρο και θαλασσινό νερό

Ιδανική λύση για ξενοδοχειακές, αγροτικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις.

- Minimum δυνατότητα παραγωγής 5 κυβ. ημερησίως έως και τις εκάστοτε ανάγκες του πελάτη.
- Δυνατότητα παράδοσης σε κοντέινερ.
- Αθόρυβη λειτουργία.
- Κατασκευή από ανοξείδωτα υλικά, υψηλής ποιότητας.
- Ψηφιακή κονσόλα χειρισμού της μονάδας.
- Άμεσα διαθέσιμο εξειδικευμένο προσωπικό.

CARAMONDANI desalination plants
You can depend on it®

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΤΗΛ. 22818140
Χ. Στυλιανίδης: c.stylianides@caramondani.com.cy
www.caramondani.com.cy

CARAMONDANI group
You can depend on it®

Λογοθεραπείο

Μαρία Μίτα Bsc
Εγγεγραμένη Λογοθεραπεύτρια

Αξιολόγηση - Διάγνωση
Αντιμετώπιση διαταραχών λόγου, φωνής, ομιλίας παιδιών & ενηλίκων

Τηλ.: 99129129 | Email: mariamita7@gmail.com

Mitas Yiannos
Director

The Car Shop

The Car Shop Cyprus I.M. Ltd

Τηλ.: +357-22666555
Κιν.: +357-99620161
Φαξ.: +357-22356060
thecarshop@cytanet.com.cy

Λεωφ. Λεμεσού, 92
(απέναντι από ΓΕΕΦ)
2014 Λευκωσία

Υποτροφίες που θα προσφερθούν από Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου το ακαδημαϊκό έτος 2018/2019

Το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου θα δέχεται αιτήσεις, από πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας ή/και πολίτες κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ή/και ξένους υπηκόους για τη διεκδίκηση υποτροφιών για το ακαδημαϊκό έτος 2018/19 από τις 20/11/18 μέχρι τις 21/12/18.
Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να εξασφαλίσουν την Ανακοίνωση με αρ. 427 (απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμπλήρωση της Αίτησης) και τη σχετική Αίτηση με αρ. 96, από:
• Τα Γραφεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου,
• Τις Επαρχιακές Διοικήσεις σε όλες τις Επαρχίες,
• Τα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη σε όλες τις Επαρχίες,
• Τα Κέντρα Πολιτών σε όλες τις επαρχίες, και
•
Την Ιστοσελίδα του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου http://www.cyscholarships.gov.cy

Οι αιτήσεις με όλα τα στοιχεία και πιστοποιητικά θα πρέπει να παραδοθούν μόνο δια χειρός στη Γραμματεία του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών μέχρι την Παρασκευή, 21 Δεκεμβρίου 2018 και ώρα 2:00μ.μ. στη διεύθυνση: Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών Κύπρου, Φλωρίνης 7, GREG TOWER, 3ος όροφος, 1065 Λευκωσία.
Αιτήσεις που θα υποβάλλονται μέσω ταχυδρομείου ή εταιρειών μεταφορών (courier), δεν θα γίνονται αποδεκτές.
Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποταθούν στο τηλέφωνο 22 456433.

ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

LADIES CIRCLE No1 NICOSIA - CYPRUS

Καφές Αγάπης

Το Ladies Circle 1 Λευκωσίας διοργανώνει την εκδήλωση «Καφές Αγάπης», για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά, το Σάββατο 1η Δεκεμβρίου 2018, από τις 10:00 το πρωί μέχρι και τις 18:00 το απόγευμα, στην οικία της κ. Γιώτας Κωνσταντινίδου, οδός Αναστασίας Τουφεξή 25, εντός των τειχών Λευκωσία.

Ο «Καφές Αγάπης» είναι μια φιλανθρωπική εκδήλωση, που φέτος έχει σκοπό να βοηθήσει τον Αντικαρκινικό Σύνδεσμο και το Ίδρυμα «Αροδαφνούσα».

Στον χώρο όπου θα απολαμβάνετε τον καφέ σας θα υπάρχουν οι εκθέτες μας, που τους επιλέξαμε για να σας εντυπωσιάσουν, οι οποίοι ασχολούνται μόνο με χειροποίητες δημιουργίες.

Τηλέφωνα επικοινωνίας: Γιώτα Κωνσταντινίδου 99544174, Έλενα Γεωργιάδου 99581829

Εξωφρενικό υπερπλεόνασμα για να πεισθούν οι δανειστές

Η κυβέρνηση εμφανίζει πλεόνασμα 6,46 δισ., θυσιάζοντας τις επενδύσεις

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Ενα «μαγικό» πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 6,46 δισ. ευρώ εμφανίζει ο προϋπολογισμός το διάστημα Ιανουαρίου - Οκτωβρίου. Λίγες ώρες πριν από την κρίσιμη συνεδρίαση του Euroworking Group (EWG) που θα κρίνει το τι μέλλει γενέσθαι με τις συντάξεις αλλά και τις εξαγγελίες της ΔΕΘ, η κυβέρνηση μεγεθύνει το πρωτογενές πλεόνασμα αποστραγγίζοντας την αγορά.

Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση σταμάτησε τις επιστροφές φόρου, ενώ την ίδια στιγμή το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων υποεκτελείται. Η ίδια εικόνα κατα-

Το πλεόνασμα είναι αυξημένο κατά 2,877 δισ. ευρώ συγκριτικά με τον στόχο που είχε τεθεί.

γράφεται και στο σκέλος των δαπανών καθώς η κυβέρνηση αποφάσισε να συγκρατήσει για τον Οκτώβριο τις πρωτογενείς δαπάνες.

Επί της ουσίας η κυβέρνηση παίζει το τελευταίο της χαρτί και επιχειρεί να πείσει τους δανειστές ότι όχι μόνο θα επιτευχθούν οι στόχοι για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ, αλλά αυτό θα είναι σημαντικά μεγαλύτερο όχι μόνο φέτος αλλά και το 2019.

Με βάση τα στοιχεία που δημοσιοποιήθηκαν από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους το πρωτογενές πλεόνασμα διαμορφώνεται στα 6,46 δισ. ευρώ στο 10μηνο του έτους, ενώ ο προϋπολογισμός προβλέπει 3,584 δισ. ευρώ. Δηλαδή το πλεόνασμα είναι αυξημένο κατά 2,877 δισ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο που είχε τεθεί για το συγκεκριμένο διάστημα.

Η επίδοση θα ήταν μικρότερη εάν η κυβέρνηση εκπλήρωνε τις υποχρεώσεις της. Οπως δείχνουν τα στοιχεία:

• Υποεκτελείται κατά 1,3 δισ. το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

• Οι επιστροφές φόρου είναι λιγότερες κατά 770 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον στόχο.

• Οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού είναι μειωμένες κατά 618 εκατ. ευρώ.

Το άθροισμα των παραπάνω ανέρχεται στα 2,71 δισ. ευρώ, όσο περίπου η υπέρβαση από τον στόχο που καταγράφεται στο πρωτογενές πλεόνασμα.

Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία εκτέλεσης του κρατικού προϋπολογισμού, για την περίοδο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2018 το ύψος των καθαρών εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού ανήλθε σε 42.436 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση κατά 839 εκατ. ευρώ ή 2,0% έναντι του στόχου.

Οι επιστροφές εσόδων (εξαιρουμένων των επιστροφών από το πρόγραμμα εκκαθάρισης ληξιπρόθεσμων οφειλών) ανήλθαν σε 3.097 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 770 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου (3.866 εκατ. ευρώ).

Τα έσοδα του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) ανήλθαν σε 1.683 εκατ. ευρώ, μειωμένα κατά 746 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου.

Σε ό,τι αφορά τις δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού αυτές ανήλθαν σε 38,696 δισ. ευρώ και είναι μειωμένες κατά 618 εκατ. ευρώ έναντι του στόχου. Μειωμένες έναντι του στόχου ήταν κυρίως οι δαπάνες για εξοπλιστικά προγράμματα κατά 234 εκατ. ευρώ και οι επιδοτήσεις γεωργίας κατά 147 εκατ. ευρώ.

Οι δαπάνες του ΠΔΕ διαμορφώθηκαν σε 2,089 δισ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση έναντι του στόχου κατά 1,321 δισ. ευρώ.

Υπενθυμίζεται ότι στο προσχέδιο του προϋπολογισμού και συγκεκριμένα στο σενάριο χωρίς τις περικοπές των συντάξεων «κρύβεται» μια περικοπή του ΠΔΕ κατά 300 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με το μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα (από τα 7,3 στα 7 δισ. ευρώ).

Πώς διαμορφώθηκε το υπερπλεόνασμα στο 10μηνο (Ιανουάριος - Οκτώβριος)

ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ	Τι προβλέπει ο προϋπολογισμός (ΣΤΟΧΟΣ)	...και τι έγινε
	€3,58 δισ.	€6,46 δισ.
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	€3,41 δισ.	€2,089 δισ.
	Λιγότερες επενδύσεις κατά 1,3 δισ. ευρώ	
ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΦΟΡΟΥ	€3,866 δισ.	€3,097 δισ.
	Λιγότερες επιστροφές κατά 770 εκατ. ευρώ	
ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΥ	€39,314 δισ.	€38,696 δισ.
	Συγκράτηση δαπανών κατά 618 εκατ. ευρώ	

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Κίνδυνος δημοσιονομικού εκτροχιασμού λόγω εκλογών, προειδοποιεί και το ΕΔΣ

Για κινδύνους δημοσιονομικής αποσταθεροποίησης λόγω εκλογών προειδοποιεί ο πρόεδρος του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου (ΕΔΣ) Παναγιώτης Κορλίρας στη φθινοπωρινή έκθεση του ΕΔΣ, προσθέτοντας τη φωνή του σε πολλές άλλες με ανάλογες ανησυχίες, όπως της Κομισιόν, αλλά και –μόλις προχθές– του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

«Η μεγάλη πρόκληση», σημειώνει ο κ. Κορλίρας, «είναι η πλήρης ανάκτηση και εμπέδωση της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής, στη διάρκεια μάλιστα ενός εκλογικού έτους, παρ' όλες τις εντάσεις που ενδέχεται να αναπτυχθούν».

Η έκθεση αναφέρει, επίσης, ως πηγές αβεβαιότητας για την πορεία της οικονομίας το επόμενο έτος, τη βελτίωση των συνθηκών δανεισμού του ελληνικού Δημοσίου και των ελληνικών επιχειρήσεων από τις διεθνείς αγορές, την εξομάλυνση της λειτουργίας του τραπεζικού συστήματος και τη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και τις εξελίξεις στον διεθνή χώρο.

Η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος φέτος πάνω από 3,5% του ΑΕΠ θεωρείται δεδομένη από το Ελληνικό Δημοσιονομικό Συμβούλιο, που εκτιμά ότι το «κοινωνικό μέρισμα» που θα διανεμηθεί «είναι εύλογο να αντιστοιχεί σε ποσό χαμηλότερο του περυσινού».

Διαπιστώνει, πάντως, ότι η υπέρβαση, όπως αποτυπώνεται στα στοιχεία Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου, οφείλεται κατά βάση σε καθυστερήσεις στην εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (υστέρηση 1,2 δισ. ευρώ) και στη μείωση των δαπανών για επιστροφές φόρων.

Ο στόχος του ΠΔΕ για το 2018 φαίνεται δύσκολα επιτεύξιμος, διαπιστώνει η έκθεση.

Προειδοποιητικό καμπανάκι χτυπά η έκθεση για την υστέρηση κατά 200 εκατ. ευρώ των εσόδων από την άμεση φορολογία φυσικών προσώπων έναντι της εκτίμησης του μεσοπρόθεσμου. «Χρήζει περαιτέρω παρακολούθησης η μείωση των εισπράξεων από άμεση φορολογία», αναφέρει.

734.943 δημόσιοι υπάλληλοι

Σύμφωνα, εξάλλου, με στοιχεία που παρατίθενται στην έκθεση:

1. Οι φορείς της γενικής κυβέρνησης ανέρχονται σε 1.730.

2. Το σύνολο των υπαλλήλων

Η μεγάλη πρόκληση είναι η πλήρης ανάκτηση και εμπέδωση της αξιοπιστίας της οικονομικής πολιτικής.

που αμείβονται από το Δημόσιο είναι 734.943 άτομα.

Στη διάρκεια των προγραμμάτων, όπως αναφέρει η έκθεση, το προσωπικό μειώθηκε κατά 27,9% ή κατά 268.757 άτομα και έτσι τώρα είναι στο ίδιο επίπεδο (18%) με τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (18,1%) ως ποσοστό της συνολικής απασχόλησης.

3. Οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού ήταν 16,2 δισ. ευρώ το 2017, αυξημένες κατά 2,75% σε σύγκριση με το 2016, κυρίως λόγω αύξησης εργοδοτικών εισφορών. Κατά την περίοδο 2013-2017 η δαπάνη παρέμεινε σταθερή στο επίπεδο των 16 δισ. ευρώ.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Θετικά αξιολογούν οι τράπεζες το σχέδιο ΤτΕ

Για τη μείωση των κόκκινων δανείων με τη χρήση του αναβαλλόμενου φόρου

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Κατ' αρχήν θετική υπήρξε η υποδοχή που επιφύλαξαν οι διοικήσεις των ελληνικών τραπεζών στο σχέδιο που επεξεργάστηκε η ΤτΕ για τη μείωση των κόκκινων δανείων, κάνοντας χρήση του αναβαλλόμενου φόρου. Το σχέδιο παρουσιάστηκε από τον διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Γιάννη Στουρνάρα στους επικεφαλής των τραπεζών, Δημήτρη Μαντζούνη από την Alpha Bank, Παύλο Μυλωνά από την Εθνική Τράπεζα, Φωκίωνα Καραβία από τη Eurobank, τον ανώτερο γενικό διευθυντή της Τράπεζας Πειραιώς Γιώργο Γεωργακόπουλο και τον Θεόδωρο Πανταλάκη από την Attica Bank.

Η πρόταση, η οποία, σύμφωνα με πληροφορίες, χαρακτηρίστηκε ενδιαφέρουσα, μένει να συζητηθεί περαιτέρω τόσο με τις ίδιες τις τράπεζες όσο και με τις αρμόδιες αρχές, προκειμένου να πάρει τη μορφή ενός τελικού σχεδίου, που θα υποβληθεί προς έγκριση στον SSM και στη Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ε.Ε., που έχει και τον τελικό λόγο για το κατά πόσο μπορεί η συμμετοχή του Δημοσίου με την εκχώρηση μέρους του αναβαλλόμενου φόρου να είναι κρατική ενίσχυση.

Το σχέδιο προβλέπει τη δημιουργία ενός οχήματος ειδικού σκοπού (SPV), στο οποίο θα μεταβιβαστούν 40 δισ. ευρώ κόκκινων δανείων από το σύνολο των 88 δισ. ευρώ που έχουν σήμερα στο χαρτοφυλάκιό τους οι τράπεζες.

Στο SPV θα μεταβιβαστεί επίσης και ένα μέρος –περί τα 7,5 δισ. ευρώ–- από τον αναβαλλόμενο φόρο (DTC), που σήμερα αποτελεί βασικό τμήμα των ιδίων κεφαλαίων τους. Οπως έχει γράψει η «Κ», η απώλεια 7,5 δισ. ευρώ από τον αναβαλλόμενο φόρο θα οδηγήσει αναπόφευκτα σε κεφαλαιακές ανάγκες, που υπολογίζονται από 2 έως 3 ποσοστιαίες μονάδες και μεταφράζονται σε 3 έως 5 δισ. ευρώ.

Οι ανάγκες αυτές θα καλυφθούν μέσω ομολόγων Tier II. Το σενάριο βασίζεται στην παραδοχή ότι οι τράπεζες ούσες πλέον σε καλύτερη θέση, αφού θα έχουν μειώσει στο μισό τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, θα μπορούν να απευθυνθούν στην αγορά για την άντληση κεφαλαίων.

Με τη μείωση άλλωστε του σταθμισμένου σε κίνδυνο ενεργητικού, θα ενισχυθεί σε ποσοστιαία βάση και ο βασικός κεφαλαιακός δείκτης.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, τα οποία θα κατηγοριοποιηθούν ανά χαρτοφυλάκιο, δηλαδή στεγαστικά, επιχειρηματικά κ.λπ., θα μεταβιβάζονται στο όχημα ειδικού σκοπού μαζί με τις εξασφαλίσεις τους, στην καθαρή λογιστική τους αξία, δηλαδή στην αξία τους μετά την αφαίρεση των προβλέψεων.

Το τελικό σχέδιο θα υποβληθεί προς έγκριση στον SSM και στη Διεύθυνση Ανταγωνισμού της Ε.Ε.

Με δεδομένο ότι οι προβλέψεις των τραπεζών ανέρχονται στο 50%, η τιμή στην οποία θα μεταφερθούν τα κόκκινα δάνεια υπολογίζεται στα 20 δισ. ευρώ. Το SPV θα τιτλοποιεί αυτά τα δάνεια και οι τίτλοι θα μπορούν να αγοραστούν από υποψήφιους επενδυτές, στην τιμή που θα διαμορφώνεται στην αγορά, ενώ το τμήμα που δεν θα πωλείται θα το κρατούν στα βιβλία τους οι τράπεζες. Σημειώνεται ότι η τιτλοποίηση θα υλοποιείται με τον διαχωρισμό του τίτλου σε τρεις κατηγορίες, ανάλογα με το ρίσκο που έχει κάθε κατηγορία (senior, mezzanine και junior).

Το SPV θα αναθέσει σε ανεξάρτητο διαχειριστή τη διαχείριση των χαρτοφυλακίων που θα μεταβιβαστούν. Εάν οι ανακτήσεις, δηλαδή οι εισπράξεις από τη διαχείριση αυτών των δανείων, είναι μικρότερες από την αξία των ομολόγων, τότε ο αναβαλλόμενος φόρος θα μετατρέπεται σε μετρητά για να καλύψει το έλλειμμα. Η κάλυψη θα μπορεί να φθάσει συνολικά έως τα 7,5 δισ. ευρώ, που σημαίνει ότι το Δημόσιο σε αυτή την περίπτωση πρέπει να δώσει φρέσκο χρήμα για την κάλυψη του ελλείμματος.

Ο αναβαλλόμενος φόρος στα κεφάλαια των τραπεζών

ΒΑΣΙΚΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ	ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ	ΑΝΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΦΟΡΟΣ ΩΣ % ΤΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ
ALPHA BANK €8,89 δισ.	€3,38 δισ.	38%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ €5,83 δισ.	€4,70 δισ.	81%
EUROBANK €5,59 δισ.	€4,06 δισ.	72%
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ €6,61 δισ.	€4,12 δισ.	62%

ΣΤΟΙΧΕΙΑ 6ΜΗΝΟΥ 2018

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

«Θα επιτευχθούν οι στόχοι των τραπεζών για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια»

Πιο επιθετικές πολιτικές για τη μείωση των κόκκινων δανείων θα πρέπει να ακολουθήσουν οι τράπεζες τα προσεχή χρόνια, προκειμένου να οδηγηθούν σε σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσον όρο, που διαμορφώνεται σε επίπεδο 5%-7%.

Οι στόχοι που έχουν θέσει οι τράπεζες για την περίοδο έως και το 2021 θα επιτευχθούν, χωρίς να επηρεάσουν την κεφαλαιακή βάση της τράπεζας, υπογράμμισε ο διευθύνων σύμβουλος της Eurobank Φωκίων Καραβίας σε ενημέρωση στο πλαίσιο του Go Θεσσαλονίκη, σημειώνοντας ότι η τράπεζα έχει υπερκαλύψει τους στόχους και για το τρίτο τρίμηνο.

Οπως εξήγησε ο αναπληρωτής διευθύνων σύμβουλος του ομίλου Θεόδωρος Καλαντώνης, ακόμη και αν οι νέοι στόχοι που αφορούν την περίοδο έως και το 2021 επιτευχθούν, το επίπεδο των κόκκινων δανείων θα είναι σε πολύ υψηλότερα επίπεδα από τον μέσο ευρωπαϊκό όρο και για τον λόγο αυτό οι κινήσεις θα πρέπει να είναι πιο επιθετικές.

Στο σκέλος των ιδιωτών και ειδικότερα των στεγαστικών δανείων, με αφορμή και τη συζήτηση για την αντικατάσταση του νόμου Κατσέλη, εξετάζονται διάφορα μοντέλα για την προστασία της πρώτης κατοικίας, μεταξύ των οποίων και το κυπριακό μοντέλο.

Πρόκειται για το σχέδιο ΕΣΤΙΑ, που προβλέπει τη μείωση του δανείου στο επίπεδο της εμπορικής αξίας του ακινήτου και τη συμμετοχή του κράτους στην αποπληρωμή του ενός τρίτου της δόσης του ρυθμισμένου δανείου.

Η στήριξη του κράτους εφαρμόζεται στην περίπτωση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων και με βάση αυστηρά εισοδηματικά και περιουσιακά κριτήρια, αλλά όπως προειδοποίησε ο κ. Καλαντώνης το νέο μοντέλο θα πρέπει να σχεδιαστεί με τρόπο που θα αποτρέπει την καταστρατήγηση της προστασίας και την αποφυγή δημιουργίας μιας νέας γενιάς στρατηγικών κακοπληρωτών.

Οπως εξήγησε ο κ. Καλαντώνης, η πολυετής κρίση έχει εξαντλήσει τα περιθώρια των τραπεζών για γενναία μείωση μέσα από ανακτήσεις δανείων και πλέον δεν υπάρχει επαρκής χρόνος, ώστε το μεγάλο στοκ των μη εξυ-

Χωρίς να επηρεάσουν την κεφαλαιακή βάση της τράπεζας, υπογράμμισε ο CEO της Eurobank κ. Φωκίων Καραβίας.

πηρετούμενων ανοιγμάτων να μειωθεί μέσα από ρυθμίσεις. Για τον λόγο αυτό οι τράπεζες θα προχωρήσουν σε πωλήσεις και τιτλοποιήσεις μεγάλων χαρτοφυλακίων και το πρώτο crash test θα είναι η τιτλοποίηση που ξεκίνησε η Eurobank για το χαρτοφυλάκιο των στεγαστικών δανείων ύψους 2,6 δισ. ευρώ.

Στο σκέλος των επιχειρηματικών δανείων, οι τράπεζες θα προχωρήσουν ακόμα και σε αγορά κοινοπρακτικών δανείων από άλλες τράπεζες στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται ότι δεν μπορούν να εξευρεθούν ενιαίες λύσεις για τους κοινούς πιστούχους, προκειμένου τα δάνεια αυτά να μπορέσουν να πουληθούν στη συνέχεια από τον ένα πιστωτή.

ΕΥΓΕΝΙΑ ΤΖΩΡΤΖΗ

Ο Πούτιν δεν ακολουθεί τον ΟΠΕΚ στη μείωση παραγωγής πετρελαίου

Θεωρεί απολύτως ικανοποιητική την τιμή πέριξ των 70 δολ.

Τις πρώτες ρωγμές εμφανίζει το ενιαίο μέτωπο που σχημάτισαν πριν από δύο χρόνια ο ΟΠΕΚ και η Ρωσία, όταν πέτυχαν να οδηγήσουν σε άνοδο τις τιμές του πετρελαίου μειώνοντας συντονισμένα την παραγωγή τους.

Η Ρωσία παίρνει πλέον αποστάσεις από τη Σαουδική Αραβία, ντε φάκτο ηγετική δύναμη του ΟΠΕΚ, η οποία έχει ήδη ανακοινώσει την πρόθεσή της να μειώσει ξανά την παραγωγή της για να δώσει νέα ώθηση στις τιμές του πετρελαίου.

Στη συνάντηση που είχε στο Παρίσι με τον Αμερικανό ομόλογό του, ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν διαχώρισε τη θέση του από εκείνη του διεθνούς καρτέλ και την πρόταση των χωρών-μελών του για μείωση της παραγωγής κατά 1,4 εκατ. βαρέλια την ημέρα.

Οπως τόνισε ο Ρώσος πρόεδρος απευθυνόμενος στον Ντόναλντ Τραμπ, «τα επίπεδα στα οποία βρίσκονται τώρα οι τιμές του πετρελαίου, αυτά στα οποία κυμαίνονται τελευταία, δηλαδή οπουδήποτε γύρω στα 70 δολάρια το βαρέλι, μας ικανοποιούν πλήρως». Εχει, άλλωστε, προηγηθεί η επιφυλακτικότητα που εξέφρασε η Ρωσία στη συνάντησή της με τις χώρες του ΟΠΕΚ στο Αμπου Ντάμπι.

Τα έσοδα αρκούν

Ο Ρώσος υπουργός Πετρελαίου εξέφρασε την πρόθεση να τηρήσει στάση αναμονής και να μη δεσμευθεί σε μείωση της παραγωγής. Ο λόγος που διαφοροποιείται η Μόσχα από τους όψιμους συνεργάτες της στον ΟΠΕΚ είναι ότι η οικονομία της έχει προσαρμοστεί στις χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου. Εν ολίγοις, οι τρέχουσες τιμές του «μαύρου χρυσού» προσφέρουν πλέον επαρκή έσοδα στη ρωσική οικονομία ώστε να μπορεί η Μόσχα να ισοσκελίσει τον προϋπολογισμό της.

Ο Ρώσος πρόεδρος διευκρίνισε, ωστόσο, πως πρόθεση της Ρωσίας

Η Μόσχα επωφελείται και από το εμπάργκο στο Ιράν.

είναι να δώσει συνέχεια στη συνεργασία με τον ΟΠΕΚ. Οπως υπογράμμισε, στόχος της συνεργασίας αυτής είναι να σταθεροποιηθεί η παγκόσμια αγορά πετρελαίου, δεδομένου ότι όσες προσπάθειες έχουν καταβληθεί από κοινού έχουν αποφέρει «θετικά αποτελέσματα». Τον Ιούνιο, η Ρωσία συμφώνησε με το Ριάντ και τις άλλες χώρες-μέλη του ΟΠΕΚ να αυξήσουν την παραγωγή πετρελαίου για να ανακόψουν την άνοδο των τιμών και να ανταποκριθούν στο επίμονο αίτημα του Αμερικανού προέδρου για φθηνό πετρέλαιο. Εκτοτε η Ρωσία έχει επωφεληθεί τα μέγιστα αυξάνοντας στο επακρον την παραγωγή της και τις εξαγωγές πετρελαίου.

Σύμφωνα, άλλωστε, με πρόσφατο ρεπορτάζ της Wall Street Journal, επωφελείται παράλληλα και από τον αποκλεισμό του ιρανικού πετρελαίου από την αγορά.

Η Μόσχα αγοράζει πετρέλαιο από την Τεχεράνη και το χρησιμοποιεί για την κάλυψη εγχώριων αναγκών ώστε να εξάγει το δικό της πετρέλαιο.

Οι τιμές του πετρελαίου έχουν υποχωρήσει τις τελευταίες ημέρες σε επίπεδα κάτω από τα 70 δολάρια το βαρέλι και χθες κυμαίνονταν γύρω στα 67,11 δολάρια το βαρέλι. Εχουν σημειώσει πτώση 25% από τα επίπεδα του Οκτωβρίου, οπότε είχαν εκτιναχθεί γύρω στα 86 δολάρια το βαρέλι εν αναμονή της επαναφοράς του εμπάργκο κατά του Ιράν και του αποκλεισμού του ιρανικού πετρελαίου από την παγκόσμια αγορά.

Μεσολάβησε, όμως, στο μεταξύ η απόφαση της Ουάσιγκτον να παραχωρήσει εξαίρεση από το εμπάργκο και τις συνεπακόλουθες κυρώσεις σε οκτώ χώρες, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα. Ενδεικτική του πόσο αλλάζουν τα δεδομένα οι εξαιρέσεις ήταν η αντίδραση της Τεχεράνης, που μία ημέρα αργότερα ανακοίνωσε ότι κατορθώνει να εξάγει όσο πετρέλαιο χρειάζεται.

Στο μεταξύ, η Διεθνής Υπηρεσία Ενέργειας επανεξέτασε τις εκτιμήσεις της για το επόμενο έτος και προβλέπει πως θα υπάρξει υπερπροσφορά «μαύρου χρυσού» στην παγκόσμια αγορά, καθώς θα αυξήσουν την παραγωγή τους χώρες εκτός ΟΠΕΚ.

Την ίδια στιγμή, πάντως, αναλυτές του Bloomberg ερμηνεύουν την υποχώρηση του πετρελαίου ως ένδειξη ότι επίκειται μείωση της παγκόσμιας ζήτησης ως αποτέλεσμα επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας.

Επικαλούνται συγκεκριμένα την ύφεση στην οποία διολίσθησαν το τρίτο τρίμηνο η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία, η Γερμανία, και η Ιαπωνία και προεξοφλούν ότι η τάση θα γενικευθεί.

ΡΟΥΜΠΙΝΑ ΣΠΑΘΗ

Θωρακισμένη η Ρωσία

ΔΕΝ ΕΞΑΡΤΑΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΙΜΕΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ ΟΣΟ ΤΟ 2014

Ο Ρώσος πρόεδρος, Βλαντιμίρ Πούτιν, δήλωσε στον Αμερικανό ομόλογό του ότι τα επίπεδα στα οποία κυμαίνεται τελευταία η τιμή του πετρελαίου ικανοποιούν πλήρως τη Ρωσία, καθώς φέρνουν στα ταμεία της έσοδα που επαρκούν για τον ισοσκελισμό του προϋπολογισμού της.

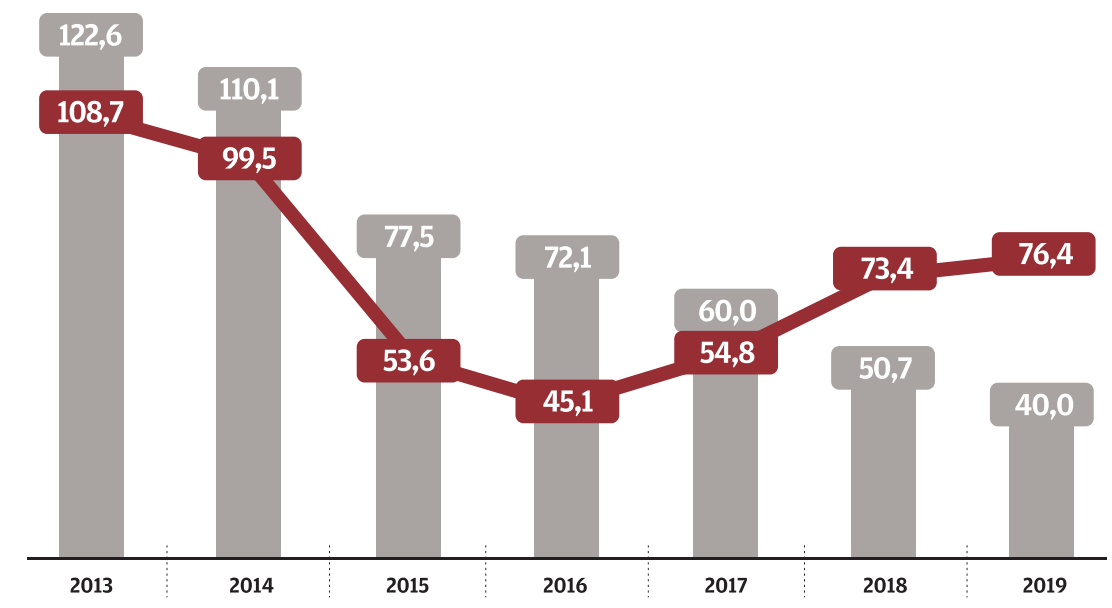

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η τιμή του Brent για το 2019 βασίζεται στο ενδιάμεσο επίπεδο μεταξύ των εκτιμήσεων αναλυτών που απάντησαν σε έρευνα του Bloomberg

ΠΗΓΕΣ: Υπουργείο Οικονομικών Ρωσίας,. Bloomberg

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μαζικές επαναγορές μετοχών από τους τεχνολογικούς κολοσσούς

Αντί νέων επενδύσεων, εκμεταλλεύονται τα οφέλη της μεταρρύθμισης Τραμπ

Οι πέντε τεχνολογικοί κολοσσοί των ΗΠΑ, Apple, Alphabet, Cisco, Microsoft και Oracle, δαπάνησαν φέτος συνολικά 115 δισ. δολάρια για την επαναγορά μετοχών, ποσό διπλάσιο σε σύγκριση με το 2017. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, όμως, προχώρησαν σε κεφαλαιουχικές επενδύσεις που έφθασαν στα 42,6 δισ.δολάρια φέτος, ποσό αυξημένο κατά 42% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου αλλά σαφώς μικρότερο από τις δαπάνες για επαναγορές μετοχών.

Τα στοιχεία αυτά έδωσε χθες στη δημοσιότητα σχετική έκθεση

Apple, Alphabet, Cisco, Microsoft και Oracle έχουν δαπανήσει φέτος 115 δισ. δολ. σε επαναγορά μετοχών.

της Moody's Investors και καταδεικνύουν ότι παράλληλα με την επαναγορά μετοχών οι μεγάλες αμερικανικές επιχειρήσεις δαπάνησαν μεγάλα ποσά για την αποπληρωμή των χρεών τους. Εκμεταλλεύθηκαν σε μεγάλο βαθμό τη μείωση της φορολογικής τους επιβάρυνσης αλλά και την ευκαιρία να επαναπατρίσουν κεφάλαια που είχαν συγκεντρώσει στο εξωτερικό.

Σε σχετικό ρεπορτάζ της η βρετανική εφημερίδα Financial Times επισημαίνει πως με τα στοιχεία της Moody's αναζωπυρώνεται η διαμάχη γύρω από το ποιοι επωφελούνται από την πολιτική φοροαπαλλαγών του προέδρου Τραμπ και κατά πόσον αυτή οδηγεί σε αύξηση των επενδύσεων και νέες θέσεις εργασίας προς όφελος των Αμερικανών εργαζομένων. Η εικόνα που προκύπτει από τα σχετικά στοιχεία είναι πως οι πλέον ωφελημένοι από τις φοροαπαλλαγές Τραμπ είναι οι επενδυτές και όχι η αμερικανική αγορά εργασίας.

REUTERS

Στις αρχές του έτους η Apple είχε ανακοινώσει πως η «άμεση συνεισφορά» της στην αμερικανική οικονομία θα φθάσει τα 350 δισ. δολάρια μέσα στην επόμενη πενταετία. Εκτοτε, όμως, οι επενδύσεις της δεν έχουν υπερβεί τα 14,5 δισ. δολάρια.

Ηχηρό παράδειγμα αποτελεί η Apple, που έχει συγκεντρώσει το περισσότερα κεφάλαια εκτός ΗΠΑ και βρέθηκε στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος όταν ψηφίστηκε η φορολογική μεταρρύθμιση Τραμπ.

Τότε ο αμερικανικός κολοσσός των ηλεκτρονικών υπολογιστών είχε ανακοινώσει πως η «άμεση συνεισφορά» της στην αμερικανική οικονομία θα φθάσει τα 350 δισ. δολάρια μέσα στην επόμενη πενταετία. Εκτοτε, όμως, οι επενδύσεις της δεν έχουν υπερβεί τα 14,5 δισ. δολάρια.

Σύμφωνα με τους υπολογισμούς της Goldman Sachs, οι επαναγορές μετοχών αυξήθηκαν κατά 44% από την αρχή του έτους και θα αυξηθούν περαιτέρω κατά 22% το επόμενο έτος. Σε ό,τι αφορά τα πορίσματα της Moody's, συνάδουν με τα συμπεράσματα της αμερικανικής Ενωσης για τα Οικονομικά των Επιχειρήσεων.

Σε πρόσφατη έκθεσή της η εν λόγω Ενωση ανέφερε πως η φορολογική μεταρρύθμιση Τραμπ «δεν έχει επηρεάσει τις προσλήψεις και τα επενδυτικά σχέδια των επιχειρήσεων». Το ίδιο επισημαίνει και ο Γουόλτερ Πράις, στέλεχος της Allianz, που τονίζει κατηγορηματικά πως οι ωφελημένοι της φορολογικής μεταρρύθμισης Τραμπ «είναι οι μέτοχοι και οι διοικήσεις των επιχειρήσεων, καθώς οι περισσότερες χρησιμοποιούν τα κεφάλαιά τους για να επαναγοράσουν μετοχές και να εξαγοράσουν επιχειρήσεις και όχι για επενδύσεις που προσφέρουν θέσεις εργασίας». Η Moody's μελέτησε, άλλωστε, άλλες 100 επιχειρήσεις που δεν ανήκουν στον χρηματοπιστωτικό τομέα και διαθέτουν μεγάλα κεφάλαια. Οι επιχειρήσεις αυτές αποπλήρωσαν συνολικό χρέος ύψους 72 δισ. δολαρίων τους πρώτους έξι μήνες του 2018, ενώ παράλληλα δαπάνησαν 81 δισ. δολάρια σε επαναγορές μετοχών και μερίσματα. Στο ίδιο χρονικό διάστημα δαπάνησαν 47 δισ. δολάρια για κεφαλαιουχικές επενδύσεις, αλλά και για έρευνα και ανάπτυξη.

Στο μεταξύ, όμως, το αμερικανικό υπουργείο Εμπορίου ανακοίνωσε προσφάτως πως στην αρχή του έτους αυξήθηκαν οι επενδύσεις των επιχειρήσεων, αλλά η αύξηση επιβραδύνθηκε σημαντικά το τρίτο τρίμηνο του έτους. Οι δαπάνες για επαναγορά μετοχών εκτινάχθηκαν στα 62,6 δισ. δολάρια, ποσό τριπλάσιο από εκείνο την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους.

Νέα Υόρκη και Αρλιγκτον επιλέγει η Amazon για το δεύτερο αρχηγείο της

Ανάμεσα στη Νέα Υόρκη και στο Αρλιγκτον της Βιρτζίνια θα μοιράσει η Amazon τα νέα επιτελικά γραφεία της. Ανακοινώνοντας την επιλογή της, ο κολοσσός του λιανικού εμπορίου έδωσε τέλος στον ανταγωνισμό ανάμεσα σε πόλεις των ΗΠΑ που προσπαθούσαν να την προσελκύσουν προσφέροντάς της δελεαστικά κίνητρα φορολογικής ή άλλης φύσης.

Οπως τόνισε ο τεχνολογικός κολοσσός, σκοπεύει να επενδύσει 5 δισ. δολάρια στις καινούργιες της εγκαταστάσεις στις δύο πόλεις και υπόσχεται να δημιουργήσει 25.000 νέες θέσεις εργασίας σε κάθε μία από αυτές. Στη Νέα Υόρκη τα γραφεία της θα είναι στην περιοχή Κουίνς της Λονγκ Αϊλαντ Σίτι, ενώ στη Βιρτζίνια θα βρίσκονται στην πλευρά της πόλης Αρλιγκτον όπου βρίσκεται το διεθνές αεροδρόμιο «Ρέιγκαν» και το Πεντάγωνο. Σε ό,τι αφορά τα κίνητρα που της προσέφεραν οι δύο περιοχές και αφορούν τη δημιουργία θέσεων εργασίας θα είναι ύψους 1,5 δισ. δολ. στο Λονγκ Αϊλαντ και 573 εκατ. δολ. στο Αρλιγκτον.

Η Amazon είχε λάβει 238 προτάσεις από διάφορες περιοχές της Βόρειας Αμερικής που διαγκωνίζονταν για να διασφαλίσουν την επένδυση του τεχνολογικού κολοσσού. Η Amazon απασχολεί τουλάχιστον 600.000 άτομα σε όλον τον κόσμο. Σε ό,τι αφορά το ύψος των μισθών των υπαλλήλων της στα δύο νέα επιτελεία, θα ανέρχονται κατά μέσον όρο σε τουλάχιστον 150.000 δολάρια ετησίως.

Ο τεχνολογικός κολοσσός, σκοπεύει να επενδύσει 5 δισ. δολάρια στις καινούργιες της εγκαταστάσεις στις δύο πόλεις και υπόσχεται να δημιουργήσει 25.000 νέες θέσεις εργασίας σε κάθε μία από αυτές.

Οι προσλήψεις πρόκειται να αρχίσουν το επόμενο έτος. Στη σχετική ανακοίνωσή του ο Τζεφ Μπέζος τόνισε πως «οι δύο περιοχές θα δώσουν στην Amazon τη δυνατότητα να προσελκύσει ταλέντα και με τη βοήθειά τους θα εξακολουθήσει να παρουσιάζει καινοτομίες για την πελατεία της».

Ανακοίνωσε επίσης ότι θα δημιουργήσει στη Νάσβιλ κέντρο επιμελητείας και επιχειρήσεων σχετικών με την αλυσίδα προσφοράς και να προσλάβει εκεί 5.000 υπαλλήλους. Οι δύο επενδύσεις αναμένεται να δημιουργήσουν έμμεσα χιλιάδες άλλες θέσεις εργασίας στις περιοχές που θα τις περιβάλλουν.

Επιβραδύνθηκε η ανάπτυξη της ρωσικής οικονομίας

Απογοητευτικά ήταν τα στοιχεία που δόθηκαν χθες στη δημοσιότητα για τη ρωσική οικονομία και εμφανίζουν ανάπτυξη κατώτερη των προσδοκιών το τρίτο τρίμηνο του έτους. Δεδομένου ότι έχουν αυξηθεί φέτος τα έσοδα από το πετρέλαιο, οικονομικοί αναλυτές επιρρίπτουν την ευθύνη στην πολιτική του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν.

Σύμφωνα με στοιχεία της ρωσικής στατιστικής υπηρεσίας, το τρίτο τρίμηνο η οικονομία αυξήθηκε μόλις κατά 1,3% όταν οι προβλέψεις οικονομολόγων μιλούσαν για ανάπτυξη 1,4%. Το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, το ρωσικό ΑΕΠ είχε αυξηθεί κατά 1,9%. Τα στοιχεία απογοητεύουν, όμως, καθώς τον Μάιο μετά την επανεκλογή του στην προεδρία της Ρωσίας, ο Πούτιν υποσχέθηκε πως η ανάπτυξη θα υπερβεί τον παγκόσμιο μέσο όρο του 3,7%. Το υπουργείο Οικονομικών απέδωσε τα απογοητευτικά στοιχεία στην υποχώρηση του νομίσματος αλλά και στην εντεινόμενη αβεβαιότητα που καλλιεργεί το ενδεχόμενο νέων οικονομικών κυρώσεων. Μιλώντας στο Bloomberg, η Ελίνα Ριμπάκοβα, στέλεχος του Ινστιτούτου Bruegel τις Βρυξέλλες, τονίζει πως «η ανάπτυξη έπρεπε να ήταν υψηλότερη, αλλά στη Ρωσία προετοιμάζονται για πλήρη οικονομική απομόνωση» και διευκρινίζει πως «έχουν σχεδόν μηδενίσει την εξάρτησή τους από τον εξωτερικό δανεισμό». Η Ρωσία αντιμετωπίζει το ενδεχόμενο να προχωρήσει η Ουάσιγκτον σε νέο γύρο οικονομικών κυρώσεων εναντίον της. Από το καλοκαίρι το Κογκρέσο εξετάζει προτάσεις για επιβολή περιορισμών στη δραστηριότητα των σημαντικότερων ρωσικών τραπεζών, συμπεριλαμβανομένης της Sberbank, αλλά και για απαγόρευση των αγορών ομολόγων του ρωσικού δημοσίου.

EPA

Οικονομικοί αναλυτές επιρρίπτουν την ευθύνη για την κατώτερη των προσδοκιών ανάπτυξη στην πολιτική του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν.

Οι ρωσικές αρχές έχουν, έτσι, εφαρμόσει σειρά μέτρων που στοχεύει στην περιφρούρηση της ρωσικής οικονομίας από τις κυρώσεις των ΗΠΑ. Οπως τονίζει η Ριμπάκοβα, φέτος έχουν αυξηθεί τα έσοδα της χώρας από το πετρέλαιο και η Ρωσία είναι η μοναδική αναδυόμενη αγορά που εμφανίζει διπλό πλεόνασμα: δημοσιονομικό και στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Το πρόβλημα έχει μετατοπιστεί στους καταναλωτές. Το ρούβλι έχει υποχωρήσει κατά 15% φέτος και έχει επιταχυνθεί ο πληθωρισμός. Θα επιβαρυνθούν περαιτέρω το επόμενο έτος όταν τεθεί σε ισχύ η αύξηση του ΦΠΑ, τα έσοδα από τον οποίο θα διατεθούν για την αύξηση των δαπανών. Κι αυτό, γιατί το ρωσικό υπουργείο Οικονομικών επιλέγει να αποταμιεύσει τα αυξημένα έσοδα του πετρελαίου για να τα χρησιμοποιήσει σε περίπτωση επιδείνωσης της κατάστασης.

Η συντηρητική αυτή πολιτική στοχεύει στη θωράκιση της ρωσικής οικονομίας. Ετσι η Ρωσία είναι σήμερα πολύ λιγότερο ευάλωτη στις κυρώσεις από όσο ήταν το 2014 όταν της επιβλήθηκε το πρώτο κύμα κυρώσεων μετά την προσάρτηση της Κριμαίας. Ομως η πολιτική αυτή έχει πολλούς επικριτές, όπως ο Αντρέι Κλεπάχ, οικονομολόγος της κρατικής αναπτυξιακής τράπεζας VEB. Οπως τονίζει ο ίδιος, η αποταμίευση των εσόδων είναι θετική από δημοσιονομικής απόψεως αλλά στερεί την οικονομία από «έναν σημαντικό πόρο».

Ηλεκτρικό αεροπλάνο από την Eviation Aircraft

Το πιο προηγμένο πρωτότυπο ηλεκτρικό αεροπλάνο ονομάζεται Alice και αναμένεται να γίνει το πρώτο εμπορικό αεροπλάνο που θα μπει σε μαζική παραγωγή. Το μόνο που απαιτείται, πλέον, για να γίνει το κρίσιμο άλμα από το στάδιο της εξέλιξης του σχεδίου προς το στάδιο του πρωτοτύπου είναι χρηματοδότηση 200 εκατ. δολαρίων, σύμφωνα με την ισραηλινή εταιρεία Eviation Aircraft που αναπτύσσει το ηλεκτρικό αεροπλάνο.

Αν και υπάρχουν αρκετά ηλεκτρικά αεροπλάνα στο στάδιο της εξέλιξης, το Alice έχει το προβάδισμα αφού θα έχει την ικανότητα να μεταφέρει εννέα επιβάτες για απόσταση 650 μιλίων με μόνο μία φόρτιση των μπαταριών του. Η δε τιμή του υπολογίζεται πως θα διαμορφωθεί γύρω στα 3 εκατ. δολάρια.

Τα χαρακτηριστικά αυτά αναμένεται πως θα δώσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στο μικρό ηλεκτρικό αεροπλάνο όταν θα μπει κανονικά στην αγορά ελαφρών επιβατηγών αεροσκαφών. Διάφορα άλλα ηλεκτρικά αεροπλάνα, που βρίσκονται ακόμη στο στάδιο της εξέλιξης, είτε είναι μικρότερα και συνεπώς θα μεταφέρουν λιγότερους επιβάτες είτε δεν έχουν τόσο μεγάλη ακτίνα δράσης, ενώ η ανάπτυξη μεγάλων εμπορικών ηλεκτρικών αεροσκαφών εκτιμάται πως θα διαρκέσει αρκετά χρόνια ακόμη.

Ο Ομερ Μπαρ Γιοχάι, διευθύνων σύμβουλος της Eviation Aircraft, δήλωσε στο Bloomberg ότι στόχος είναι το Alice να παρουσιαστεί και να πετάξει στο αεροπορικό σαλόνι των Παρισίων τον Ιούνιο του 2019. Επόμενος στόχος της εταιρείας είναι να αρχίσει να κατασκευάζει το πρώτο μοντέλο παραγωγής εντός των επόμενων δυόμισι ετών. Το κόστος χρήσης του ηλεκτρικού αεροπλάνου εκτιμάται πως θα είναι περίπου 200 δολάρια ανά ώρα πτήσης, σε αντίθεση με κόστος 1.000 δολάρια ανά ώρα πτήσης για ένα αεροπλάνο με συμβατικούς στροβιλοκινητήρες, λέει ο Μπαρ Γιοχάι, προσθέτοντας ότι έχει ήδη ορισμένες πολύ θετικές ενδείξεις από αεροπορικές εταιρείες που θα ήθελαν να εντάξουν το Alice στον στόλο τους. Η χρηματοδότηση που έχει εξασφαλίσει μέχρι στιγμής η Eviation Aircraft αρκεί ώστε να φθάσει το Alice στο στάδιο του πρωτοτύπου «και λίγο παραπέρα» αλλά δεν αρκεί για την παραγωγή του αεροσκάφους, προσθέτει.

Αν και υπάρχουν αρκετά ηλεκτρικά αεροπλάνα στο στάδιο της εξέλιξης, το Alice έχει το προβάδισμα αφού θα μπορεί να μεταφέρει εννέα επιβάτες για απόσταση 650 μιλίων με μόνο μία φόρτιση των μπαταριών του.

Το κόστος χρήσης του Alice εκτιμάται στα 200 δολ./ώρα πτήσης, όταν για ένα αεροπλάνο με συμβατικούς στροβιλοκινητήρες το κόστος είναι 1.000 δολ./ώρα πτήσης.

Το Alice θα είναι πιο αργό από ορισμένα αντίστοιχα συμβατικά αεροσκάφη, με ταχύτητα πτήσης 240 κόμβους την ώρα (444 χιλιόμετρα την ώρα), δηλαδή περίπου τη μισή ταχύτητα με την οποία ταξιδεύουν τα σύγχρονα ιδιωτικά τζετ, αλλά όχι πολύ πιο αργά από ελικοφόρα αεροσκάφη που χρησιμοποιούν στροβιλοκινητήρες. Η ακτίνα δράσης του Alice θα είναι μικρότερη από αυτήν ενός Cessna Caravan, το οποίο είναι ένα ελαφρύ αεροπλάνο αντίστοιχου μεγέθους που είναι πολύ δημοφιλές στις ΗΠΑ, αλλά όχι σημαντικά μικρότερη σύμφωνα με το Bloomberg. Περίπου το 65% του συνολικού βάρους του Alice προέρχεται από τις μπαταρίες ιόντων λιθίου, με προμηθεύτρια εταιρεία τη νοτιοκορεατική Kokam, ενώ τους ηλεκτρικούς κινητήρες πιθανότατα θα προμηθεύει η γερμανική Siemens. Σύμφωνα με την εταιρεία συμβούλων Roland Berger, υπάρχουν παγκοσμίως σε εξέλιξη περίπου 100 διαφορετικά προγράμματα για την ανάπτυξη ηλεκτρικών αεροσκαφών, αυξημένα κατά 30% σε σύγκριση με το 2017. Η εταιρεία Zunum Aero, η οποία υποστηρίζεται από την Boeing και την αεροπορική εταιρεία JetBlue Airways, έχει θέσει ως στόχο να παρουσιάσει μέχρι το 2022 ένα υβριδικό (δηλαδή, με κινητήρα και ηλεκτρικό και τζετ) εμπορικό αεροσκάφος.

BLOOMBERG

Ο Μπρινό Λε Μερ, υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, υποστήριξε την πρότασή του προσφέροντας στις χώρες που διαφώνησαν μια εναλλακτική πρόταση.

Απόρριψη γαλλικής πρότασης για φόρο σε τεχνολογικές

Η Δανία, η Ιρλανδία και η Σουηδία διαφώνησαν στην πρόταση της γαλλικής κυβέρνησης για επιβολή φόρου 3% επί των πωλήσεων περίπου 180 μεγάλων εταιρειών τεχνολογίας, όπως οι αμερικανικές Amazon, Facebook και Google, ισχυριζόμενες ότι θα βλάψει την ανταγωνιστικότητά τους στην παγκόσμια οικονομία. Δεδομένου ότι για την επιβολή φορολογικής νομοθεσίας στην Ευρωπαϊκή Ενωση απαιτείται ομοφωνία των 28 κρατών-μελών, η συνέχιση των συζητήσεων για την εφαρμογή του σχετικού νόμου καθίσταται δύσκολη. Κατά τη χθεσινή συζήτηση του συμβουλίου των υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ενωσης, ο Μπρινό Λε Μερ, υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, υποστήριξε την πρότασή του προσφέροντας στις χώρες που διαφώνησαν μια εναλλακτική πρόταση να προετοιμάσουν έναν νόμο για τη φορολόγηση τεχνολογικών εταιρειών και να την εφαρμόσουν, σε περίπτωση που οι διαπραγματεύσεις σε παγκόσμιο επίπεδο δεν έχουν προοδεύσει μέχρι το 2020. Σύμφωνα με τη νέα γαλλική πρόταση, η Ευρωπαϊκή Ενωση, με αιχμή του δόρατος τη Γαλλία και τη Γερμανία, θα ασκήσει πιέσεις στον ΟΟΣΑ με στόχο την εξεύρεση κοινής λύσης σε παγκόσμιο επίπεδο. Στην περίπτωση που αποτύχει ο ΟΟΣΑ, «θα έχουμε στη διάθεσή μας έτοιμο ένα ευρωπαϊκό κείμενο που θα έχουν συμφωνήσει όλοι, και το οποίο θα μπορεί να εφαρμοστεί αμέσως», δήλωσε στους Financial Times ο Λε Μερ. «Η διαφωνία δείχνει ότι κινούμαστε προς τη σωστή κατεύθυνση», δήλωσε ο Λε Μερ κατά τη συζήτηση και, αναφερόμενος στον Πασκάλ Ντόναχιου, υπουργό Οικονομικών της Ιρλανδίας, συμπλήρωσε ότι «το μόνο που μένει είναι να κεράσω τον Πασκάλ μια μπίρα σε κάποια μπιραρία του Δουβλίνου και μετά θα μπορέσουμε να πλησιάσουμε σε μία απόφαση». Εξαιτίας της δυσκολίας εύρεσης μιας κοινής λύσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πολλές χώρες έχουν ήδη επιβάλει ανάλογους φόρους στο εσωτερικό, αυξάνοντας τον κίνδυνο κατακερματισμού της κοινής ευρωπαϊκής αγοράς, όπως αναφέρει το Bloomberg. Ο Ιταλός υπουργός Οικονομικών Τζοβάνι Τρία δήλωσε ότι εάν δεν καταλήξουν σε συμφωνία, ο σχετικός ιταλικός φόρος θα εφαρμοστεί μέσα στο 2019, ενώ η Ισπανία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ήδη ανακοινώσει τους δικούς τους φόρους. Το Βερολίνο επίσης θα υποστηρίξει την επιβολή φόρου ψηφιακής οικονομίας σε περίπτωση που δεν υπάρξει συμφωνία στην Ε.Ε. ή παγκοσμίως, δήλωσε σε συνεδρίαση Ευρωπαίων υπουργών ο Ολαφ Σολτς, υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας. Ο κατευνασμός των αντιδράσεων από τους Ευρωπαίους, που δυσαρεστούνται από τις τακτικές φοροαπαλλαγής των τεχνολογικών κολοσσών, και ταυτόχρονα η στοιχειώδης φορολόγηση των τεχνολογικών εταιρειών χωρίς να τις αποθαρρύνουν από επενδυτικές κινήσεις στην Ευρώπη είναι η χρυσή τομή που προσπαθούν να επιτύχουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις.

Αντιδρούν Ιρλανδία, Δανία, Σουηδία, επικαλούμενες θέματα ανταγωνιστικότητας.

Από τις πιο ευάλωτες χώρες στην επέλαση των ρομπότ η Ελλάδα

Θα έχει μεγάλες απώλειες θέσεων εργασίας από τον αυτοματισμό, λέει η EBRD

Σε ιδιαίτερα ευάλωτη θέση βρίσκεται η Ελλάδα μαζί με χώρες της πρώην Σοβιετικής Ενωσης στην επικείμενη επέλαση των βιομηχανικών ρομπότ. Παράγοντες του χρηματοπιστωτικού κλάδου, συμβουλευτικές εταιρείες και διεθνείς οργανισμοί προειδοποιούν εδώ και καιρό για την επέκταση του αυτοματισμού και της τεχνητής νοημοσύνης στον ανεπτυγμένο και τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Πρόσφατα ήταν η σειρά της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), η οποία συγκρίνει 11 χώρες του αναδυόμενου κόσμου με ανεπτυγμένα κράτη σε σχέση με την επέκταση των ρομπότ στην απασχόληση.

Η Ελλάδα μαζί με τη Σλοβακία και τη Λιθουανία καταλαμβάνουν τις τρεις πρώτες θέσεις στη λίστα των χωρών που είναι αυξημένες οι πιθανότητες απώλειας θέσεων εργασίας από τον αυτοματισμό, σύμφωνα με την EBRD. Στη Σλοβακία, παραδείγματος χάριν, υπάρχουν 62% πιθανότητες να χάσει ένας μέσος εργαζόμενος τη θέση εργασίας του από ρομπότ. Η EBRD τονίζει πως σε επίφοβη θέση βρίσκονται οι εργαζόμενοι στον υφαντουργικό, τον γεωργικό και τον μεταποιητικό κλάδο.

Τα βιομηχανικά ρομπότ και ο αυτοματισμός ήδη αναπληρώνουν κενά σε κλάδους της ανατολικής Ευρώπης, όπου είναι χαμηλή η προσφορά εργασίας λόγω του δημογραφικού προβλήματος αλλά και των άμεσων ξένων επενδύσεων. Η EBRD αναφέρει πως είναι αρκετές οι εταιρείες που παραπονιούνται για την ανεπάρκεια του κατάλληλου προσωπικού. Τονίζει, επίσης, πως αν και ορισμένες θέσεις εργασίας θα χαθούν ολοσχερώς, θα δημιουργηθούν άλλες σε πιο παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας.

Υπάρχουν στοιχεία που επιβεβαιώνουν τις τάσεις αυτές. Στον γεωργικό κλάδο και την μεταποίηση, οι θέσεις εργασίας έχουν μειωθεί κατά 4% και 2%, αντίστοιχα, την περίοδο 2006-16. Στη Σλοβακία και τη Σλοβενία χρησιμοποιούνται 93 ρομπότ ανά 10.000 εργαζομένους στη μεταποίηση, αντανακλώντας την υψηλότερη αναλογία από όλες τις χώρες-μέλη της EBRD.

Ο τραπεζικός κλάδος

Οι περισσότερες θέσεις εργασίας απειλούνται σε κλάδους που απαιτούν μεγαλύτερη επαγγελματική κατάρτιση όπως ο τραπεζικός και αυτός της παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών. Σε συνέντευξη που έδωσε ο Τζον Κράιαν, διευθύνων σύμβουλος της Deutsche Bank, στη γερμανική εφημερίδα Handelsblatt είπε πως θα χαθεί «μεγάλος αριθμός» θέσεων εργασίας στον τραπεζικό κλάδο από την τεχνητή νοημοσύνη και τον αυτοματισμό. Μέσα σε μία πενταετία, τόνισε κ. Κράιαν, «η τραπεζική βιομηχανία θα έχει γίνει αγνώριστη». «Είναι δυσάρεστο αλλά δεν θα χρειαζόμαστε τόσους πολλούς υπαλλήλους όσους χρειαζόμαστε σήμερα», επεσήμανε ο επικεφαλής της Deutsche Bank που απασχολεί 100.000 άτομα, σε παγκόσμια κλίμακα.

Μελέτη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), που δημοσιεύθηκε τον Μάιο, αναφέρει πως η αντικατάσταση εργατικού δυναμικού από ρομπότ θα επιδεινώσει την ανισότητα, θα μειώσει τους μισθούς και θα αυξήσει την ανεργία. Σε όλα τα πιθανά σενάρια που διερεύνησαν οικονομολόγοι του ΔΝΤ –από τα μετριοπαθή μέχρι τα πιο ακραία όπου υπερισχύει η τεχνολογία– καταλήγουν στο συμπέρασμα πως «ο αυτοματισμός δίνει ώθηση στην ανάπτυξη και επιδεινώνει την ανισότητα».

Μία από τις πιο χαρακτηριστικές εκθέσεις για τον αυτοματισμό και την τεχνητή νοημοσύνη είναι αυτή της McKinsey Global Institute. Κυκλοφόρησε ένα χρόνο πριν, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου για την αντικατάσταση 800 εκατ. εργαζομένων από ρομπότ στην παγκόσμια οικονομία μέχρι το 2030. Τα πορίσματα της εκτεταμένης έρευνας της McKinsey στηρίχθηκαν σε 800 επαγγέλματα και 46 χώρες.

Οι αναπτυσσόμενες και φτωχότερες χώρες του κόσμου βρίσκονται σε πολύ πιο ευάλωτη θέση από τον ανεπτυγμένο κόσμο διότι δεν διαθέτουν τους πόρους για να αντισταθμίσουν τις κοινωνικές επιπτώσεις από την απώλεια θέσεων εργασίας. Τα επαγγέλματα που απαιτούν μεγαλύτερη κοινωνική συναναστροφή, όπως είναι οι δικηγόροι, οι δάσκαλοι και οι ιατροί, θα επηρεαστούν λιγότερο από τον αυτοματισμό, είχε συμπεράνει η McKinsey.

BLOOMBERG

Σύμφωνα με τη McKinsey, μέχρι το 2030 θα αντικατασταθούν παγκοσμίως 800 εκατ. εργαζόμενοι από ρομπότ.

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ ΡΟΜΠΟΤ

Οι θέσεις εργασίας στην πλειονότητα των χωρών διακυβεύονται από τον αυτοματισμό

ΠΙΘΑΝΟΤΗΤΕΣ ΑΠΩΛΕΙΑΣ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΣΟ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΡΟΜΠΟΤ, %

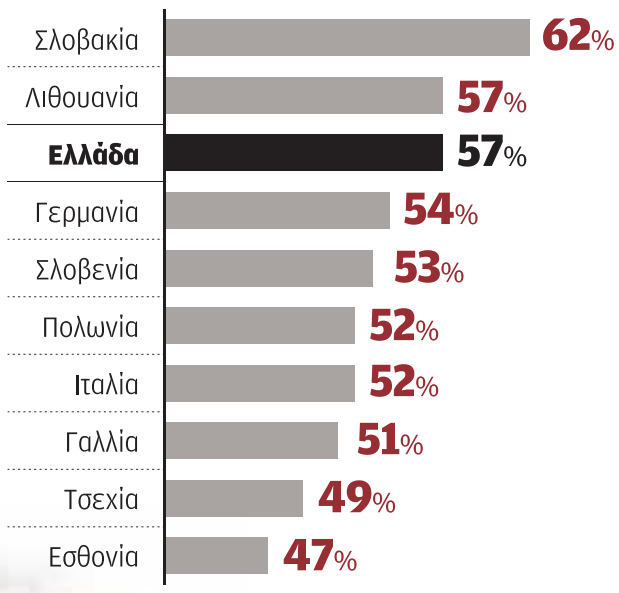

ΠΗΓΗ: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επιβράδυνση φινλανδικής οικονομίας βλέπει το ΔΝΤ

Μετά την ανάκαμψη που γνώρισε την τελευταία τριετία, η οικονομία της Φινλανδίας θα επιβραδυνθεί τα επόμενα χρόνια. Στην πρόβλεψη αυτή προέβη το ΔΝΤ σε έκθεσή του για τη φινλανδική οικονομία.

Το Ταμείο εκτιμά πως φέτος το ΑΕΠ της Φινλανδίας θα αυξηθεί κατά 2,8% σημειώνοντας τον ίδιο ρυθμό ανάπτυξης με το περασμένο έτος. Προεξοφλεί, όμως, ότι θα επιβραδυνθεί το επόμενο έτος σε ρυθμό ανάπτυξης 1,9% καθώς η παγκόσμια ζήτηση υποχωρεί και σημειώνεται στροφή σε πιο περιοριστική νομισματική πολιτική. Επιδεινώνουν, άλλωστε, τις προοπτικές της φινλανδικής οικονομίας οι αρνητικές εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον.

Οπως τονίζει το ΔΝΤ, ο προστατευτισμός μπορεί να μειώσει τη ζήτηση για τις εξαγωγές της και να πλήξει την εμπιστοσύνη.

Παράλληλα έχει αυξηθεί το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών, που ενδεχομένως θα περιορίσουν τις πιστώσεις στην πραγματική οικονομία.

Το Ταμείο επισημαίνει πως οι μεταρρυθμίσεις που έγιναν προ διετίας στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης έχουν αναβαθμίσει την ανταγωνιστικότητα της φινλανδικής οικονομίας και έχουν δώσει κίνητρα στις επιχειρήσεις για προσωρινές προσλήψεις που μπορούν να ενισχύσουν την απασχόληση και την ευελιξία στην αγορά εργασίας.

Τονίζει, πάντως, πως η Φινλανδία πρέπει να προχωρήσει σε περαιτέρω μεταρρυθμίσεις για να τονώσει περαιτέρω την απασχόληση και τη παραγωγικότητα. Συνιστά να καθορίζουν οι επιχειρήσεις διαφορετικού ύψους αποδοχές μεταξύ των εργαζομένων τους.

Σε ό,τι αφορά τα επιδόματα ανεργίας, τονίζει πως πρέπει να μειώνονται προοδευτικά με την πάροδο του χρόνου ώστε να ενθαρρύνονται οι άνεργοι να αναζητούν εργασία, να αποφεύγουν τη μακροχρόνια ανεργία και να μη χάνουν επαγγελματικές ευκαιρίες. Συνιστά παράλληλα τη βελτίωση της στέγασης και των υποδομών μεταφορών στις ταχύτατα αναπτυσσόμενες περιοχές.

Ο προστατευτισμός μπορεί να μειώσει τη ζήτηση για τις εξαγωγές της και να πλήξει την εμπιστοσύνη, τονίζει το ΔΝΤ.

MTN Cloud Business Telephony.

Για την απόλυτη ευελιξία στις τηλεπικοινωνιακές ανάγκες της επιχείρησής σας.

Η υπηρεσία *MTN Cloud Business Telephony* είναι μια ολοκληρωμένη λύση ευρυζωνικής σταθερής τηλεφωνίας, η οποία ενοποιεί όλα τα επικοινωνιακά σας δεδομένα. Με την πλειάδα επιλογών που παρέχονται, **μεγιστοποιούνται οι δυνατότητες της επικοινωνίας της επιχείρησής σας, ενισχύοντας** έτσι **την αποδοτικότητά** της και **μειώνοντας σημαντικά το λειτουργικό κόστος.**

Επικοινωνήστε με το Κέντρο Επιχειρηματικών Πελατών της MTN στο 131, για τη λύση που ταιριάζει στη δική σας επιχείρηση.

mtnbusiness.com.cy

MTN

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Real Estate
ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Η ζήτηση από ξένους αύξησε τις τιμές των κατοικιών

Πρωταγωνίστρια της ανόδου το τρίτο τρίμηνο ήταν η Αθήνα με 3,7%

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Με τον ταχύτερο ρυθμό των τελευταίων 11 ετών αυξήθηκαν οι τιμές των κατοικιών κατά τη διάρκεια του φετινού τρίτου τριμήνου. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, σε πανελλαδικό επίπεδο, οι αξίες αυξήθηκαν κατά 2,5% σε σχέση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, σηματοδοτώντας παράλληλα και το τρίτο διαδοχικό τρίμηνο ανόδου.

Παράλληλα, η ΤτΕ αναθεώρησε προς τα πάνω και την αύξηση των δύο προηγούμενων τριμήνων. Ειδικότερα, κατά το πρώτο τρίμηνο, η αύξηση ήταν 0,3% (από 0,1% με βάση τα προσωρινά στοιχεία) και κατά το δεύτερο τρίμηνο, η άνοδος άγγιξε το 1,2% (από 0,8% που είχε ανακοινωθεί αρχικά). Σημειωτέον ότι το 2017 οι τιμές μειώθηκαν κατά 1%, με αποτέλεσμα η συνολική πτώση από το 2008 να αγγίζει το 42%.

Πρωταγωνιστής της ανόδου κατά το τρίτο τρίμηνο ήταν η Αθήνα, όπου η αύξηση άγγιξε το 3,7% (από 1,2% κατά το δεύτερο τρίμηνο). Αντίστοιχα, αύξηση κατά 1,9% σημειώθηκε στη Θεσσαλονίκη, κατά 1,2% στις άλλες μεγάλες πόλεις της χώρας και κατά 1,6% στις υπόλοιπες περιοχές (κυρίως παραθεριστικά σημεία με υψηλή συγκέντρωση εξοχικών κατοικιών). Κατά το τρίμηνο, οι νεόδμητες κατασκευές κατέγραψαν ετήσια αύξηση της τάξεως του 2,9%, ενώ τα παλαιότερα ακίνητα σημείωσαν μικρότερη αύξηση κατά 2,2%.

Βασικός λόγος της αυξητικής πορείας των τιμών των κατοικιών έπειτα από μια δεκαετία συνεχούς πτώσης, είναι η ζήτηση από ξένους αγοραστές, κυρίως για διαμερίσματα στο κέντρο της Αθήνας και τα νότια προάστια, αλλά και σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς. Κατά το φετινό οκτάμηνο (περίοδος Ιανουαρίου - Αυγούστου), ο αριθμός των συμβολαίων αγοραπωλησίας ακινήτων που έχουν κατατεθεί στο Υποθηκοφυλακείο Αθηνών έχει καταγράψει αύξηση της τάξεως του 60%, συγκριτικά με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο. Μάλιστα, όπως προκύπτει, ο ρυθμός των συναλλαγών καταγράφει αυξητική τάση, καθώς κατά το πρώτο πεντάμηνο η άνοδος σε ετήσια βάση διαμορφωνόταν σε 50%. Αντίστοιχα, το 2017 είχε σημειωθεί αύξηση των αγοραπωλησιών της τάξεως του 18%, ενώ το 2016 η άνοδος είχε ανέλθει σε 27,7%.

Πρόκειται λοιπόν για μια σαφή και συνεχιζόμενη τάση της αγοράς κατοικίας, η οποία οφείλεται στην εκτόξευση της δημοφιλίας των βραχυχρόνιων μισθώσεων, μέσω ψηφιακών πλατφορμών όπως η Airbnb. Οι ξένοι επενδυτές κινούνται για την απόκτηση διαμερισμάτων στην Αθήνα για μια σειρά από λόγους, αρχής γενομένης από το χαμηλό κόστος, καθώς η μέση πτώση των αξιών στην ελληνική πρωτεύουσα διαμορφώνεται σε 44% από το 2009 μέχρι σήμερα. Μάλιστα, τα ακίνητα που αποτελούν τους «στόχους» των εν λόγω επενδυτών έχουν καταγράψει ακόμα μεγαλύτερες απώλειες, οι οποίες προσέγγισαν το 55%-60% σε αρκετές περιπτώσεις, καθώς πρόκειται κατά κύριο λόγο για διαμερίσματα ηλικίας άνω των 30-40 ετών, τα οποία χρήζουν εκτεταμένων εργασιών επισκευής και ανακαίνισης. Εκτός από το χαμηλό κόστος κτήσης, σημαντικός παράγοντας είναι και το δέλεαρ πιθανών μελλοντικών υπεραξιών, με αρκετούς επενδυτές να προσδοκούν σε μεταπώληση των ακινήτων που απέκτησαν σε υψηλότερες τιμές σε λίγα χρόνια.

Οι ξένοι επενδυτές κινούνται για την απόκτηση διαμερισμάτων στην Αθήνα για μια σειρά από λόγους, αρχής γενομένης από το χαμηλό κόστος, καθώς η μέση πτώση των αξιών στην ελληνική πρωτεύουσα διαμορφώνεται στο 44% από το 2009 μέχρι σήμερα.

Η συνεχής ανατίμηση της αγοράς κατοικίας οφείλεται στην εκτόξευση της δημοφιλίας των μισθώσεων τύπου Airbnb.

Εκτός από τον παράγοντα των βραχυχρόνιων μισθώσεων, σημαντική ώθηση έχει προσφέρει και το πρόγραμμα χορήγησης αδειών παραμονής («χρυσή βίζα») σε πολίτες εκτός Ε.Ε. Μόνο κατά το τρέχον έτος, υπολογίζεται ότι έχουν πραγματοποιηθεί πάνω από 660 αγοραπωλησίες με στόχο την απόκτηση βίζας, ενώ σε αναμονή έγκρισης βρίσκονται δεκάδες ακόμα σχετικές συναλλαγές. Οι αγοραστές κινούνται και στην περίπτωση αυτή, με στόχο κυρίως την εκμετάλλευση του ακινήτου μέσω μίσθωσης, αλλά σε αρκετές περιπτώσεις ενδιαφέρονται περισσότερο για μακροχρόνιες μισθώσεις προς ελληνικά νοικοκυριά και λιγότερο για βραχυχρόνιες μισθώσεις.

Ανοδο κατά 13,3% σημείωσαν οι οικοδομικές άδειες τον Αύγουστο

Διατηρήθηκε και τον Αύγουστο η ανοδική πορεία της οικοδομικής δραστηριότητας. Σύμφωνα με τα προσωρινά στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ), τον εν λόγω μήνα, η συνολική οικοδομική δραστηριότητα ανήλθε σε 1.015 οικοδομικές άδειες, οι οποίες αντιστοιχούν σε 250,4 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 1.142,2 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου, σημειώνοντας αύξηση κατά 13,3% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 25,8% στην επιφάνεια και κατά 13,5% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2017. Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα διαμορφώθηκε σε 1.000 άδειες.

Οι εκδοθείσες άδειες ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας, στο σύνολο της χώρας, κατά τον μήνα Αύγουστο 2018 ανήλθαν σε 239,1 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 1.107,1 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 12,6% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 23,6% στην επιφάνεια και κατά 13% στον όγκο, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους.

Συνολικά, κατά το φετινό οκτάμηνο (Ιανουάριος - Αύγουστος), η συνολική οικοδομική δραστηριότητα έχει καταγράψει αύξηση κατά 9,2% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 18,3% στην επιφάνεια και κατά 16,3% στον όγκο, συγκριτικά με το αντίστοιχο περσινό διάστημα.

Αντίστοιχα, η ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα εμφανίζει αύξηση κατά 8,9% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 16,2% στην επιφάνεια και κατά 13,9% στον όγκο σε ετήσια βάση.

Κατά την περίοδο των τελευταίων δώδεκα μηνών, δηλαδή από τον Σεπτέμβριο 2017 έως τον Αύγουστο 2018, η συνολική οικοδομική δραστηριότητα ανήλθε σε 14.711 οικοδομικές άδειες, που αντιστοιχούν σε 3.193,1 χιλιάδες τ.μ. επιφάνειας και 13.996,4 χιλιάδες κυβικά μέτρα όγκου. Σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο Σεπτεμβρίου 2016 - Αυγούστου 2017 παρατηρήθηκε αύξηση κατά 8,5% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, κατά 18,7% στην επιφάνεια και κατά 19,1% στον όγκο.

Οσον αφορά την πορεία της ιδιωτικής οικοδομικής δραστηριότητας κατά την ίδια περίοδο, καταγράφει αύξηση κατά 8,3% στον αριθμό των αδειών, κατά 16,7% στην επιφάνεια και κατά 15,6% στον όγκο, συγκριτικά με το προηγούμενο δωδεκάμηνο.

Συνολικά κατά το φετινό οκτάμηνο, η οικοδομική δραστηριότητα έχει καταγράψει αύξηση 9,2% στον αριθμό των οικοδομικών αδειών, 18,3% στην επιφάνεια και 16,3% στον όγκο.

Στα 450 εκατ. οι επενδύσεις σε επαγγελματικά ακίνητα

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε 450 εκατ. ευρώ εκτιμάται ότι θα ανέλθει το 2018 ο όγκος των συναλλαγών επαγγελματικών ακινήτων (γραφεία, καταστήματα και logistics) στην Ελλάδα, μέγεθος ανάλογο του 2017, το οποίο όμως θα μπορούσε να είναι πολύ υψηλότερο, αν το απόθεμα των ποιοτικών ακινήτων ήταν μεγαλύτερο, δεδομένου ότι η ζήτηση έχει επιστρέψει με δυναμικό τρόπο. Στο πλαίσιο αυτό, κτίρια γραφείων σύγχρονων προδιαγραφών, αποθηκευτικές εγκαταστάσεις (logistics), αλλά και ξενοδοχειακά-τουριστικά ακίνητα, βρίσκονται στο επίκεντρο του αγοραστικού ενδιαφέροντος ξένων επενδυτών, funds και ΑΕΕΑΠ (Εταιρείες Επενδύσεων σε Ακίνητη Περιουσία).

Αυτά ήταν ορισμένα από τα βασικά συμπεράσματα από την 8η Συζήτηση Στρογγύλης Τραπέζης στελεχών της ελληνικής αγοράς ακινήτων, που πραγματοποιήθηκε στο περιθώριο του 19ου Ετήσιου Συνεδρίου Ακινήτων Prodexpo 2018.

Σύμφωνα με τον κ. Τάσο Καζίνο, διευθύνοντα σύμβουλο της Trastor ΑΕΕΑΠ, τη σημαντικότερη άνοδο των αξιών αυτήν την περίοδο καταγράφουν τα ποιοτικά κτίρια γραφείων, για τα οποία η ζήτηση από τους επενδυτές είναι πλέον πολύ υψηλή. Ευκαιρίες όμως προσφέρονται σε ακίνητα που με τις κατάλληλες αναβαθμίσεις μπορούν να προσελκύσουν νέους μισθωτές και υψηλότερες τιμές ενοικίασης. Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τον ίδιο, η αγορά ακινήτων έχει εξέλθει πλέον από τον υφεσιακό της κύκλο.

Κτίρια γραφείων σύγχρονων προδιαγραφών, αποθηκευτικές εγκαταστάσεις, αλλά και ξενοδοχειακά-τουριστικά ακίνητα, βρίσκονται στο επίκεντρο του αγοραστικού ενδιαφέροντος ξένων επενδυτών, funds και ΑΕΕΑΠ.

Πάντως, όπως ανέφερε ο κ. Γιώργος Ποιμενίδης, διευθύνων σύμβουλος της Alpha Αστικά Ακίνητα, αυτήν την περίοδο καταγράφονται ακίνητα δύο ταχυτήτων στην αγορά. Κατ' αρχάς, εκείνα τα οποία απευθύνονται στις ΑΕΕΑΠ, αλλά τα οποία σπανίζουν, και όλα τα υπόλοιπα, που αφορούν διάσπαρτες και μικρές ιδιοκτησίες, τα οποία δεν μπορούν να προσελκύσουν αγοραστές, καθώς απευθύνονται κυρίως στους εγχώριους αγοραστές οι οποίοι ακόμα δεν μπορούν να καλύψουν τη σχετική προσφορά.

Κατά τον κ. Δημήτρη Ανδρίτσο, διευθύνοντα σύμβουλο της Eurobank Property Services, στην αγορά κατοικίας η τάση είναι πλέον σταθεροποιητική, αλλά δεν προβλέπεται κάποια έντονη ανάκαμψη στο μέλλον. Οπως αναφέρει, η ανάκαμψη της αγοράς θα είναι σταδιακή και ασύμμετρη, καθώς άλλες περιοχές θα αναπτύσσονται ταχύτερα και άλλες όχι τόσο γρήγορα. Επί του παρόντος πάντως, η ζήτηση τροφοδοτείται κυρίως από το εξωτερικό.

Ειδικά ως προς την αγορά γραφείων, η κ. Νίκη Σύμπουρα, διευθύνουσα σύμβουλος της Cushman & Wakefield Proprius, ανέφερε ότι τα επόμενα δύο-τρία χρόνια εκτιμάται ότι η απορρόφηση νέων χώρων θα αυξηθεί σημαντικά σε 150.000 τ.μ., συγκριτικά με τα περίπου 70.000-100.000 τ.μ. των προηγούμενων ετών.

Θετικό είναι πάντως ότι οι τράπεζες προσφέρουν τη ζητούμενη ρευστότητα, τουλάχιστον σε θεσμικούς επενδυτές, όπως οι ΑΕΕΑΠ. «Είναι προφανές ότι αυτό θα φέρει ανάπτυξη στην αγορά ακινήτων», σημείωσε η κ. Αννα Αποστολίδου, διευθύνουσα σύμβουλος της Briq Properties ΑΕΕΑΠ. Σύμφωνα με την ίδια, κτίρια logistics, ξενοδοχεία και γραφεία θα συμβάλουν στην ανάκαμψη της αγοράς ακινήτων, καθώς το επενδυτικό ενδιαφέρον είναι πολύ υψηλό.

Με τη σειρά του ο κ. Γιώργος Κορμάς, διευθύνων σύμβουλος της Πειραιώς Real Estate, τόνισε ότι το αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για την ελληνική αγορά ακινήτων οφείλεται τόσο στη δυνατότητα εξασφάλισης υψηλότερων αποδόσεων όσο και στο γεγονός ότι η χώρα παρέμεινε εντός Ευρωζώνης, με αποτέλεσμα σήμερα να προσφέρει ένα συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι άλλων χωρών με πιο αναπτυγμένη αγορά ακινήτων, επομένως και πολύ χαμηλότερες προσφερόμενες αποδόσεις.

Οσον αφορά τον τουριστικό τομέα, σύμφωνα με τον κ. Γιάννη Παρασκευόπουλο, γενικό διευθυντή της Δανός/BNP Paribas Real Estate, η ζήτηση αυτή την περίοδο αφορά πολλά διαφορετικά προϊόντα φιλοξενίας, από ξενοδοχεία 4 ή 5 αστέρων μέχρι μονάδες που απευθύνονται σε νέους (youth hostels), επώνυμες κατοικίες ενταγμένες σε ξενοδοχεία/τουριστικά θέρετρα, αλλά και εξυπηρετούμενα διαμερίσματα (serviced apartments), δηλαδή επιπλωμένες κατοικίες που μπορούν να συνδυάζουν και ξενοδοχειακές υπηρεσίες.

Την 4η υψηλότερη φορολογία ακινήτων στην Ε.Ε. έχει η Ελλάδα

Με την κατάργηση του συμπληρωματικού ΕΝΦΙΑ θα μπορούσε να αυξηθεί το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και να ενισχυθεί η κατανάλωση, υποστηρίζει το Ιδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών (ΙΟΒΕ) σε μελέτη του για την ακίνητη περιουσία.

Μάλιστα, τονίζει ότι η εξέλιξη αυτή θα οδηγούσε στην τόνωση του ΑΕΠ με περίπου 1,35 δισ. ευρώ ετησίως για την περίοδο 2018-2022, με παράλληλη δημιουργία περίπου 32.000 θέσεων εργασίας ετησίως για το ίδιο χρονικό διάστημα.Από τη μελέτη του ΙΟΒΕ που διενεργήθηκε για τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων για την Ποιότητα προκύπτει ότι η χώρα μας σε σχέση με τις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, έχει από τις υψηλότερες φορολογίες στην ακίνητη περιουσία και συγκεκριμένα καταλαμβάνει την τέταρτη θέση, πίσω από χώρες όπου ο κλάδος της κτηματαγοράς ευημερεί.

Οπως προκύπτει από την έρευνα, η συνολική επενδυτική δαπάνη για κατασκευαστικά έργα μειώθηκε από 33,6 δισ. ευρώ το 2007 σε 9 δισ. ευρώ το 2017.

Οι ετήσιες επενδύσεις σε κατοικίες υποχώρησαν ραγδαία, κατά 95,4% και διαμορφώθηκαν το 2017 σε 1,1 δισ., έναντι 24,8 δισ. το 2007. Η εικόνα αυτή συνδέεται με τη συρρίκνωση των διαθέσιμων εισοδημάτων κατά 56 δισ. ευρώ, ή κατά 33% στα χρόνια της κρίσης.

Στις βασικές διαπιστώσεις της μελέτης είναι ότι το ΕΕΤΗΔΕ και ο ΕΝΦΙΑ επιτάχυναν την ύφεση της ελληνικής οικονομίας, μειώνοντας την καταναλωτική δαπάνη και τις επενδύσεις σε κατοικίες. Οπως αναφέρει η έκθεση, ο ΕΝΦΙΑ οδήγησε στο «πάγωμα» της αγοράς ακινήτων.

Παρά το γεγονός ότι οι ετήσιες εισπράξεις από τον ΕΝΦΙΑ προσεγγίζουν τα 2,7 δισ. ευρώ, η επιβολή του απέτυχε να φέρει τα προσδοκώμενα φορολογικά έσοδα, τα οποία στην πραγματικότητα δεν αντιπροσωπεύονται από τις εισπράξεις του ΕΝΦΙΑ, καθώς σε αυτές δεν συνυπολογίζονται οι απώλειες φορολογικών εσόδων που προκύπτουν από τη μείωση:

Η κατάργηση του συμπληρωματικού φόρου θα ενίσχυε κατά 1,35 δισ. ευρώ το ΑΕΠ ετησίως την περίοδο 2018-2022, λέει το ΙΟΒΕ.

α) Του διαθέσιμου εισοδήματος,

β) της αξίας της ακίνητης περιουσίας και της κατανάλωσης που συνδέεται με αυτή και

γ) των επενδύσεων σε κατοικίες λόγω αυξημένου κινδύνου και μείωσης των τιμών τους σε σχέση με το κόστος κατασκευής.

Τέλος, οι αναλυτές εκτιμούν ότι η μείωση του συντελεστή ΦΠΑ στις νέες οικοδομές από 24% σε 13% θα έδινε στους κατασκευαστές τη δυνατότητα μείωσης των τιμών πώλησης νέων κατοικιών κατά περίπου 9%, βελτιώνοντας τη σχετική τιμή των νέων έναντι των παλαιότερων κατοικιών.

ΠΡ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Blue Air
smart flying

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΖΩΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2018

Blue Air
smart flying

«Ολα ξεκίνησαν από ένα ποντίκι»

Η Νέα Υόρκη γιορτάζει τα 90 χρόνια του Μίκυ Μάους, ενώ η Ντίσνεϊ ανακοίνωσε τη νέα συνδρομητική υπηρεσία της

Του **ΣΑΚΗ ΙΩΑΝΝΙΔΗ**

18 Νοεμβρίου 1928. Στο Colony Theater της Νέας Υόρκης στην καρδιά του Μανχάταν, εκεί όπου σήμερα βρίσκεται το θέατρο Broadway, προβάλλεται το «Ατμόπλοιο Γουίλι», η πρώτη ταινία κινουμένων σχεδίων με ήχο και πρωταγωνιστή τον Μίκυ Μάους. Εννέα δεκαετίες μετά ο πασίγνωστος χαρακτήρας επιστρέφει στην καρδιά της σύγχρονης Αμερικής για να γιορτάσει τα γενέθλιά του και να θυμίσει τη ρήση του «πατέρα» του, Ουόλτ Ντίσνεϊ: «Ελπίζω μόνο ότι δεν θα ξεχάσουμε ποτέ ένα πράγμα – ότι όλα ξεκίνησαν από ένα ποντίκι».

Το ηλιόλουστο πρωινό στην πιο ενδιαφέρουσα συνοικία της Νέας Υόρκης, τη Meatpacking District, φωτίζει τους οικοδομικούς γερανούς που σηκώνουν νέα πανύψηλα κτίρια. Εκεί όπου άλλοτε λειτουργούσαν δεκάδες σφαγεία και συνυπήρχαν κλαμπ, ναρκωτικά, αγοραίο σεξ και οργανωμένο έγκλημα, έχουν σήμερα τα γραφεία τους διάσημοι σχεδιαστές και μεγάλα brands, όπως η Google και η Apple, χίπστερ μένουν σε λοφτ και τουρίστες κάνουν βόλτες γύρω από την Chelsea Market, στο Μουσείο Γουίτνι και κατά μήκος του αποκατεστημένου High Line.

> «Ο Μίκυ αναβλύζει χαρά, αισιοδοξία, εμφανίζεται και αμέσως το περιβάλλον γίνεται καλύτερο», λέει στην «Κ» ο επιμελητής της έκθεσης.

Την ώρα που άνοιγαν οι πύλες της έκθεσης «Mickey: The true original exhibition» για τα 90 χρόνια του Μίκυ Μάους η Αμερική καταμετρούσε τις ψήφους των ενδιάμεσων εκλογών. Δεν είναι λίγοι όσοι θα εύχονταν ο Μίκυ να βάλει ξανά το καπέλο του μαθητευόμενου μάγου, όπως έκανε στη θρυλική «Fantasia» για να βρουν τα πράγματα τον ρυθμό τους. Από αυτή την οπτική τα γενέθλια του κυρίου Μάους και της ποπ κουλτούρας που τον συνοδεύει όλα αυτά τα χρόνια δεν θα μπορούσαν να είχαν έρθει σε καλύτερη στιγμή.

«Ο Μίκυ αναβλύζει χαρά, αισιοδοξία, θετικά συναισθήματα, εμφανίζεται και αμέσως το περιβάλλον γίνεται καλύτερο», λέει στην «Κ» ο επιμελητής της pop up έκθεσης Ντάρεν Ρομανέλι. Περισσότεροι από 20 καλλιτέχνες δημιούργησαν νέα έργα, εμπνευσμένα από τα αρχεία της Ντίσνεϊ και τον σχεδόν αναλλοίωτο σχεδιαστικά χαρακτήρα του Μίκυ, σε έναν διάλογο του παλιού με το καινούργιο.

Πίνακες ζωγραφικής, εγκαταστάσεις, animation, γλυπτά, μέχρι και την αναπαράσταση του αυθεντικού σετ που γυριζόταν από το 1955 έως το 1996 το «The Mickey Mouse Club» επιστράτευσε η ομάδα της Ντίσνεϊ για την έκθεση της Νέας Υόρκης.

Ενα μουσικό βίντεο μας εισάγει στην έκθεση πριν μπούμε στην κύρια αίθουσα με το αυθεντικό Οσκαρ που κέρδισε ο Ουόλτ Ντίσνεϊ και μία ρεπλίκα του ατμόπλοιου Ουίλι σε πραγματικό μέγεθος. Μετά μια περιδιάβαση στην ασπρόμαυρη ζωή του μικρού ποντικιού –όπου ξεχωρίζει το έργο του Ντάνιελ Ασραμ με έναν τεράστιο Μίκυ να «βγαίνει» από τον τοίχο– περνάμε στην εποχή του χρώματος πριν καταλήξουμε στην «ψυχεδελική» γωνιά της έκθεσης, την Cosmic Cavern του Κένι Σαρφ.

Μεταξύ άλλων, ξεχωρίζουν το έργο του θρυλικού Κιθ Χάρινγκ που απεικονίζει τον Μίκυ Μάους μαζί με τα γνωστά σκίτσα του καλλιτέχνη, η αίθουσα «Sorcerer's apprentice» με τον ατμοσφαιρικό πίνακα του Ολιβερ Κλεγκ, ο διφορούμενος πίνακας της Αριάνα Παπαδημητρόπουλος αλλά και τα «μελαγχολικά» χέρια του κυρίου Μάους που δημιούργησε ο Ισπανός Χαβιέ Μεντίνα με την παραδοσιακή τεχνική της καλαθοπλεκτικής. Ενα ενδιαφέρον κομμάτι της έκθεσης, που προσφέρεται για μεγαλύτερη ανάπτυξη, αφορά τις γυναίκες που αποτελούσαν τον κορμό των «inkers». Πρόκειται για τους καλλιτέχνες που χρωμάτιζαν με το χέρι τα καρέ των σχεδιαστών με μεγάλη υπομονή και προσοχή στη λεπτομέρεια και ο Ντίσνεϊ θεωρούσε ότι οι γυναίκες ζωγράφοι ήταν πολύ καλύτερες από τους άνδρες.

Η pop up έκθεση που αναπτύσσεται σε 1.500 τ.μ. είναι μόνο ένα κομμάτι των εορταστικών εκδηλώσεων για τα 90 χρόνια του νεότατου Μίκυ Μάους. Προσφέρεται για φωτογραφίες και ενθαρρύνονται οι σέλφι αλλά απουσιάζει ένα έργο-ορόσημο που θα μπορούσε να περάσει στην ιστορία της Ντίσνεϊ. Η μητρική εταιρεία πραγματοποιεί ειδικές εκδηλώσεις στα θεματικά της πάρκα, κυκλοφορεί εκδόσεις και προϊόντα, ενώ γνωστά fashion brands, όπως τα Vans, Marc Jacobs, κ.ά. συνεργάστηκαν για τη μεγάλη επέτειο. Το αμερικανικό ABC, το οποίο ανήκει στην Ντίσνεϊ, πρόβαλε το φαντασμαγορικό πάρτι γενεθλίων του Μίκυ Μάους, ενώ η εταιρεία ανακοίνωσε κέρδη για το 2018.

> Η μητρική εταιρεία πραγματοποιεί εκδηλώσεις στα θεματικά της πάρκα, ενώ γνωστά fashion brands συνεργάστηκαν για τη μεγάλη επέτειο.

Η Ντίσνεϊ μπορεί να μην ξεχνάει τη ρήση του Ουόλτ, αλλά η προσοχή της είναι στραμμένη αλλού. Πριν από μερικές μέρες ο διευθύνων σύμβουλος Ρόμπερτ Αϊγκερ ανακοίνωσε τη δημιουργία του «Disney Plus», την πολυαναμενόμενη απάντηση της εταιρείας στις συνδρομητικές υπηρεσίες τύπου «Netflix». Μια νέα εποχή έχει ήδη ξεκινήσει.

«Mickey: The true original exhibition», έως 10 Φεβρουαρίου 2019.

MICHAEL LOCCISANO / GETTY IMAGES FOR DISNEY

Η ηθοποιός Σάρα Τζέσικα Πάρκερ μπροστά στον Μίκυ Μάους του Κιθ Χάρινγκ, δύο διαφορετικοί καλλιτέχνες με κοινό σημείο τη Νέα Υόρκη.

GRAIG BARRITT / GETTY IMAGES FOR DISNEY

Σε απόσταση αναπνοής από το High Line και το Μουσείο Γουίτνι η pop up έκθεση του Μίκυ.

CRAIG BARRITT / GETTY IMAGES FOR DISNEY

Το μελαγχολικό έργο του Ολιβερ Κλεγκ στην αίθουσα της «Fantasia».

CRAIG BARRITT / GETTY IMAGES FOR DISNEY

Ο Μίκυ και ο αγαπημένος του Πλούτο σε ένα από τα ασπρόμαυρα έργα της έκθεσης.

MISE EN PLACE / *Της* **ΓΙΟΥΛΗΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Η υψηλή γαστρονομία ως πολιτική δήλωση

Διαβάζω ένα απόσπασμα από το καινούργιο βιβλίο των Ρενέ Ρετζεπί και Ντέιβιντ Ζίλμπερ του εμβληματικού εστιατορίου Noma της Κοπεγχάγης, από την παρουσίαση που έκανε πριν από λίγες μέρες στην «Κ» (13/11/18, σελ. 14) ο σεφ Γιώργος Σαμοΐλης. Δυστυχώς το βιβλίο που έχει τίτλο «The Noma Guide to Fermentation» (εκδ. Artisan) δεν κυκλοφορεί στην Ελλάδα, αλλά μπορείτε να το παραγγείλετε από το Amazon.

Γράφουν λοιπόν σε ένα σημείο οι συγγραφείς: «...Τα εστιατόρια έχουν επηρεάσει τα προϊόντα που πωλούνται στο ράφι. Εχουν αναζωογονήσει τουριστικά περιοχές που προηγουμένως κανείς δεν θα σκεφτόταν να επισκεφθεί για το φαγητό τους. Η επόμενη φάση είναι περισσότερη εκπαίδευση και περισσότερη μαγειρική – ο κόσμος να διασυνδέσει τη δουλειά που γίνεται στα κορυφαία εστιατόρια με την καθημερινότητά του. Ετσι μπορούμε να δημιουργήσουμε μια εντελώς νέα διατροφική κουλτούρα...». Εχει μεγάλο ενδιαφέρον ο εκδημοκρατισμός για τον οποίο ουσιαστικά κάνουν λόγο οι δύο σεφ, ερευνητές της γαστρονομίας, πρωτοπόροι στο είδος τους, και με πολιτική απ' ό,τι φαίνεται άποψη για την κουζίνα, τη μαγειρική, για το πώς η υψηλή γαστρονομία πρέπει να βγει έξω και με διάφορους τρόπους να συναντήσει τον κόσμο.

Μια ματιά στον γαστρονομικό χάρτη έτσι όπως έχει διαμορφωθεί τα τελευταία χρόνια, αρκεί για να καταλάβει κανείς ότι οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί είναι κοσμογονικές. Παλαιότερα η υψηλή κουζίνα απευθυνόταν στις ελίτ του Παρισιού, του Λονδίνου, της Νέας Υόρκης, τώρα η διασπορά είναι πολύ μεγάλη και σε μέρη αναπάντεχα, στο Περού, το Μεξικό, σε κωμοπόλεις της Ισπανίας ή στη βρετανική επαρχία. Η γοητεία που ασκεί είναι εκπληκτική, η επιρροή της τεράστια. Ακόμη και αν το να τρώει κανείς σε ακριβά εστιατόρια παραμένει ένα σπορ που προφανώς δεν μπορούν όλοι να κάνουν, η υψηλή γαστρονομία δεν είναι περίκλειστη, δεν είναι σνομπ, έχει εξωστρέφεια, είναι, με πολλούς τρόπους, ανοιχτή στον κόσμο, θέλει να επικοινωνήσει, επιδιώκει να συνάψει σχέσεις σε διάφορα επίπεδα.

Οταν οι Ρενέ Ρετζεπί και Ντέιβιντ Ζίλμπερ εκδίδουν έναν εκλαϊκευμένο οδηγό για τους μύκητες, τα βακτήρια και τις ζυμώσεις και προτρέπουν τον αναγνώστη να απολαύσει αυτό το φοβερό συναίσθημα της αναμονής στη διαδικασία της ζύμωσης, ουσιαστικά να μειώσει ταχύτητα και να σταθεί για λίγο, κάνουν μια πολιτική δήλωση. Οταν σπουδαίοι σεφ σε διάφορα μέρη του κόσμου προσαρμόζουν τη μαγειρική τους στις ανάγκες του πλανήτη, αποκλείοντας είδη που απειλούνται με εξαφάνιση, παίρνουν θέση. Διεθνώς η μαγειρική εξελίσσεται με πολλούς και απρόσμενους τρόπους. Η συνέχεια θα έχει μεγάλο ενδιαφέρον.

«Είναι φοβερό συναίσθημα να περιμένεις κάτι να ζυμωθεί», λένε οι σεφ του Noma.

Ατζέντα

ΕΠΙΛΟΓΕΣ

18.11.18-24.11.18

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ

Με εμψυχώτρια τη Μαρίνα Κατσαρή, αφηγήτρια και θεατροπαιδαγωγός, διοργανώνεται ένα περιεκτικό σεμινάριο αφήγησης, βιωματικής και συμμετοχικής μορφής. Οι συμμετέχοντες προσκαλούνται να διασχίσουν και να εξασκήσουν στην πράξη τη θεωρία της αφηγηματικής τέχνης, να εντοπίσουν και να αναλύσουν την ανείπωτη δύναμη της προφορικότητας και να εμβαθύνουν στις τεχνικές της ιστόρησης. Θεατρικό Μουσείο Κύπρου, Πάνου Σολομωνίδη 8, Λεμεσός. **Πληροφορίες τηλέφωνο 25343464 www.cyprustheatremuseum.com**

ΜΟΥΣΙΚΗ

5th Jazz and World Music Showcase

Για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά η πλατφόρμα Jazz & World Music Showcase, που πλέον έγινε θεσμός, επιστρέφει δυναμικά στο Θέατρο Ριάλτο στη Λεμεσό και παρουσιάζει 10 συγκροτήματα τα οποία συνολικά απαρτίζονται από περισσότερους από 40 καλλιτέχνες. Στόχος είναι η δικτύωση και η προβολή Κυπρίων και ξένων μουσικών, οι οποίοι κινούνται εντός των καλλιτεχνικών κύκλων του νησιού μας και ασχολούνται με την ευρύτερη αυτοσχεδιαστική μουσική, στο κοινό της Κύπρου και σε επαγγελματίες από τον διεθνή μουσικό χώρο. Η σκηνή πρόκειται να πλημμυρίσει με πρωτότυπη μουσική Κύπριων καλλιτεχνών, η οποία είναι επηρεασμένη από τη τζαζ και world μουσική διαφόρων χωρών και περιοχών όπως Κύπρο, Ελλάδα, Βαλκάνια και Μέση Ανατολή δημιουργώντας ένα συναρπαστικό θέαμα για το κοινό. Παρασκευή 23 Νοεμβρίου οι: Tree of Dawn, The Next Formation, Junkey Moneywise, Michael Messios Symmetry Band...Reload, Café Balkan και το Σάββατο 24 Νοεμβρίου οι: Georgos Bizios Group: Renato's Journey in the Vortex, Nicolas Tryphonos Quintet, Andreas Rodosthenous Trio, Odysseas Toumazou Trio, Karapatakis/Hilenabrand/Spyridakis. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Λεμεσός. Παρασκευή 23 και Σάββατο 24 Νοεμβρίου, ώρα 7:30 μ.μ. **Πληροφορίες: 77777745, www.rialto.com.cy / www.cymic.org.cy Facebook Cyprus Jazz & World Music Showcase.**

ΘΕΑΤΡΟ

«Ο γλάρος» του Τσέχωφ από το θέατρο Δέντρο

Ο Κώστας Φιλίππογλου επιστρέφει στην Κύπρο και το Θέατρο Δέντρο με το έργο που καθιέρωσε τον Τσέχωφ ως θεατρικό συγγραφέα στη συνείδηση κοινού και κριτικής, «Ο Γλάρος». Το έργο μοιράζεται ανάμεσα στο δράμα και στην κωμωδία. Ο ίδιος ο Τσέχωφ το χαρακτήρισε ως «κωμωδία σε τέσσερις πράξεις» που θίγει τις σχέσεις και την ψυχολογία των ανθρώπων που αγαπούν, υπηρετούν ή που θα ήθελαν να υπηρετήσουν την τέχνη. Λένε κάποιοι πως είναι το έργο που δεν συμβαίνει απολύτως τίποτα. Για τον Κώστα Φιλίππογλου, στον «Γλάρο» συμβαίνουν τα πάντα. Είναι σπουδαία κωμωδία, όσο είναι και τραγωδία και το βασικό χαρακτηριστικό του έργου δεν είναι η ανία, αλλά η μανία. Οι περισσότεροι χαρακτήρες του έργου διακατέχονται από έντονη ανάγκη αποδοχής και φόβο απόρριψης. Γίνονται αστείοι ή ανυπόφοροι, μα συνεχίζουν. Φλερτάρουν με την καταστροφή, μα παλεύουν να υπάρξουν. Ερωτεύονται λάθος ανθρώπους, κλαίνε και γελάνε με το παραμικρό, ευτυχούν και δυστυχούν και προσπαθούν να πιαστούν από την ζωή κάνοντας συνέχεια λάθη. Σκηνοθεσία Κώστας Φιλίππογλου. Με τους Αντώνη Κατσαρή, Σταύρο Λούρα, Στέλα Φυρογένη, Κατερίνα Λούρα, Μάριο Κωνσταντίνου, Άντρια Ζένιου. Παραστάσεις από Σάββατο, 17 Νοεμβρίου έως Σάββατο 22 Δεκεμβρίου. Θέατρο Δέντρο, Ενότητος 44, Παλουριώτισσα, Λευκωσία. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99384606.**

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Συναντήσεις «Διαβάσεις»

Η Ομάδα Συγγραφέων «Διαβάσεις» ξεκινάει τη λογοτεχνική της δραστηριοποίηση στη Λευκωσία, με τον προγραμματισμό μιας σειράς πολυθεματικών συναντήσεων με συγγραφείς από την Ελλάδα. Στο πλαίσιο των συναντήσεων θα φιλοξενούνται πεζογράφοι από συγκεκριμένο κάθε φορά ελληνικό εκδοτικό οίκο και θα συζητούνται θέματα που αφορούν στη διαδικασία της γραφής, της έκδοσης και της ευρύτερης λογοτεχνικής διαδικασίας. Η πρώτη εκδήλωση έχει ειδικό θέμα τη «λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας» και θα φιλοξενηθούν οι συγγραφείς Εύα Μαθιουδάκη και Δημήτρης Χριστόπουλος, των εκδόσεων «Το Ροδακιό», με τους οποίους θα συνομιλήσει η Νάσια Διονυσίου, με συντονιστές την Κωνσταντία Σωτηρίου και τον Χρίστο Ρ. Τσιαήλη. Παρασκευή 23 Νοεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Λέσχη Βιβλίου «Υφαντουργείο», παλιά Λευκωσία, απέναντι από το γυμνάσιο Φανερωμένης.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ

«Του Πόθου το ερεβώδες»

Η isnotgallery παρουσιάζει την ατομική έκθεση της Χαριτίνης Κυριάκου «Του Πόθου το ερεβώδες». Η τελευταία δουλειά της Χαριτίνης αφηγείται με τρόπο ποιητικό την απέκδυση και τη μεταμόρφωση που συντελείται εξερευνώντας τα όρια του «αισθάνεσθαι». Η καλλιτέχνις μοιάζει να συγκεφαλαιώνει την θεματολογία της τελευταίας της ατομικής έκθεσης με τίτλο «Δωμάτια», όπου είχε απεικονίσει στιγμές της καθημερινότητας σε διάφορα δωμάτια. Ζωγραφίζει σε νέους τόνους, με μια παλέτα από πιο σκούρα και ζεστά χρώματα (ακρυλικά) πάνω σε ξύλο. Το αποτέλεσμα είναι κάτι σαν εικονογραφημένη ποίηση που παρουσιάζεται σε μια συλλογή από 19 πίνακες σε μικρές διαστάσεις. Εγκαίνια Πέμπτη 22 Νοεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Διάρκεια έκθεσης έως 1 Δεκεμβρίου. isnotgallery, Οδυσσέως 12, παλιά Λευκωσία. **Πληροφορίες 99569498, www.isnotgallery.com.**

ΧΟΡΟΣ

1η Πλατφόρμαφ Χιπ-Χοπ Χοροθεάτρου Κύπρου

Το Breakalign Grounds είναι η 1η πλατφόρμα χιπ-χοπ χοροθεάτρου που διοργανώνεται από τη Νεφέλη Τσιούτη του Project Breakalign. Αυτή η πλατφόρμα έχει ως στόχο να παρουσιάσει τα ανερχόμενα ταλέντα του χιπ-χοπ χοροθεάτρου στην Κύπρο. Η βραδιά θα παρουσιάσει μια νέα όψη της χιπ-χοπ, σε συνδυασμό με χοροθεατρική δραματουργία. Η παράσταση θα ξεκινήσει με τρία σύντομα κομμάτια χιπ-χοπ χοροθεάτρου από την ηθοποιό Ναταλία Παναγιώτου με το σόλο «Δίχα», τη χορεύτρια Νεφέλη Τσιούτη (sMash) με το σόλο «Locus Amoenus» και τις χορεύτριες Νούτσα Πουλουζασβίλι και Τώνια Κυριάκου (Nightmare) με το ντουέτο «Artists Anonymous». Στην πλατφόρμα θα ανέβει και η πλήρης εξέλιξη του κομματιού «Endymion», που χορογραφήθηκε από την Νεφέλη Τσιούτη, με βοηθό δραματουργίας την Χριστίνα Κωστούλα, και χορευτές τον Κυριάκο Ιεροδιακόνου (Blaze), τον Γιάννη Οικονομίδη και τον Κωνσταντίνο Τσιάκκα (Chucks) το οποίο αρχικά ήταν μέρος των καλλιτεχνικών φιλοξενιών της Στέγης Χορού Λευκωσίας. Πέμπτη 22 Νοεμβρίου και Παρασκευή 23 Νοεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Έγκωμης 8, Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος. **Πληροφορίες τηλέφωνο 99462320.**

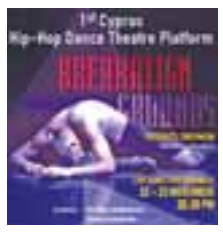

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ**

Ηταν αγόρι, ήθελε να γίνει μπαλαρίνα

Είμαστε τέσσερις γυναίκες, διαφορετικών ηλικιών (από 50 έως 60), όλες μητέρες, που παρακολουθήσαμε το «Κορίτσι» του Λούκας Ντοντ, την περασμένη Κυριακή, στην τελετή λήξης του 59ου Κινηματογραφικού Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης. Στο τέλος κοιταχτήκαμε, στριμωγμένες, με σφιγμένο στομάχι, ομολογώντας η μία στην άλλη «θέλω χρόνο για να σκεφτώ». Το ντεμπούτο του Βέλγου νεαρού σκηνοθέτη, που συζητήθηκε και βραβεύτηκε στις φετινές Κάννες, προκαλεί πολλαπλές πιέσεις στον θεατή, καταγράφοντας τη σχεδόν ιδανική συνθήκη ζωής ενός διεμφυλικού 15χρονου αγοριού. Η Λάρα, παρότι έχει γεννηθεί σε αγορίστικο σώμα, θέλει όχι μόνο να διορθώσει αυτό το λάθος αλλά να γίνει μπαλαρίνα. Περιβάλλεται από αγάπη, υποστηρίζεται από έναν εξαιρετικό πατέρα, μια ομάδα γιατρών που την παρακολουθούν στενά, ψυχίατρο.

Η μονογονεϊκή οικογένειά της (υπάρχει μόνο πατέρας, οδηγός ταξί στο επάγγελμα, για τη μητέρα δεν γίνεται καμία αναφορά) περιλαμβάνει και έναν αδελφό, ένα 6χρονο αγόρι, το οποίο η Λάρα φροντίζει υπεύθυνα και με προσοχή. Βλέπουμε την οικογένεια να έχει μόλις μετακομίσει σε άλλη πόλη, η νέα σχολή χορού, «μία από τις καλύτερες της χώρας», τη δέχεται δοκιμαστικά, εκείνη προσπαθεί με υπερβάλλοντα ζήλο να ενταχθεί στην ομάδα με τις συνομήλικες μπαλαρίνες. Με εξαίρεση μια δύσκολη στιγμή (οι συμμαθήτριές της στη σχολή της ζητούν, σε ένα κοριτσίστικο πάρτι, να δείξει τα γεννητικά της όργανα, αφού κι εκείνη βλέπει καθημερινά τα δικά τους όταν κάνουν ντους μετά το μάθημα), δεν υπάρχουν ενδείξεις απόρριψης ή bullying.

Όμως η Λάρα βιώνει σιωπηλά την απόλυτη αναντιστοιχία ανάμεσα στις επιθυμίες και στο σώμα της. Η ορμονική θεραπεία αργεί πολύ να δώσει εμφανή αποτελέσματα, οι γιατροί την ενημερώνουν για τις πολλές παρενέργειες στην επέμβαση αλλαγής φύλου, χρειάζεται να έχει το κατάλληλο βάρος, να είναι σε καλή φυσική κατάσταση για να προχωρήσουν. Κι εκείνη αδυνατίζει και αδημονεί. Η υπερπροσπάθεια στη σχολή, να αποκτήσει το επίπεδο των άλλων κοριτσιών, τη φυσική χάρη και τον ρυθμό τους, την καταπονεί, είναι βασανιστική για τη σωματική διάπλαση και την ψυχολογική κατάστασή της.

Το «Κορίτσι» είναι μια «λιπόσαρκη» ταινία, με την έννοια ότι απουσιάζει οτιδήποτε περιττό, το ελάχιστο «πάχος» καταγγελίας, ακτιβισμού, υπερβολής· γι' αυτό και κόβει όπως ένα καλά ακονισμένο μαχαίρι. Δεν αφήνει καμία διαφυγή στο δράμα ή σε έναν κόσμο μακρινό ή ξένο. Είναι ένα παιδί στην εφηβεία και ζει μέσα σε ένα «ξένο» σώμα, που δεν μπορεί να αγαπήσει αλλά και με το οποίο δεν μπορεί να αγαπηθεί. Την πρώιδα ερμηνεύει (συγκλονιστικά) ο 16χρονος χορευτής Βικτόρ Πόλστερ. Η Λάρα κολλά με ταινία το πέος της για να το εξαφανίσει μέσα στα ρούχα του μπαλέτου, φοράει ειδικό σουτιέν, ντρέπεται να εμφανιστεί με εσώρουχα, κρύβεται από όλους, οδηγείται σε έναν ιδιότυπο αυτοτραυματισμό. Η ιστορία του «Κοριτσιού» είναι πραγματική: «Το 2009 βρήκα ένα άρθρο σε μια βελγική εφημερίδα, για ένα κορίτσι που γεννήθηκε σε σώμα αγοριού και ήθελε να γίνει μπαλαρίνα. Το κράτησα, γιατί ο συνδυασμός αυτών των δύο, δηλαδή κάποιου που επέλεξε την αρένα του χορού, όπου πρέπει να δουλέψεις με το σώμα σου και μαζί περνάς μια περίοδο μεταμόρφωσης κι έχεις μια δύσκολη σχέση με αυτό, εμπεριέχει αντίθεση αλλά και θάρρος», λέει ο σκηνοθέτης σε συνέντευξή του (στον ιστότοπο flix.gr).

Μέσα στο ίδιο καζάνι αντιθέσεων, αντικρουόμενων συναισθημάτων, προσπάθειας εκλογίκευσης και αδυναμίας να το επιτύχει, κινείται και ο θεατής της ταινίας. Εμείς, οι τέσσερις σινεφίλ μητέρες, δεν αποφύγαμε ούτε την εσωτερική ένταση ούτε την αμφιβολία. Πώς αντιμετωπίζει ο γονιός ένα διεμφυλικό παιδί; Πώς συμπαραστέκεται στην ανισορροπία που γεννά αναπόφευκτα ο «διχασμός», η ανάγκη να απαλλαγεί από τον άλλο, εχθρικό, εαυτό; Συμφιλιώνονται τα άκρα, ησυχάζουν η ψυχή και το σώμα;

Σιωπήσαμε και οι τέσσερις, μετά την προβολή, γύρω από ένα τραπέζι, κάναμε ένα βιαστικό γύρο ερωταπαντήσεων, διαφωνήσαμε στα επουσιώδη και τα ουσιώδη έμειναν μετέωρα και ατεκμηρίωτα, ενστικτώδη και ασαφή. Οπως συμβαίνει και με τα φύλα, όπως και με την απάντηση που, ουσιαστικά, αποφεύγει να δώσει η Λάρα στην επίμονη ερώτηση του πατέρα της: «Σου αρέσουν οι άντρες ή οι γυναίκες;».

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | *Του* **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Νωθρή ανθρωπότητα

Ο Σίγκμουντ Φρόιντ είχε πει ότι το πρώτο προαπαιτούμενο του πολιτισμού είναι η Δικαιοσύνη και δεν μπορώ παρά να συμφωνήσω με αυτή τη φράση. Τα πάντα στη ζωή, θεωρώ, ότι προχωράνε σωστά όταν απονέμεται δικαιοσύνη. Όταν οποιοσδήποτε από εμάς νιώθει ότι αδικείται πολλές φορές επιλέγει να τραβήξει τον δικό του δρόμο, που κάποτε δεν είναι δίκαιος. Εναπόκειται, λοιπόν, στον καθένα να χαράξει την προσωπική του πολιτική και να ζήσει όσα χρόνια του αναλογούν με ήσυχη τη συνείδησή του.

Να μην αδικήσει, ακόμα και αν αδικηθεί. Δεν ξέρω αν πρέπει να ακολουθήσει το ευαγγελικό να στρέψει και το άλλο μάγουλο, σίγουρα όμως όχι το βιβλικό οδόντα αντί οδόντος και οφθαλμό αντί οφθαλμού. Η ύπαρξη δικαιοσύνης κατ' αρχήν σε ατομικό επίπεδο σε κάνει πολιτισμένο, δεν σε κάνει πολιτισμένο ούτε η παρακολούθηση μιας καλής παράστασης ούτε η ακρόαση κλασικής μουσικής, άλλωστε και ο Σαουδάραβας δημοσιογράφος, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες διαμελίστηκε με την υπόκρουση κλασικής μουσικής. Η ανάπτυξη αισθήματος της δικαιοσύνης σε βαθύ ατομικό επίπεδο σε κάνει να αναζητείς την ισορροπία του σύμπαντος κόσμου. Φυσικά, οι ανθρώπινες αδυναμίες πολλές φορές θολώνουν το τοπίο μπροστά σου και δεν σε αφήνουν να δεις καθαρά, αλλά εκεί φαίνονται οι αξίες που έχεις αναπτύξει παρακολουθώντας Μπρεχτ και διαβάζοντας Σοφοκλή, σε βοηθούν να ξεκαθαρίσεις το πεδίο σου και να προχωρήσεις πέραν από τα μικροσυμφέροντά σου.

Καμία κοινωνία δεν θεωρώ ότι έχει φτάσει στο επίπεδο της δικαιοσύνης, και ξέρετε γιατί; Διότι επιτρέπει σε μία ελίτ να είναι υπεράνω του δίκαιου, διότι επιτρέπει στην ελίτ να διάγει βίο τρυφηλό και να φαίνεται φυσιολογικό ότι μερικοί τρώνε σολομό και άλλοι σαρδέλες. Δεν είναι όμως έτσι τα πράγματα. Θα σκεφτεί, όμως, κάποιος ότι δεν γίνεται να είναι όλοι στην κορυφή της πυραμίδας, και ότι κάποιοι θα είναι στη βάση, κάποιοι θα κοιμούνται στα πούπουλα και κάποιοι στις παλέτσες. Φυσικά και κάποιοι θα ηγούνται και άλλοι θα ακολουθούν, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι η βάση θα έχει χίλια μύρια κύματα απόσταση από την κορυφή. Διότι στο ενδιάμεσο στάδιο το χάος θα έχει πια τόσο χώρο για να εισχωρεί το μέτριο και η κουτοπονηριά. Όσοι καταφέρνουν να ξεφύγουν από την κάστα της βάσης θα κολυμπούν στο πέλαγος της μετριότητας και της φρεναπάτης ότι μπορούν να γίνουν και εκείνοι κορυφή. Φευ! Και εδώ είναι που κατακλυζόμαστε από το μέτριο, γιατί δεν έχει την ουσία της κορυφής, που είναι η ηθική και η πνευματική εξύψωση.

Μα και την κορυφή ποιος τη φτιάχνει; Οι κοινωνίες την ορίζουν είναι η απάντηση, διότι μάθαμε να μην αποδίδουμε δικαιοσύνη, να μη ζητάμε δικαιοσύνη και να αρκούμαστε, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο, στα ψίχουλα και στο κατ' επίφαση δίκαιο. Μάθαμε να λέμε, έτσι είναι ο κόσμος, και δεν αντιδράμε σε τίποτα. Αδυνατούμε, λοιπόν οι άνθρωποι να οργανώσουμε τις κοινωνίες μας δίκαιο τρόπο και να μιλάμε ο ένας με τον άλλο επί ίσοις όροις. Οι περισσότερο ευαίσθητοι γράφουν ποίηση, μα πού είναι οι λέξεις που συνταράσσουν το μέσα μας; Πού είναι το θέατρο που θα σε κάνει να νιώσεις αγανάκτηση; Η εποχή μας έχει ανάγκη από δικαιοσύνη για να γίνει πολιτισμένη. Έχουμε περάσει σε εποχή μη ανακατατάξεων, σε εποχές αργές και μη επαναστατικές, που ελάχιστοι εμπνέονται από αίσθημα δικαιοσύνης. Κάποτε τραγουδούσαν στο Βιετνάμ πυρπόλησαν το ρύζι και «I don't want to be a soldier» και σήμερα οι Ροχίνγκιας κάνουν διαδρομές θανάτου, η Συρία έγινε αισχρό πολεμικό τοπίο και εμείς θέλουμε συμφωνίες αερίου. Εποχές νωθρές ζούμε και γαλουχούμαστε όλοι στην αδράνεια και στη μη διατάραξη των κοινωνικών συναθροίσεων στην Ευρώπη από τους εξτρεμιστές. Ζούμε σε εποχές μη δικαιοσύνης, οπότε και ο πολιτισμός πάει περίπατο. Αρκούμαστε απ' όσα γράφτηκαν για τις θηριωδίες του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, για τα ολοκληρωτικά καθεστώτα του 20ού αιώνα, αλλά κουβέντα για τα δεινά του σήμερα και εμείς περιμένουμε τη μέρα που θα αποδίδουμε δικαιοσύνη μ' ένα άστρο ή μ' ένα γιασεμί.Φευ!

Μια νηφάλια ματιά στον ελληνικό εμφύλιο

Η σύγκρουση δι' αντιπροσώπων των δύο υπερδυνάμεων

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΠΛΑΚΟΥΔΑΣ
Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949), Πεδίο Μάχης του Ψυχρού Πολέμου
εκδ. Επίκεντρο, **σελ.** 290

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Η βιβλιογραφία του ελληνικού εμφυλίου πολέμου είναι πραγματικά αχανής, όπως και αν τη μετρήσει κάποιος. Είτε ζυγίζοντας τα έργα που κατατάσσονται στην οπτική γωνία των νικητών, ή σε εκείνα (πολύ περισσότερα) που εκπροσωπούν την άποψη των «ηττημένων». Είτε επικεντρώνοντας στην αμιγώς επιστημονική βιβλιογραφία, η οποία είναι πάντα πιο χρήσιμη για την εξαγωγή νηφάλιων συμπερασμάτων. Το βιβλίο του Σπυρίδωνος Πλακούδα με τίτλο «Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949), Πεδίο Μάχης του Ψυχρού Πολέμου» (εκδόσεις Επίκεντρο), εντάσσεται σε αυτή τη δεύτερη κατηγορία έργων και αναγνωσμάτων. Παρά το γεγονός ότι είναι ένα βιβλίο το οποίο απευθύνεται στον ερευνητή της περιόδου, αποτελεί ταυτόχρονα ένα ευανάγνωστο έργο.

Ο Σπ. Πλακούδας περιλαμβάνει σε αυτό μια χρήσιμη αποτύπωση των κυρίαρχων επιστημονικών σχολών σκέψης όλων όσοι ασχολήθηκαν με τον εμφύλιο πόλεμο. Διακρίνει ανάμεσα σε «παραδοσιακούς», «αναθεωρητές» και «μετά-αναθεωρητές», ενώ δεν παραλείπει να κάνει και μια σύντομη αναφορά στη μη επιστημονική βιβλιογραφία, διαχωρίζοντας ανάμεσα σε δύο κοσμοαντιλήψεις, την «αριστερή» και τη «δεξιά». Παρά το γεγονός ότι η συγκεκριμένη επιλογή του συγγραφέα δεν αποτελεί νεοτερισμό, είναι χρήσιμη, καθώς εισάγει τον αναγνώστη άμεσα σε ένα θέμα το οποίο έχει απασχολήσει δεκάδες Ελλήνων και ξένων ερευνητών και έχει διχάσει σε σημαντικό βαθμό την κοινή γνώμη σε διάφορες στιγμές της πρόσφατης ελληνικής Ιστορίας.

Εντέλει, ο Πλακούδας προσπαθεί να δώσει μια απάντηση σε πλευρές ενός πολύ συγκεκριμένου ερωτήματος. Τι σηματοδότησε ο ελληνικός εμφύλιος πόλεμος; Οι απαντήσεις που επιχειρεί να δώσει αφορούν κατά κύριο λόγο τη στρατηγική διάσταση. Ο συγγραφέας παρουσιάζει λεπτομερώς και με εμπεριστατωμένη τεκμηρίωση τα πρώιμα στάδια αλλά και την κατ' εξοχήν εμφυλιακή περίοδο, με έμφαση στο 1946-1949. Στο πεδίο των επιχειρήσεων, όπου ο αρχικά κακά οργανωμένος Ελληνικός Στρατός (Ε.Σ.), σταδιακά μετεξελίχθηκε σε ένα ικανό στρατιωτικό σώμα, σε αντίθεση με τον Δημοκρατικό Στρατό Ελλάδας (ΔΣΕ), ο οποίος ειδικά τον τελευταίο χρόνο του Εμφυλίου φυλλορροούσε.

Από στρατηγικής άποψης είναι γνωστό ότι η αλλαγή «προστάτη» του ευάλωτου μεταπολεμικά, ελληνικού κράτους και η αντικατάσταση της Βρετανίας από τις ΗΠΑ το 1947, ουσιαστικά έγειρε αποφασιστικά την πλάστιγγα υπέρ των τακτικών δυνάμεων του ελληνικού κράτους, εναντίον των ανταρτών. Η συμβολή της Αμερικανικής Στρατιωτικής Συμβουλευτικής και Προγραμματικής Ομάδας (JUSMAPG) στην αναδιοργάνωση των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων, ουσιαστικά οδήγησε στη δημιουργία νέων δομών οι οποίες επιβιώνουν οργανωτικά έως και σήμερα. Ενδεικτικά παραδείγματα, είναι το Συμβούλιο Αρχηγών Γενικών Επιτελείων (ΣΑΓΕ), το Ανώτατο Στρατιωτικό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Αμυνας (ΣΑΜ), δομές οι οποίες προέκυψαν από τις ανάγκες εκείνης της περιόδου. Η Βασιλική Αεροπορία, προκάτοχος της Πολεμικής Αεροπορίας, ουσιαστικά απέκτησε την πρώτη μεταπολεμική εμπειρία της και διοργανώθηκε στα αμερικανικά πρότυπα.

Εκείνη την εποχή πρακτικά τέθηκαν και οι βάσεις για τη συγκρότηση των Μονάδων Καταδρομών, οι οποίες μετεξελίχθηκαν στην πάροδο του χρόνου στις Ειδικές Δυνάμεις που σήμερα αποτελούν αναπόσπαστο συστατικό στοιχείο των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων. Οι συγκεκριμένες ραγδαίες εξελίξεις εκσυγχρονισμού των Ενόπλων Δυνάμεων σε στρατηγικό αλλά και τακτικό επίπεδο, πρακτικά εξασφάλισαν τη συντριπτική νίκη κατά του αντάρτικου.

Ο ρόλος των Ανακτόρων

Η ήττα του ΔΣΕ ήταν προδιαγεγραμμένη από τη στιγμή που οι Αμερικανοί αποφάσισαν να επενδύσουν στην Ελλάδα αλλά και λόγω της σαφούς απόφασης αρχικά του Στάλιν και μετέπειτα του Τίτο να μη στηρίξουν τους αντάρτες. Αντίθετα, το τέλος του Εμφυλίου ήλθε όταν η τότε Γιουγκοσλαβία έκλεισε τα σύνορα. Ο Πλακούδας περιγράφει τη συντριπτική ήττα του αντάρτικου, που αποτελεί μια ακόμα πρωτοτυπία η οποία καταγράφεται στον ελληνικό εμφύλιο. Η πλέον βασική επιδίωξη κάθε αντάρτικου είναι η διολίσθηση σε μακρό χρόνο και η φθορά του αντιπάλου, κάτι που ο ΔΣΕ όχι απλώς δεν κατάφερε, αλλά, αντίθετα, οδηγήθηκε σε στρατηγική ήττα.

Οι σοβαρές επενδύσεις στη στρατιωτική δομή και υποδομή της χώρας είχαν, βέβαια, ακόμη έναν αντίκτυπο, αυτό της εξάρτησης και της υπονόμευσης της ποιότητας της Δημοκρατίας μέσα στην Ελλάδα. Οι νικητές κυνήγησαν και απέκλεισαν τους ηττημένους, ενώ η Ελλάδα δεν ακολούθησε την εξέλιξη της φιλελεύθερης δημοκρατίας στη Δύση.

Ενοχλητικοί συνειρμοί

Ωστόσο, όπως ορθά αναλύει ο συγγραφέας στο βιβλίο του, η ξένη ανάμειξη στα εσωτερικά της Ελλάδας, τελικά εξυπηρέτησε τις επιδιώξεις των Ανακτόρων, που βρέθηκαν να διαδραματίζουν μεταπολεμικά τον ισχυρότερο ρόλο που είχαν μετά τους Βαλκανικούς Πολέμους. Οι Αμερικανοί προφανώς είχαν στρατηγική επιδίωξη να εξασφαλίσουν την Ελλάδα έναντι του από Βορρά κινδύνου, ωστόσο οι εξελίξεις σε επίπεδο τοπικής πολιτικής φέρουν τη σφραγίδα της μεταπολεμικής ελληνικής μοναρχίας και των πολιτικών προσώπων τα οποία βρέθηκαν κοντά στο Παλάτι.

Η αναδίφηση σε ένα έργο που αφορά στην εποχή του Εμφυλίου, δυστυχώς, δημιουργεί ορισμένους ενοχλητικούς συνειρμούς. Και αυτοί συνδέονται αμιγώς με τη ρητορική η οποία χρησιμοποιείται τα τελευταία οκτώ χρόνια, ένθεν και ένθεν του πολιτικού φάσματος, με παραπομπές σε έναν πόλεμο ο οποίος τελείωσε πριν από σχεδόν 70 χρόνια. Υπό αυτό το πρίσμα, ένα βιβλίο για την πρώτη, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, σύγκρουση δι' αντιπροσώπων (proxies) των δύο υπερδυνάμεων αφενός βοηθάει την επιστημονική έρευνα, αφετέρου βοηθάει στην ψύχραιμη αποτίμηση μιας κρίσιμης περιόδου της νεότερης ελληνικής ιστορίας.

Πάνω, έκρηξη βόμβας ναπάλμ στον Γράμμο τον Αύγουστο του 1949. Στρατιώτες του Εθνικού Στρατού έτοιμοι για το άλμα. Κάτω, μεταφορές πολεμοφοδίων από αντάρτες.

Το βιβλίο του Πλακούδα αφενός βοηθάει την επιστημονική έρευνα, αφετέρου, είναι αρωγός στην ψύχραιμη αποτίμηση μιας κρίσιμης περιόδου της νεότερης ελληνικής Ιστορίας.

Συνάντηση προσώπων, λέξεων και ιδεών

Η λογοτεχνική ομάδα «Διαβάσεις» πραγματοποιεί, στις 23/11, την πρώτη συνάντηση με θέμα «Η λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας»

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Μία νέα ομάδα συγγραφέων ξεκινάει να δραστηριοποιείται στον χώρο της λογοτεχνίας. Οι τρεις συγγραφείς, Νάσια Διονύσιου, Κωνσταντία Σωτηρίου και Χρίστος Ρ. Τσιαήλης, που συγκροτούν την ομάδα «Διαβάσεις» είναι εγνωσμένου κύρους τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό. Ένας από τους βασικούς στόχους της ομάδας είναι να φέρει κοντά συγγραφείς από την Κύπρο και την Ελλάδα, που στεγάζονται σε κοινούς εκδοτικούς οίκους και τους συνδέουν κοινοί λογοτεχνικοί άξονες. Μέσα από τις συναντήσεις, τις συζητήσεις και τις κοινές αναγνώσεις η ομάδα θα προτρέπει το κυπριακό να διαβάσει Έλληνες συγγραφείς και έτσι να πραγματοποιήσει τη διάβασή του σε μια άλλη λογοτεχνική πραγματικότητα και να εντοπίσει κοινά και διαφορές. Η ομάδα «Διαβάσεις» επιθυμεί να συστήσει στο κυπριακό φιλαναγνωστικό κοινό τους συγγραφείς αυτούς και να χτίσει γέφυρες επικοινωνίας και διαβάσεις λογοτεχνικές. Στην «Κ» μίλησαν οι τρεις συγγραφείς που αποτελούν την ομάδα και οι δύο πρώτοι συγγραφείς που θα φιλοξενηθούν στη Λευκωσία, οι Εύα Μαθιουδάκη και Δημήτρης Χριστόπουλος, των εκδόσεων «Το Ροδακιό».

Νάσια Διονυσίου

Συνύπαρξη στον κόσμο των λέξεων

Τον χρόνο που πέρασε είχα την ευκαιρία να συνομιλήσω, στο πλαίσιο εκδηλώσεων σε Λευκωσία και Αθήνα, με άλλους συγγραφείς σε σχέση με θεματικές, οπτικές και παραμέτρους της λογοτεχνικής δημιουργίας. Οι συζητήσεις αυτές είχαν μεγάλη απήχηση σε όσους τις παρακολούθησαν, αλλά ήταν και για εμένα πολύ χρήσιμες και ουσιαστικές.

Τα βιβλία μας, όσο κι εμείς που τα γράφουμε, συνυπάρχουμε στον χώρο των λέξεων και των ιδεών.

Κάπως έτσι άρχισε να κατασταλάζει μέσα μου η πεποίθηση πως όσο μοναχική και αν είναι η διαδικασία της γραφής, άλλο τόσο συντροφική θα πρέπει να είναι η παραπέρα πορεία ενός βιβλίου. Γιατί τόσο τα βιβλία μας όσο και εμείς που τα γράφουμε, συνυπάρχουμε στον χώρο των λέξεων και των ιδεών, αλληλεπιδρούμε, συχνά εμπνεόμαστε από κοινές αφορμές, αντιμετωπίζουμε παρόμοιες προκλήσεις, δοκιμάζουμε με παρεμφερείς τρόπους τα συγγραφικά μας όρια, (συν)κρινόμαστε. Κι είναι, κατά τη γνώμη μου, και σημαντικό, αλλά και όμορφο, να ψηλαφίζουμε και να αποκωδικοποιούμε την εμπειρία αυτή, καθώς και να τη μοιραζόμαστε. Αυτή την ιδέα υπηρετεί η σύσταση των Διαβάσεων. Μέσα από τη διοργάνωση συναντήσεων συγγραφέων, στις οποίες, θα ξεδιπλώνονται με άμεσο και διαλεκτικό τρόπο ζητήματα που απασχολούν τους σύγχρονους δημιουργούς και το έργο τους, θέλουμε να γυρίσουμε πίσω στις «παρέες». Στις παρέες που μοιράζονται τις απορίες και τις ιστορίες τους και γιατί όχι, γράφουν ιστορία.

Κωνσταντία Σωτηρίου

Να γνωρίσουμε στους φίλους μας τα βιβλία που αγαπάμε

Την ιδέα για τις «Διαβάσεις» την είχε η Νάσια. Η σκέψη ήταν να δημιουργήσουμε μια ομάδα για να φέρουμε στην Κύπρο φίλους συγγραφείς από την Ελλάδα και να μιλήσουμε για την γραφή, για όλα όσα μας κάνουν να γράφουμε, για τα βιβλία μας και όσα αγαπάμε στη λογοτεχνία. Κυρίως όμως για να ενισχύσουμε τους δρόμους της επικοινωνίας. Προσωπικά νιώθω πως χρειάζεται αυτή η επαφή, η «συνομιλία» με ανθρώπους που γράφουν, που έχουν κάτι να μας πουν αλλά θέλουν να ακούσουν και εμάς. Γι' αυτό τον λόγο σκεφτήκαμε να αρχίσουμε τις δράσεις μας με συγγραφείς από τον δικό μας εκδοτικό οίκο, ο καθένας από μας, με τους οποίους μοιραζόμαστε όχι απλώς το εκδοτικό μας σπίτι αλλά και ένα κώδικα συγγραφής. Πάνω από όλα όμως φτιάξαμε τις «Διαβάσεις» για να γνωρίσουμε στους φίλους μας τα βιβλία που αγαπάμε. Και πιστέψετε με, οι πρώτοι μας φιλοξενούμενοι, η Εύα Μαθιουδάκη και ο Δημήτρης Χριστόπουλος από τις εκδόσεις «Το Ροδακιό», έχουν γράψει φανταστικά βιβλία και χαιρόμαστε που θα τους έχουμε κοντά μας. Και θα ακολουθήσουν και άλλοι, σπουδαίοι συγγραφείς και άλλα φανταστικά βιβλία.

Φτιάξαμε τις «Διαβάσεις» για να γνωρίσουμε στους φίλους μας τα βιβλία που αγαπάμε.

Χρίστος Τσιαήλης

Βασικός μας στόχος μας να υπερβούμε κάθε σύνορο

Όταν φτιάξαμε τις Διαβάσεις με τη Νάσια και την Κωνσταντία γνωρίζαμε εκ των προτέρων ότι θα ήταν ένα δύσκολο εγχείρημα. Το να μελετάς συγγραφείς και το έργο τους και να βρίσκεις κοινές θεματικές γραμμές δεν είναι εύκολη αποστολή. Παρόλα αυτά, το μεράκι μας γι' αυτό που κάνουμε, η καλή συνεργασία μας, θες και τα όμορφα βιβλία της Εύας Μαθιουδάκη και του Δημήτρη Χριστόπουλου, που μόνο έμπνευση και όρεξη μπορούν να δώσουν, έκανε όλη την εργασία της προετοιμασίας μια όμορφη διαδικασία, γεμάτη ζήλο, χιούμορ και χαρά. Η απόφασή μας αυτή να φιλοξενούμε συγγραφείς από Ελλάδα που έχουν εκδώσει από τον ίδιο οίκο, δίνει μια γραμμή πλεύσης, αλλά και την ευκαιρία στο αναγνωστικό και τους συγγραφείς της Κύπρου, σε μια σειρά από συναντήσεις, να γνωρίσουν ανεξάρτητα τον κάθε συγγραφέα αλλά και τη φιλοσοφία του κάθε διαφορετικού οίκου κατά την επιλογή των συγγραφέων και των τίτλων του. Σε αυτή την πρώτη συνάντηση στις 23 Νοεμβρίου, το θέμα της Λογοτεχνικότητας της Καθημερινότητας θα εξεταστεί από διαφορετικές οπτικές γωνίες από πέντε συγγραφείς με γνώμονα τα βιβλία δύο συγγραφέων και αυτό από μόνο του αποτελεί λογοτεχνική πρόκληση. Ήδη έχουν δρομολογηθεί και οι συναντήσεις με τους επόμενους συγγραφείς και η μελέτη και για εκείνους έχει αρχίσει.

Οι «Διαβάσεις» πιστεύουν ότι το βιβλίο μπορεί να υπερβεί κάθε σύνορο, πραγματικό και νοητό.

Λογοτεχνικές συναντήσεις με συγγραφείς από Ελλάδα

Η ομάδα «Διαβάσεις» ξεκινά τη λογοτεχνική της δραστηριοποίηση στη Λευκωσία, με τον προγραμματισμό μιας σειράς πολυθεματικών συναντήσεων με συγγραφείς από την Ελλάδα. Στο πλαίσιο των συναντήσεων θα φιλοξενούνται πεζογράφοι από συγκεκριμένο κάθε φορά ελληνικό εκδοτικό οίκο και θα συζητούνται θέματα που αφορούν στη διαδικασία της γραφής, της έκδοσης και της ευρύτερης λογοτεχνικής διαδικασίας. Θα παρουσιάζεται επίσης το προσωπικό έργο των συμμετεχόντων δημιουργών. Οι συναντήσεις απευθύνονται σε πρόσωπα που επιθυμούν να έρθουν σε άμεση επαφή με τη σύγχρονη λογοτεχνική δραστηριότητα σε Ελλάδα και Κύπρο, γνωρίζοντας νέους συγγραφείς και ανακαλύπτοντας τη φυσιογνωμία σημαντικών εκδοτικών οίκων. Ταυτόχρονα, απευθύνονται σε όλους όσοι ενδιαφέρονται για τη σύγχρονη κυπριακή λογοτεχνία και τους τρόπους με τους οποίους αυτή συνυπάρχει ισότιμα και δημιουργικά στο πλαίσιο της ελληνικής λογοτεχνικής πραγματικότητας. Η πρώτη εκδήλωση, με «ειδικό θέμα»: «Η λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας», θα πραγματοποιηθεί στις 23 Νοεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. στη Λέσχη Βιβλίου «Υφαντουργείο» στην παλιά Λευκωσία, απέναντι από το γυμνάσιο Φανερωμένης. Σε αυτή θα φιλοξενηθούν οι συγγραφείς Εύα Μαθιουδάκη και Δημήτρης Χριστόπουλος, των εκδόσεων «Το Ροδακιό», με τους οποίους θα συνομιλήσει η Νάσια Διονυσίου, με συντονιστές την Κωνσταντία Σωτηρίου και τον Χρίστο Ρ. Τσιαήλη.
Η είσοδος είναι ελεύθερη.

ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

ΕΥΑ Μ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ

Έργα σταθμός στη λογοτεχνική της πορεία

Μια νουβέλα «Αυτός ο ένας, ο Αρίστος» από τις Εκδόσεις Γαβριηλίδη, 2014 και μια συλλογή διηγημάτων «Μικρά Πείσματα», από τις Εκδόσεις Το Ροδακιό, 2017. Δύο βιβλία, δύο σταθμοί σε μια πορεία που έχει ξεκινήσει εδώ και πολλά χρόνια με αναζητήσεις κυρίως ποιητικές, αλλά που βρήκε και ακούμπησε αβίαστα, σχεδόν λυτρωτικά στην πεζογραφία. Στο πρώτο βιβλίο, ο Αρίστος αναζητάει την ταυτότητά του σε μια εναγώνια περιπλάνηση μεταξύ της Κρήτης και της Γερμανίας, μια αναζήτηση που καταλήγει να γίνει εσωτερική για να ολοκληρώσει το νόημα του βίου του.

Αυτός ο Ένας, που πολλές φορές νιώθει Κανένας, αλλά είναι ήδη Πολλοί. Μια νουβέλα για την ευσπλαχνία, την ανιδιοτελή προσφορά, για την αγάπη χωρίς ανταλλάγματα. Τα «Μικρά Πείσματα», μια συλλογή 57 μικρών ή και «απελπιστικά» μικρών διηγημάτων, συνιστούν ένα απάνθισμα από περαστικές και διαβατάρικες σκέψεις που έγιναν ιστορίες. Μια καταγραφή σε σμίκρυνση για τα πολλά ασήμαντα της καθημερινότητας, που φαινομενικά μας διαφεύγουν αλλά παράλληλα πλέκουν τον ιστό της ύπαρξής μας. Ιστορίες με ελάχιστη έως ανύπαρκτη πλοκή, που βρίσκουν ένα μονοπάτι είτε για να ξύσουν λανθάνουσες πληγές είτε για να μας παρηγορήσουν με τον τρόπο τους. Λεπτομέρειες και στιγμιότυπα σαν φωνή της καθαρής αλήθειας, που στερεώνουν ή ανατρέπουν το φαίνεσθαι. Τα διηγήματα κατατάσσονται σε επτά ενότητες εν είδει ποιητικής συλλογής και επικοινωνούν ανάμεσά τους σαν ενιαία σύνθεση.

Η Εύα Μ. Μαθιουδάκη έρχεται στις «Διαβάσεις» με δύο βιβλία της, τη νουβέλα «Αυτός ο ένας, ο Αρίστος» από τις Εκδόσεις Γαβριηλίδη, 2014 και μια συλλογή διηγημάτων «Μικρά Πείσματα», από τις Εκδόσεις Το Ροδακιό, 2017.

Ιστορίες τραγουδιστές αφού πολλές από αυτές αρχίζουν ή τελειώνουν με ένα στίχο τραγουδιού, σφραγίζοντας έτσι το αποτύπωμα λόγου, ήχου και εικόνας, σε κάτι σαν «χαλκομανία της καθημερινότητας».

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Μυθικό σύμπαν προσώπων και καταστάσεων

«Δημόσιες Ιστορίες» (Πηγή, 2013) και «Σπουδή στο Κίτρινο» (Το Ροδακιό, 2018). Δύο μέχρι στιγμής συλλογές σπονδυλωτών ιστοριών, όπου ο πιο σκληρός ρεαλισμός συνυφαίνεται με την πλέον φυγόκεντρη ποιητικότητα, ώστε να δημιουργείται ένα μυθικό σύμπαν συγκατοίκησης διαφορετικών προσώπων και καταστάσεων, αντιφατικών μεταξύ τους. Πρόσωπα που εναλλάσσονται από διήγημα σε διήγημα και από βιβλίο σε βιβλίο, καθώς όλοι μας αποτελούμε κομμάτι της ίδιας ιστορίας και της ίδιας εποχής. Ιστορίες ατομικές και ταυτόχρονα συλλογικές, πρόσωπα αναγνωρίσιμα που συνυπάρχουν με όντα άχρονα, όπως ο μπαρμπα-Νικήτας, ο Αθάνατος, ο Τσάρλυ, η Ίντιγκο, ο Ροτβάιλερ, ο Μαραμπού, ο G.O.A.T., που τα παρατσούκλια τους φαίνεται να είναι πιο αληθινά από τα πραγματικά τους ονόματα.

Η ζωή των μυθοπλαστικών προσώπων αναδεικνύει τη Λογοτεχνικότητα της καθημερινότητας σε μείζον ζήτημα, καθώς τα τελευταία χρόνια οι κοινωνικές αναταράξεις καλούν τη Λογοτεχνία να μην τις αποτυπώσει/φωτογραφίσει απλώς μηχανιστικά εν είδει δημοσιογραφικού ρεπορτάζ. Αντιθέτως, η Λογοτεχνία οφείλει να διαλέγεται διαρκώς με τις άλλες μείζονες αφηγήσεις – την Ιστορία, τη Φιλοσοφία – επιχειρώντας να δώσει πνοή σε πρόσωπα που μπορούν να υπάρχουν και έξω από τις γραμμές ενός βιβλίου. Να γεννήσει ένα αφηγηματικό σύμπαν πιο πραγματικό και από την ίδια την πραγματικότητα, χωρίς να ξεχνά την καταγωγική αποστολή της, να παρέχει αισθητική απόλαυση στον αναγνώστη, και χωρίς να εθελοτυφλεί ή να κωφεύει μπροστά σε μια κοινωνική πραγματικότητα που βοά έξω από την πραγματικότητα της λογοτεχνικής γραφής.

Ο Δ. Χριστόπουλος παρουσιάζεται στις Διαβάσεις με τα έργα του «Δημόσιες Ιστορίες» (Πηγή, 2013) και «Σπουδή στο Κίτρινο» (Το Ροδακιό, 2018), δύο συλλογές σπονδυλωτών ιστοριών.

Η τέχνη, άλλωστε, συνιστά έναν αυτόνομο χώρο, που – κατά τον Αντόρνο – τα έργα της εκφράζουν μια κριτική αρνητικότητα σε σχέση με την κοινωνία που τα παράγει, ώστε να μπορεί να προσφέρει στον άνθρωπο μια διευρυμένη δυνατότητα στοχασμού και αναστοχασμού για το παρόν και το μέλλον.

Το περιβάλλον στέλνει αγωνιώδες SOS

Η ταινία του σκηνοθέτη Benedikt Erlingsson «Γυναίκα στον πόλεμο» κέρδισε το βραβείο Lux του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η ταινία του Ισλανδού σκηνοθέτη Benedikt Erlingsson κέρδισε το πρώτο βραβείο στα Κινηματογραφικά Βραβεία Lux του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η απονομή έγινε την Τετάρτη 14 Νοεμβρίου 2018, στην έδρα του Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο από τον πρόεδρο του σώματος Αντόνιο Ταγιάνι. Η «Κ» βρέθηκε στη γαλλική πόλη και συνάντησε τον Ισλανδό σκηνοθέτη και μίλησε μαζί του για την ταινία και τον προβληματισμό που θέτει σχετικά με την υπερθέρμανση του πλανήτη και την κλιματική αλλαγή. Σημειώνει ότι ενώ η Ισλανδία θα μπορούσε ενεργειακά να είναι τελείως «πράσινη» παρ' όλα αυτά είναι πρώτη ανά κεφαλή στην κατανάλωση άνθρακα για παραγωγή ενέργειας. Επίσης, λέει ότι τα υψίπεδα της Ισλανδίας, μία από τις πιο παρθένες περιοχές της χώρας εδώ και πενήντα χρόνια έχει μπει στο στόχαστρο εταιριών και πολιτικών για εκμετάλλευση.

–Στην ταινία γίνεται καταγγελία ουσιαστικά για τους κινδύνους που διατρέχει το περιβάλλον.

–Στην ταινία, εκτός από την υπερκατανάλωση άνθρακα για σκοπούς ενέργειας γίνεται λόγος και για τη διατήρηση των υψιπέδων της χώρας, μίας παρθένα περιοχής που εδώ και πενήντα χρόνια βάλλεται συνεχώς από τη βιομηχανία, τοπική και διεθνή, άλλωστε αυτά πάνε μαζί. Φυσικά και οι πολιτικοί προσπαθούν να φτιάξουν ένα φράγμα σε εκείνη την περιοχή, για να πωλούν ενέργεια σε αυτές τις βιομηχανίες και έτσι υπόσχονται θέσεις εργασίας, ενώ και οι πολυεθνικές βρίσκουν έξυπνους τρόπους να μην πληρώνουν φόρους στη χώρα.

> *Η ταινία θέτει ξεκάθαρα το δίλημμα σχετικά με το πώς κάποιος μπορεί να σώσει τον κόσμο. Ο σκηνοθέτης λέει ότι πρέπει να κινητοποιηθούμε πριν να είναι αργά.*

–Είναι τόσο έντονα τα περιβαλλοντικά προβλήματα και στην Ισλανδία;

–Μπορεί να ακούγεται ως παράδοξο, αλλά ναι είναι. Διαθέτουμε θερμοδυναμική ενέργεια και υδατική ενέργεια με την οποία ικανοποιείται η οικιακή ζήτηση και θα μπορούσαμε πολύ εύκολα να είμαστε ενεργειακά εντελώς πράσινοι, αλλά παρ' όλα αυτά στην Ισλανδία υπάρχουν τρία εργοστάσια αλουμινίου, τα οποία χρειάζονται το 85% της θερμικής ενέργειας για τη λειτουργία τους (παραγωγή αλουμινίου). Η Ισλανδία έχει το παγκόσμιο ρεκόρ ανά κεφαλή στην κατανάλωση άνθρακα, κάθε Ισλανδός καταναλώνει 60 τόνους άνθρακα κάθε χρόνο.

–Η ηρωίδα της ταινίας με ποιους τα έχει βάλει;

–Η ηρωίδα μου κυνηγάει του «κακούς» της υπόθεσης, που είναι γι' αυτήν είναι οι πολυεθνικές στην Ισλανδία. Τις θεωρεί βασικές υπεύθυνες για την υπερθέρμανση του πλανήτη, για την κλιματική αλλαγή και καταστρώνει ένα σχέδιο για να τις πολεμήσει.

Η ταινία «Γυναίκα στον πόλεμο» του Benedikt Erlingsson είναι μία συμπαραγωγή Ισλανδίας, Γαλλίας, Ουκρανίας και καταγγέλλει την ανεξέλεγκτη δράση βιομηχανιών στην Ισλανδία, επηρεάζοντας καταλυτικά το περιβάλλον.

–Πώς προσπαθεί ένας άνθρωπος να τα βάλει με τις πολυεθνικές;

–Αυτό που προσπαθεί να κάνει είναι να τους μεγιστοποιήσει το κόστος να λειτουργούν στη χώρα της, με απλά μέσα, με ένα τόξο. Θέλει να αλλάξει την κατάσταση και κάνει ό,τι περνάει από το χέρι της.

–Είναι αρκετός ο ακτιβισμός της ηρωίδας σας να σώσει τον κόσμο;

–Νομίζω ότι αυτό που προσπαθεί να κάνει είναι να ξυπνήσει ένα κίνημα. Συντάσσει το δικό της μανιφέστο και προσπαθεί να παρακινήσει και τους άλλους να κάνουν το ίδιο, να σαμποτάρουν αυτές τις ενεργοβόρες βιομηχανίες. Ό,τι κάνει το πράττει μόνη της, αλλά αυτό είναι ή θεωρεί πως είναι η πρώτη πράξη της θεωρίας της.

–Στη ταινία σας θέτετε και ένα πολύ ενδιαφέρον δίλημμα, που φέρνει την ηρωίδα σας ενώπιος ενωπίω με τον εαυτό της…

–Ναι, και έχει να κάνει με την ιδέα του πώς κανείς σώζει τον κόσμο. Τι χρειάζεται να κάνει κάποιος για να αφήσει ένα καλύτερο μέλλον. Η ηρωίδα μου δεν ξέρει αν είναι αρκετό να σώσει ένα παιδί και με αυτή την πράξη της σώζει τον κόσμο ή σώζει κανείς τον κόσμο αλλάζοντας τον εαυτό του; Ακτιβισμός και υιοθεσία είναι το δίλημμα που θέτει η ταινία μου, πώς σώζεται ο κόσμος και το περιβάλλον.

–Υπάρχει λόγος που επιλέξατε μια γυναίκα για τον ρόλο αυτό;

–Όχι. Η ιστορία μου ήθελε μία γυναίκα, αλλά ούτως ή άλλως οι γυναίκες μπαίνουν πάντοτε μπροστά στα περιβαλλοντικά ζητήματα, από την Αφρική μέχρι τη Νότια Αμερική. Οι γυναίκες προσπαθούν να σώσουν τον κόσμο, πληρώνοντας πολλές φορές το τίμημα, όπως στην Ονδούρα για παράδειγμα.

–Τα καταφέρνουν καλύτερα από τους άνδρες νομίζετε;

–Όχι, δεν θα έλεγα κάτι τέτοιο, απλώς το κάνουν πιο έντονα. Πάντως, προερχόμενος από μία μητριαρχική κοινωνία, όπως αυτή της Ισλανδίας, είμαι φεμινιστής όχι από επιλογή, αλλά μοιραία.

Η ταινία

Το «Γυναίκα στον πόλεμο» του Ισλανδού σκηνοθέτη Benedikt Erlingsson είναι μία καταγγελτική ταινία για την υπερθέρμανση του πλανήτη. Ταυτόχρονα, στην ταινία τίθενται και διλήμματα υπαρξιακής φύσης από την πλευρά της ηρωίδας. Η κεντρική ηρωίδα είναι μία ενεργή ακτιβίστρια που έχει αποφασίσει να πάει κόντρα στα σχέδια πολυεθνικών εταιριών που καταστρέφουν το περιβάλλον. Ωστόσο, η αίτησή της να υιοθετήσει ένα παιδί έχει γίνει τελικά αποδεκτή. Η επιλογή της είναι ένας αγώνας για τον κόσμο, για να σωθεί ο κόσμος με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Τα βραβεία Lux

Το Βραβείο Lux για τον Ευρωπαϊκό Κινηματογράφο καθιερώθηκε το 2007 και δημιουργήθηκε από τη Βελγίδα Ζοκλίν Κόστερ και απονέμεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Σκοπός του βραβείου είναι να διαφωτίσει την κοινή γνώμη γύρω από το θέμα της ένταξης στην Ευρώπη και να καταστήσει πιο εύκολη τη διάδοση των ευρωπαϊκών ταινιών εντός της Ε.Ε. Τη νικήτρια ταινία ψηφίζουν τα 785 μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Οι υποψήφιες για βράβευση ταινίες είναι τρεις και τα μέλη του Κοινοβουλίου λαμβάνουν μέρος σε ειδική ηλεκτρονική ψηφοφορία μέσω του διαδικτυακού τόπου του Κοινοβουλίου. Η ταινία που λαμβάνει τον μεγαλύτερο αριθμό ψήφων είναι η νικήτρια.

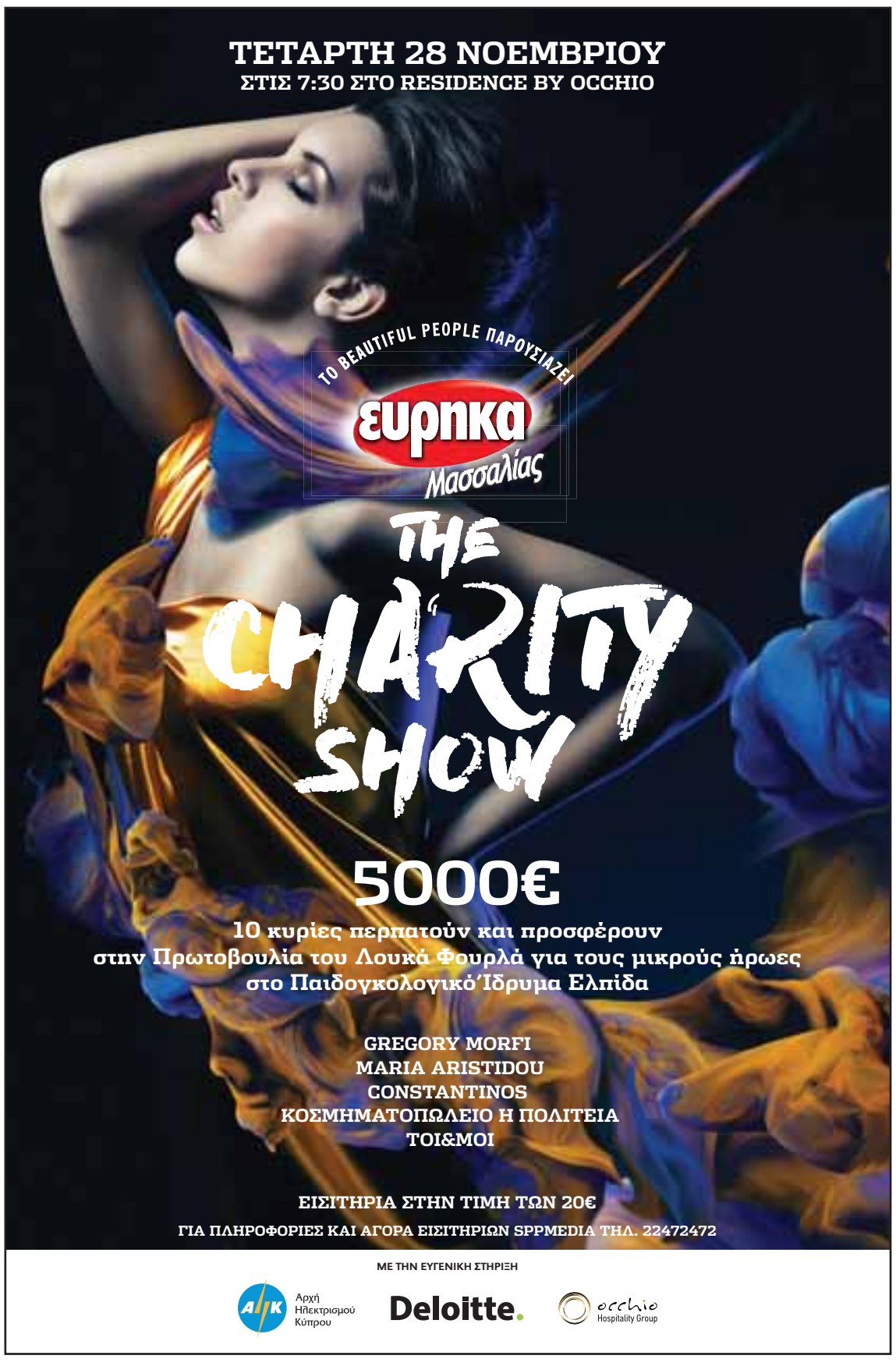

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του **Ν. Δ. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΠΟΥΛΟΥ**

Λατινικά περιστατικά

Με διδασκαλία ξέπνοη και παράλογη αυστηρότητα δεν προετοιμάζεις φιλολόγους που θα μεταλαμπαδεύσουν κεφάτοι τα λατινικά στα σχολεία τους. Οι λόγοι στην Ακαδημία δεν επουλώνουν τα τραύματα.

Στις αρχές του σχολικού έτους 1961-1962 έφθασε στο ορεινό Γυμνάσιο Σολέας Κύπρου ένας αγγελιοφόρος μιας, ιδιάζουσας και μερικής έστω, κατάργησης των λατινικών. Ήταν γεωπόνος, είχε διοριστεί στο σχολείο και εκόμιζε ο ίδιος διαταγή του Ελληνικού Γραφείου Παιδείας, πες υπουργείου, που όριζε ότι οι τελειόφοιτοι της έκτης τάξης είχαν το δικαίωμα να επιλέξουν το μάθημα των γεωπονικών ή των λατινικών. Οπως ήταν φυσικό, και μάλιστα σε μια χαριτωμένη και εύφορη κοιλάδα που την διαρρέει ο Κλάριος, η συντριπτική πλειοψηφία αποχαιρέτισε τα λατινικά, τα οποία ήδη την είχαν ταλαιπωρήσει τρία χρόνια, και αποφάσισε να ακούσει το κάλεσμα της μητέρας γης. Τη φωνή των λατινικών άκουσαν μόνο τέσσερα κορίτσια κι ένα αγόρι. Αυτό το ελάχιστο λείμμα απελευθέρωσε με την εξαιρετική του φιλοτιμία τον διδάσκοντα και του επέτρεψε να διανύσει, χωρίς πολλά και οχληρά σκοντάμματα, αρκετές σελίδες του Βιργιλίου και του Οραtίου. Ετσι διασώθηκε ένα minimum ποίησης, φευγαλέο ίσως όχι όμως εντελώς μάταιο. Και ο καθηγητής στο τέλος της χρονιάς δεν πίστευε τα μάτια του, όταν πήρε τα πέντε απολυτήρια γραπτά και είδε πως το μικρό του πλήρωμα είχε μεταφράσει τον Λατίνο επικό σε δεκαπεντασύλλαβο. Κατά την μπόρεσή του κάθε παιδί και δεν πείραζε καθόλου που εδώ έλειπε κι εκεί περίσσευε μια συλλαβή. Ντρέπομαι που δεν έκαμα νόμοτρόπο να αντιγράψω τις πέντε μεταφράσεις.

Τα τρία πρώτα χρόνια μου στη Φιλοσοφική της Αθήνας ήταν συνάμα τα τρία τελευταία της απόλυτης λατινιστικής δικτατορίας του δεινού –με όλες τις σημασίες της λέξης– Ε.Σ. Τη δεινή λατινομάθειά του μαρτυρούν τα εγκατεσπαρμένα σε φιλολογικά περιοδικά δείγματα του Λατινοελληνικού Λεξικού του, που ποτέ δεν είδε το φως, και οι διορθωτικές παρατηρήσεις του στον Thesaurus Linguae Latinae. Θα φανώ αχάριστος γιατί, ενώ παρ' ελπίδα πήρα καλούς βαθμούς στις τμηματικές εξετάσεις, είμαι υποχρεωμένος να πω ότι από την τρίχρονη διδασκαλία του – που ακουγόταν μόνο στις δύο πρώτες σειρές του αμφιθεάτρου– δεν αποκόμισα σχεδόν τίποτε. Κάποτε κατόρθωσα να ακούσω ότι η κατάληξη της γενικής ενικού των πρωτοκλίτων –ae έχει αρχαϊκό τύπο– ai, ενώ άλλοτε πήρε το αυτί μου κάποιες καταλήξεις ουσιαστικών που δεν τις λαμβάνουμε υπόψη στη μετρική. Ο,τι άλλο έτυχε να ακούσω, έχει σβηστεί ενωρίτατα από τη μνήμη μου. Θυμάμαι ωστόσο μια εξ ακοής ιστορία: ένας παλαιών ετών φοιτητής κοβόταν και ξανακοβόταν στο αντίστροφο λατινικό «θέμα» και δεν μπορούσε να προχωρήσει στις πτυχιακές εξετάσεις. Οταν είδε κι απόειδε, παρουσιάστηκε στον τρομερό κριτή αγκαλοφορών το νήπιο τέκνο του, και του είπε: «Λυπηθείτε τουλάχιστον το μωρό!». Η ιστορία δεν φαίνεται πλαστή. Μαρτυρώ, πάντως, ότι αληθεύει απολύτως πως βαθμολόγησε στο προπτυχιακό «θέμα» μόλις με 6,5 έναν εξαιρετικά διακεκριμένο φοιτητή, ο οποίος βεβαίωνε ότι είχε συντάξει και υποσελίδιο υπόμνημα! Επειδή με το 6,5 αποκλειόταν να λάβει πτυχίο με άριστα, μεσολάβησαν υπέρ του Α.Κ. άλλοι πανεπιστημιακοί διδάσκαλοι, αλλά ο πείσμων Λατίνος δεν διόρθωσε τον άδικο βαθμό. Ο αδικημένος έγινε αργότερα καθηγητής στην ίδια Σχολή. Με διδασκαλία ξέπνοη και παράλογη αυστηρότητα δεν προετοιμάζεις φιλολόγους που θα μεταλαμπαδεύσουν κεφάτοι τα λατινικά στα σχολειά τους. Οι λόγοι στην Ακαδημία δεν επουλώνουν τα τραύματα. Ακόμη και η διδαχή του Τ. Σ. Ελιοτ δύσκολα θα θεράπευε κακοφορμισμένες πληγές.

> *Εκείνος που έγραψε στα νιάτα του το εμβατήριο «Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει», δηλαδή ο Πέτρος Κολακλίδης, διαφορετικά σφράγισε με τη διδασκαλία του το φοιτητικό ακροατήριο.*

Εκείνος που έγραψε στα νιάτα του το εμβατήριο «Η Ελλάδα ποτέ δεν πεθαίνει» –άλλο αν βαλθήκαμε φιλότιμα να τον διαψεύσουμε–, δηλαδή ο υφηγητής της Λατινικής Φιλολογίας στην ίδια Σχολή Πέτρος Κολακλίδης, διαφορετικά σφράγισε με τη διδασκαλία του, αρκετά χρόνια αργότερα, το φοιτητικό ακροατήριό του. Εχω τη μαρτυρία του νεότερου αδελφού μου: «Ηταν συναρπαστικά απρόοπτος. Κάποτε μας υπαγόρευσε απόσπασμα από μυθιστόρημα της Π. Σ. Δέλτα για να το μεταφέρουμε στα λατινικά! Και όταν δίδασκε τη "Γερμανία" του Τάκιτου, κανένας μας δεν έπαιζε "ναυμαχίες" με διπλανό του ούτε χάζευε. Ημασταν απόλυτα προσηλωμένοι στην παράδοσή του».

Αυτή τη rara avis, το σπάνιο πουλί, η Φιλοσοφική Αθηνών έκρινε δύο φορές ανάξιο για την έκτακτη αυτοτελή έδρα της Λατινικής Φιλολογίας. Εκείνο, λοιπόν, πέταξε σε εύκρατα μέρη και βρήκε καλοκαιριά*. Η σπουδή των λατινικών καλά κοιμήθηκε για χρόνια στη Σχολή που χαλιόταν για τις κλασικές γλώσσες.

* Βλέπε τον πρόλογο του Σταύρου Ζουμπουλάκη, που επιμελήθηκε τη δίτομη έκδοση των αξιανάγνωστων «Μελετών» του Πέτρου Κολακλίδη από τη Βικελαία Βιβλιοθήκη Ηρακλείου, 2006.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΤΟΠΑΛΗ**

Πριν το καταλάβω, έχω αποστηθίσει

ΟΛΓΑ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ
Μεταμορφώ [θ]εις [ποιήματα]
εκδ. Πατάκη, **σελ.** 137

Η Ολγα Παπακώστα επιβεβαιώνει με τη δεύτερη συλλογή της όσα έδειξε ήδη στην πρώτη («όχι ακόμη Κάρμεν», 2012): είναι σαφώς αναγνωρίσιμη για το ιδιαίτερο ύφος και τον τόνο, με πνευματική ωριμότητα, καυστικό χιούμορ και στιχουργική χάρη. Και με κάτι ακόμη: μιαν έκδηλη θηλυκή διάσταση («θηλυκότητα» θα ήταν η σωστή λέξη αλλά έχει δυστυχώς επιβαρυνθεί), ιδιότητα που παρατηρούμε ευχάριστα και στην ποίηση άλλων σύγχρονων ποιητριών (σκέφτομαι κυρίως τη Φοίβη Γιαννίση), αλλά τείνουμε να την αντικαταστήσουμε μιλώντας κριτικά γι' αυτήν, με την κάπως ξύλινη και ακατανόητη για τον μέσο νου «έμφυλη διάσταση».

Μολονότι ο αριθμός των ποιημάτων και στα δύο βιβλία είναι αρκετά μεγάλος (76 ποιήματα στην υπό συζήτηση συλλογή, 83 στην «Κάρμεν») και θα έμπαινε κανείς στον πειρασμό να προτείνει ένα αυστηρότερο ξεσκαρτάρισμα, μπορεί άφοβα να προταθεί η ανάγνωση της Παπακώστα και στον εντελώς αμύητο στα ποιητικά, χωρίς τον φόβο εκπτώσεων και ευκολιών.

Το νήμα που διέπει τη δεύτερη συλλογή της μας το προσφέρει με τα δύο «μότο» που προτάσσει, από το έργο των Τιμ Ετσελς και Οδυσσέα Ελύτη. Το συντομότερο, το ελυτικό, μπορούμε εδώ να το μνημονεύσουμε ακέραιο: «Ωστε έτσι λοιπόν! Αυτά που φανταστήκαμε υπήρξαν». («Αναφορά στον Ανδρέα Εμπειρίκο», 1980). Για την Παπακώστα είναι, κατά συνέπεια, σημαντικό να δείξει πως δεν υπάρχει σύνορο ανάμεσα στην πραγματικότητα και στη φαντασία, ανάμεσα στο γεγονός και στη σκέψη. Η ποίηση είναι ένα άυλο παιχνίδι του μυαλού που, μέσω του ρυθμικού, καλλιτεχνικά διαμορφωμένου λόγου, παίρνει σάρκα και οστά. Δοκιμάζει, κατόπιν, (η ποίηση) το μαγικό ραβδί της πάνω στην πραγματικότητα. Αν μπορεί λιγάκι να την επηρεάσει, τότε είναι έγκυρη, υπάρχει. Αν δεν μπορεί;

Το ερώτημα παραπέμπει στην απειλή ενός πέλεκυ που επικρέμαται στο γνωστό, με άλλα λόγια, μοτίβο των παραμυθιών: ή κερδίζεις την πριγκίπισσα/τον πρίγκιπα, ή πεθαίνεις. Τρίτη λύση δεν προβλέπεται. Φυσικά, η Παπακώστα αναλαμβάνει το ρίσκο επειδή πιστεύει, και ορθά, ότι μπορεί να το κερδίσει. Διότι δύσκολα θα βρεθεί αναγνώστης που δεν θα απολαύσει το στακάτο, θεατρικού στυλ, ντουέτο με τίτλο «Meeting Place», όπου το από καιρό χωρισμένο ζευγάρι συναντιέται και συζητεί την πιθανότητα να διορθώσει, εκ των υστέρων, τον ατυχή μεταξύ τους αποχαιρετισμό, όπως διορθώνει κανείς ένα κείμενο. Εδώ, όπως στα περισσότερα ποιήματά της, η Παπακώστα χρησιμοποιεί με ένταση τη στίξη και τον διασκελισμό για να σχηματιστούν, ακόμη και στη σιωπή της κατά μόνας ανάγνωσης, ολοκάθαρα οι φωνές και οι τόνοι των ποιητικών υποκειμένων.

Καθώς η ποιήτρια συμμετέχει συχνά σε δημόσιες αναγνώσεις, «επιτελεστικές» και μη, η γράφουσα έχει εμπειρία της φωνής και του τρόπου της καθώς διαβάζει ή και «επιτελεί» δημόσια τα ποιήματά της. Ακούω, λοιπόν, τον ελαφρά περιπαιχτικό τόνο στ' αυτιά μου διαβάζοντας και, πριν το καταλάβω, έχω ήδη αποστηθίσει το τρίστιχο «Παραμύθι χωρίς όνομα»:

«Ω, πώς την έφθειρε την Πηνελόπη/ Ο έρως ο τα μέλη λύων/ Οταν την εγκατέλειψε ο Ιων».

Η Σαπφώ επιστρατεύεται για να εκφράσει τη δύναμη του ερωτικού πάθους με έμφαση, μάλιστα, στη σαρκική του διάσταση, καθιστώντας τραγικότερη τη μοίρα της γυναίκας που την αρνείται, της Πηνελόπης Δέλτα.

Η γοητεία της τρίτης γυναίκας, της Παπακώστα, έγκειται στο ότι η ατμόσφαιρα του ποιήματος πάλλεται αμφίσημη, ανάμεσα στη μελαγχολία και στην ειρωνεία. Και τα δύο μαζί, και πάμε παρακάτω, μοιάζει να λέει και το ίδιο συμβαίνει στην εκτενή σύνθεσή της με τίτλο «Τοίχος», όπου αναμετριέται με τη διάσημη σύγχρονη ποιήτρια Αν Κάρσον.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

Η Σταυρούλα Παπασπύρου (γεν. 1965) σπούδασε νομικά στην Αθήνα και μέσα επικοινωνίας στο Παρίσι. Πολιτιστική συντάκτρια από το 1987, έχει εργαστεί στις εφημερίδες «Η Αυγή» και «Ελευθεροτυπία», σε περιοδικά («Το Τέταρτο», «Αντί», «Μετρό», «Σινεμά», «ΜΕΝ», «Vogue») και σε τηλεοπτικές εκπομπές (Βιβλιόραμα, Αξιον Εστί, Εχει γούστο), καλύπτοντας κυρίως το ρεπορτάζ βιβλίου. Τα τελευταία χρόνια συνεργάζεται με το lifo.gr. Σε λίγες μέρες κυκλοφορεί το βιβλίο της «Χωρίς μαγνητόφωνο - Συναντήσεις με σύγχρονους Ελληνες λογοτέχνες» (εκδ. Πόλις).

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας;
Τα «Μέρες δίχως τέλος» του Μπάρι, «Οι κύκλοι του ζωδιακού» του Εμπειρίκου, «Χίλιες ανάσες» της Καρυστιάνη.

Ποιος ήρωας/ηρωίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί;
Λέω συχνά πως είμαι σαν την Πολυάννα. Μια ζωή προσπαθώ να παίζω το «παιχνίδι της χαράς».

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;
Μόνο άντρες! Φίλιπ Ροθ, Πολ Οστερ, Ράσελ Μπανκς, Μίλαν Κούντερα, Χάινριχ Μπελ, Ντέιβιντ Λοτζ.

Ενα ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα από ένα βιβλίο;
Πώς γίνεται να μην ξεχνάς ποτέ από πού ήρθες και να μην ξιπάζεσαι ποτέ για όσα πέτυχες; Η απάντηση, στην αυτοβιογραφία του Κώστα Γαβρά.

Και το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε χάρη στη συνάντησή σας με έναν συγγραφέα;
Ρώτησα πρόσφατα τον Θανάση Βαλτινό πώς τα πάει με τον χρόνο που λιγοστεύει μπροστά του. Χαμογέλασε: «Μπορώ να τον διαχειρίζομαι καλύτερα. Συχνά τον σκοτώνω! Κοίτα τις γλάστρες στο μπαλκόνι. Καταλαβαίνουν τα ρόδια πότε θα 'ρθει η ώρα τους να πέσουν; Η σχέση μας με τον χρόνο είναι περίεργη υπόθεση, εντελώς προσωπική».

Συνεντεύξεις με συγγραφείς: ποιους συναδέλφους σας έχετε εκτιμήσει πάνω στο είδος, Ελληνες και ξένους;
Από τους δικούς μας, την Ολγα Μπακομάρου και τον Στάθη Τσαγκαρουσιάνο. Από ξένους, μεγάλο σχολείο υπήρξαν τα πορτρέτα συγγραφέων στην Guardian και τη Monde.

«Χωρίς μαγνητόφωνο» η συζήτηση αποδίδεται ακόμα πιο ζωντανά στο χαρτί;
Οχι απαραίτητα. Ολα εξαρτώνται από τη σκηνοθεσία της συζήτησης σε μια ιστορία με αρχή, μέση και τέλος, όπου οι χυμοί της προφορικότητας διατηρούνται ανέπαφοι.

Από ποια/ποιο συγγραφέα θα θέλατε να πάρετε συνέντευξη, αλλά δεν τα καταφέρατε;
Δεν μου αρνήθηκε κανείς, αλλά ορισμένους δεν τόλμησα να τους προσεγγίσω.

Πώς τα πάτε με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης; Υπονομεύουν την υπεύθυνη δημοσιογραφία;
Οσο πιο σοβαρή και υπεύθυνη είναι η δημοσιογραφία, τόσο λιγότερο κινδυνεύει από τα social media. Δραστηριοποιούμαι στο Facebook, αλλά με μέτρο. Και οι περισσότερες αναρτήσεις που βλέπω προέρχονται από συναδέλφους και ΜΜΕ που εκτιμώ.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Μελέτες, λευκώματα, βιογραφίες

1. **«Πώς πεθαίνουν οι δημοκρατίες»** των Στίβεν Λεβίτσκι και Ντάνιελ Ζίμπλατ (Μεταίχμιο)
2. **«Η φιλοσοφία της Ιατρικής»** των Πολ Τόμσον και Ρος Απσουρ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
3. **«Ο Λένιν στο τρένο»** της Κάθριν Μέριντεϊλ (Αλεξάνδρεια)
4. **«10+1 ερωτήσεις και απαντήσεις για το Μακεδονικό»** των Κωστή Καρπόζηλου και Δημήτρη Χριστόπουλου (Πόλις)
5. **«Αυτό ήταν η ζωή; Τότε άλλη μια φορά»** του Ιρβιν Γιάλομ (Αγρα)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1. **«Χίλιες ανάσες»** της Ιωάννας Καρυστιάνη (Καστανιώτη)
2. **«Στ' αμπέλια»** του Σταύρου Ζουμπουλάκη (Πόλις)
3. **«Τυλ, ο σαλτιμπάγκος»** του Ντάνιελ Κέλμαν (Καστανιώτη)
4. **«Φοβού τους Δαναούς»** του Φίλιπ Κερ (Κέδρος)
5. **«Μπιλιάρδο στις εννιάμισι»** του Χάινριχ Μπελ (Πόλις)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Αναγνώστης» (Πυρσινέλλα 11, Ιωάννινα).

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

EPA/TASOS KATOPODIS

ΒΑΡΚΕΛΩΝΗ

Η ελίτ των φωτογράφων

Εξαιρετική ευκαιρία να δει κανείς πολλές και καλές φωτογραφίες είναι η παρουσίαση της Συλλογής Walter στη Βαρκελώνη, στο Ιδρυμα Foto Colectania. Η έκθεση (έως 17/2) παρουσιάζει επιλογή από κορυφαίους του 20ού αιώνα όπως του Αυγούστου Σάντερ (1876-1964), του Ρίτσαρντ Αβεντον (1923-2004) ή του Σεϊντού Κέιτα (1921-2001) αλλά και πολλών συγχρόνων. Ανάμεσά τους ο Νιγηριανός φωτογράφος Σάμουελ Φόσο, η Νοτιοαφρικανή Ζανέλ Μουχόλι, ο Κινέζος Ζανγκ Χουάν.

AP / JENS MEYER

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Στερεότυπα της ομορφιάς

Στην γκαλερί Soho, στη Νέα Υόρκη (595 Broadway), παρουσιάζεται το νέο φωτογραφικό πρότζεκτ της Αλίνα Κάρο από την JM Art Management. Η έκθεση με τίτλο «Vollipsis» είναι ένα καυστικό σχόλιο απέναντι στα στερεότυπα της ομορφιάς και των κοινωνικών δεσμεύσεων. Η Αλίνα Κάρο χρησιμοποιεί το ανδρόγυνο μοντέλο Ντανίλα Πολιακόφ από τη Ρωσία και στήνει μια αλληλουχία έντονα συμβολικών και αλληγορικών πορτρέτων με διάθεση ανατροπής. Η έκθεση θα διαρκέσει ώς τις 2 Δεκεμβρίου.

AP/ANDREW MILLIGAN/ PA

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Το αριστούργημα του Ποντόρνο

Σε ένα από τα μοναδικά σε τελειότητα σημεία πολιτισμού στη Νέα Υόρκη, στο Μουσείο και στη Βιβλιοθήκη Μόργκαν, εκτίθεται ένα αριστούργημα της ιταλικής Αναγέννησης. Είναι η «Επίσκεψη» (της Παναγίας στην Ελισάβετ, μητέρα του Τιμίου Προδρόμου), έργο του Τζάκομο ντα Ποντόρμο (1494-1557), που, μετά την αποκατάστασή του, ταξίδεψε από την Ιταλία για να εκτεθεί στη Νέα Υόρκη. Φεύγει για πρώτη φορά από το Καρμιτζάνο, κοντά στη Φλωρεντία, για να εκτεθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες.

EPA/RONALD WITTEK

ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Φρανκ Γκέρι και Χανς Σαρούν

Το Λος Αντζελες και το Βερολίνο είναι πόλεις αδελφοποιημένες από το 1967 και αυτή η σχέση διερευνάται σε μία έκθεση στο Ιδρυμα της Πύλης του Βραδεμβούργου, στην οποία αντιπαραβάλλονται δύο κορυφαίοι αρχιτέκτονες που σχεδίασαν τις Αίθουσες Συναυλιών των δύο πόλεων. Του Φρανκ Γκέρι, δημιουργού της Συναυλιακού Κέντρου Γουόλτ Ντίσνεϊ στο Λος Αντζελες, και του Χανς Σαρούν, δημιουργού του Μεγάρου Μουσικής του Βερολίνου, εμβληματικού κτιρίου της δεκαετίας του 1960.

REUTERS/JAMES AKENA

ΕΡΦΟΥΡΤ

Επαναπατρισμός

Ενα έργο του Δανού ζωγράφου Εμιλ Νόλντε (1867-1956) με τίτλο «Μπιγκόνιες» (από το 1929) επαναπατρίστηκε στη Γερμανία και παρουσιάστηκε σε κοινή θέα στο Ερφουρτ. Το έργο είχε κατασχεθεί το 1937 από τους ναζί στο πλαίσιο της κατασταλτικής πολιτικής τους κατά της μοντέρνας τέχνης την οποία θεωρούσαν «έκφυλη». Από τότε, οι «Μπιγκόνιες» άλλαξαν χέρια και εσχάτως αποτελούσαν μέρος της συλλογής ενός Ελβετού ιδιώτη. Το έργο επέστρεψε στους απογόνους του αρχικού κατόχου.

REUTERS/CHRISTIAN HARTMANN

Το όνειρο της Ιταλίας, μια μυθική συλλογή στο Λούβρο

ΠΑΡΙΣΙ

Πώς μία έκθεση, σαν αυτή που παρουσιάζει το Λούβρο, μπορεί να μιλήσει ευρύτερα για το προσωπικό γούστο του συλλέκτη αλλά και για την ανάδυση νέων αναγνώσεων στην ιστορία της τέχνης και της εθνογένεσης; Η περίφημη συλλογή του Ιταλού Τζαμπιέτρο Καμπάνα (1808-1880) είναι από μόνη της μυθική ως προς την εκκίνησή της, τη συγκρότησή της και την κατάληξή της. Παρουσιάζεται τώρα, σε ένα σημαντικό ποσοστό της, στο Λούβρο σε συνεργασία με το Κρατικό Μουσείο Ερμιτάζ της Αγίας Πετρούπολης, δείχνοντας το βλέμμα του μοναδικού σε αισθητική Καμπάνα, κυρίως από την περίοδο 1835-1855. Ο Τζαμπιέτρο Καμπάνα, που από το 1849 απέκτησε τον τίτλο του μαρκησίου, είχε γοητευτεί και επηρεαστεί από τις μεγάλες αρχαιολογικές ανακαλύψεις του 18ου και των αρχών του 19ου αιώνα, στην Πομπηία και αλλού, και είχε προχωρήσει σε μία αναθεωρημένη σύνθεση του δυτικού κανόνα αλλά και της ίδιας της ιταλικής ιδέας πριν ακόμη η Ιταλία γίνει ενιαίο κράτος. Στο Λούβρο παρουσιάζεται πρώτη φορά η συλλογή σε ένα τόσο μεγάλο βαθμό πληρότητας μετά τη διασπορά της το 1861, όταν ο Καμπάνα είχε κατηγορηθεί για οικονομική απάτη. Η άδοξη κατάληξη της δημόσιας παρουσίας του ενέτεινε τη δύναμη του μύθου γύρω από το όνομά του. Υπήρξε πολυμαθής και συνέβαλε όχι μόνο σε ανασκαφές αλλά και στην οργάνωση ενός δημόσιου βλέμματος σε πτυχές της ιστορίας της τέχνης. Η συλλογή του, με πάνω από 12.000 αντικείμενα, απαρτίζεται όχι μόνο από αρχαιολογικούς θησαυρούς Ετρούσκων, Ελλήνων και Ρωμαίων αλλά και από την πρώιμη αναγεννησιακή τέχνη, που στα μέσα του 19ου αιώνα δεν έχαιρε μεγάλης εκτίμησης. Στην έκθεση του Λούβρου παρουσιάζονται 500 εκθέματα και ανάμεσα σε άλλα θα δει κανείς και το αριστούργημα του Πάολο Ουτσέλο «Η μάχη του Σαν Ρομάνο». Η ευρυμάθεια του Καμπάνα εκτεινόταν στην παραγωγή πολλών αιώνων και η έκθεση παρουσιάζει, επί της ουσίας, μία από τις πιο σημαντικές ιδιωτικές συλλογές έργων τέχνης των νεότερων χρόνων. Για τον 19ο αιώνα, η συλλογή Καμπάνα ήταν κορυφαία, με ποικιλία και υψηλή ποιότητα. Ο ίδιος ο Καμπάνα ήταν ένας ρομαντικός ήρωας σε διάλογο με συλλέκτες της Ρώμης και της Φλωρεντίας και με όραμα να αφηγηθεί το «όνειρο της Ιταλίας» ορίζοντας μία συμπαγή εικόνα για την πολιτισμική διαδρομή της.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ / *Γράφει ο* **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Μικρή ερωτική ιστορία με πιστόλι

Είχαν γνωριστεί τη δεκαετία του '40. Εκείνος φοιτητής φιλολογίας, από αστικά σπίτια αμφότεροι, χωρίστηκαν όταν στρατεύθηκε. Εφεδρος ανθυπολοχαγός του πεζικού εν μέσω της πιο φονικής φάσης του Εμφυλίου, το 1948-49, στέλνεται στη γραμμή των πρόσω. Θα επιζήσει και θα ξανασμίξουν. Θα ζήσουν μαζί, χωρίς παιδιά. Εκείνος θα εργαστεί ως φιλόλογος. Αυστηρός, δωρικός, έδειχνε σχεδόν μόνιμα οργισμένος και βαρύς, σνομπ στην καλύτερη περίπτωση. Κάποια στιγμή άκουσα τη φωνή του. Ηταν η φωνή ενός στριμμένου ηλικιωμένου που ακόμα και όταν μιλούσε για συγγραφείς και βιβλία που εκτιμούσε, ήταν λες και φοβόταν να πει μια ζεστή κουβέντα. Ανυδρος λόγος, υπολογιστικός και υπολογισμένος. Με απώθησε.

Το 1998 η γυναίκα του πέθανε αργά, βασανιστικά. Λίγο αργότερα την ακολούθησε και αυτός. Υστερα διαδόθηκε μιαν άλλη εκδοχή: μετά τον θάνατο της γυναίκας του, μόνος

> *Προτιμώ να σκεφτώ ότι η τελευταία εικόνα που είδε ήταν μια νεανική φωτογραφία της γυναίκας που αγάπησε.*

πια στο σπίτι που μοιράστηκε μαζί της μια ολόκληρη ζωή, βάλθηκε να ψάχνει τα παλιά μπαούλα. Απομεινάρια ενός κοινού βίου, φωτογραφίες, γράμματα, κάρτες, τα συνηθισμένα.

Εκτός από ένα συγκεκριμένο αντικείμενο: είχε φυλάξει το πιστόλι που έφερε ως έφεδρος ανθυπολοχαγός στον Γράμμο και στο Βίτσι. Με τα όπλα να χάνονται σωρηδόν στο πεδίο της μάχης, μέσα στη βουή και την αντάρα, δεν ήταν πολύ δύσκολο τότε ένας στρατεύσιμος να κρατήσει αναμνηστικό το υπηρεσιακό του όπλο – παράτυπα, εννοείται.

«Το φιλί», ο διάσημος πίνακας που ο Γκούσταβ Κλιμτ φιλοτέχνησε στη λεγόμενη «χρυσή του εποχή», το 1907-08.

Ισως με αυτό το πιστόλι να είχε οδηγήσει τη διμοιρία του σε κάποιο ύψωμα. Ισως με αυτό να είχε υπερασπιστεί τη ζωή του ή μπορεί και να είχε αφαιρέσει κάποια άλλη ζωή. Πού να ήξερε τότε σε τι θα του χρησίμευε στο μακρινό μέλλον;

Προτιμώ να σκεφτώ ότι η τελευταία εικόνα που είδε ήταν μια νεανική φωτογραφία της γυναίκας που αγάπησε τόσο ώστε αμέσως μετά, αυτός, ο στεγνός άνδρας, αυτός που αποστρεφόταν τα πάθη, να στρέψει την κάννη προς τον εαυτό του και να πυροβολήσει – για πρώτη φορά έπειτα από τον μακρινό, ταραγμένο Αύγουστο του 1949. Και τελευταία.

Το σχόλιο του κυρίου Γκρι: «Τι παράξενο. Ειναι λες και οι Tindersticks να έγραψαν το "Until the Morning Comes" γι' αυτό το ζευγάρι μιας άλλης εποχής, για το πάθος και την αγάπη μιας άλλης εποχής, που όμως διαπερνά τον χρόνο: "Τα χέρια μου γύρω απ' το λαιμό σου / Αν σε σκοτώσω τώρα κανείς δεν θα το μάθει / Ξύπνα με αν κοιμάμαι / Απ' το βλέμμα σου ξέρω ότι πλησιάζει η ώρα / Ξύπνα με αν ονειρεύομαι / Κανείς δεν θα πιστέψει τι συμβαίνει εδώ / Αλλά έχω μια σκέψη για το πώς θα ξεφύγουμε/ Σώπα τώρα, μωρό μου, μην κλαις σε παρακαλώ / Ολα θα πάνε καλά / Σώπα τώρα, αγάπη μου / μπορώ να σε ακούσω να ουρλιάζεις / Ασε με να σε κρατώ μέχρι να έρθει το πρωί / Πες μου λοιπόν ότι αυτό θέλεις / Μπορείς να μου το ψιθυρίσεις απαλά ή να το φωνάξεις / Διότι έχουμε ακόμα χρόνο ν' αλλάξουμε γνώμη / Αλλά κάνε το τώρα προτού έρθει το πρωί / Το φως αχνοφαίνεται / Αλλά τα άστρα χορεύουνε λαμπρά / Το μυαλό μου τρέχει όπως τα σύννεφα στον ουρανό / Πώς έγινε και με έκανες να φτάσω... τόσο μακριά;"».

Θέλω να κάνω το κοινό μου να σκεφτεί και να νιώσει

Διοργανώνεται από τη χορογράφο Νεφέλη Τσιούτη η πρώτη πλατφόρμα θεατρικού χορού χιπ-χοπ στην Κύπρο

Η παράσταση «Ενδυμίων» παρουσιάστηκε σε πρώτη μορφή τον Ιούνιο και στην πλατφόρμα οι τρεις χορευτές και η Νεφέλη Τσιούτη θα δείξουν την ολοκληρωμένη δουλειά.

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Τον Ιούνιο παρακολούθησα στη Στέγη Χορού Λευκωσίας τη χορευτική παράσταση «Ενδυμίων» – που θα παρουσιαστεί ολόκληρη στην πλατφόρμα που διοργανώνει – και πραγματικά μου έκανε εντύπωση με τον οποίο οι τρεις χορευτές χρησιμοποιούσαν το σώμα τους, και πως η γρήγορη μουσική άλλαζε συνεχώς τις κινήσεις τους. Θέλοντας, λοιπόν, να μάθω περισσότερα για τη χορογραφία και το είδος αυτού του χορού συνάντησα τη Νεφέλη Τσιούτη, η οποία μίλησε στην «Κ» για την 1η πλατφόρμα χιπ-χοπ χοροθεάτρου στην Κύπρο. Σημειώνει ότι όλο και περισσότεροι ασχολούνται με αυτό το είδος χορού και βλέπει τα πράγματα στον χορό στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια να αλλάζουν προς το θετικό. Αν και υπάρχουν θέματα φύλου στον χορό που έχει επιλέξει, η Νεφέλη τονίζει ότι αυτό δεν θα την εμποδίσει από το να εκφράζεται μέσω της δουλειάς της ή για όποια άλλη επιλογή της.

–Κατ' αρχάς θα ήθελα να εξηγήσεις τι είναι ο χιπ-χοπ χορός;

–Μιας και τα παίρνουμε τα πράγματα από την αρχή, η κουλτούρα της χιπ-χοπ ξεκίνησε την δεκαετία του 1970 στη Νέα Υόρκη, αλλά τη δεκαετία του 1980 άρχισε να παίρνει μια μορφή και το όνομα. Η κουλτούρα είχε 4 αρχικά στοιχεία: το DJing, το MCing, το Graffiti και το Breaking (ή Breakdance όπως αποκαλείται από τα media). Αυτό που αποκαλούμε χορό χιπ-χοπ μπορεί να είναι είτε ο χορός της κουλτούρας χιπ-χοπ, που αν το πάρουμε ιστορικά είναι το Breaking, αλλά πλέον το χιπ-χοπ freestyle ή partydance, όπως αποκαλείται αναλόγως και της γεωγραφικής περιοχής, είναι ο κοινωνικός χορός της κουλτούρας, με πολλή ιστορία μέσα από την ίδια την κουλτούρα, αλλά και από κοινωνικο-πολιτικές επιρροές, οι οποίες συνέβαλαν στη δημιουργία του χορού.

–Υπάρχει ενδιαφέρον για αυτού του είδους χορό στην Κύπρο;

–Ναι, υπάρχει εδώ και χρόνια, και κυρίως τα τελευταία έχει μεγαλώσει το πεδίο στο οποίο εμφανίζεται ο χορός και γενικότερα η κουλτούρα χιπ-χοπ στην Κύπρο και αυτό είναι πολύ θετικό για τις τέχνες. Όλο και περισσότερες σχολές χορού βάζουν τον χορό χιπ-χοπ αλλά και Breaking στα μαθήματα διδασκαλίας τους. Επίσης, πολλοί νέοι διοργανώνουν δρώμενα, όπως διαγωνισμούς χορού, τα λεγόμενα battles, ή τα λεγόμενα jams, που είναι ουσιαστικά parties στα οποία βρίσκεται η κοινότητα της χιπ-χοπ, η οποία επίσης ανοίγει τις αγκάλες της σε οποιονδήποτε του αρέσει η μουσική και τα καλλιτεχνικά της στοιχεία.

–Ποιο θεωρείς το δυσκολότερο κομμάτι στον χιπ-χοπ χορό;

–Το να αφεθείς πραγματικά. Γενικά σε όλους τους χορούς που είναι κάτω από την ομπρέλα της χιπ-χοπ, το freestyle είναι μέρος του χορού. Παρ' όλα αυτά για να φτάσεις σε επίπεδο να ξέρεις αρκετά καλά τα βασικά βήματα του χορού και την τεχνική, και έπειτα να μπορείς να αφεθείς στη μουσική, χρησιμοποιώντας τις βασικές αξίες του χορού, αλλά και της τεχνικής, είναι κάτι το οποίο παίρνει πολλά χρόνια, και αμέτρητες ώρες εξάσκησης, αλλά και κοινωνικής επαφής με άλλους χορευτές, επειδή η λεγόμενη ανταλλαγή στη χιπ-χοπ είναι κάτι που μας βοηθάει να προοδεύουμε και να γινόμαστε καλύτεροι στο στυλ μας.

–Μπορεί να χορογραφηθεί εύκολα ένα τέτοιο στυλ χορού;

–Κατά τη γνώμη μου για να χορογραφηθεί είναι αναγκαίο πρώτα να γνωρίζει το άτομο τις βασικές κινήσεις και τεχνική του χορού, και να έχει καταλάβει το νόημα. Συνήθως μπορούμε να αναγνωρίσουμε χορογραφίες που έχουν γίνει από άτομα που δεν ξέρουν καλά τον χορό και κάνουν μια προσπάθεια να τον χορογραφήσουν. Αλλά εκτιμούμε πολύ περισσότερο όσους πραγματικά περάσουν χρόνο και χρόνια για να βελτιώσουν τις ικανότητές τους, πριν να αρχίσουν να «οριοθετούν» τον χορό αυτό σε ένα καλούπι.

–Ποια διαδικασία ακολουθείς στη χορογραφία;

–Πρωτοασχολήθηκα με χορογραφία το 2002, και έπειτα επαγγελματικά. Βέβαια, μετά το Μεταπτυχιακό μου σε Χορογραφία και Σύνθεση κίνησης (στο Middlesex University του Λονδίνου), άνοιξαν οι ορίζοντες μου και άλλαξα μεθόδους με τις οποίες δουλεύω. Άρχισα να ασχολούμαι περισσότερο με το άτομο/ τα άτομα που έχω μπροστά μου και να διαλέγω προσωπικότητες ή να φτιάχνω προσωπικότητες μέσω της κίνησης, και μέσω του μηνύματος που θέλω να περάσω στο κοινό μου. Τεχνικές, όπως η συμμετρία στην κίνηση και ακριβής συγχρονισμός ανάμεσα στους χορευτές εντός σκηνής είναι για εμένα ξεπερασμένες, αν και έθεσαν πολλά θεμέλια στην τέχνη της χορογραφίας, ιδιαίτερα στο χιπ-χοπ. Όλοι περάσαμε από εκείνες τις μεθόδους, αλλά πλέον με ενδιαφέρει η ουσία, να επικοινωνήσω ένα μήνυμα και να το δείξω με διάφορους μη αναμενόμενους τρόπους, να κάνω το κοινό μου να σκεφτεί αλλά και κυρίως να νιώσει, και κάποτε να νιώσει άβολα επειδή η αλήθεια δεν είναι πάντοτε βολική. Δουλεύω με studio-based και task-based τεχνικές, δηλαδή βγάζω ένα πλάνο και το δουλεύουμε με τους χορευτές μου στο στούντιο, ενώ τους καθοδηγώ και διευθύνω την κίνηση, αλλά τους δίνω την ελευθερία της δημιουργίας και του λέγειν επίσης.

> *Ένα θέμα με το φύλο υπάρχει και θα υπάρχει, αλλά αυτός δεν είναι κάποιος παράγοντας που θα επηρεάσει τις αποφάσεις μου για τη δουλειά μου ή για το τι θα προσπαθήσω να καταφέρω.*

–Το ότι είσαι γυναίκα σημαίνει κάτι, ή πλέον δεν τίθενται θέματα φύλου;

–Το Breaking, σαν το κύριο είδος χορού με το οποίο ασχολούμαι πλέον (εκτός του μπαλέτου), εφαρμόζεται περισσότερο από άντρες παγκόσμια. Το ποσοστό των γυναικών ανά τον κόσμο είναι δραματικά μικρότερο. Ένα θέμα με το φύλο υπάρχει και θα υπάρχει, αλλά αυτός δεν είναι κάποιος παράγοντας που θα επηρεάσει τις αποφάσεις μου για τη δουλειά μου ή για το τι θα προσπαθήσω να καταφέρω, ακόμα κι αν δεν είναι αναμενόμενο.

–Θα ήθελα να παρουσιάσεις την παράσταση «Ενδυμίων» που θα παρουσιαστεί σε πλήρη μορφή στο φεστιβάλ.

–Κατ' αρχάς το κομμάτι «Ενδυμίων» άρχισε ως μέρος των Φιλοξενιών καλλιτεχνών της Στέγης Χορού Λευκωσίας κατά την περίοδο Μάρτη – Ιούνιο 2018. Την ίδια εποχή, λάβαμε επιχορήγηση από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού για να το εξελίξουμε το κομμάτι σε παραγωγή. Το κομμάτι έχει πάρει την έμπνευση από τον Ενδυμίωνα από την ελληνική μυθολογία, και αποτελείται από 3 άντρες, τον Κωνσταντίνο Τσιάκκα, τον Κυριάκο Ιεροδιακόνου και τον Γιάννη Οικονομίδη, τρεις από τους καλύτερους νέους απερχόμενους χορευτές της Κύπρου θα έλεγα, οι οποίοι θα μας βοηθήσουν να δούμε το χιπ-χοπ με ένα διαφορετικό μάτι, μέσα από το αντρικό σώμα και τον λυρισμό της κίνησής τους.

–Τι άλλο θα δούμε στην Πλατφόρμα;

–Επί τη ευκαιρία, αποφάσισα μαζί με το 50λεπτο κομμάτι «Ενδυμίων», να φτιάξω την 1η Πλατφόρμα χιπ-χοπ χοροθεάτρου Κύπρου, η οποία θα έχει τρία σύντομα κομμάτια στην αρχή της βραδιάς. Ένα σόλο από την ηθοποιό Ναταλία Παναγιώτου, ένα ντουέτο από τη Νούτσα Πουλουζασβίλι και την Τώνια Κυριάκου, και ένα σόλο από εμένα. Οι νέοι που επέλεξα να πάρουν μέρος στην πλατφόρμα, θεωρώ ότι με τον τρόπο τους ο καθένας παίζουν ένα σημαντικό ρόλο στη χορευτική σκηνή της χιπ-χοπ στην Κύπρο, και ο καθένας έχει κάτι διαφορετικό να προσφέρει και να δημιουργήσει. Επίσης στις 25 Νοεμβρίου Κυριακή, από τις 12:00-14:00 θα πραγματοποιηθεί πρακτικό σεμινάριο χοροθεατρικής δημιουργίας, για όσους ενδιαφέρονται να ακούσουν πώς φτιάξαμε το 'Ενδυμίων' και να πειραματιστούν μαζί μας για να πάρουν μια πρακτική γεύση της δημιουργικής μας πορείας των τελευταίων 10 μηνών.

–Σε τι στοχεύεις με τη διοργάνωση της 1ης Πλατφόρμας χιπ-χοπ χοροθεάτρου;

–Στοχεύω στο να δημιουργήσω έναν θεσμό που θα λαμβάνει χώρα μία φορά τον χρόνο και ελπίζω με τον καιρό να μπορέσει να γίνει ένα φεστιβάλ με περισσότερα δρώμενα και περισσότερους τρόπους με τους οποίους θα εμπλακεί το κοινό. Το πρότυπο που έχω στο μυαλό μου είναι το Breakin' Convention, International Hip-hop Theatre festival του Λονδίνου, το οποίο διοργανώνει ο μέντοράς μου στο χιπ-χοπ χοροθέατρο, ο Jonzi D. Είναι ένα φεστιβάλ με πολλές δραστηριότητες για όλες τις ηλικίες, το οποίο διαρκεί 2-3 ημέρες και η περιοχή στην οποία διαδραματίζεται μεταμορφώνεται 100% σε καλλιτεχνικά στοιχεία της χιπ-χοπ. Ίσως μια μέρα και στην Κύπρο.

–Τέλος, πώς βλέπεις τα πράγματα στον σύγχρονο χορό στην Κύπρο;

–Ο σύγχρονος χορός στην Κύπρο ανεβαίνει συνεχώς, και το βλέπω από το 2016 που επέστρεψα, μετά από 12 χρόνια απουσίας, έχει φεστιβάλ, κόσμο που έρχεται από το εξωτερικό, παραστάσεις, εκπαιδευτικά προγράμματα και μια κοινότητα που όλο και μεγαλώνει. Βέβαια, εμένα η περισσότερη εμπειρία μου και η κοινότητα με την οποία δουλεύω περιτριγυρίζεται γύρω από τη χιπ-χοπ, αλλά σιγά-σιγά βλέπω και κάνω κινήσεις στις οποίες το χιπ-χοπ γίνεται μέρος του σύγχρονου, και το σύγχρονο γίνεται μέρος του χιπ-χοπ, κρατώντας καθαρές τις αξίες του ενός και του άλλου χορού.

info

1η Πλατφόρμα χιπ-χοπ Χοροθεάτρου, Πέμπτη 22 Νοεμβρίου και Παρασκευή 23 Νοεμβρίου 2018, ώρα 8:30 μ.μ. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Έγκωμης 8, Έγκωμη, Λευκωσία.

Με ενδιαφέρει η ουσία, να επικοινωνήσω ένα μήνυμα και να το δείξω με μη αναμενόμενους τρόπους, να κάνω το κοινό μου να σκεφτεί αλλά και κυρίως να νιώσει, και κάποτε άβολα επειδή η αλήθεια δεν είναι πάντοτε βολική, λέει η Νεφέλη Τσιούτη.

Χρώματα και λέξεις για τον εθνικό μας ποιητή

«Μες στους ανέμους τους κρυφούς, Βασίλης Μιχαηλίδης: Εικαστικές και ποιητικές προεκτάσεις», έκδοση του Δήμου Λεμεσού

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Οφειλόμενη θα έλεγε κανείς ότι ήταν μία μόνιμη συλλογή έργων τέχνης στην πόλη της Λεμεσού για τον Βασίλη Μιχαηλίδη, τον ποιητή ολάκερης της Κύπρου. Ο ίδιος ο ποιητής προσπάθησε να γίνει ζωγράφος και έδωσε μερικά έργα, που φυσικά δεν μπορούν να συγκριθούν με το ποιητικό του έργο. Ιδίως με τις λογοτεχνικές δημιουργίες που γράφτηκαν στην κυπριακή διάλεκτο. Το έργο του Βασίλη Μιχαηλίδη ενέπνευσε πολλούς Κύπριους δημιουργούς, εικαστικούς και λογοτέχνες, και όπως είναι φυσικό με τέτοιες πολυσχιδείς προσωπικότητες και ταυτόχρονα αινιγματικές για τους νεότερους το έργο των μεταγενέστερων καλλιτεχνών δεν μπορεί παρά να είναι ετερόκλητο και άκρως ενδιαφέρον.

Μία πρώτη προσπάθεια για την παράλληλη σύμπλευση του Βασίλη Μιχαηλίδη και νεότερων δημιουργών έγινε με την έκθεση «Μες στους ανέμους τους κρυφούς, Βασίλης Μιχαηλίδης: Εικαστικές προεκτάσεις» που πραγματοποιήθηκε στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού από τις 10 Νοεμβρίου 2017 έως τις 31 Μαΐου 2018, φιλοξενώντας εξήντα γλυπτικές, ζωγραφικές, χαρακτικές και κεραμικές δημιουργίες από Κυπρίους εικαστικούς, με έμπνευση τη ζωή και το έργο του Βασίλη Μιχαηλίδη, καθώς επίσης και τρία ζωγραφικά έργα του ίδιου του ποιητή, δύο αγιογραφίες και ένα πορτραίτο. Η εν λόγω έκθεση έδειξε πώς ο ποιητής άφησε ισχυρό αποτύπωμα στο κυπριακό πολιτισμικό γίγνεσθαι. Εν τη αγνοία του και ερήμην του έμελλε να γίνει πηγή έμπνευσης δεκάδες χρόνια μετά τον θάνατό του.

> *Οι Νάτια Αναξαγόρου και Λευτέρης Παπαλεοντίου στον τόμο που επιμελήθηκαν καταδεικνύουν πόσο το έργο του Βασίλη Μιχαηλίδη επηρέασε σύγχρονους δημιουργούς.*

Αποτέλεσμα της έκθεσης στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού είναι η έκδοση του Δήμου Λεμεσού «Μες στους ανέμους τους κρυφούς, Βασίλης Μιχαηλίδης: Εικαστικές και ποιητικές προεκτάσεις» που υπογράφουν η δρ Νάτια Αναξαγόρου προϊστάμενη Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Δήμου Λεμεσού και επιμελήτρια της έκθεσης και ο Λευτέρης Παπαλεοντίου, πανεπιστημιακός και ερευνητής της κυπριακής λογοτεχνίας.

Στο πρώτο μέρος του βιβλίου παρουσιάζονται τα εξήντα ζωγραφικά και εικαστικά έργα της έκθεσης από τους 27 καλλιτέχνες που έλαβαν μέρος στην έκθεση. Το πρώτο μέρος υπογράφει η δρ Νατια Αναξαγόρου, η οποία εύστοχα τονίζει ότι ο εμβληματικός στίχος του Μιχαηλίδη «Μες στους ανέμους τους κρυφούς» μπορεί κανείς να δει και τη λανθάνουσα δημιουργική πνοή του καλλιτέχνη, ο οποίος από έναν μόνο στίχο ή το τίτλο ενός ποιήματος να δημιουργήσει το δικό του καλλιτεχνικό σύμπαν. Παράδειγμα είναι τα

Η ανεράδα του Χαμπή Τσαγγάρη (χαρακτικό, 1998).

έργα του Χρίστου Φουκαρά εμπνευσμένα από την «Ανεράδα» του ποιητή, με τα απαλά χρώματά τους, δοσμένα με το ιδιαίτερο στυλ του ζωγράφου. Η «Ανεράδα» βέβαια ενέπνευσε και τον χαράκτη Χαμπή, ο οποίος μέσα από τη δική του τέχνη έδωσε τη νεράιδα που άφησε ξηστικό τον ποιητή. Τα μιλωμένα του Μιχαηλίδη έδωσαν το έργο «Τα αθυρόστομα» του Άγγελου Μακρίδη με τα φαλλικά σύμβολα και τα γυναικεία σεξουαλικά όργανα περισσότερο από εμφανή, μα και με στοιχεία από το συνολικό έργο του ποιητή. Με τις λέξεις του Βασίλη Μιχαηλίδη φαίνεται ότι αρέσκονται να παίζουν δημιουργικά πολλοί, ο Μακρίδης φτιάχνει δύο έργα με θέμα το υνί και τα τιτλοφορεί «Το 'νιν» και η Μαρία Λιανού με τη λέξη κροκότσινον δίνει ένα ιδιαίτερο έργο, μια φωτεινή επιγραφή νέον. Οι προσωπογραφίες του Βασίλη Μιχαηλίδη, μα και τα ίδια τα θρησκευτικά έργα που εικονογράφησε στάθηκαν πηγή έμπνευση για σύγχρονους καλλιτέχνες.

Το δεύτερο μέρος του νεοεκδοθέντα τόμου περιλαμβάνει ανθολόγιο πενήντα επτά ποιημάτων, που γράφτηκαν από πενήντα Κυπρίους λογοτέχνες, τόσο στην κοινή νεοελληνική όσο και στην κυπριακή διά-

λεκτο υπογράφει ο δρ Λευτέρης Παπαλεοντίου. Μέσα από τα ποιήματα που ανθολογήθηκαν ο Παπαλεοντίου επιθυμεί να καταδείξει την πολύ μεγάλη απήχηση που είχε ο Βασίλης Μιχαηλίδης στις επόμενες ποιητικές γενιές και κυρίως τα τελευταία χρόνια. Ορθώς ο Παπαλεοντίου σημειώνει ότι οι αντοχές και οι «τύχες» ενός μείζονος ποιητή όπως ο Βασίλης Μιχαηλίδης μπορούν να σταθμιστούν και με τη διερεύνηση της επενέργειας που ασκεί το ποιητικό του παράδειγμα σε νεότερους δημιουργούς. Από την ανθολόγηση του Παπαλεοντίου φαίνεται ότι ο Μιχαηλίδης κατάφερε να γοητεύσει, ίσως όχι αμέσως, αλλά σε δεύτερο χρόνο, νέες γενιές ποιητών, χρησιμοποιούν δημιουργικά τον ποιητή. Οι ποιητές της γενιάς του '60 Βασιλείου, Πασιαρδής, Σταυρίδης στέκονται με απόλυτο σεβασμό απέναντι από τον ποιητή και προσπαθούν να τον τοποθετήσουν στο ποιητικό βάθρο που του αρμόζει και μαζί του και τη δημώδη κυπριακή, την οποία σέβονται. Μα και οι νεότεροι λογοτέχνες, άλλοτε πιο επιτυχημένα και άλλοτε λιγότερα, συνομιλούν με τον ποιητή, τον φέρνουν στο προσκήνιο.

Είναι οπωσδήποτε σημαντικό αυτό το εικαστικό και λογοτεχνικό αφιέρωμα που με χορηγία των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού καθώς επίσης και του Ιδρύματος Φώτος Φωτιάδης έγινε βιβλίο, φέρνοντας πλάι-πλάι εικαστικούς και ποιητές, χρώμα και λέξεις με κοινό παράγοντα τον Βασίλη Μιχαηλίδη.

Μόνιμη Συλλογή

Η εικαστική συλλογή με θέμα τον Βασίλη Μιχαηλίδη θα εκτίθεται μόνιμα στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού, χάρις στην ευγενή χορηγία του δρος Ανδρέα Πίττα, εκτελεστικού προέδρου της Medochemie. Ο δρ Ανδρέας Πίττας, ως χορηγός της τέχνης, κληροδοτεί στην πόλη του και τον Δήμο Λεμεσού μια εκλεκτή συλλογή-αφιέρωμα στον Βασίλη Μιχαηλίδη και παράλληλα εμπλουτίζει τη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού με έργα μερικών από τους κορυφαίους Κυπρίους καλλιτέχνες, όπως οι Άγγελος Μακρίδης, Γλαύκος Κουμίδης, Χρίστος Φουκαράς, Χαμπής Τσαγγάρης, Σπύρος Δημητριάδης, Λευτέρης Ολύμπιος, Ρήνος Στεφανή, Δάφνη Τριμικλινιώτη, Σούζαν Βάργκας και Θεοδόσης Θεοδοσίου.

info

Εγκαίνια συλλογής, Τρίτη, 20 Νοεμβρίου, στις 7:30 μ.μ. στη Δημοτική Πινακοθήκη Λεμεσού (παραλιακή λεωφόρος, πλησίον χώρου στάθμευσης Εναερίου).

Στον δρόμο που χάραξε ο Χάρι Πότερ

Το σίκουελ των «Φανταστικών Ζώων» εξερευνά το σύμπαν της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ

JAAP BUITENDIJK

Ο Εντι Ρεντμέιν (δεξιά, μαζί στη φωτογραφία, με τον Νταν Φόγκλερ) ερμηνεύει ξανά τον μάγο Νιουτ Σκαμάντερ με φόντο το Παρίσι της δεκαετίας του 1920.

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Από το 2007 και το «Ο Χάρι Πότερ και το Τάγμα του Φοίνικα», ο Ντέιβιντ Γέιτς έχει πάρει... εργολαβία το μαγικό σύμπαν της Τζ. Κ. Ρόουλινγκ, αναλαμβάνοντας να μεταφέρει στη μεγάλη οθόνη όλους τους δημοφιλείς ήρωές της. Κάπως έτσι μετά τέσσερα σίκουελ του «Χάρι Πότερ», το πεδίο τώρα έχει μεταφερθεί στη σειρά «Φανταστικά Ζώα», η οποία περιλαμβάνει επίσης πέντε (τουλάχιστον) ταινίες. Η δεύτερη από αυτές έρχεται αυτή την εβδομάδα και στις ελληνικές αίθουσες, για να επιβεβαιώσει πως το σύγχρονο σινεμά αρχίζει και μοιάζει όλο και πιο πολύ με την αντίστοιχη τηλεόραση: αρκετά επεισόδια με οικείους πρωταγωνιστές, μερικά καλύτερα και άλλα χειρότερα, με την ίδια ωστόσο πάνω-κάτω –προβλέψιμη– εισπρακτική επιτυχία.

Στη νέα ταινία, το σενάριο της οποίας υπογράφει ξανά η ίδια η Ρόουλινγκ, ο σκοτεινός μάγος Γκέλερντ Γκρίντελβαλντ (Τζόνι Ντεπ) θα καταφέρει να αποδράσει από τη φυλακή, ξεκινώντας να συγκεντρώνει εκ νέου τους ακολούθους του. Από την άλλη, ο καθηγητής Αλμπους Ντάμπλντορ (Τζουντ Λο) επιστρατεύει τον εκκεντρικό και γνωστό μας από την πρώτη ταινία, Νιουτ Σκαμάντερ (Εντι Ρεντμέιν) προκειμένου να αναχαιτίσει την απειλή. Με φόντο το Παρίσι της δεκαετίας του 1920, οι δύο μάγοι θα συγκρουστούν μαζί με εκλεκτούς συμμάχους και μπόλικα θαυμαστά πλάσματα να μπλέκονται στα πόδια τους.

Ο παραλληλισμός

Σε αντίθεση με την πρώτη αρκετά στιβαρή και μετρημένη, για τα δεδομένα της υπερπαραγωγής, ταινία, εδώ ο έλεγχος χάνεται πολύ γρήγορα, δίνοντας την αίσθηση πως παρακολουθεί κανείς μια διαδοχή, λιγότερο ή περισσότερο εντυπωσιακών σκηνών, παρά κανονική ταινία. Επιπλέον, η ομολογουμένως καλή ιδέα να παραλληλιστεί ο χαρακτήρας του Γκρίντελβαλντ, ο οποίος είναι άσος στη γοητεία και στην εξαπάτηση των μαζών, με σύγχρονα πολιτικά φαινόμενα της Βρετανίας, χάνεται κάπου στην πορεία.

Το γεγονός δε πως δίπλα στον Εντι Ρεντμέιν έχουν τοποθετηθεί δύο ακόμα σταρ, που όμως μοιάζουν αμήχανοι και διεκπεραιωτικοί, καταφέρνει απλώς να κλέψει τα φώτα από τον Βρετανό οσκαρικό ηθοποιό, ο οποίος (θα έπρεπε να) είναι η ψυχή του φιλμ.

Παρ' όλα αυτά η παραγωγή είναι σίγουρα πλουσιότατη, ενώ η Ρόουλινγκ έχει φροντίσει να συμπεριλάβει στην ταινία μπόλικα «δωράκια», αλλά και να μεταβάλει την ατμόσφαιρα προς το σκοτεινότερο και το αινιγματικό. Αλλωστε, δεν πρέπει να ξεχνάμε πως πολλοί από τους φαν που μεγάλωσαν με το συγκεκριμένο μαγικό σύμπαν είναι σήμερα 30άρηδες που προφανώς θα σπεύσουν να δουν και το καινούργιο σίκουελ.

Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο-αποκάλυψη, πάντως, είναι ίσως αυτό που έχει να κάνει με τη σεξουαλική ταυτότητα του Αλμπους Ντάμπλντορ, βασικού και αγαπημένου χαρακτήρα όλων των βιβλίων και ταινιών του Χάρι Πότερ. Πολλοί βέβαια το είχαν υποψιαστεί και νωρίτερα, όμως φαίνεται πως εν έτει 2018 ο γέρο-Αλμπους χαράζει επιτέλους την πόρτα της ντουλάπας...

«Φανταστικά Ζώα: Τα εγκλήματα του Γκρίντελβαλντ» ★★
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2018)
Σκηνοθεσία: Ντέιβιντ Γέιτς
Ερμηνείες: Εντι Ρεντμέιν, Τζόνι Ντεπ, Τζουντ Λο, Κάθριν Γουότερστοουν

ΤΟ ΒΑΡΟΜΕΤΡΟ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Στο «Κορίτσι», παρακολουθούμε μια συγκινητική ιστορία διά χειρός του πρωτάρη Λούκας Ντοντ, βραβευμένη με τη Χρυσή Κάμερα του περασμένου Φεστιβάλ Καννών. Η Λάρα είναι μια έφηβη κοπέλα, παγιδευμένη σε σώμα αγοριού, με μεγάλη αγάπη για το μπαλέτο και αποφασιστικότητα ώστε να κάνει τα όνειρά της αληθινά. Η καθημερινή μάχη με τον συχνά σκληρό περίγυρο θα τη φέρει αντιμέτωπη με δύσκολες καταστάσεις. Ο Ντοντ δημιουργεί ένα αρκετά επίπεδο φιλμ πάνω στις έμφυλες ταυτότητες, το οποίο ωστόσο αναδεικνύεται χάρη στην ερμηνεία του επίσης άπειρου –αλλά εξαιρετικού– Βίκτορ Πόλστερ στον κεντρικό ρόλο.

Στο «Αιγαίο SOS» έχουμε μία ακόμη εκδοχή της επιτυχίας «Λούφα και παραλλαγή», χωρίς όμως τους ίδιους συντελεστές ή την όποια κωμική φλέβα. Επειτα από έναν έντονο σεισμό μια νέα βραχονησίδα αναδύεται στα νερά του Αιγαίου, με Ελληνες και Τούρκους κομάντος (ο Θεός να τους κάνει) να σπεύδουν για να εξασφαλίσουν την κυριαρχία της.

Στις «Κληρονόμους», την ταινία που βραβεύθηκε με τη «Χρυσή Αθηνά» στις φετινές Νύχτες Πρεμιέρας, βλέπουμε μια γυναικεία ιστορία από την Παραγουάη. Η Τσέλα και η Τσικίτα είναι δύο γυναίκες μέσης ηλικίας, οι οποίες ζουν ως ζευγάρι. Οταν τα χρέη θα τις πνίξουν, η καλοβαλμένη ζωή τους θα μπει σε κρίση με τη δεύτερη να καταλήγει στη φυλακή. Η Τσέλα από την άλλη ξεκινά να κάνει την οδηγό σε μια παρέα πλούσιων ηλικιωμένων γυναικών, ενώ παράλληλα αποκτά και μια αρκετά νεότερη φιλενάδα. Χαμηλότονο σινεμά με φόντο τις τρομερές ανισότητες της Λατινικής Αμερικής και μια εξαιρετική πρωταγωνίστρια στο πρόσωπο της Ανα Μπρουν.

ΠΙΚ1 ΤΗΛ.: 22862000

22.15 The Wolf of Wall Street
07.30 Θεία λειτουργία
10.00 Τηλεαγορά
10.10 Καμώματα τζι αρώματα Κυπριακή κωμική σειρά.
11.10 Άκου να δεις - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
12.10 Χάλκινα χρόνια - (Ε) Κυπριακή σειρά εποχής.
13.30 Αμύνεσθαι περί Πάτρης Εκπομπή με τον Πέτρο Κωνσταντίνου.
14.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
14.15 ArtCafe, II - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 EU4U - (Ε) Κοινωνική εκπομπή, με τη Βίβιαν Κανάρη.
16.15 Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.30 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή.
18.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.20 Οι λίρες οι χρυσές - (Ε) Κυπριώτικο σκετς, με τους Νεόφυτο Νεοφύτου, Ανδριανή Μαλένη.
18.50 Movie Time Εκπομπή με τη Φανή Παπαμιχαήλ.
19.20 Πεταλούδα Δραματική σειρά, με τους Σώτο Φιλιππίδη, Πάμπο Χαραλάμπους.
20.00 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
21.05 Τετ - Α - Τετ Talk show.
22.15 Ο λύκος της Wall Street The Wolf of Wall Street Βιογραφική ταινία.
23.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
23.35 Συνέχεια της ταινίας
01.15 Graham Norton Show Chat show.
02.15 Επαναλήψεις

ΠΙΚ2 ΤΗΛ.: 22862000

21.00 Graham Norton Show
07.30 Παιδική ζώνη
α. Ο ταχυδρόμος Πατ
β. Ντετέκτιβ Νόντι
γ. Η μικρή εξερευνήτρια
δ. Γιούπι Γιούπι Για
ε. Οι αγκαλίτσες
στ. Πιμ και Πίμπα
ζ. Μπίλι Μπαμ Μπαμ
η. Παπούτσια της Φράνι
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
11.30 Παιδική ζώνη
α. Παιχνιδούπολη
β. Οι Σούπερ Γουίνγκς
γ. Γιούπι Γιούπι Για
δ. Οι αγκαλίτσες
ε. Πιμ και Πίμπα
13.00 Παιδική ζώνη (Συνέχεια)
15.30 Στη χώρα του Γιατί - (Ε)
16.00 Το πλοίο της αγάπης (Love Boat) Κλασική σειρά.
17.00 Euromaxx A La Carte Μαγκαζίνο.
17.30 The Art of Space Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.00 Road Trip - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
18.30 Δοκός - (Ε) Πολιτιστικό ντοκιμαντέρ.
19.30 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Αγγλική)
19.40 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (Τουρκική)
20.00 IQ - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
20.30 Unlocking the Past - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.05 Graham Norton Show Chat show.
22.00 Οι Σεφ (Chef, II) Κοινωνική σειρά (Τελευταίο).
23.00 Science vs God
23.55 ΕΙΔΗΣΕΙΣ - (Ε)
00.15 ΓΙΟΥΡΟΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.50 Speed 2: Cruise Control
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή, με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα, χαμογέλα Ψυχαγωγικό μαγκαζίνο, με τη Σίσσυ Χρηστίδου.
11.00 2nd Radisson Blu Marathon Απευθείας σύνδεση.
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
14.00 Greece's next top model Διαγωνισμός μόδας.
16.00 Project Runway Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.45 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Αλέξ. Ταραμουντά.
18.00 OMEGA NEWS
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Συνέχεια.
18.30 MasterChef Junior Διαγωνισμός μαγειρικής, με τους Ελένη Ψυχούλη, Μανώλη Παπουτσάκη, Μάγκυ Ταμπακάκη.
20.10 OMEGA NEWS
21.05 Fars Attack - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
21.50 Speed 2: Cruise Control Θρίλερ δράσης, με τους Σάντρα Μπούλοκ, Τζέισον Πάτρικ, κ.ά.
00.00 OMEGA NEWS
00.10 Hannibal Ξένη σειρά.
01.00 Hemlock Grove - (Ε) Ξένη σειρά.
02.00 Ελεύθερη σχέση - (Ε) Κωμική σειρά.
03.00 Dansing Junior - (Ε) Παιδικό talent show.
05.00 UNA Fatsa - (Ε)

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Nomads, II
06.10 Πρωινή ενημέρωση Ενημερωτική εκπομπή.
06.40 Άκρως οικογενειακόν (Ε) Ελληνική σειρά.
07.30 Δείξε μου τον φίλο σου Κυπριακή σειρά.
09.00 Mamma mia - (Ε) Κυπριακή σειρά.
10.00 Το πιο γλυκό μου ψέμα Ελληνική κωμική σειρά.
11.00 Ονειροπαγίδα - (Ε) Ελληνική σειρά.
12.00 Συνεντεύξεις από το πρωινό
12.20 Υγεία πάνω απ' όλα Εκπομπή για την υγεία.
13.00 Την πάτησα - (Ε) Κυπριακή σειρά.
14.00 Follow Live Ψυχαγωγική εκπομπή με την Αφροδίτη Γεωργίου.
15.30 The Nutty Professor Κωμωδία.
17.30 La Pasta Pomilωri, 2 (Ε) Κυπριακή σειρά.
18.15 Τα νέα του ANT1 σε 10΄
18.30 Εσύ στον κόσμο σου - (Ε) Κωμική σειρά.
20.20 Τα νέα του ANT1
21.20 Nomads, II Παιχνίδι περιπέτειας με τον Σάββα Πούμπουρα και τον Γιώργο Λέντζα.
23.30 Shades of blue - (Ε) Δραματική σειρά.
00.10 Τίτλοι ειδήσεων
00.20 Έγκλημα και πάθος Αστυνομική σειρά.
01.10 Στο καλό γλυκιά μου συμπεθέρα - (Ε) Ελληνική σειρά.
02.00 Η εκδρομή - (Ε)
02.50 Το σόι μου μέσα - (Ε)
04.30 Wanted - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
07.00 Βασιλική - (Ε) Δραματική σειρά.
08.00 Θέκλα... μιλάμε ανοιχτά Κοινωνική εκπομπή, με τη Θέκλα Πετρίδου.
09.30 Μια βαλίτσα γεύσεις - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
11.00 Βουράτε γειτόνοι - (Ε) Κυπριακή κωμική σειρά.
11.30 Εύκολα και σπιτικά Εκπομπή μαγειρικής με την Αθηνά Λοϊζίδου.
12.00 Παραδοσιακή βραδιά (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.00 Ελλάδα έχεις ταλέντο (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
16.30 Παντρεμένοι κι οι δυο (Ε) Κωμική σειρά, με τους Άννα Μονογιού, Τόνυ Δημητρίου, κ.ά.
17.30 The Voice of Greece (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
18.20 Γεγονότα σε συντομία
18.30 The Voice of Greece (Ε) Μουσικό show με τον Γιώργο Καπουτζίδη και κριτές τους Κωστή Μαραβέγιας, Πάνο Μουζουράκης, Ελενα Παπαρίζου και Σάκη Ρουβά.
20.20 Τομές στα γεγονότα
21.15 Ελλάδα έχεις ταλέντο Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Γιώργο Λιανό. Κριτές οι Γιώργος Καπουτζίδης, Μαρία Μπακοδήμου και Σάκης Τανιμανίδης.
00.15 Γεγονότα σε τίτλους
00.20 Success Story - (Ε) Ψυχαγωγική εκπομπή.
01.20 My Style Rocks Gala - (Ε)
03.50 Ζωή ποδήλατο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Το Τατουάζ
06.00 Deal - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
07.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή.
08.30 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 24 ώρες - (Ε)
14.00 Πάμε πακέτο - (Ε) Κοινωνική εκπομπή, με τη Βίκυ Χατζηβασιλείου.
15.30 Η φαμίλια - (Ε)
16.15 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε)
17.50 ΕΙΔΗΣΕΙΣ (νοηματική)
18.00 Έλα στη θέση μου Κωμική σειρά, με τους Γιάννη Τσιμιτσέλη, Αθηνά Οικονομάκου.
19.30 Το σόι σου, V Κωμική σειρά με τις Μίρκα Παπακωνσταντίνου, Ρένια Λουιζίδου.
20.15 ALPHA NEWS
21.15 Το Τατουάζ Αισθηματική κοινωνική σειρά, με τους Στέφανο Μιχαήλ, Δανάη Παππά.
22.10 Κάρμα Κοινωνική σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.15 Bake Off Greece Το «Bake Off Greece» ξεκινά να γράφει την πιο «νόστιμη» ιστορία ανταγωνισμού...
00.45 Μετά τα μεσάνυχτα Εκπομπή, με την Ελεονώρα Μελέτη.
02.15 Οικογενειακές ιστορίες
03.00 Σαν οικογένεια - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

08.25 Hotel for dogs
10.20 Marley & me 2: The puppy years
12.00 Τηλεαγορά
13.10 Lace 2 Δραματική ταινία.
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Aloha Αισθηματική ταινία.
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.00 The Amityville horror Ταινία τρόμου.
02.35 Bella mafia
04.45 Forever young

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.20 Παιδική ζώνη
07.45 Τηλεαγορά
09.45 Έλα χαμογέλα! Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.50 Για πάντα παιδιά - (Ε)
14.20 Αποκαλυπτικά Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.40 Τηλεαγορά
20.10 ΕΙΔΗΣΕΙΣ
20.30 Τηλεαγορά
21.40 Για πάντα παιδιά - (Ε)
22.30 Το ταξίδι της ζωής, IV
23.30 Celebrity travel
00.30 Fringe
02.30 Ξένη σειρά

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
13.00 Angels Friends
14.00 Glimmies
15.00 Nonty
16.00 Heidi
17.00 Rabbids, II
18.00 Oggy & The Cockroaches
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion
20.30 Rabbids, II
21.00 Pacman
21.30 Dragonball
22.00 Super Mario
22.30 Dinofroz
23.00 Extreme Dino

MOVIES BEST

21.00 That Good Night
07.25 The Bachelors
09.10 Kickboxer: Vengeance
10.50 Happy Face Killer
12.20 Norman: The Moderate Rise And Tragic Fall Of A New York Fixer
14.20 Hellion
16.10 Exile (Part 1-3)
19.20 Norm Of The North
21.00 That Good Night
22.45 Intruder
00.25 Geronimo
02.15 Harry And Meghan: A Royal Romance

GREEK CINEMA

22.00 Κάτι να καίει
07.50 Ο κατεργάρης
09.20 Εκείνες που δεν πρέπει ν' αγαπούν
10.45 Ο διάβολος και η ουρά
12.05 Για ένα ταγάρι δολάρια
14.00 Η Νάνσυ την ψώνισε
15.15 Γκολ στον έρωτα
16.45 Το σωφεράκι
18.30 Πυρετός στην άσφαλτο
20.10 Ο Θόδωρος και το δίκανο
22.00 Κάτι να καίει
01.30 Λαλάκης ο εισαγόμενος
03.00 Εσχάτη προδοσία
04.30 Κάθε λιμάνι και καημός

Ποιήματα που έχτισε ο Οσκαρ Νιεμάγιερ

Εκθεση φωτογραφίας της Ντανίκα Ο. Κους

DANICA O. KUS

Διοικητικό Κέντρο του Μίνας Ζεράις στο Μπέλο Οριζόντε, Βραζιλία, έργο του Οσκαρ Νιεμάγιερ.

DANICA O. KUS

DANICA O. KUS

DANICA O. KUS

DANICA O. KUS

Στις τέσσερις επάνω φωτογραφίες, απόψεις του Διεθνούς Πολιτιστικού Κέντρου «Οσκαρ Νιεμάγιερ» στο Αβιλές, Ισπανία.

Της **ΤΖΙΝΑΣ ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΥ**

Ο μαγικός σκοτεινός θάλαμος της Σλοβένας φωτογράφου Ντανίκα Ο. Κους συλλαμβάνει το μεγαλείο της αρχιτεκτονικής βραζιλιάνικης πρωτοπορίας. Τα εμβληματικότερα κτίρια του πιο σημαντικού Λατινοαμερικανού αρχιτέκτονα μεταμορφώνονται σε ιλουστρασιόν ασπρόμαυρα καρέ και παρουσιάζονται στην έκθεση φωτογραφίας «Η Ποιητική της Αρχιτεκτονικής του Οσκαρ Νιεμάγιερ» που εγκαινιάστηκε στις 14 Νοεμβρίου και διαρκεί ώς τις 25 Ιανουαρίου στον εκθεσιακό χώρο Casa do Brasil – σε διοργάνωση των πρεσβειών Βραζιλίας και Σλοβενίας και την υποστήριξη του Ελληνικού Ινστιτούτου Αρχιτεκτονικής.

«Στο έργο μου ψάχνω τα χαρακτηριστικά του χώρου και την ατμόσφαιρά του. Φωτογραφίζω τα κτίρια του θρυλικού Βραζιλιάνου αρχιτέκτονα Οσκαρ Νιεμάγιερ εδώ και αρκετά χρόνια. Ηθελα να συλλάβω την πρωτοτυπία του έργου του, τις ζωηρές καμπύλες, τις γλυπτικές δομές, την καθαρή αισθητική, τη λευκότητα, την ποίηση», αναφέρει στην «Κ» η Ντανίκα Ο. Κους.

«Πάντα με προσείλκυε η ασπρόμαυρη φωτογραφία. Πηγή έμπνευσής μου ήταν σπουδαίοι φωτογράφοι, όπως ο Εντουαρντ Στάιχεν, ο Αντρέ Κερτέζ, ο Γιόζεφ Σούντεκ, η Τζούλια Μάργκαρετ Κάμερον. Ελκομαι από το μαύρο χρώμα γιατί έχει μια μυστηριώδη ποιότητα, ίσως αυτό συνδέεται με την απόλαυση του σκοτεινού φωτογραφικού θαλάμου.

Απολαμβάνω να φωτογραφίζω χώρους όπου αντιπαραβάλλονται το φως και οι σκιές. Στη σειρά φωτογραφιών που παρουσιάζονται στην έκθεση, οι γλυπτικές μορφές, εμπλουτισμένες με το φως, είναι πιο ισχυρές όταν παρουσιάζονται ασπρόμαυρες».

Τα τολμηρά, σχεδόν φουτουριστικά, κτίρια του Οσκαρ Νιεμάγιερ εξερευνούν τις δυνατότητες του μπετόν αρμέ. Αποφασιστικές και μεγάλες χαράξεις, πρωτογενή σχήματα, ιδιότυπα κλωστρά, καινοτόμες συνθέσεις. Η αρχιτεκτονική του δεν υπακούει απόλυτα σε ορθοκανονικές γεωμετρίες αλλά σμιλεύει αισθησιακές καμπύλες, κυκλικές και ελικοειδείς μορφές. Τα έργα του αποπνέουν την πλαστικότητα του τόπου, την αλμύρα του ωκεανού και τη μαγεία του καρναβαλιού παράγοντας μια ιδιότυπη βραζιλιάνικη νεωτερικότητα. Μια στακάτη μπόσα νόβα που χτυπά στο τέμπο ενός μελωδικού τροπικού μοντερνισμού.

Η ζωή του

Ο Οσκαρ Νιεμάγιερ γεννήθηκε το 1907 στο Ριο ντε Τζανέιρο και πέθανε 105 χρόνων, στις 5 Δεκεμβρίου του 2012. Τιμήθηκε το 1988 με το σημαντικότερο διεθνές βραβείο αρχιτεκτονικής Πρίτσκερ. Ιδεαλιστής και επαναστάτης μέχρι το τέλος, ενεργό μέλος του Βραζιλιάνικου Κομμουνιστικού Κόμματος (PCB), υπέρμαχος της ισότητας και της αξιοπρέπειας.

Στιβαρός αλλά συνάμα ανάλαφρος, λάτρης της έκπληξης, της περιπέτειας και της ομορφιάς, γνώριζε πως η μουσική, η λογοτεχνία, η ποίηση, η ζωγραφική, η διασκέδαση και η ζωή είναι πέρα και πάνω από την αρχιτεκτονική. «Εκεί στη Βραζιλία θέλω να ζήσω […] Κοιτώ τον ουρανό με δέος […] Το πιο σημαντικό, είναι οι γυναίκες. Ολα τ' άλλα είναι της πλάκας» λέει ο Νιεμάγιερ στο ντοκιμαντέρ-φόρο τιμής στον ίδιο με τίτλο «Η ζωή είναι μια ανάσα» σε σκηνοθεσία του Φαμπιάνο Μασιέλ.

Η γνωριμία του με τον Λε Κορμπυζιέ υπήρξε καθοριστική. Την δεκαετία του '60, σχεδίασε μερικά από τα σημαντικότερα κυβερνητικά κτίρια της χώρας του. Μαζί με τον πολεοδόμο Λούτσιο Κόστα και τον αρχιτέκτονα τοπίου Ρομπέρτο Μπουρλέ Μαρξ οικοδομούν το προκλητικά μοντέρνο αστικό τοπίο της Μπραζίλια. Της πόλης που έγινε πρωτεύουσα στη θέση του Ριο ντε Τζανέιρο επί προεδρίας Ζουσελίνο Κουμπιτσέκ. Τολμηρή αρχιτεκτονική, πρωτοποριακός πολεοδομικός σχεδιασμός. Αδυσώπητη μνημειακότητα. Ωδή στο εύπλαστο οπλισμένο σκυρόδεμα.

Μια σύγχρονη ουτοπία, τεχνητή και ψυχρά φορμαλιστική, δημιουργήθηκε εκ του μηδενός –μόλις σε 4 χρόνια– σε οροπέδιο ύψους 1.172 μέτρων, με κατοίκους που μεταφέρθηκαν εκεί. Το κέντρο της αποτελεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Unesco. «Στην Μπραζίλια βρίσκεις τους κρατήρες της σελήνης. Η ομορφιά της βρίσκεται σε αυτά τα αόρατα γλυπτά», γράφει η Κλαρίσε Λισπέκτορ στο διήγημά

> *Τα έργα του αποπνέουν την πλαστικότητα του τόπου, την αλμύρα του ωκεανού και τη μαγεία του καρναβαλιού, παράγοντας μια ιδιότυπη βραζιλιάνικη νεωτερικότητα.*

της «Brasilia» για τα πρωτοποριακά κτίρια του Νιεμάγιερ.

Στην έκθεση παρουσιάζονται φωτογραφίες τριών κτιρίων που βρίσκονται εκεί. Το «Πάνθεον της Πατρώας Γης και Ελευθερίας του Τανκρέδο Νέβες» (πρώην προέδρου της Βραζιλίας): ένα κενοτάφιο αφιερωμένο στην τιμή των εθνικών ηρώων, το Εθνικό Κογκρέσο και το Παλάτι του Ιταμαράτι – έδρα του υπουργείου Εξωτερικών της Βραζιλίας.

Εκτός από το διοικητικό κέντρο του Μίνας Ζεράις, μιας από τις 26 ομόσπονδες πολιτείες, το Μουσείο Τέχνης Παμπούλχα στο Μπέλο Οριζόντε και το Ωδείο στο Πάρκο Ιμπιραπουέρα του Σάο Πάολο, ο φακός της Ντανίκα Ο. Κους συλλαμβάνει έργα στην Ισπανία και στην Γαλλία: από το Διεθνές Πολιτιστικό Κέντρο Οσκαρ Νιεμάγιερ στο Αβιλές της επαρχίας Αστούριες στην Ισπανία μέχρι το κτίριο PCF, την έδρα του Κομμουνιστικού Κόμματος της Γαλλίας στο Παρίσι και το «Ηφαίστειο», το πιο χαρακτηριστικό τοπόσημο στη Χάβρη που λειτούργησε ως «Σπίτι Πολιτισμού» –μια πρωτοβουλία του Αντρέ Μαλρό το 1961– και από το 1991 αποτελεί Εθνική Σκηνή Θεάτρου, Μουσικής και Χορού.

«Μέσω της φωτογραφίας έμαθα πώς να αντιλαμβάνομαι τον χώρο, πώς να αισθάνομαι την ατμόσφαιρά του, το παιχνίδισμα του φωτός, τον ήχο, τη μυρωδιά, τη θερμοκρασία, τη δομή, τον ρυθμό, την υλικότητα. Ενθουσιάζομαι όταν μπαίνω σε έναν χώρο όπου μπορώ να αισθανθώ πώς το φως αγγίζει τους τοίχους και τα δάπεδα και δημιουργεί έναν νέο χώρο, μια νέα αρχιτεκτονική. Είμαι χαρούμενη όταν μπορώ να μεταφράσω αυτά τα συναισθήματα σε φωτογραφίες».

«Εκτός του Νιεμάγιερ, εκτιμώ πολύ το έργο του Λε Κορμπυζιέ, του Κάρλο Σκάρπα, του Γιόζε Πλέτσνικ (του πιο διάσημου Σλοβένου αρχιτέκτονα), των Τσαρλς και Ρέι Ιμς, του Αρνε Γιάκομπσεν. Ξεχωρίζω τους: Πέτερ Τσούμτορ, Ζαν Νουβέλ, Χέρτσογκ & ντε Μερόν, Ζάχα Χαντίντ, Σαντιάγο Καλατράβα, Κένγκο Κούμα, Μπιάρκε Ινγκελς».

«Τα αγαπημένα μέρη που έχω φωτογραφίσει είναι τα κτίρια του Νιεμάγιερ στη Βραζιλία, στην Ισπανία και στη Γαλλία, τα Περίπτερα της Γκαλερί Σερπεντάιν στο Λονδίνο, το Μουσείο Λούβρου στο Αμπου Ντάμπι του Ζαν Νουβέλ, το Μουσείο Καλών Τεχνών Βικτόρια και Αλμπερτ (V&A) στο σκωτσέζικο Ντανί του Κένγκο Κούμα. Ολα είναι μοναδικά».

Το έργο της Ντανίκα Ο. Κους έχει δημοσιευθεί σε βιβλία, περιοδικά και διαδικτυακές εκδόσεις, ενώ φωτογραφίες της βρίσκονται στη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Καλών Τεχνών στο Χιούστον και του Ροντέν στο Παρίσι, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Γαλλίας αλλά και σε ιδιωτικές συλλογές.

Η ποιητική του χώρου παράγεται μέσα από την ίδια την έκσταση της καινοτομίας της εικόνας, για να θυμηθούμε τον Γκαστόν Μπασελάρ. Οι καλλιτεχνικές ασπρόμαυρες φωτογραφίες της Ντανίκα Ο. Κους ανατέμνουν την τεταμένη πλαστικότητα του Οσκαρ Νιεμάγιερ. Οπως μας λέει η ίδια: «Μερικοί αρχιτέκτονες είναι σαν γλύπτες, καλλιτέχνες – ο τρόπος που δημιουργούν χώρο, ο σχεδιασμός του φωτός και της σκιάς, η χρήση αντανακλαστικών υλικών, η επανάληψη παρόμοιων μορφών, η γεωμετρία. Ολα αυτά δημιουργούν μια ποιητική αρχιτεκτονική».

«Η Ποιητική της Αρχιτεκτονικής του Οσκαρ Νιεμάγιερ». Διάρκεια έκθεσης: 14 Νοεμβρίου 2018 - 25 Ιανουαρίου 2019. Ωράριο λειτουργίας: καθημερινά 10.00-17.00, Σαβ/κα κλειστά.
Casa do Brasil, πρεσβεία της Βραζιλίας (Βασιλίσσης Σοφίας 23).

Φώτα, Κάμερα, Πάμε!

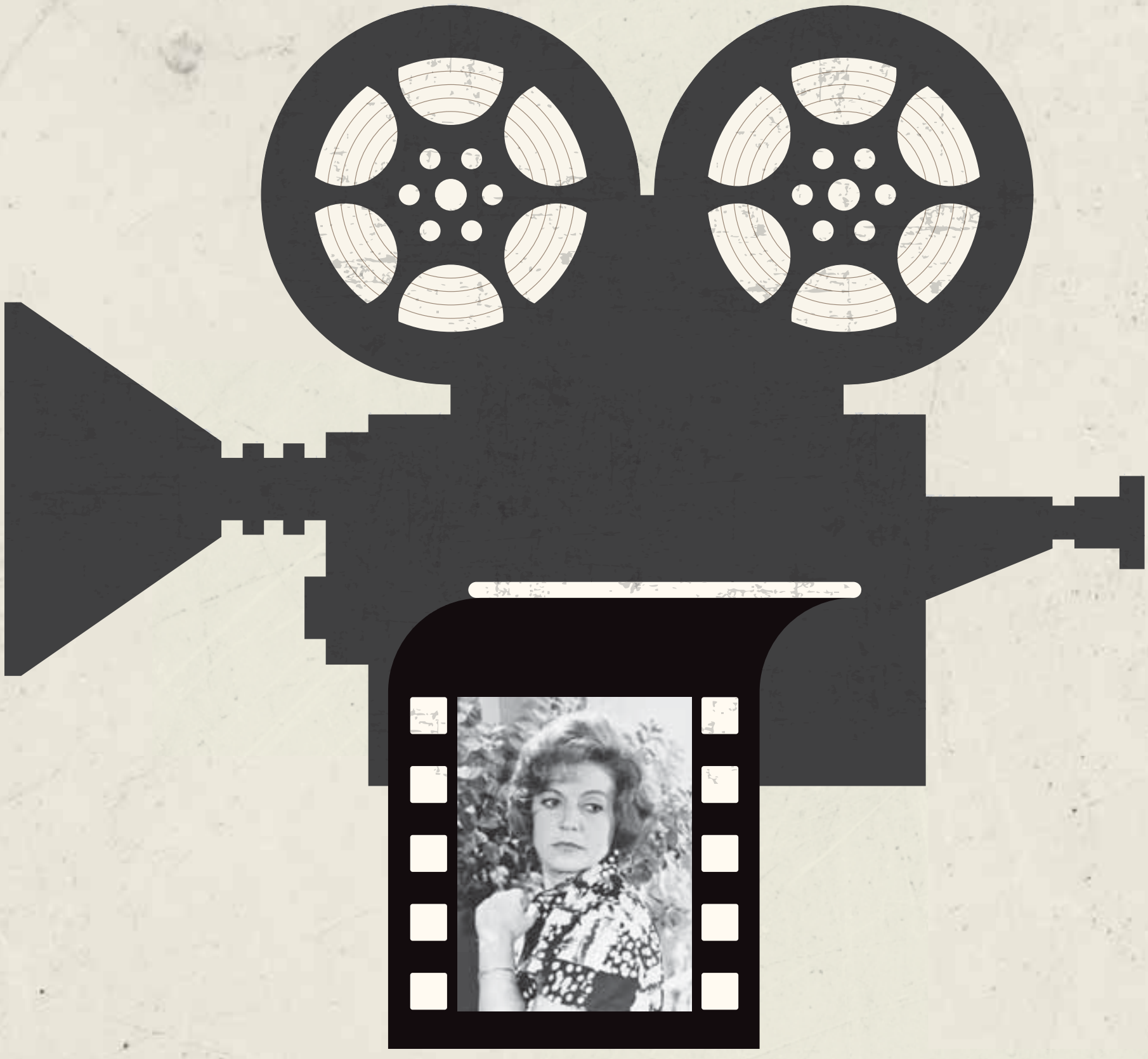

Μεγάλοι Έλληνες Ηθοποιοί

Η νέα εκδοτική σειρά της Καθημερινής μάς ταξιδεύει στη χρυσή εποχή του ελληνικού κινηματογράφου, στην ατμόσφαιρα και στη γοητεία του.
Βιογραφίες 15 μεγάλων Ελλήνων ηθοποιών, όπως των Βουγιουκλάκη, Παπαμιχαήλ, Καρέζη, Λάσκαρη, Βέγγου, Αλεξανδράκη, αφηγηματικά γραμμένες, με πλούσιο εικονογραφικό υλικό από τη ζωή και από τις ταινίες τους, οι οποίες εξακολουθούν να συγκινούν μέχρι και σήμερα.

Την Κυριακή 25 Νοεμβρίου μαζί με την Καθημερινή μη χάσετε τον 2ο τόμο!